

Tilinpäätös 2023

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -
kirjanpitoyksikkö

Kirjanpitoyksikköön kuuluvat virastot

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Julkaisija

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut,
talous- ja henkilöstöyksikkö

Tilinpäätös 2023, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, kirjanpitoyksikkö

28.2.2024

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Lapin aluehallintovirasto

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Aluehallintovirastojen julkaisuja 231/2024

ISSN 2343-3132 (Verkkojulkaisu)

ISBN 978-952-7481-21-9

Hämeenlinna

2024

KUVAILULEHTI
Aluehallintovirastojen julkaisuja 231/2024

Tekijät Etelä-Suomen aluehallintovirasto Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut	Julkaisuaika 28.2.2024		
	Toimeksiantajat(t) Etelä-Suomen aluehallintovirasto		
	Toimielimen asettamispäivä -		
Julkaisunnimi Tilinpäätös 2023, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, kirjanpitoyksikkö			
Tiivistelmä Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön vuoden 2023 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumisesta kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin aluehallintoviraston toiminnan tuloksellisuudesta ja yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös tilinpäätösanalyysin, sisäisen valvonnan arviointilausuman, arviointien tulokset ja yhteenvedot havaituista väärinkäytöksistä.			
Asiasanat Tilinpäätös, toimintakertomus, talous			
ISSN (painettu) -	ISBN (painettu) -	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-7481-21-9
Kokonaissivumäärä 163	Kieli Suomi	Hinta -	
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto	Paino -		

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 231/2024

Sammanställd av Regionförvaltningsverket i Södra Finland Regionförvaltningsverkens förvaltnings- och utvecklings- tjänster	Utgivningsdatum 28.2.2024		
	Uppdragsgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		
	Datum för tillsättandet av organet -		
Publikationens titel Bokslut 2023, bokföringsenheten Regionförvaltningsverket i Södra Finland			
Referat Bokföringsenheten Regionförvaltningsverket i Södra Finlands bokslut för 2023 består av en verksamhetsberättelse, utfallsberäkningar över budgetutfallen, intäkts- och kostnadsberäkningar som framställer intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som anger den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som framställs i bilagor. Verksamhetsberättelsen som är en del av bokslutet innehåller ledningens översikt av verksamheten samt rapporter över resultatet och den samhälleliga genomslagskraften av regionförvaltningsverkets verksamhet, en framställning av verksamhetens effektivitet, avkastning och kvalitetshanteringen och hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen inkluderar dessutom en bokslutsanalys, utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av bedömningarna och sammanfattningar av upptäckta oegentligheter.			
Ämnesord Bokslut, verksamhetsberättelse, ekonomi			
ISSN (tryckt) -	ISBN (tryckt) -	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-7481-21-9
Sidantal 163	Språk Finska		Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri -	

Sisällysluettelo

1	Toimintakertomus	7
1.1	Johdon katsaus	7
1.2	Tuloksellisuus	9
1.2.1	Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	9
1.2.2	Ympäristöluvut	17
1.2.3	Opetus- ja kulttuuritoimi	19
1.2.4	Pelastustoimi ja varautuminen	22
1.2.5	Työsuojelu	25
1.2.6	Aluehallintovirastojen valtakunnalliset erikoistumistehtävät	26
1.2.7	Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut	38
1.3	Vaikuttavuus	46
1.3.1	Toiminnan vaikuttavuus	46
1.3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	53
1.4	Toiminnallinen tehokkuus	58
1.4.1	Toiminnan tuottavuus	58
1.4.2	Toiminnan taloudellisuus	60
1.4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	64
1.4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	67
1.5	Tuotokset ja laadunhallinta	68
1.5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	68
1.5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	76
1.6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	81
1.6.1	Osaamisen kehittäminen	81
1.6.2	Liikkuvuuden edistäminen	81
1.6.3	Valtion työnantajakuva uudistaminen	82
1.6.4	Muut mittarit ja tunnusluvut	84
1.7	Tilinpäätösanalyysi	94
1.7.1	Rahoituksen rakenne	94
1.7.2	Talousarvion toteutuminen	95
1.7.3	Tuotto- ja kululaskelma	103
1.7.4	Tase	104

1.8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	105
1.9	Arviointien tulokset	108
1.10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	110
1.10.1	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	110
1.10.2	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	110
2	Talousarvion toteutumalaskelma	111
3	Tuotto- ja kululaskelma	121
4	Tase	122
5	Liitetiedot	124
5.1	Tilinpäätöksen viralliset liitteet	124
5.2	Muut liitteet	137
6	Allekirjoitus	162

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen vuoden alussa muutti merkittävästi aluehallintovirastojen valvonta- ja ohjaustehtäviä sekä vaikutti alueellisen varautumisen yhteistyörakenteisiin. Aluehallintovirastojen valvonta kohdentui erityisesti hyvinvointialueiden palveluiden järjestämiseen sekä omavalvonnan tukemiseen ja siihen liittyvään ohjaukseen. Lisäksi aluehallintovirastot laativat ensimmäistä kertaa asiantuntija-arvion pelastustoimen palvelutason ja investointien riittävydestä. Näihin sisältyvät sekä alueelliset arviot että koottu valtakunnallinen arvio. Lisäksi aluehallintovirastot valvoivat, että hyvinvointialueet ovat tehneet sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmat vuoden 2023 loppuun mennessä.

Pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioista siirtyi runsaasti työntekijöitä kunnista hyvinvointialueille, joten kuntien resurssit ja osaaaminen varautumisasioissa ovat olennaisesti pienentyneet. Muutos näkyi myös opilashuollossa ja nuorisotoimissa sekä mahdollisuuksissa toteuttaa valtionavustuksilla rahoitettavia hankkeita.

Alueellisen varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteistyön sekä valmiussuunnittelun yhteensovittamisen tarpeet lisääntyivät hallinnonalojen välillä, koska

- Venäjän hyökkäyssota jatkui
- Suomen turvallisuusympäristö muuttui
- epävarma tilanne pitkittyi.

Suomen Nato-jäsenyys ei ole toistaiseksi konkretisoitunut aluehallintovirastojen tehtävissä ja toimissa.

Pääosa tulostavoitteista saavutettiin

Kantelujen käsittelyaika oli keskimäärin hyvällä tasolla kaikilla vastuualueilla. Kasvaneesta kanteluiden lukumäärästä huolimatta kanteluita ratkaistiin enemmän kaikissa asiakokonaisuuksissa. Peruspalvelut-, oikeusturva- ja luvat -vastuualueilla yli vuoden vireillä olleiden kantelujen määrä pysyi kuitenkin edelleen korkealla tasolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluiden keskimääräinen käsittelyaika piteni hieman.

Heinäkuussa alkanut ja koko loppuvuoden jatkunut turkiseläimissä esiintynyt laajamittainen lintuinfluenssaepidemia satoi merkittävästi ympäristöterveydenhuollon voimavaroja ja henkilöresursseja. Tämä vaikutti tulostavoitteiden saavuttamiseen.

Aluehallintovirastojen lupakäsittelyyn liittyvä vihreän siirtymän hankkeiden etusijamenettely tuli voimaan vuoden 2023 alussa. Virastot myönsivät vuoden aikana etusijan kaikkiaan 26 hankkeelle. Kokemukset etusijamenettelystä olivat pääasiassa hyviä. Hankkeet saivat ympäristöluvan alle vuodessa eivätkä viivästyttäneet muiden lupahakemusten käsittelyä.

Yleisesti toiminnan tuloksellisuuden ja tehokkuuden varmisti osaava ja vahvasti työhönsä sitoutunut henkilöstö sekä

- tehtävien priorisointi
- toimintamallien ja prosessien kehittäminen valtakunnallisesti yhdenmukaisiksi
- digitaalisten palveluiden määrän lisääminen
- palveluiden laadun jatkuva parantaminen.

Teemavuosi ”olemme asiakkaan asialla” näkyi kehittämisessä

Teemavuosi ”olemme asiakkaan asialla” konkretisoitui selvimmin, kun aluehallintovirastojen yhteinen asiakaspalvelutoiminto vakiintui. Toiminto siirtyy osaksi aluehallintovirastojen perustoimintaa vuoden 2024 alussa.

Myös sähköisen asioinnin lisääminen poiki monia asiakkaita hyödyttäviä palveluja. Aluehallintovirastot ja Valvira valmistautuivat sähköisen palveluntuottajarekisterin käyttöönottoon. Vesi- ja ympäristölupien sähköistä asiointipalvelua laajennettiin siten, että se koskee kaikkia luvanhakijan ja viranomaisen välisiä asiointeja. Myös palvelun käyttöä helpottavia ohjevideoita julkaistiin. Uuden alkoholielinkeinorekisteri Allun sähköinen asiointi otettiin käyttöön. Työsuojelun sähköinen asiointipalvelujärjestelmä valmistui. Lisäksi aluehallintovirastot julkaisivat verkkosivustojen saavutettavuuden valvontaan kehittämänsä Salvia-testausohjelmiston lähdekoodin sekä ei-kaupalliseen että kaupalliseen käyttöön.

Aluehallintovirastot tutkivat myös tekoälyn mahdollisuuksia esimerkiksi asiakaspalvelussa ja rutiiniluonteisten asioiden käsittelyssä. Aluehallintovirastot laativat virastojen yhteiset tekoälylinjaukset syksyllä 2023.

Aluehallintovirastot julkaisivat helmikuussa ensimmäisen yhteisen tulevaisuuskatsauksensa, joka loi näkymiä valtion monialaisen ja ihmistä lähellä toimivan aluehallinnon tärkeydestä. Lisäksi virastot osallistuivat aktiivisesti aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten välisen strategia-asiakirjan ja päivitetyn tulossopimuksen valmisteluun kaudelle 2024–2027 sekä hallitusohjelman kirjausten toimeenpanoon.

Toimintaympäristö muuttuu lähivuosina merkittävästi

Valtion aluehallinnon uudistamisen tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöä sekä sujuvoittaa prosesseja ja palvelua. Uudistus mahdollistaa voimavarojen nykyistä tarkoituksenmukaisemman kohdentamisen, mihin valtiohallinnon tuottavuusohjelma myös ohjaa. Aluehallintovirastot ovat edistäneet uudistuksen tavoitteita usean vuoden ajan.

Uudistuksen aikana on erittäin tärkeää huolehtia aluehallintovirastojen perustoinnista ja varmistaa sekä johdon että henkilöstön hyvinvointi muutoksessa.

Suunnitelmien mukainen toiminta onnistui

Aluehallintovirastojen toiminta oli vuoden aikana suunnitelmien mukaista haastavasta ja jatkuvasti muuttuvasta toimintaympäristöstä huolimatta. Lisääntynyt tehtävämäärä ja resurssien rajallisuus huomioiden virastot saavuttivat tulostavoitteensa hyvin.

1.2 Tuloksellisuus

Aluehallintovirastojen tuloksellisuus esitetään toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden otsikoiden alla. Tiedot on raportoitu vastuualuekohtaisesti kaikkien aluehallintovirastojen osalta yhteisesti. Mahdolliset suuret poikkeamat sekä aluehallintovirastojen erikoistumistehtävät raportoidaan virastokohtaisesti. Tulossopimuksen mukaiset toiminnallisen tuloksellisuuden mittarit ja niiden toteumat aluehallintovirastoittain vuosilta 2021–2023 esitetään 5.2 Muut liitteet -luvussa (Liite 1).

1.2.1 Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Toiminnallisen tehokkuuden mittareita on analysoitu luvussa 1.4 Toiminnallinen tehokkuus.

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Valtakunnallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen sekä yhteistyö Valviran kanssa

Kansallista asiakas- ja potilasturvallisuustyötä toteutettiin osana aluehallintovirastojen vakiintunutta valvontaa yhteistyössä Valviran kanssa.

Aluehallintovirastojen ja Valviran yhteinen sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma ja sen toimeenpano nivoutuvat yhteen valtakunnallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman kanssa. Aluehallintovirastojen ja Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen välinen yhteistyö tiivistyi vuonna 2023.

Terveyshaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjaus

Aluehallintovirastot jatkoivat Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valviran sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa terveyshaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjausta painottamalla ohjauksessa terveyshaittojen tunnistamista ja ennaltaehkäisyä. Yhteistyö aluehallintovirastojen, Valviran sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa sujuu terveyshaittojen arvioinnin ohjauksessa erittäin hyvin.

Valvontayksiköille vuonna 2020 tehdyn kyselyn pohjalta kunnan terveydensuojeluviranomaisille laadittiin vuoden 2023 aikana ohjeistusta kivenmurskauksen elinympäristövaikutusten arviointiin ja terveyshaittojen vähentämiseen alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Aluehallintovirastot toteuttivat yhteistyössä sarjan sisäilmastoklinikoita, joissa kuntavalvojille tarjottiin ohjaustilaisuuksia eri sisäilmastoteemoista. Joihinkin tilaisuuksiin osallistui myös aluehallintoviraston virkamiehiä eri vastuualueilta. Klinikoiden järjestämistä jatketaan vuoden 2024 aikana. Klinikoiden tavoitteena on etsiä ja antaa työkaluja haastavien aiheiden parissa työskenteleville, parantaa viestintää sekä tukea työssä jaksamista.

Alkoholihallinnon valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen

Alkoholihallinnolle tulossopimuksessa asetetut tavoitteet saavutettiin kaikissa aluehallintovirastoissa. Digitalisaation osalta alkoholihallinnossa toteutui merkittävä virstanpylväs huhtikuussa, kun uusi alkoholielinkeinorekisteri Allu 2.0 otettiin käyttöön. Alkuvuonna resursseja kohdennettiin uuden järjestelmän testaukseen, käyttöönottoon ja koulutukseen. Järjestelmän käyttöönotto sujui hyvin, ja pääosa asiakkaista sekä alkoholihallinnon henkilökunnasta ovat olleet tyytyväisiä. Lupahakemukset ovat järjestelmän käyttöönoton myötä saapuneet pääasiallisesti sähköisesti. Järjestelmä on kuitenkin vielä keskeneräinen. Valvonta-asioiden käsittely, valvontalaskutus ja raportointi puuttuvat järjestelmästä, mikä on haitannut alkoholihallinnon sujuvaa työskentelyä.

Uuden järjestelmän raportointitoiminnallisuuksien puutteiden vuoksi alkoholihallinto on saanut käyttöönsä vain osan toimintaa kuvaavista luvuista. Niiden mukaan vuosi oli hakemusten suhteen koronavuosia vilkkaampi, vaikka samaan aikaan talousvaikeudet rasittivat ravintola-alaa.

Maaliskuussa järjestettiin koronapandemian jälkeen ensimmäinen aluehallintovirastojen ja Valviran yhteinen työkokous, johon osallistui laajasti alkoholihallinnon asiantuntijoita kaikkialta Suomesta. Valvira kävi vuoden aikana tutustumassa jokaisen aluehallintoviraston alkoholihallinnon työhön. Tehtyjen havaintojen pohjalta alkoholihallinnon toimintatapoja kehitettiin ja yhdenmukaistettiin. Työ jatkuu edelleen vuoden 2024 puolella.

Tupakkalain valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen

Tupakkalain valvontaohjelman toimeenpano toteutui. Omavalvonnan tukeminen, aluehallintovirastojen oma yhteistyö ja eri viranomaisten välinen yhteistyö edesauttoivat tavoitteiden saavuttamista vuonna 2023.

Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toteutumisasaste

Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelma sisälsi seuraavat kohdat:

- eläinsuojelun otantavalvonnat tiloilla
- eläinkuljetusten otantavalvonnat
- eläinten lääkitsemisen valvonnat tiloilla
- eläinlääkäreihin kohdistuvat lääkitsemisen valvonnat.

Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toteuttaminen onnistui kokonaisuudessaan Etelä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastoissa ja osittain Itä-Suomen aluehallintovirastossa. Valvontasuunnitelma ei toteutunut Lounais-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa. Lounais-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston osalta syynä voidaan yleisesti pitää resurssivajetta suhteessa tarkastusten odotettuun tai suunniteltuun lukumäärään. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston osalta myös pitkin vuotta 2023 jatkunut vaikeus saada läänineläinlääkärien virkojen tai sijaisuuksia täytettyä vaikutti siihen, ettei suunnitelma toteutunut. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston osalta syynä on heinäkuussa 2023 alkanut ja koko loppuvuoden jatkunut turkiseläimissä esiintynyt korkeapatogeeninen lintuinfluenssa-

epidemia. Siihen liittyneet näytteenotot, lopetukset ja selvitykset sitoivat merkittävästi voimavaroja ja henkilöresurssia muulta valvonnalta. Vaikka tapauksia oli myös Lounais-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen alueilla, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto huolehti toimenpiteiden koordinoinnista koko maassa.

[Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita](#)

[Aluehallintovirastot ovat yhteistyössä Valviran kanssa analysoineet sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatoiminnan nykytilan, kartoittaneet tietopohjan tarpeet ja suunnitelleet toimenpiteet kohdentamisen tarkistamiseksi](#)

Aluehallintovirastot tekivät Valviran kanssa yhdenmukaisia toimintatapoja edistävää tiivistä ja vuorovaikutteista yhteistyötä muun muassa erilaisissa työryhmissä ja yhteisesti järjestetyissä tilaisuuksissa.

Aluehallintovirastot laativat yhteistyössä Valviran ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa valvontahavaintoraportit hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhdenvertaisesta toteutumisesta vuonna 2022. Raportit ovat osa Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen alueellisia asiantuntija-arviointoja, jotka on julkaistu syksyllä 2023.

Vuoden 2021 alussa aktiivisen toimintansa aloittaneet aluehallintovirastojen ja Valviran koordinaatioryhmän nimeämät lupa- ja valvontaryhmät jatkoivat toimintaansa aiempaan tapaan vuonna 2023. Yhteistyöryhmissä on yhtenäistetty aluehallintovirastojen ja Valviran lupahallinnon sekä valvonnan käytäntöjä ja linjauksia.

Valviran ja aluehallintovirastojen alkuarviointityöryhmä laati virastoille yhteiset alkuarvioinnin kriteerit sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluista ja ammattihenkilövalvontaa sekä hyvinvointialueiden valvontaa varten.

Valtava-hanke jatkui myös vuonna 2023. Hankkeessa uudistetaan kansallista sote-tietotuotantoa palvelemaan viranomaisien seuranta-, arviointi-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Aluehallintovirastojen asiantuntijoita on ollut mukana hankkeessa.

[Sote-valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen](#)

Aluehallintovirastot keskittivät valvontaohjelman mukaisen suunnitelmallisen valvontansa riskiperusteisesti sinne, missä valvontaviranomaisen asiantuntemuksen mukaan oli suurimpia puutteita palveluiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa. Vuonna 2023 keskityttiin erityisesti seuraamaan hyvinvointialueiden järjestämisvastuun sekä siihen liittyvän omavalvonnan toteutumista.

Vuonna 2023 valvonnan painopisteet olivat:

- perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsy
- neuvolapalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
- lastensuojelun henkilöstömitoitus, käsittelyajat ja yhteistyö eri toimijoiden välillä
- kotihoito.

Oma- ja valvontavastuun toteutumisen seurauksena Valvira ja aluehallintovirastot järjestivät kullekin hyvinvointialueelle ohjaus- ja arviointikäynnin. Ennen ohjaus- ja arviointikäyntejä hyvinvointialueilta pyydettiin kattavat tiedot edellä mainittujen palveluiden toteutumisesta.

[Kilpailu- ja kuluttaja- sekä elinkeino-oikeudellisten tehtävien toimintasuunnitelman toteutumisaste, prosenttia \(seurantamittari\)](#)

Aluehallintovirastot laativat erillisen valtakunnallisen suunnitelman välityslähtövalvontaan. Suunnitelman mukaisesti aluehallintovirastot esimerkiksi valvoivat, että välityslähtörekisteriin kuuluvien välityslähtöjen rekisteröinnin edellytykset täyttyvät edelleen vastuhenkilöiden ja edunsaajien luotettavuuden sekä vastaavien hoitajien sopivuuden osalta. Suunnitelman mukaisesti aluehallintovirastot valvoivat tehostetusti myös ammattipätevyysvaatimuksen ja palveluksessa olon velvoitteen täyttymistä, ja valvonnassa huomioitiin korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu (KHO 33/2022). Aluehallintovirastot valvoivat myös välityslähtöjen markkinointia pinta-alojen, energiatodistuksen ja toiminimen ilmoittamisen näkökulmasta. Lisäksi aluehallintovirastot toteuttivat välityslähtövalvonnan suunnitelmalla käsittelemällä epäkohtailmoitusten kautta vireille tulleita välityslähtövalvonta-asioita.

Aluehallintovirastot toteuttivat Kilpailu- ja kuluttajaviraston käynnistämistä selvityksiä ja hankkeita, jotka sisältyivät toimintasuunnitelmaan. Aluehallintovirastot toteuttivat neljä hanketta yhdessä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa. Hankkeet koskivat uudisasuntojen markkinointia, tavaroita koskevaa hinnanalennusilmoittelua, luottomarkkinoinnin valvontaa sekä matkapakettien vakuusvalvontaa.

Kenttävalvontaa on toteutettu aluehallintovirastojen kilpailu- ja kuluttaja-asioissa sekä elinkeino-oikeudellisissa asioissa. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston mitauslaitteasioissa valvonnan pääpaino oli päivittäistavarakaupan ja taara käytön valvonnassa. Aluehallintovirastojen oma-aloitteisen hintamerkintävalvonnan painopisteenä oli päivittäis- ja erikoistavarakaupan hinnan ilmoittaminen.

[Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy](#)

[Kantelujen käsittelyn mediaaniaika](#)

Aluehallintovirastot saavuttivat kantelujen käsittelyn alle kuuden kuukauden mediaaniajan kaikissa asiakokonaisuuksissa lukuun ottamatta kuntakanteluja. Lukumäärältään suurten, terveydenhuoltoa koskevien kanteluiden mediaanikäsitelyaika lyheni edelleen 1,0 kuukauteen (1,1 kuukautta vuonna 2022) ja sosiaalihoiltoa koskevien kanteluiden käsittelyaika lyheni 1,5 kuukauteen (3,1 kuukautta vuonna 2022). Ympäristöterveydenhuoltoa koskevissa kanteluissa käsittelyaika lyheni 3,7 kuukauteen (5,2 kuukautta vuonna 2022). Sen sijaan kuntakanteluissa käsittelyaika piteni 12,3 kuukauteen (8,8 kuukautta vuonna 2022) ja ylitti asetetun tavoiteajan selvästi Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen aluehallintovirastoissa. Mediaanikäsitelyaikaan vaikutti se, että vuonna 2023 ratkaistiin paljon vanhoja asioita – tästä esimerkkinä yli vuoden vireillä olevien asioiden määrän pieneneminen noin 65 prosentista noin 35 prosenttiin.

Ratkaistujen kanteluiden määrä kasvoi kaikissa asiakokonaisuuksissa vuodesta 2022. Kasvua oli sosiaalihuollon kanteluissa 22,2 prosenttia, terveydenhuollon

kanteluissa 34,8 prosenttia, kuntakanteluissa 41,9 prosenttia ja ympäristöterveydenhuollon kanteluissa 3,7 prosenttia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluissa tavoitteen saavuttamista tuki yhteinen kantelu- ja valvonta-asioiden käsittelytapa sekä vakiintunut alkuarviointimenetely. Muistutusmenettelyyn siirrettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon kantelujen osuus kasvoi huomattavasti. Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluista muistutusmenettelyyn siirrettiin valtakunnallisesti 47,2 prosenttia, kun osuus vuonna 2022 oli 36,2 prosenttia.

[Keskitetty sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta- ja kanteluasioiden toiminto, ratkaistut kantelut ja valvonta-asiat](#)

Sosiaali- ja terveyshuollon keskitetyn valvonta- ja kanteluasioiden käsittelyn valtakunnallista toimintoa jatkettiin edelleen edellisvuosien tapaan lisärahoituksella. Toiminnossa työskenteli kuusi virkamiestä, yksi kussakin aluehallintovirastossa. Vuoden aikana virkamiehissä oli jonkin verran vaihtuvuutta ja vuositasolla yhteenlaskettuna virkamiehissä oli vajausta noin 1 htv puolen vuoden ajan. Toimintoa koordinoi Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Toiminto keskittyi edelleen ensisijaisesti vanhojen ruuhkautuneiden asioiden ratkaisemiseen. Valtakunnalliseen työjonoon laitettiin niitä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta- ja kanteluasioita, jotka eivät olleet vielä käsiteltävinä tai joilla ei ollut selvää yhtymäkohtaa muuhun jo käsiteltävänä olevaan valvonta- tai kanteluasiaan.

Tulosopimuksessa toiminnolle asetetusta aluehallintovirastojen yhteisestä tulostavoitteesta (400 kpl) jäätin reilusti, sillä tulos oli 183 kpl. Virkamiesten vaihtuvuus, uusien virkamiesten tehtäviin perehdyttäminen ja kokonaisuutena yhden virkamiehen vajaus noin puolen vuoden ajan sekä käsiteltävänä olleet monimutkaiset valvonta- ja kanteluasiat selittävät osaltaan sitä, miksi tulostavoitetta ei saavutettu.

Toimintoa päätettiin jatkaa uudistettuna vuoden 2024 ajan. Valtiovarainministeriön johdolla pidetty sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta- ja kanteluasioiden organisoinnin kehittämisprojekti laati yhteisesti linjaukset toiminnon uudelleenlaaditulle toimintamallille vuodelle 2024. Toiminto keskitetään Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon. Toiminnossa käsitellään jatkossa vain niin sanottuja keskivaikeita ennakkoselvitettyjä kanteluja, jotka ovat tulleet vireille pääsääntöisesti vuosina 2022 ja 2023. Lisäksi periaatteena on toimia parhaiden käytäntöjen mukaisesti, levittää niitä laajemminkin käyttöön sekä tuoda virastojen välillä poikkeavia toimintatapoja konkreettisesti esiin ja näin mahdollistaa niiden yhtenäistämisen.

[Yli vuoden vireillä olleiden kanteluiden osuus kaikista vireillä olevista kanteluista](#)

Tulosopimuksessa asetettiin tavoitteeksi, että yli vuoden vireillä olleiden kanteluiden osuus kaikista vireillä olevista kanteluista on alle 15 prosenttia. Tätä tavoitetta ei saavutettu kaikissa aluehallintovirastoissa, ja virastojen väliset erot olivat huomattavat. Kun huomioidaan kaikki kantelut, tavoitteeseen pääsivät Länsi- ja Sisä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastot. Yli vuoden vireillä olleiden kanteluiden osuus kaikista vireillä olevista kanteluista kasvoi 44,9 prosenttiin (39,1 prosenttia vuonna 2022). Tavoitteen saavuttamista vaikeuttivat saapuneiden

kanteluiden määrän huomattava kasvu sekä se, että muistutusmenettelyyn siirrettyjen asioiden jälkeen aluehallintoviraston käsiteltäväksi jäävät kanteluasiat ovat monimutkaisia ja vaikeita. Myös henkilöstön vaihtuvuus ja pitkät poissaolot vaikeuttivat tavoitteen saavuttamista.

[Todettujen tai epäiltyjen eläntautitapausten edellyttämistä hallintopäätöksistä ja selvityksistä on tehty 100 prosenttia kaikista tapauksista yhden viikon kuluessa](#)

Kaikki aluehallintovirastot antoivat asian vireilletuloa seuranneen viikon kuluessa määräyksen, jolla pyrittiin estämään eläntautien leviäminen. Lisäksi aluehallintovirastot toimittivat Ruokavirastolle alustavan kirjallisen selvityksen eläntaudin alkuperästä ja levinneisyydestä eli niin sanotun epidemiologisen selvityksen. Kaikki aluehallintovirastot myös tarvittaessa kumosivat päätöksen viikon määräajassa. Aluehallintovirastoissa tämä tavoite toteutui muuten, mutta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston osalta tavoite toteutui osittain, koska turkiseläinten korkeapatogeeninen lintuinfluenssaepidemia vaati paljon resurssia, ja tautitapauksia oli Länsi- ja Sisä-Suomen alueella runsaasti.

[Sosiaali- ja terveydenhuollon täysimittaisten kantelujen osuus kaikista sote-kanteluista, kantelujen käsittelytapojen yhdenmukaistaminen sekä laajemmin lainsäädännön mahdollistaman keinovalikoiman hyödyntäminen](#)

Täysimittaisessa menettelyssä käsiteltiin 17,9 prosenttia kaikista vuonna 2023 ratkaistuista sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluista. Tulossopimuksessa tavoitteeksi asetettuun alle 30 prosentin osuuteen pääsivät Etelä-Suomen aluehallintovirastoa lukuun ottamatta kaikki aluehallintovirastot. Tavoitteen saavuttamista tuki muistutusmenettelyyn siirrettyjen kanteluiden osuuden kasvu. Kanteluiden käsittelytapojen yhtenäistämistä edistivät kanteluhankkeessa ja Hyvinvointialueiden valvonnan suunnittelu ja kehittäminen -projektissa (HVA-projektissa) tehty työ.

[Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana](#)

[Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat, mediaanikäsittelyaika](#)

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon lupien mediaanikäsittelyaika oli 2,0 kuukautta, mikä on tulossopimuksessa määritellyn tavoiteajan ylärajalla. Mediaanikäsittelyaika pidentyi edellisestä vuodesta 0,2 kuukaudella. Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien mediaanikäsittelyaika jäi alle kahden kuukauden neljässä aluehallintovirastossa. Käsittelyaika oli 2,2 kuukautta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ja 2,7 kuukautta Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Tavoitteen saavuttamista vaikeutti vireille tulleiden lupa-asioiden hakemusten puutteellisuus ja runsas ohjauksen tarve.

[Varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinoit toimintamme tehostuu](#)

[Alueellisista eläntautien valmiussuunnitelmista on ajan tasalla 100 prosenttia](#)

Tavoite toteutui muissa aluehallintovirastoissa paitsi Länsi- ja Sisä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa syynä oli turkiseläinten korkeapatogeeninen lintuinfluenssaepidemia, jonka aiheuttaman merkittävän työmäärän vuoksi aikaa ei ollut valmiussuunnitelman päivittämiseen vuonna 2023. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa vuonna 2023 ollut resurssivaje virkojen tai sijaisuuksien täyttämättömyyden takia aiheutti sen, ettei tavoite toteutunut.

Aloittavien hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen ja valmiussuunnittelun valvonta

Uudeksi tulostavoitteeksi vuodelle 2023 aluehallintovirastoille asetettiin sen valvominen, että hyvinvointialueet ovat laatineet sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmansa vuoden 2023 loppuun mennessä. Tulostavoite saavutettiin kaikissa aluehallintovirastoissa vain osittain. Kaikki aluehallintovirastot ovat lähettäneet vuoden 2023 loka-marraskuussa toimialueidensa hyvinvointialueille tietopyynnön siitä, saavatko ne laadittua sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmansa vuoden 2023 loppuun mennessä ja jos eivät, milloin valmiussuunnitelmien arvioidaan valmistuvan. Kaikilta hyvinvointialueilta ei ole vielä saatu vastauksia tietopyyntöön.

Yhteistyö ja tilannekuvan jakamisen sote-valmiuskeskusten kanssa

Sote-valmiuskeskusten kanssa tehtävä yhteistyö ja tilannekuvan jakaminen oli myös uusi tulostavoite vuodelle 2023. Tavoite saavutettiin kaikissa muissa aluehallintovirastoissa paitsi Itä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastossa, joista jälkimmäisellä ei ole toimialueellaan valvottavana sote-valmiuskeskusta. Tilannekuvan jakamista on käytännössä harjoiteltu alueellisissa valmiusharjoituksissa.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Uusien valtakunnallisten toimintamallien, työtapojen ja prosessien käyttöönotto osaksi perustoimintaa

Kanteluiden käsittelyprosessin kehittäminen ja digitalisointi -hanke saatiin päätökseen vuonna 2023. Kanteluiden käsittelytapojen yhtenäistämiseksi ja toiminnan tehostamiseksi hankkeessa tuotettiin kantelukäsikirja, malliasiakirjat ja päätöspohjat, fraasipankki sekä päätöslyhennelmiä. Osana hanketta jatkettiin myös sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluiden tilastotiedon keruun kehittämistä Tilda-järjestelmässä. Sähköisen kantelulomakkeen (Formula) kautta tuli vireille 41,5 prosenttia terveydenhuollon kanteluista ja 33,6 prosenttia sosiaalihuollon kanteluista.

Hyvinvointialueiden valvonnan suunnittelu ja kehittäminen -projektin (HVA-projektin) tuottamaa materiaalia hyödynnettiin hyvinvointialueiden valvonnassa ja siihen liittyvässä ohjauksessa kattavasti. HVA-projektissa kehitetyn sähköisen lomakkeen avulla hyvinvointialueet ovat voineet lähettää aluehallintovirastoille tarkastuskertomuksia toimintayksiköihin tekemistään tarkastuskäynneistä. Toimintatapojen kehittäminen ja yhtenäistäminen hyvinvointialueiden valvonnassa jatkuu HVA-tiimissä, jonka toiminta käynnistyi HVA-projektin päätyttyä ja joka jatkuu edelleen vuonna 2024.

Aluehallintovirastojen alkoholihallinto osallistui aktiivisesti uuden alkoholielinkeinorekisterin (Allu 2.0) käyttöönottoon testaamalla ja kouluttautumalla järjestelmän käyttöön. Järjestelmän käyttöönoton yhteydessä kehitettiin myös valtakunnallisia yhdenmukaisia toimintamalleja yhteistyössä Valviran kanssa.

Avoimuuden edistäminen ja valvontatoiminnassa kertyvän tiedon hyödyntäminen

Aluehallintovirastot jakoivat olemassa olevaa tietoa monen toimijan voimin ja eri kanavissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluista tuotettiin vuoden 2023 aikana 18 ratkaisulyhennelmää aluehallintovirastojen verkkosivuille.

Aluehallintovirastokohtainen tavoite oli yli viisi ratkaisulyhennelmää tai vakioraporttia. Valtakunnallisesti tavoite saavutettiin vain osittain.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen kivijalkatyötä esitteleviä viestinnän teemaviikkoja jatkettiin vuonna 2021 aloitettuun tapaan. Useimpina kuukausina oli yksi viikko, jolloin aluehallintoviraston viestintä keskittyi johonkin ennalta suunniteltuun teemaan. Esimerkiksi maaliskuussa teemana oli omavalvonta, huhtikuussa eläinten hyvinvointi ja terveys sekä loka–marraskuun vaihteessa Soteri.

[Palveluiden ja prosessien digitalisointi kattavasti ja saavutettavasti](#)

Digitaalisten asiointikanavien ja toimintatapojen käyttö kasvoi voimakkaasti vuonna 2023. Tähän vaikutti erityisesti uuden alkoholielinkeinorekisterin (Allu 2.0) käyttöönotto. Kokonaisuutena tarkastellen tavoite yli 10 prosentin kasvusta sähköisen asiointikanavien kautta vireille tulleiden asioiden määrässä saavutettiin.

Suomi.fi-viestien käyttöönoton myötä päätöksiä on lähetetty sähköisesti henkilöasiakkaille noin 3200, joista suurin osa kanteluasioita. Sähköisesti lähetettyjen päätösten määrä kasvoi merkittävästi vuodesta 2022.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksityisistä ja julkisista palveluntuottajista sekä yksityisistä varhaiskasvatuksen palveluntuottajista tiedot kokoavan uuden Soteri-rekisterin kehitystyö alkoi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain hyväksymisen jälkeen huhtikuussa 2023. Soteri-projekti koostui useista työryhmistä ja alatyöryhmistä, joiden työskentelyyn aluehallintoviraston asiantuntijat osallistuivat tiiviisti. Erityisesti rekisteröintiprosessia ja rekisteröinneistä perittäviä maksuja ja niiden perusteita pohtineiden ryhmien työ oli aktiivista vuoden 2023 loppupuolella, jotta rekisteröintejä olisi päästy tekemään heti valvontalain voimaantulon jälkeen 1.1.2024 alkaen. Käytöstä poistuvan Valveri-rekisterin tietojen päivittäminen ja tietovarantojen tarkistus ennen niiden konvertointia uuteen rekisteriin vei myös paljon asiantuntijoiden työpanosta. Aikataulu kokonaan uuden rekisterin kehittämiseksi oli erittäin tiukka, ja Soteri-rekisterin otettiin käyttöön pelkistettynä versiona vuoden 2024 alussa.

Ympäristöterveydenhuollon prosessia digitalisoitiin SDG-projektin (digitaalinen palveluväylä, Single Digital Gateway) yhteydessä, kun otettiin valtakunnallisesti käyttöön Formula-lomake kunnallisen eläinlääkintähuollon valvontatehtävien raportointiin. Tämä mahdollistaa myös aineiston tilastollisen käsittelyn asianhallintajärjestelmä Uspassa.

[Tuemme hyvinvointialueiden käynnistymistä ja vahvistamme valvonnan painopisteen järjestämistehtävän valvontaan ja siihen liittyvään ohjaukseen](#)

[Hyvinvointialueiden valvonta-, ohjaus- ja arviointikäynnit \(sote-valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen\)](#)

Valviran ja aluehallintovirastojen yhteisen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaohjelman mukaan vuonna 2023 valvontaa kohdistettiin ensisijaisesti hyvinvointialueiden omavalvontaan. Valvira ja aluehallintovirastot suunnittelivat yhteisen rungon kaikille hyvinvointialueille tehtäviä ohjaus- ja arviointikäyntejä varten. Tietopohjan täydentämiseksi ennen ohjaus- ja arviointikäyntejä hyvinvointialueilta pyydettiin strukturoitu selvitys omavalvonnan havainnoista ja niistä

seuranneista toimenpiteistä tammi–toukokuussa 2023. Aluehallintovirastot ja Valvira järjestivät ohjaus- ja arviointikäynnit jokaiselle hyvinvointialueelle vuoden 2023 lopulla ja vuoden 2024 alussa. Tulossopimuksessa asetettu tavoite täyttyi kaikissa aluehallintovirastoissa.

[HVA-projektin tulosten hyödyntäminen ja toimeenpano sekä jatkokehittäminen](#)

Hyvinvointialueiden valvonnan suunnittelu ja kehittäminen -projektin (HVA-projektin) tuottamaa materiaalia hyödynnettiin hyvinvointialueiden valvonnassa ja siihen liittyvässä ohjauksessa kattavasti. HVA-projektissa kehitetyn sähköisen lomakkeen avulla hyvinvointialueet ovat voineet lähettää aluehallintovirastoille tarkastuskertomuksia toimintayksiköihin tekemistään tarkastuskäynneistä. Toimintatapojen kehittäminen ja yhtenäistäminen hyvinvointialueiden valvonnassa jatkuu HVA-tiimissä, jonka toiminta käynnistyi HVA-projektin päätyttyä ja joka jatkuu edelleen vuonna 2024.

[Hyvinvointialueiden omavalvontaohjelmat ja hyvinvointialueen ja sen järjestämisvastuuseen kuuluvan yksityisen palveluntuottajan omavalvontasuunnitelmat](#)

Hyvinvointialueiden omavalvontaohjelmia sekä hyvinvointialueen ja sen järjestämisvastuuseen kuuluvien yksityisten palveluntuottajien omavalvontasuunnitelmia on käsitelty sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen valvontaohjelman puitteissa kaikille hyvinvointialueille tehdyillä ohjaus- ja arviointikäynneillä. Tämän tulostavoitteen saavuttivat kaikki aluehallintovirastot.

[Osallistuminen hyvinvointialueiden arviointiprosessiin sekä raportoinnin ja prosessin kehittäminen yhteistyössä THL:n ja Valviran kanssa](#)

Sosiaali- ja terveysministeriö on hyödyntänyt aluehallintovirastojen tuottamia valvontahavaintoraportteja selvityksessään hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisessa 2023. Aluehallintovirastot laativat valvontahavaintoraporttinsa yhtenäisten kriteerien mukaisesti yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Valviran kanssa.

1.2.2 Ympäristöluvut

[Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat](#)

Ympäristölupavastuualueiden maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2023 noin 4,84 miljoonaa euroa. Lupatuloja kertyi saman verran kuin edellisvuonna. Vuonna 2023 annettiin yhteensä 801 päätöstä, mikä oli noin 15 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2022. Tulokertymän pysyminen samana osoittaa, että päätösten suuruus on osittain kasvanut ja maksujen tarkistukset ylöspäin ovat vaikuttaneet. Tosin vuoden 2023 luvuissa on mukana myös vanhan maksuasetuksen hinnoilla tehtyjä päätöksiä, joten maksuasetuksen korotukset eivät vielä näy täysimääräisinä.

Vuonna 2023 vireille tuli 811 hakemusasiasiaa. Vireille tulleiden asioiden määrä kasvoi hiukan edellisvuoteen verrattuna.

Vuonna 2023 ympäristölupavastuualueiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudessa ei tapahtunut valtakunnallisesti tarkasteltuna oleellista muutosta

edellisvuoteen verrattuna. Vastuualueilla on suuria haasteita kustannusvastavuuden parantamisessa, ellei lupamaksuja koroteta huomattavasti, koska kustannusvastaavuuslaskennassa huomioitaviin yleiskustannuksiin vastuualueilla ei voida juurikaan vaikuttaa.

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Vihreän siirtymän etusijan saaneita hankkeita seurattiin ensimmäistä kertaa vuonna 2023. Etusijan sai 26 hanketta, ja alle tavoiteajan käsiteltiin kaikki ratkaistuista etusijan saaneista hankkeista.

Ympäristölupavastuualueiden käsittelyaikatavoite saavutettiin vesilain mukaisten hakemusten käsittelyssä sekä ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asioissa, kun tarkastellaan kaikkia hakemusasioita. Sekä vesi- että ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden käsittelyaika kokonaisuutena lyheni edellisvuoteen verrattuna.

Investointihankkeiden eli uusia toimintoja tai olemassa olevien toimintojen olennaisia muutoksia koskevien ympäristölupien 10 kuukauden käsittelyaikatavoite ylittyi vähäisesti ja oli 10,5 kuukautta. Itä-Suomen aluehallintovirastossa ylitys oli suurin: poikkeama tavoitteesta oli 3,2 kuukautta.

Suurin poikkeama asetettuihin tavoitteisiin oli BAT-tarkistusten käsittelyssä. BAT-tarkistushakemuksia käsiteltiin yhteensä 26 kappaletta, joista seitsemässä käsittelyaika oli yli 10 kuukautta. 73 prosenttia BAT-tarkistuksista siis alitti 10 kuukauden käsittelyaikatavoitteen, missä on parannusta edellisvuodesta viisi prosenttiyksikköä. Virastokohtaisesti tarkasteltuna erot näyttävät suurilta. Tämä johtuu osittain siitä, että käsiteltyjen BAT-tarkistusten määrässäkin on huomattavia eroja. Osassa BAT-tarkistuksista on kesken käsittelyn haettu toiminnan olennaista muutosta. Se on edellyttänyt hakemusten täydentämistä ja uudelleen kuuluttamista ja siten pidentänyt käsittelyaikaa.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueet ovat määrätietoisesti yhtenäistäneet menettelyjään ja ohjeistustaan, jotta erot toimintamalleissa vastuualueiden välillä olisivat vähäiset. Työtä jatketaan yhteistyössä siten, että pyritään yhtenäistämään kaikkien ympäristölupavastuualueiden keskeisiä toimintatapoja.

Ympäristölupavastuualueet osallistuivat edelleen aktiivisesti eLupa-palvelukokonaisuuden kehitystyöhön. Järjestelmä mahdollistaa lupahakemuksen laatimisen järjestelmässä ja sähköisen asiointin. Sähköisen asiointikanavan kautta vireille tulleiden hakemusten määrä kasvoi edellisvuoteen nähden.

Asiointikanavan markkinoimiseksi ja käytön edistämiseksi käynnistettiin asiakkaille suunnattujen ohjevideoiden tekeminen. Lisäksi kanavaa markkinoitiin ennakollisissa tapaamisissa, sähköpostien allekirjoituksissa sekä ELY-keskuksien avulla. Kaikki nämä ovat lisänneet asiointikanavan käyttöä.

1.2.3 Opetus- ja kulttuuritoimi

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueella (OKT) maksullista toimintaa ovat yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien lupa- ja ilmoitusasiat sekä Itä-Suomen aluehallintovirastolle kuuluvat hautaustoimen lupa-asiat (katso hautaustoimen lupa-asiat, luku 1.2.6 Aluehallintovirastojen valtakunnalliset erikoistumistehtävät).

1.1.2023 alkaen yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajien ilmoituksenvainen menettely muuttui lupamenettelyksi. Vuoden alussa tapahtunut lupamenettelyyn siirtyminen on edelleen aiheuttanut vastuualueelle huomattavasti lisätöitä. Lisäksi palveluntuottajille on järjestetty useita ohjaustilaisuuksia lupa- ja ohjausmenettelyyn.

Yksityiseen varhaiskasvatukseen liittyviä lupa- ja ilmoitusasioita tuli vuonna 2023 vireille 709 kappaletta, joista lupa-asioita oli 200 ja ilmoitusasioita 509. Aluehallintovirastot ratkaisivat 669 asiaa vuonna 2023, joista lupa-asioita oli 184 ja ilmoitusasioita 485. Muutosilmoitukset sisältävät ilmoitukset päiväkodin johtajan vaihtumisesta ja toiminnan lopettamisesta sekä hakemukset luvan muuttamisesta.

Vuodelle 2024 ratkaistavaksi jäi 40 asiaa. Vuoden 2023 ratkaisemattomien määrään vaikutti Valveri-rekisterin sulkeminen 12. joulukuuta, jonka jälkeen lupa- ja ilmoitusasioita ei ole voitu käsitellä.

SOTERI-rekisterin valmistelu ja siihen liittyvä varhaiskasvatuslain muuttaminen ovat vaatineet vahvaa varhaiskasvatuksen henkilöstön työpanosta.

Vastuualue saavutti tavoitteensa huolimatta siitä, että luvanvaraisuuteen siirtyminen kasvatti työmäärää huomattavasti.

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Vastuualue toteutti opetustoimen ja varhaiskasvatuksen ennakollista ohjausta alueellisten ja valtakunnallisten täydennyskoulutusten, alueellisen verkostotyön ja varhaiskasvatuksen valvontaohjelman avulla.

Vuoden 2023 aikana lähikoulutusten määrä lisääntyi hieman, mutta lähes kaikki koulutustilaisuudet järjestettiin edelleen pääosin webinaareina. Lisäksi lähikoulutukset olivat osittain striimattuja, mikä on parantanut koulutusten saavutettavuutta edelleen. Webinaarit ovat olleet suosituin koulutusmuoto.

Täydennyskoulutuksen kehitystyössä painopisteenä oli valtakunnallisesti yhtenäisen ja laadukkaan AVI Kouluttaa -brändin mukaisen koulutustarjonnan yhteinen suunnittelu ja toteutus sekä monialaisten koulutusten määrän lisääminen. Lisäksi vastuualue kehitti yhtenäistä koulutusviestintää ja monimuotoisia tapoja järjestää koulutuksia. Koulutusten suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnettiin vastualueen laajoja alueellisia ja valtakunnallisia verkostoja, joiden avulla koulutusten sisällöt pystyttiin kohdistamaan aiempaa tarkemmin kohderyhmän tarpeisiin.

Koulutusten ennaltaehkäisevää vaikutusta on lisätty kohdentamalla teemat kanteluteemojen esiintyvyyden perusteella. Vuonna 2023 kanteluteemojen esiintyvyys opetustoimen ja varhaiskasvatuksen täydennyskoulutuksissa oli 86 prosenttia.

Ukrainan sodan ja kansainvälisen turvallisuuden epävarmuuden vuoksi tähän liittyvät koulutus- ja verkostotilaisuudet ovat keskittyneet siihen, että maahan so-
taa paenneiden lasten ja nuorten jälkitilannetta hoidetaan ja ohjataan. Lisäksi informaatio-ohjauksella on pyritty kasvattamaan koko väestön henkistä kriisinkes-
tävyttä.

Kokonaisuudessaan kansainvälisen turvallisuustilanteen epävakaus näkyy kun-
tien varautumista tukevan informaatio-ohjauksen tarpeena. Tässä tarkoituksessa
muun muassa aluehallintovirastojen verkkosivuille lisättiin valmiussuunnitelma-
pohjat kunnille ja muille koulutuksen järjestäjille heidän järjestämänsä varhais-
kasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen varautumista
varten.

Vastuualue tuki sivistyspalvelujen järjestämistä myös laajamittaisesti alueelli-
sissa toimialakohtaisissa ja sivistystoimen johdon verkostoissa, jotka olivat vas-
tuualueen johtamia ja kokoontuivat säännöllisesti. Lisäksi vastuualueen asiantun-
tijat osallistuivat aktiivisesti alueidensa viranomaisverkostoihin sivistystoimen
asiantuntijan roolissa.

[Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai
oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita](#)

Aluehallintovirastot toteuttivat vastuulleen kuuluvat varhaiskasvatuksen valvon-
taohjelman toimenpiteet. Varhaiskasvatuksen valtakunnallisessa valvontaohjel-
massa vuonna 2023 painopiste on ollut uusien lakien toteuttamisen ohjauksessa
sekä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen valvonnassa. Näiden lisäksi
painopistealueina olivat lupamenettely, valvontaosaaminen, omavalvontasuunni-
telma sekä lapsen oikeus tukeen.

Varhaiskasvatuksessa valvontaviranomaiset tekevät ennakollista ja ohjaukseen
painottuvaa valvontaa järjestämällä muun muassa alueellisia tilaisuuksia, työko-
kouksia sekä ohjauskäyntejä. Aluehallintovirastoissa on vuoden 2023 aikana an-
nettu ohjausta puhelimitse ja sähköpostitse yhteensä 1 346 kertaa. Ohjaustilai-
suuksia vuonna 2023 on järjestetty yhteensä 102 kertaa (34 paikan päällä ja 68
etänä). Ennalta ilmoitettuja tarkastuskäyntejä toteutettiin 21 ja ennalta ilmoitta-
mattomia tarkastuskäyntejä 12.

[Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy](#)

Vuonna 2023 vastuualueelle tuli vireille 484 opetustoimen ja 170 varhaiskasva-
tuksen kantelua. Kokonaisuudessaan vastuualueelle tuli 130 kantelua enemmän
kuin edellisvuonna. Vastuualue ratkaisi yhteensä 444 opetustoimen kantelua ja
177 varhaiskasvatuksen kantelua, joten kanteluja ratkaistiin yhteensä 103
enemmän kuin vuonna 2022. Kantelujen määrän kasvu kohdistui kaikkien alue-
hallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueille. Määrällisesti suurin
kasvu oli edelleen Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella. Jatkuvasta kas-
vusta huolimatta ratkaisuja on pystytty edelleen tekemään kohtuullisen tehok-
kaasti, mutta ratkaisemattomien kantelujen määrä on ruuhkautunut.

Kokonaisuudessaan käsittelyajat edelleen lyhenivät, vaikka kantelujen määrä nousi. Opetustoimessa vuonna 2022 keskiarvo oli 7,1 kuukautta ja vuonna 2023 puolestaan 6,4 kuukautta. Käsittelyaikaa lyhensivät Etelä-Suomen aluehallintoviraston antamat kirjevastaukset. Varhaiskasvatuksessa joka kolmas kantelu siirrettiin käsiteltäväksi muistutuksena. Kokonaisuudessaan keskimääräinen 3,0 kuukauden käsittelyaika oli hieman lyhyempi edellisvuoteen (3,1) verrattuna. Yli vuoden vireillä olleita opetustoimen kanteluja oli vuoden 2023 lopussa yhteensä kahdeksan.

Syksyllä 2022 voimaan tulleiden varhaiskasvatus- ja perusopetuslain muutosten myötä aluehallintovirastojen tehtäväkokonaisuus laajeni oikaisuvaatimuksissa. Opetustoimen oikaisuvaatimusten määrä kasvoi hieman yli sadalla. Samalla keskimääräinen käsittelyaika piteni 2,8 kuukaudesta 3,1 kuukauteen. Varhaiskasvatuslain muutoksen jälkeen aluehallintovirastoon on vuoden 2023 aikana saapunut 11 oikaisuvaatimusta lapsen tukea ja tukipalveluita koskevasta päätöksestä. Lisäksi lapsen tuen järjestäminen on ollut ratkaisun aiheena kuudessa (viidessä prosentissa) valvonta-asiaa ja 17:ssä (yhdeksässä prosentissa) kanteluasiassa.

Oikeusturva-asioissa vastuualue on saavuttanut tavoitteensa hyvin, vaikka lakimuutokset lisäsivät edelleen työmäärää ja vireille tulleita asioita oli aiempaa vuotta huomattavasti enemmän.

[Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana](#)

Vuonna 2023 keskimääräinen käsittelyaika oli 1,0 kuukautta yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien lupa- ja ilmoitusasioiden rekisteröinneissä. Tätä voidaan pitää erittäin hyvänä tuloksena. Keskimääräinen käsittelyaika ei ole vertailtavissa edelliseen vuoteen (0,5 kk), koska ilmoitusmenettely muuttui ilmoitus- ja lupamenettelyksi.

[Varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu](#)

Aluehallintovirastojen valtakunnallinen oppimisyhteisöjen turvallisuusverkoston toimintamalliryhmä loppui, ja vuoden 2023 alussa perustettiin opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueen turvallisuustiimi. Tiimin jäsenet edustivat kaikkia aluehallintovirastoja. Tiimin yhtenä tehtävänä oli ottaa vastuulleen valtakunnallisen täydennyskoulutuksen 2023 turvallisuus-kärkiteema, jolloin tiedonkulku varmistetaan AVI kouluttaa -kokonaisuuteen.

[Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja](#)

Aluehallintovirastot perustivat keväällä 2022 AVI kouluttaa -strategiaryhmän, jonka tehtävänä on ollut luoda mallit aluehallintovirastojen täydennyskoulutustoiminnan yhteistyölle. Strategiaryhmä pohti talven 2022–2023 aikana erilaisten valtakunnallisten toimintamallien, työtapojen ja prosessien käyttöönottoa valtakunnallisten toimintamalliryhmien kehitystyön pohjalta. Vastuualueen arvion mukaan tämän osa-alueen tavoitteet toteutuivat hyvin.

Strategiaryhmän toiminta loppui 31.12.2023. Strategiaryhmän loppuraportti toimii jatkotoimenpiteiden pohjana tuleville koulutuksen järjestämistoimenpiteille matkalla kohti yhteistä virastoa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyn digitalisoinnin kehitysresurssi on lupamenettelyyn siirtymisen vuoksi siirretty Valviran vastuulla olevan Soteri-rekisterin kehittämiseen.

Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen valtionavustusten käsittely tehtiin edellisvuoden tapaan sähköisessä asiointipalvelussa (VaDi). Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi on aloittanut asteittaisen siirtymisen valtionapuviranomaisten yhteiseen haeavustuksia.fi-palveluun. Syksyllä 2023 palvelussa julkaistiin ensimmäiset hakutiedot. Kirjastotoimi oli pilottitoimiala ja julkaisi palvelussa ensimmäisen täydellisen hakuilmoituksen.

Vuonna 2022 aloitettu taloustarkastuksen eriyttäminen valtionavustusten myöntämisestä on edistänyt merkittävästi hyvää hallintoa. Taloustarkastuksen ansiosta on pystytty paremmin ohjeistamaan avustusten saajia loppuraportoinnissa sekä tehostamaan avustusten palauttamista ja takaisinperintää. Valtakunnallisen taloustarkastuksen toiminta jatkui vuonna 2023 määräaikaisten virkamiesten tekemänä.

1.2.4 Pelastustoimi ja varautuminen

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Aluehallintovirastojen välinen yhteistyö pelastustoimen valvonnassa ja alueellista varautumista koskevilla tehtävillä on edelleen parantanut toiminnan tuottavuutta ja vaikuttavuutta.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston ampumayhdistysluvut käsittelee pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue, ja näiden kustannusvastaavuus on hyvä. Muiden aluehallintovirastojen ampumayhdistysluvut käsitellään peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueilla. Ampumayhdistyslupia käsiteltiin Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella vuonna 2023 viisi kappaletta. Hakemusten käsittelyajat ovat noin kuukauden.

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Pelastustoimen palveluiden järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2023 alussa hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille. Osana pelastustoimen valvontaa aluehallintovirastot laativat asiantuntija-arviot pelastustoimen palveluista ja niiden tasosta oman toimialueensa hyvinvointialueilta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto kokoaa hyvinvointialuekohtaisista arvioista valtakunnallisen yhteenvedon. Asiantuntija-arvioiden pohjalta sisäministeriö laatii pelastustoimen palveluista vuosittaisen selvityksen hyvinvointialueneuvotteluiden pohjaksi. Aluehallintovirastojen laatimia asiantuntija-arvioita käytetään sekä pelastustoimen suunnittelussa ja ohjauksessa että hyvinvointialueilla omavalvonnan tukena.

Aluehallintovirastot ovat laatineet tiedotteita, ratkaisulyhennelmiä ja blogikirjoituksia pelastustoimea koskevista asioista. Lisäksi on julkaistu kaksi yhteistä raporttia: Ympäristövahingon torjuntavalmius pelastustoimessa 2022 (aluehallintoviraston julkaisu 157/2023) ja Pelastuslain 41§ 4 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus -selvitys (aluehallintoviraston julkaisu 167/2023). Näillä on pyritty

ohjauksen keinoin ennaltaehkäisemään menetelmiä, jotka ovat pelastustoimen palveluiden tuottamisessa lain tai hyvän hallinnon vastaisia.

[Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita](#)

Aluehallintovirastojen pelastustoimen valvonnan yhteistyöryhmä on jatkanut työtään. Aluehallintovirastot aloittivat yhteisen valvontaohjelman päivittämisen vuoden 2023 aikana.

Yhteistyöryhmän kautta virastot ovat pystyneet keskittämään valvontaa valtakunnallisesti niihin pelastustoimen palveluihin, joissa on ollut merkittävimpiä puutteita.

Aluehallintovirastoissa on painotettu pelastustoimen nopean avun saatavuuteen liittyviä valvonta-asioita. Lisäksi aluehallintovirastot ovat valvoneet pelastuslaitosten varautumista koskevia asiakokonaisuuksia.

[Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy](#)

Pelastustoimea koskevien hallintokanteluiden määrä on muiden aluehallintovirastojen toiminta-alueilla pysynyt edellisten vuosien tasolla, mutta Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella kanteluiden määrä on hienoisessa nousussa. Osa hallintokanteluista johti valvonta-asian käynnistämiseen.

[Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana](#)

Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueella ei käsitellä lupia, lukuun ottamatta Etelä-Suomen aluehallintovirastoa, jossa ampumayhdistysten lupakäsittely hoidetaan pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueella.

[Varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu](#)

Ukrainassa käytävän sodan ja Suomen turvallisuus- ja toimintaympäristön muutokset ovat lisänneet alueellisen varautumisen yhteensovittamistarpeita hallinnonalojen välillä. Alueelliset valmiustoimikunnat kokoontuivat useita kertoja kaikkien aluehallintovirastojen alueilla.

Uutena alueellisen varautumisen yhteistyön tiivistämisen keinona hyvinvointialueet ovat käynnistämässä alueellisia turvallisuusfoorumeita. Merkittävimpanä erona alueellisiin valmiustoimikuntiin on, että turvallisuusfoorumeissa ovat edustettuina myös alueen kunnat. Aluehallintovirastot ovat tiiviisti mukana foorumien toiminnassa.

Virastot tuottivat alueellista tilannetietoa ohjaaville ministeriöille ja valtioneuvoston tilannekeskukselle sekä tukivat eri tahoja valmiuden ja varautumisen toimilla. Maakunnallisten ja hyvinvointialueiden turvallisuuden ja varautumisen rakenteiden muodostaminen edistyi kaikkien aluehallintovirastojen toimialueilla.

Alueelliset maanpuolustuskurssit on toteutettu suunnitelmien mukaisesti, mutta niiden määrän lisäämistä on tarpeellista tarkastella.

Taulukko 1.2.1 Varautumista ja valmiussuunnittelua edistänyt toiminta vuonna 2023

Aluehallinto- virasto	Alueellisen valmiustoi- mikunnan kokous	Valmius- harjoitus	Alueelliset maanpuolus- tuskurssit, pääkurssit	Alueelliset maanpuolus- tuskurssit, jatkokurssit	Alueelliset maanpuolus- tuskurssit, erikoiskurssit	Huom.
Etelä-Suomi	3	1	6	3	4	Valmiustoi- munnan sihtee- ristö kokoontui 4 kertaa. Alue- ellisille maan- puolustuskurs- seille osallistui 1 090 henkeä.
Itä-Suomi	4	1	1	1	1	Valmiusharjoi- tus toteutettiin koko toimialu- een kattaen.
Lappi	7	1	1	1	1	Valmiusharjoi- tus joka toinen vuosi.
Lounais-Suomi	11	0	1	0	0	Valmiusharjoi- tus joka toinen vuosi.
Länsi- ja Sisä- Suomi	6	1	3	1	0	Valmiusharjoi- tus kattaa kaikki 5 maakuntaa vuosittain. Erikoiskurssit 2 kpl suunniteltu (HVA-luotta- musmiesjohto), ei osallistujia tarpeeksi.
Pohjois-Suomi	6	1	1	1	1	Valmiusharjoi- tus toteutettiin koko toimialu- een kattaen.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Valvontaa on tehty sellaisissa ryhmissä, jotka ovat valvontateeman mukaisia ja aluehallintovirastojen pelastustoimen valvonnan yhteistyöryhmän alaisia. Niissä on ollut edustus kaikista virastoista.

Pelastustoimen valvonnassa on hyödynnetty keskitetysti koottuja pelastustoimen toimenpidetilastoaineistoja.

Alueellisten valmiusharjoitusten kehittämishanke valmistui vuoden 2023 lopussa. Hankkeessa tuotettiin aluehallintovirastoille yhteiset toimintamallit harjoitusten järjestämiseksi ja hankittiin harjoitusten järjestämisen tueksi tekninen

harjoitusalueista. Yhteinen toimintamalli ja tekninen harjoitusalueista otetaan käyttöön vaiheittain vuosina 2024–2025, kun aluehallintovirastot toimeenpanevat alueellisia valmiusharjoituksia toimialueellaan.

[Tuemme hyvinvointialueiden käynnistymistä ja vahvistamme valvonnan painopisteen järjestämistehtävän valvontaan ja siihen liittyvään ohjaukseen](#)

Aluehallintovirastot ovat osallistuneet sisäministeriön johdolla toimivan pelastustoimen suunnittelu- ja ohjausryhmän toimintaan, jossa on laadittu yhteiset mekanismit hyvinvointialueiden ohjaukseen pelastustoimessa. Aluehallintovirastot tuottivat tietoa pelastustoimen palveluiden toteutumisesta ja tasosta laatimiensa asiantuntija-arvioiden kautta. Niitä hyödynnettiin sekä hyvinvointialueilla että sisäministeriössä.

1.2.5 Työsuojelu

Työsuolelussa vuosi 2023 oli monen kriisivuoden jälkeen paluu vahvaan työpäivä tapahtuvaan valvontaan. Vastuualueet tekivät vahvan tuloksen valvonnan kokonaismäärällä mitaten ja yltyivät 24 500 tarkastukseen ylittäen 22 500 tavoitteen. Tämän mahdollisti se, että vastuualueet olivat tehneet ennakoivaa rekrytointia mm. eläköitymän ennakkoinnissa ja vuoden 2023 henkilöresurssi oli todella hyvä. Vaikka koronavuodet olivat jääneet taakse, koetteli globaali turvallisuus- ja taloustilanne edelleen Suomea. Talouden taantuma vaikutti laajasti ja erityisesti rakentaminen väheni huomattavasti.

Työsuojelun vastuualueille runkokaudeksi 2020–2023 asetetut tavoitteet ovat toteutuneet täysimääräisesti. Jokaisen vuoden osalta on täytetty tulossopimuksessa vastuualueille asetetut tavoitteet. Tämä on edellyttänyt vastuualueilta nopeaa reagointia ja muutосkykyä, sillä osuahan runkokauteen kolme koronakriisin vuotta. Kriisivuosista huolimatta vastuualueet ovat kaikki panostaneet yhteiseen kehittämiseen ja valvonnan keinojen monipuolistamiseen.

Osaamiseen panostettiin vahvasti vuonna 2023. Tästä esimerkkinä koko henkilöstön kattanut osaamiskartoitus, jossa jokaiselle määriteltiin ja arvioitiin tehtäväkuvan mukainen osaamisprofiili. Tämä työ antaa kattavan kuvan työsuojelun vahvuuksista ja toisaalta auttaa suunnittelemaan osaamisen täydentämistä mm. koulutussuunnittelun osalta. Runkokauden painopisteenä ollut vertaisoppimista jatkettiin kuluneena vuonna ja tätä kautta edelleen laajennettiin valtakunnallista yhtenäisyyttä eri työtehtävissä.

Digitalisaation osalta työsuojelussa on tehty vahvaa kehittämistyötä koko päättyneen runkokauden 2020–2023 ajan. Kehittämistyöllä on tehty isoja harppauksia asiakkaiden sähköisen asiointin mahdollistamisessa. Uudet työvälineet tukevat myös työsuojelun henkilöstön työskentelyä.

Valvonnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus on ollut kehittämisen kohteena erityisesti runkokauden viimeisinä vuosina. Vaikuttavuuden mittaamista on viety valvonnan arkeen pilotoinnin kautta ja kytketty se osaksi valvonnan suunnittelua. Valvonnan rinnalle on vakiintunut muu vaikuttamistoiminta. Muun vaikuttamistoiminta on tiivis osa ilmiöiden työtä, jonka kautta on tavoiteltu

kymmeniätuhansia osallistujia vuositasolla. Erittäin kattava tiedon jakamisen väylä on työsuojelu.fi, jolla on vuosittain 1,4 miljoonaa käyttäjää.

1.2.6 Aluehallintovirastojen valtakunnalliset erikoistumistehtävät

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Maa- ja metsätalousministeriön alaiset tehtävät

Etelä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisesti eläinkoelupien esittelyn hankelupalautakunnalle ja muut laissa määritetyt tehtävät. Vuodenvaihteessa 2022–2023 otettiin käyttöön sähköinen lupien hakeminen ja käsittely. Vuoden 2023 aikana hankelupalautakunta käsitteli 148 ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto 31 lupa-asiaa.

Myös TOKES:in (Tutkimus- ja opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta) tukitehtävät Etelä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisena tehtävänä. Sekä lautakunnan että neuvottelukunnan toimikausi päättyi syksyllä, ja uudet aloittivat viisivuotisen toimikautensa.

Virasto hoitaa valtakunnallisesti myös koe-eläintoiminnan lupa- ja valvontatehtävät, koska Itä-Suomen aluehallintovirastolle osoitetut tehtävät hoidetaan virka-apuna. Näissä tehtävissä virasto teki 34 koe-eläinlaitostarkastusta ja myönsi kolme toimintalupaa. Lisäksi virasto hoitaa vieraslajiasetuksen mukaiset poikkeusluvat sekä lupien valvonnan. Tämä tarkoitti neljää vieraslajiasetuksen poikkeuslupien noudattamisen valvontakäyntiä ennen H5N1-epidemian aiheuttamaa sulkua.

Vuoden aikana virasto keräsi ja toimitti EU-komissiolle tiedot direktiivin 2010/63/EU täytäntöönpanon viisivuotisraportointia varten.

Virasto saavutti tulokset tavoitteidensa mukaisesti.

Saavutettavuuden valvonta

Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikkö valvoo saavutettavuusvaatimuksia, joista säädetään laissa digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) eli digipalvelulaissa.

Esteettömyysdirektiivin kansallisen toimeenpanon myötä digipalvelulakiin tehdyt muutokset astuivat voimaan 1.2.2023. Tämä toi muutoksia saavutettavuusvalvonnan yksikön tehtäviin. Lakimuutokset lisäsivät vuonna 2023 ennen kaikkea ennakkollisen ohjauksen ja neuvonnan tarvetta: lain soveltamisala laajeni merkittävästi ja toi mukanaan laajan joukon uusia toimijoita. Soveltamisala laajeni merkittäväällä tavalla myös yksityiselle sektorille.

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö valvoo digitaalisia palveluja Euroopan komission valvontamenetelmiä koskevan täytäntöönpanopäätöksen (EU 2018/1524) mukaisesti. Täytäntöönpanopäätöksen mukaan saavutettavuusvalvonnan yksikön olisi pitänyt vuonna 2023 tarkastaa yhteensä 274 digitaalista palvelua vuoden 2023 valvontaohjelman mukaisesti. Lisäksi saavutettavuusvalvonnan yksikön piti tarkastaa vuoden 2022 valvontaohjelman mukaisia, vuonna 2022 tarkastamatta jääneitä palveluja yhteensä 159.

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö käytti valvonnan tarkastuksissa apuna ulkopuolista asiantuntijaa. Lisäksi yksikköön palkattiin kaksi määräaikaista saavutettavuusasiantuntijaa tekemään valvonnan tarkastuksia. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan olleet täysin riittäviä, jotta olisi saatu tarkastettua kaikki vuoden 2022 valvontaohjelman mukaiset tarkastamatta jääneet palvelut sekä vuoden 2023 valvontaohjelman mukaan tarkastettavat palvelut. Saavutettavuusvalvonnan yksikkö tarkasti vuonna 2023 yhteensä 411 digitaalista palvelua. Maaliskuun 2024 loppuun mennessä saavutettavuusvalvonnan yksikkö tarkastaa loput 22 palvelua, jotka ovat osa vuoden 2023 valvontaohjelmaa.

Lisäksi saavutettavuusvalvonnan yksikkö käsitteli kanteluja saavutettavuuteen liittyvistä puutteista. Kanteluratkaisuista yksikkö julkaisi ratkaisulyhennelmiä asiakkaille ja eri toimijoille saavutettavuusvaatimukset.fi-sivustolla.

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö jatkoi myös digipalvelulain edellyttämää neuvontaa ja ohjausta. Yksikkö uudisti eOppivan Saavutettavuus ja digipalvelulain vaatimukset -koulutuksen sisällön vastaamaan muuttunutta lainsäädäntöä. Yksikkö tarjosi neuvontaa myös saavutettavuusvalvonnan uutiskirjeen ja saavutettavuusvaatimukset.fi-verkkosivuston kautta. Lisäksi yksikkö järjesti kaksi kaikille avointa ja maksutonta webinaaria digipalvelulakiin tulleista muutoksista. Webinaarien tallenteet on julkaistu osoitteessa saavutettavuusvaatimukset.fi.

Digipalvelulain mukaan valvontaviranomaisen pitää kuulla säännöllisesti eri sidosryhmiä saavutettavuusvaatimusten täyttämisestä. Kuulemistilaisuuksien tavoitteena on edistää valvontaviranomaisen toiminnan avoimuutta sekä rakentaa ja luoda avoimeen vuorovaikutukseen perustuva yhteistyömalli keskeisten sidosryhmien kanssa. Vuonna 2023 saavutettavuusvalvonnan yksikkö jatkoi sidosryhmäyhteistyötä sellaisten yritysten kanssa, jotka tarjoavat saavutettavuuskonsultointia ja -koulutusta. Yhteistyöllä pyritään entistä paremmin edistämään digitaalisten palvelujen saavutettavuutta sekä kasvattamaan tietoisuutta digitaalisten palvelujen saavutettavuudesta. Saavutettavuusvalvonnan yksikkö teki kansainvälistä yhteistyötä erityisesti osallistumalla Euroopan komission koordinoiman WADEX (Web Accessibility Directive Expert Group) -työryhmän toimintaan.

[Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunta](#)

Etelä-Suomen aluehallintoviraston valtakunnallinen erikoistumistehtävä on valvoa, että rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia (444/2017, rahanpesulaki) noudatetaan. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston tehtävä on ylläpitää rahanpesun valvontarekisteriä, johon on merkitty 3 023 ilmoitusvelvollista (27.12.2023).

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen ilmoitusvelvollisten lisäksi aluehallintovirasto valvoo rahanpesulain osalta myös useita muihin aluehallintoviraston rekistereihin merkittyjä tai luvan saaneita toimijoita. Tällaisia ovat välitysluottokassarekisteriin ja perintätoimenharjoittajien rekisteriin merkityt sekä panttilainauslaitosluvan saaneet toimijat. Aluehallintoviraston valvomia ilmoitusvelvollisia on yhteensä noin 4 720.

Vuonna 2023 aluehallintovirasto lisäsi tarkastusten määrää huomattavasti verrattuna aiempiin vuosiin. Vuonna 2023 aluehallintovirasto teki yhteensä 25 tarkastusta, joista neljä toteutettiin etätarkastuksena ja 21 tehtiin paikan päällä

ilmoitusvelvollisen toimitiloissa. Tarkastuksia tehtiin koko Suomessa, muun muassa pääkaupunkiseudulla, Lappeenrannassa, Mikkelissä, Rovaniemellä ja Kolariissa. Aluehallintovirasto kohdisti tarkastuksia välitysliikkeisiin, tilitoimistoihin, panttilainaamoihin, perintätoimistoihin, rahoituspalveluiden tarjoajiin sekä tavarakauppiaisiin.

Vuonna 2023 rahanpesuvalvonta teki yhteistarkastuksia välitysliikkeisiin Lapin aluehallintoviraston välitysliikevalvonnan kanssa. Muut aluehallintovirastot ovat toimittaneet Etelä-Suomen aluehallintoviraston rahanpesuvalvonnalle tietoja välitysvalvonnassa havaitsemistaan epäillyistä rahanpesurikkomuksista virka-apupäätösten nojalla. Näitä tietoja hyödynnetään rahanpesulainvalvonnan kohdentamisessa välitysliikkeisiin.

Aluehallintovirasto on kehittänyt sanktiomääräysprosessiaan. Vuonna 2023 aluehallintovirasto määräsi useita hallinnollisia seuraamuksia. Aluehallintovirasto määräsi 5 000 euron rikemaksun asianajajalle Suomen Asianajajaliiton esityksestä, 12 000 euron rikemaksun tavarakauppiaalle, 6 000 euron seuraamusmaksun taidekauppiaalle ja 12 000 euron seuraamusmaksun välitysliikkeelle. Ilmoitusvelvollisille määrättiin hallinnolliset seuraamukset, sillä nämä eivät olleet tyydyttävästi noudattaneet rahanpesulain velvoitteita omassa toiminnassaan. Sanktioharkintaan siirretyissä asioissa aluehallintovirasto päätti, että kahdelle toimijalle ei määrätä hallinnollista seuraamusta ja kahdelle toimijalle ei aloiteta sanktioprosessia. Vuoden 2023 tarkastuksista 12 siirrettiin sanktioharkintaan.

Vuonna 2023 aluehallintovirasto toteutti valvontakampanjan veroneuvojille sekä välitysliikkeille. Lisäksi aluehallintovirasto saattoi loppuun edellisenä vuonna aloitetun yrityspalveluiden tarjoajien valvontakampanjan.

Aluehallintovirasto kartoitti myös eri toimialojen ilmoitusvelvollisia. Aluehallintovirasto lähetti noin 170 muistutusta ja selvityspyyntöä toimijoille, joiden epäiltiin harjoittavan toimintaansa ilman rekisteröitymistä rahanpesun valvontarekisteriin. Muun tyyppisiä selvityspyyntöjä lähetettiin noin 20.

Rahanpesun valvontarekisterin käsittelytilanne oli vuonna 2023 hyvä, eikä hakemusruuhiä syntynyt. Aluehallintovirasto ratkaisi vuoden 2023 aikana yhteensä 376 rekisteriasiaa. Näistä uusia rekisteröintejä oli 295 (sisältäen yhden kielteisen rekisteripäätöksen) ja rekisteröinnin muutoksia ja lopetuksia oli 81. Rekisterihakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 19,7 päivää, eli hieman yli tavoitteellisen kahden viikon käsittelyajan. Tavoiteaika ylittyi, koska aluehallintoviraston piti pyytää käsittelyn yhteydessä täydennyksiä hakemuksiin ja vastauksia viranomaiskyselyihin. Lisäksi aluehallintovirasto vastaanotti runsaasti hakemuksia yrityksiltä, joiden kuuluminen aluehallintoviraston valvomiin ilmoitusvelvollisiin piti selvittää ennen rekisteröintiä. Syksyllä luotettavuusselvityksen vaativia rekisteröinti- ja muutosasioita oli poikkeuksellisen paljon. Tämän vuoksi keskimääräinen käsittelyaika ylitti tavoiteajan. Aluehallintovirasto sai sen sijaan käsiteltyä alle 14 päivässä sellaiset rekisteröinnit, jotka eivät edellyttäneet luotettavuusselvitystä.

Aluehallintovirasto päivitti omaa riskiarviotaan loppuvuonna 2023. Päivityksen yhteydessä aluehallintovirasto nosti panttilainauslaitosten kokonaisriskitasoa. Riskitason muutoksen vuoksi aluehallintovirasto kohdistaa panttilainaamoihin tehovalvontaa vuonna 2024.

Aluehallintovirasto julkaisi vuoden aikana kaksi sähköistä uutiskirjettä valvomil-
leen toimijoille sekä muille uutiskirjeen tilanneille. Uutiskirje lähetettiin noin
4 700 sähköpostiosoitteeseen. Lisäksi aluehallintovirasto julkaisi erilaisia
tiedotteita ja päivitti verkkosivuilta löytyvät ohjeensa. Aluehallintovirasto järjesti
koulutusta muun muassa kirjanpitäjille sekä julkaisi kuusi koulutusvideota
verkossa rahan-pesulain velvoitteista.

Aluehallintovirasto osallistui aktiivisesti viranomaisyhteistyöhön. Vuoden 2023 ai-
kana aluehallintovirasto osallistui useisiin eri työryhmiin, esimerkiksi Financial
Action Task Force (FATF) -ryhmään, kansalliseen viranomaisyhteistyöryhmään,
tietojenvaihdon parantamista koskevaan työryhmään, valvojien alatyöryhmään,
riskiarvioalatyöryhmään ja pakoteyhteistyöryhmään. Maaliskuussa 2023 voimaan
tulleen rahanpesulain uudistuksen myötä aluehallintovirasto sai toimivallan val-
voa pakotesääntelyn noudattamista osana asiakkaan tuntemista.

Perintätoimen valvonta ja rekisteröinti sekä panttilainauslaitokset

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo valtakunnallisena erikoistumistehtävä-
nään perintätoimen harjoittajia ja pitää yllä rekisteriä, johon oli 31.12.2023 mer-
kitty 79 toiminnanharjoittajaa. Perintärekisteri-ilmoitusten käsittelyaika vuonna
2023 oli keskimäärin 25 päivää. Uusia rekisteröintejä oli kolme kappaletta. Kah-
den viikon tavoiteaikaa pitemmät käsittelyajat johtuivat puutteellisista hakemuk-
sista, joihin jouduttiin pyytämään täydennyksiä ja lisäselvityksiä. Uusissa rekiste-
röintihakemuksissa oli merkittäviä puutteita.

Vuonna 2023 uusia epäkohtailmoituksia perintätoimistojen toiminnasta tuli yh-
teensä 353 kappaletta. Valvontailmoitusten käsittelyaika vuonna 2023 oli keski-
määrin 14 päivää, joka sisältää sekä esittelystä annetut valvontapäätökset että
esittelijän yksin päättämät asiat. Aluehallintovirasto pääsi valvonta-asioissa ta-
voitteelliseen yhdeksän kuukauden keskimääräiseen käsittelyaikaan. Aluehallin-
tovirasto priorisoi valvonnassa vakavimpia tapauksia myös vuonna 2023.

Perintävalvontatiimi osallistui vuonna 2023 positiivista luottotietorekisteriä kos-
kevien aluehallintoviraston uusien tehtävien kartoittamiseen yhdessä Tulorekiste-
riyksikön ja erillisen viiter ryhmän kanssa. Lisäksi Tulorekisteriyksikkö ja Etelä-
Suomen aluehallintovirasto laativat yhteistyösuunnitelman positiivisen luottotie-
torekisterin valvonnasta. Vuonna 2024 Etelä-Suomen aluehallintovirasto jatkaa
yhteistyötä Tulorekisteriyksikön kanssa ja valvoo, että perintätoimistot siirron-
saajina noudattavat lain mukaisia velvoitteitaan.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo valtakunnallisena erikoistumistehtävä-
nään panttilainauslaitostoimintaa harjoittavia yhtiöitä ja myöntää niiden toimilu-
vat. Toimilupia oli 31.12.2023 yhteensä 13. Vuonna 2023 aluehallintovirasto
myönsi yhden uuden toimiluvan panttilainauslaitokselle. Toimilupien muutosasi-
oita käsiteltiin kuusi kappaletta.

Panttilainauslaitoksista ei tehty epäkohtailmoituksia aluehallintovirastolle vuonna
2023. Valvonnassa aluehallintovirasto teki vuosittain toistuvaa tilinpäätösvalvon-
taa, johon yhdistettiin panttilainauslaitosten omistajien ja hallintohenkilöiden luo-
tettavuuteen sekä sopivuuteen liittyvää valvontaa. Valvonnassa ei havaittu poik-
keamia.

Luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien valvonta ja rekisteröinti

Kuluttajaluottoja myöntävien luotonantajien sekä vertaislainanvälittäjien rekisteri ja valvonta siirrettiin lainmuutoksen (186/2023) perusteella Etelä-Suomen aluehallintovirastolta Finanssivalvonnalle 1.7.2023. Siirto toteutettiin onnistuneesti. Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoi valtakunnallisena erikoistumistehtävänä näitä toiminnanharjoittajia sekä piti yllä rekisteriä 30.6.2023 saakka. Rekisteriin oli 30.6.2023 merkitty 44 toiminnanharjoittajaa.

Rekisteröintiasioita käsiteltiin yhteensä 19, joista uusia rekisteröinti-ilmoituksia oli kolme. Rekisteröinti-ilmoitusten käsittelyajat olivat keskimäärin 46 päivää. Lisäksi tehtiin toiminnanharjoittajien rekisteritietojen laaja ajantasaisuustarkistus. Viivästyksiä uusien rekisteröintien, muutosilmoitusten ja ajantasaisuustarkistusten käsittelyssä aiheuttivat toiminnanharjoittajien viivästykset lisäselvitysten toimittamisessa.

Aluehallintovirastolle tehtiin yhteensä 70 epäkohtailmoitusta 1.1.–30.6.2023. Valvonta-asioiden käsittelyaika oli keskimäärin yhdeksän päivää. Käsittelyaika sisältää sekä esittelystä annetut valvontapäätökset että esittelijän yhdellä nimellä päättämät asiat. Aluehallintovirasto ratkaisi valvontapäätökset selvästi alle yhdeksän kuukauden keskimääräisessä käsittelyaikatavoitteessa.

Hengenpelastusmitalilautakunnan sihteeritehtävät

Hengenpelastusmitali annetaan tunnustukseksi erittäin rohkeasta tai neuvokkaasta tai oman hengenvaaran uhalla suoritetusta teosta, jolla toisen ihmisen henki on pelastettu uhkaavasta vaarasta. Hengenpelastusmitalilautakunta käsittelee hengenpelastusmitalin antamista koskevat ehdotukset.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto vastaa valtakunnallisesti hengenpelastusmitalilautakunnan valmistelu- ja toimistotehtävistä sekä tehtäviin liittyvästä yhteistöiminnasta ja asiantuntijuudesta. Sihteeritehtäviä hoitaa pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue. Lisäksi aluehallintovirasto antaa lausunnon hengenpelastusmitalilautakunnalle niistä esityksistä, jotka kohdistuvat Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueelle.

Hengenpelastusmitaliesityksiä oli yhteensä 85. Tasavallan presidentti myönsi 14.4.2023 hengenpelastusmitalin 17 henkilölle.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamien valtionavustushankkeiden maksatus- ja hallinnointitehtävät

Lounais-Suomen aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisena erikoistumistehtävänä sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamien valtionavustushankkeiden maksatus- ja hallinnointitehtäviä. Valtionavustuksilla tuettiin vielä vuonna 2023 Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisia kehittämiskohteita, kuten sote-uudistusta ja hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvien välttämättömien ICT-muutostöiden tukemista. Valtionavustusta maksettiin myös toimijoille, jotka toteuttivat

- kansallista mielenterveysstrategiaa
- työkykyohjelmaa

- ikäihmisten kotona asumisen palveluita ja teknologioita sekä joustavan palvelun asumismalleja
- asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistä
- lastensuojelun kehittämistä.

(Valtioneuvoston asetukset 7/2020, 13/2020, 820/2021)

Lisäksi avustusta maksettiin asetuksen 1126/2021 mukaisille vuonna 2022 aloitaneille Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeille (Next Generation EU). Vuonna 2023 sosiaali- ja terveysministeriö myönsi avustusta myös uusille Kestävän kasvun ohjelman hankkeille.

Hanketoimijoiden maksatushakemusten perusteella avustusta maksettiin kansallisiin kehittämishankkeisiin ja Suomen kestävän kasvun hankkeisiin yhteensä lähes 160 miljoonaa euroa vuonna 2023. Lisäksi käsiteltiin jo päättyneiden hankkeiden talouden loppuselvityksiä ja annettiin lausunto STM:lle yli 50 päättyneestä hankkeesta.

[Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän, ammattitaitoa edistävän harjoittelun järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin liittyvät valtionkorvaustehtävät](#)

Terveydenhuoltolakiin ja sosiaalihuoltolakiin 1.1.2023 voimaan tulleet lakimuutokset loivat kokonaan uuden valtakunnallisesti keskitetyn tehtävän Lounais-Suomen aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto maksaa valtionkorvausta sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän, ammattitaitoa edistävän harjoittelun järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin

- hyvinvointialueille
- HUS-yhtymälle
- Helsingin kaupungille
- kunnille ja kuntayhtymille
- valtion mielisairaaloille
- Suomen evankelisluterilaiselle kirkolle
- kirkon seurakunnille ja seurakuntayhtymille
- yksityisille sosiaali- ja terveydenhuollon tai varhaiskasvatuksen palveluja tuottaville yksiköille.

Laskutusjaksolla 2023 hakemuksia tuli 322. Määräajassa saapuneiden hakemusten yhteissumma olin noin 3,5 miljoonaa euroa. Tehtävästä ja erityisesti sen henkilöstön käyttövaikutuksista on laadittu VM:lle ja STM:lle erillisraportti HTV-rahoitustarpeesta. Lakimuutoksissa tehtävän toteuttamiseen ei osoitettu henkilötyöresursseja eikä aluehallintovirastoilla ole asettaa resursseja virka-apumenettelyn kautta.

[Aluehallintovirastojen sisäisen tarkastuksen toimintayksikkö](#)

Lounais-Suomen aluehallintoviraston erityistehtävänä on huolehtia valtakunnallisesti aluehallintovirastojen toiminnan sisäisestä tarkastuksesta. Tehtävää hoitaa aluehallintoviraston vastuualueista erillinen aluehallintovirastojen sisäisen tarkastuksen toimintayksikkö. Aluehallintovirastot ja valtiovarainministeriö vahvistavat toimintayksikön vuosisuunnitelman.

Sisäiset tarkastukset kohdistuivat vuosisuunnitelman mukaisiin aiheisiin:

- digi- ja tietoturvallisuus
 - tiedonhallintalain soveltaminen aluehallintovirastoissa (12/2022 alkaen)
 - kokonaisarkkitehtuurityön tilanne
- asiakaspalvelun kehittäminen (ml. hankejohtamisen malli ja asiakaspalautemenetelmä)
- maksuaikakorttikäytännöt aluehallintovirastoissa (seuranta vuoden 2018 tarkastukselle)
- varautuminen ja toiminnan jatkuvuuden hallinta [Valtiovarainministeriön hallinnonalan sisäisten tarkastusten yhteinen tarkastusaihe 2023] aluehallintovirastoissa:
 - yhteinen aluehallintovirastojen yhteenveto
 - Etelä-Suomen aluehallintovirasto
 - aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut
 - Itä-Suomen aluehallintovirasto
 - Lapin aluehallintovirasto
 - Lounais-Suomen aluehallintovirasto
 - Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
 - Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Hautaustoimilain mukaiset tehtävät

Itä-Suomen aluehallintovirastoon tuli vuonna 2023 vireille 39 hautaustoimen lupa-, valvonta- ja lausuntoasiaa. Se on 15 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuotena. Aluehallintovirasto ratkaisi 23 lupa-asiaa, joista suurin osa oli haudatun ruumiin tai tuhkan siirtolupapäätöksiä. Myönteisiä päätöksiä tehtiin tapauksissa, joissa seurakunnat olivat tehneet virheellisiä hautauksia. Lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 3,1 kuukautta. Valvonta-asioita päätettiin neljä. Hallinto-oikeuksille toimitettiin kolme lausumaa.

Osana hautausmaakiinteistöjen rekisterivalvontaa Itä-Suomen aluehallintovirasto tarkasti vuonna 2023 Maanmittauslaitoksen ylläpitämästä kiinteistötietojärjestelmästä Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintovirastojen alueiden evankelisluterilaisten hautausmaakiinteistöjen rekisteritietojen oikeellisuuden. Tarkastettavia seurakuntatalouksia (seurakuntia ja seurakuntayhtymiä) oli näillä alueilla yhteensä 83. Kokonaisuudessaan tarkastuksen kohteena oli 517 hautausmaakiinteistöä. Selvityspyyntö lähetettiin 39 seurakuntataloudelle. Rekisteritiedot olivat kunnossa 44 seurakuntataloudella. Näille seurakuntatalouksille lähetettiin kirje ja yhteenveto ko. seurakuntatalouden hautausmaakiinteistöjen tilasta.

Tulevana vuotena valvonta kohdistuu Etelä-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Lounais-Suomen aluehallintovirastojen alueiden evankelisluterilaisiin sekä koko maan ortodoksisiin hautausmaakiinteistöihin. Hautausmaakiinteistöjen rekisterivalvonnassa tehdään tiivistä yhteistyötä Maanmittauslaitoksen kanssa.

Hautaustoimen rahoitustehtävä perustuu Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä tehtyyn valtiosopimukseen, jossa on sovittu

yhteistyöstä toisen maailmansodan seurauksena Venäjällä kaatuneiden suomalaisten sotilaiden ja Suomessa kaatuneiden venäläisten (neuvostoliittolaisten) sotilaiden muiston vaalimisessa. Käytännössä hautoja hoitavat paikalliset toimijat, joiden kanssa Itä-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt hoitosopimukset. Itä-Suomen aluehallintovirasto on linjannut yhdessä muiden viranomaisten kanssa, että hoitotehtävää jatketaan valtiosopimuksen linjausten mukaisesti Venäjän ja Ukrainan sodasta huolimatta.

Kansainvälisen turvallisuustilanteen vuoksi Itä-Suomen aluehallintovirasto lisäsi tiedottamista hautojen hoitajille ja ohjeisti heitä jatkamaan toimintaa hoitosopimusten mukaisesti. Hoitosopimuksia oli voimassa vuoden 2023 lopussa yhteensä 39 kappaletta, ja niiden puitteissa hoidettiin 65 hautapaikkaa.

Vuonna 2023 venäläisten sotavainajien hautapaikoille kohdistui ilkeävaltaa neljällä hautapaikalla. Itä-Suomen aluehallintovirasto korvasi näistä kahden hautapaikan korjauksen. Osittain tämän tilanteen vuoksi joitakin hoitosopimuksia irtisanottiin, ja Itä-Suomen aluehallintovirasto solmi uudet sopimukset uusien toimijoiden kanssa. Ilkivaltatapaukset lisäsivät tarvetta tiedottaa tehtävästä ja sen taustoista myös medialle sekä opastaa hautojen hoitajia seuraamaan tilannetta ja ilmoittamaan mahdollisista ilkeävallasta.

Vuonna 2023 aluehallintovirasto jatkoi tiivistä yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa muun muassa hautaustoimilain päivittämistarpeessa.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Löytötavaratoimistojen luvat ja valvonta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pitää rekisteriä löytötavaratoimistoista. Vuoden 2023 päättyessä rekisterissä oli 30 löytötavaratoimistoa, joille oli myönnetty löytötavaralain ja -asetuksen mukainen lupa löytötavaratoimiston pitämiseen.

Vuonna 2023 Helsingin hallinto-oikeus antoi päätöksen, jolla se piti voimassa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston löytötavaratoimistolle määräämän toimintakiellon. Toimintakielto oli voimassa 12.9.–11.10.2023. Toimintakielto oli vahvasti esillä mediassa. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto valvoi toimintakiellon noudattamista ja teki muun muassa valvontakäynnin löytötavaratoimiston toimipisteille.

Vuonna 2023 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa tuli vireille 21 uutta löytötavaratoiminnan valvontaa-asiaa. Määrä on poikkeuksellisen suuri, sillä vuonna 2022 valvonta-asioita tuli vireille 11. Vuonna 2021 niitä tuli vireille 8. Valvonta-asioiden suureen määrään vaikuttanee löytötavara-asioiden esilläolo mediassa. Valvonta-asioiden lisäksi aluehallintovirastoon tuli runsaasti tiedusteluita ja yhteydenottoja löytötavaratoimistoihin liittyvistä asioista.

Vuonna 2023 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa tuli vireille 7 löytötavaratoiminnan lupa-asiaa:

- yksi löytötavaratoimiston lopetusilmoitus
- kolme hakemusta löytötavaratoimiston perustamiseksi
- kolme ilmoitusta luvan muutoksista.

Löytötavaratoimistojen lupia koskevien hakemusten määrä säilyi tavanomaisella tasolla vuonna 2023.

Asukasdemokratia

Vuonna 2023 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa tehtiin yhteensä neljä asukasdemokratiaan liittyvää päätöstä, ja uusia asioita tuli vireille kolme. Päätöksistä kolme oli hylkääviä, ja yksi asia jätettiin tutkimatta. Asukasdemokratiaa koskevissa asioissa tehtävien pääpaino on kohdistunut asiakkaille annettavaan neuvontaan. Neuvontaa on annettu erityisesti aluehallintoviraston toimivallan rajoista.

Laki yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokrataloissa (1169/2022) on tullut voimaan 1.1.2024. Sen myötä aluehallintoviraston asukasdemokratiaan liittyvät tehtävät ovat lakanneet ja siirtyneet Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuselle.

Osakaskuntien sääntöjen vahvistaminen

Osakaskuntien sääntöjen vahvistamista koskeviin hakemuksiin tehtiin vuonna 2023 yhteensä 88 päätöstä. Ratkaistuista asioista 15 prosenttia oli ruotsinkielisiä.

Ratkaistuista asioista 54:ssä vahvistettiin säännöt (61 prosenttia) ja 29:ssä ne jätettiin vahvistamatta (33 prosenttia). Viisi hakemusta (kuusi prosenttia) jätettiin käsittelemättä, koska hakija peruutti hakemuksen. Yleisimmät syyt osakaskunnan sääntöjen vahvistamatta jättämiselle olivat lainvastaisuudet

- osakaskunnan kokouksen koollekutsumisessa
- toimivallan määrittämisessä hoitokunnalle
- yhteisen alueen määrittelyssä silloin, jos osakaskunnalle haettiin vahvistettavaksi sääntöjä, jotka koskevat useampaa kuin yhtä yhteistä aluetta.

Vireille tulleissa hakemuksissa vuosi 2023 oli ennätysvuosi. Hakemuksia tuli vireille 96 kappaletta. (Vuonna 2022 tuli vireille 63 hakemusta.) Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2023 oli 1,2 kuukautta. Yhteistyötä tehtiin sidosryhmien, kuten Metsähallituksen, Maanmittauslaitoksen ja Kalatalouden Keskusliiton kanssa.

Työllisyyden kuntakokeilujen valvonta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 1.3.2021 alkaen valvonut työvoima- ja yrityspalvelujen (TE-palvelut) järjestämistä työllisyyden kuntakokeiluun osallistuvissa 118 kunnassa. Lakisääteinen ja määräaikainen kokeilu päättyy 31.12.2024. Myös kokeilujen valvonnan luonne muuttui pilottimaiseen suuntaan, kun eduskunta hyväksyi 1.3.2023 lakiesitykset TE-palvelujen uudistuksesta: 1.1.2025 alkaen työvoimapalvelut siirretään valtiolta kunnille, ja aluehallintovirasto valvoo työvoimaviranomaisia ja työvoimapalveluiden järjestämistä (ml. työttömyysturvatehtävät).

Kuntakokeilujen valvontaan perustettiin oma ryhmänsä, ja sen resurssiksi vahvistui neljä henkilötyövuotta. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies tarkasti keväällä kokeilujen valvontatoiminnon. Tulevaa työvoimapalveluiden valvontatoimintoa varten valmisteltiin henkilöstö- ja rekrytointisuunnitelma. Vuodelle 2024

osoitettiin yksi lisähenkilötyövuosi uuteen pysyvään toimintoon valmistautumiseksi siten, että siirtymä on sujuva ja tapahtuu ilman katkoksia.

Kantelukäsittelyssä työtavat ja toimintamallit saatiin vakiinnutettua. Kanteluasioita saapui säännöllisesti ja tasaisesti. Kokeiluja koskevien kanteluasioiden sekä asiakasyhteydenottojen määrä kasvoi maltillisesti edelliseen vuoteen verrattuna. Valvontasuunnitelman mukaisesti valvonnan painopisteenä oli palvelujen saatavuus ja yhdenvertainen toimeentulon turva. Valvontaa suunnattiin erityisesti palvelu- ja työttömyysturvaprosessiin liittyviin käsittelyaikoihin. Aluehallintovirasto lähetti kaikille kokeiluun osallistuville kunnille ohjauskirjeen valvontatoimenpiteistä. Toimenpiteistä ja niiden tuloksista ilmoitettiin työ- ja elinkeinoministeriölle.

KEHA-keskus valmistelee tiedolla johtamisen valtakunnallista toimintoa. Tässä toiminnossa käsitellään sellaisen tiedon tuottamista ja arviointia, joka koskee työvoimapalvelujen järjestämistä ja toimivuutta. Aluehallintovirasto teki KEHA-keskuksen kanssa yhteistyötä kuntakokeilujen ja uusien työvoimaviranomaisten valvontaan liittyvien tilastotietojen rajapinnoista sekä tietojen hyödyntämisestä valvonnassa.

Aluehallintovirasto viesti sekä sisäisesti että ulkoisesti kuntakokeilujen valvonta-tehtävästään. Kanteluissa useimmin toistuvista aiheista julkaistiin päätöslyhennelmiä aluehallintoviraston verkkosivuilla. Kokeilujen laillisuusvalvontaa ja valvonnan tuloksia käytiin esittelemässä neljällä kokeilualueella sekä kahdella tulevalla työllisyysalueella. Tilaisuuksiin osallistuivat myös työ- ja elinkeinoministeriö, KEHA-keskus ja Uudenmaan ELY-keskus.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Vankiterveydenhuollon ja puolustusvoimien terveydenhuollon ohjaus ja valvonta

Vankiterveydenhuolto

Aluehallintovirasto teki yhteistyössä Valviran kanssa suunnitelmalliset ohjaus- ja arviointikäynnit vuonna 2023 Vankiterveydenhuollon yksikön Keravan avovankilan, Hämeenlinnan vankilan ja Sukevan vankilan poliklinikoille.

Sukevan vankilan poliklinikan resurssit ja hoitoon pääsyn toteutuminen otettiin selvitettäväksi oma-aloitteisena valvonta-asiana ohjaus- ja arviointikäynnin jälkeen vuoden 2023 aikana.

Osana suunnitelmallista valvontaa aluehallintovirasto seurasi Turun psykiatriesta vankisairaalaan tehtyjä ilmoituksia, jotka koskevat tahdosta riippumattoman hoidon hälytysrajojen ylittymistä.

Aluehallintovirasto tapasi kaksi kertaa vuoden aikana Vankiterveydenhuollon yksikön johtoa yhteistyökokouksissa. Kokouksissa käsiteltiin organisaatiovalvontaan ja annettavaan ohjaukseen liittyviä ajankohtaisia asioita sekä tulevien lakimuutosten vaikutusta toimintaan. Muilta osin ohjaus- ja valvonta keskittyi kantelujen ja muiden yhteydenottojen käsittelyyn. Vuonna 2023 aluehallintovirastoon tuli 36 vankiterveydenhuollosta laadittua kantelua ja aluehallintovirasto ratkaisi 37 kanteluasiata.

Puolustusvoimien terveydenhuolto

Aluehallintovirasto teki vuonna 2023 yhteistyössä Valviran kanssa suunnitelmallisen ohjaus- ja arviointikäynnin puolustusvoimien terveydenhuoltoon. Paikkana oli Sotilaslääketieteen keskuksen ja kenttälääkinnän palveluyksikön Kainuun prikaatin Kajaanin terveysasema. Aluehallintovirasto teki tutustumiskäynnin yhteistyössä Valviran kanssa kenttälääkinnän toimintaan Panssariprikaatin johtamassa kansainvälisessä Arrow 23 -sotaharjoituksessa.

Aluehallintovirasto tapasi kaksi kertaa vuoden aikana Sotilaslääketieteen keskuksen ja Kenttälääkinnän palveluyksikön vastuuhenkilöitä yhteistyökokouksissa, joissa käsiteltiin organisaatiovalvontaan ja annettavaan ohjaukseen liittyviä ajankohtaisia asioita. Puolustusvoimien oikeudellisen osaston vastuuhenkilöitä käsiteltiin yhdessä yhteistyökokouksessa. Vuoden 2023 aikana aluehallintovirasto vastaanotti ja ratkaisi yhden Puolustusvoimien terveydenhuoltoon liittyvän kanteluasian.

Yhteistyön kautta onnistumisiin

Aluehallintoviraston virkamiehet tapasivat vuoden 2023 aikana kahdesti myös Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilöt, jotka vastaavat vankien ja puolustusvoimien terveydenhuollosta. Jatkuvalle yhteistyölle on voitu jakaa valvonnassa ilmenneitä asioita viranomaisen valvontatyötä hyödyttävällä tavalla.

Vuoden 2023 aikana aluehallintoviraston virkamiehet tapasivat Vankiterveydenhuollon valvontaan liittyvissä yhteistyökokouksissa kahdesti sosiaali- ja terveysministeriön viranhaltijoita ja kerran Kriminaalihuollon tukisäätiön kriminaaliasiamiehiä.

Vankiterveydenhuollon ja puolustusvoimien terveydenhuollon laillisuusvalvonnassa painotettiin erityisesti valvontakohteiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja rakentavaa vuorovaikutusta.

Vuonna 2023 aluehallintovirasto pyrki toimintaa arvioivassa ohjaus- ja valvontatyössään siihen, että toiminnasta saatiin näkyville sekä jo toimivat asiat että ne asiat, joiden oli kehityttävä, jotta toiminta oli lainmukaista. Tällä tavoin valvontakohteet saatiin arvioimaan omaa toimintaansa kokonaisvaltaisemmin ja kehittämään omavalvontaansa yhä potilasturvallisempaan ja hoidon laatua parantavaan suuntaan. Toimintatavalla oli myönteistä vaikutusta myös käsityksiin valvontaviranomaisesta laillisuusvalvojana.

Vuodelta 2023 positiivisena havaintona voidaan todeta, että erityisesti Vankiterveydenhuollon yksikkö pyrki jatkamaan sekä palvelujensa laadun että omavalvontatoimintansa kehittämistä. Yhä useammin kanteluasia voitiin siirtää toimintayksikköön muistutuksena käsiteltäväksi ja saadun vastauksen perusteella oli mahdollista arvioida, toteutuivatko terveydenhuollon palvelut lainmukaisesti.

Metsäpalojen tähystyslentoihin liittyvät tehtävät

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto järjesti metsäpalojen tähystystoiminnan koko Suomen alueella. Tähystystoiminnalla pyritään havaitsemaan alkavat metsäpalot jo varhaisessa vaiheessa, jotta niiden leviäminen laajoiksi paloiksi saataisiin estettyä. Laajat, pitkäkestoiset metsäpalot kuormittavat myös yhteiskunnan resursseja.

Tähystyslentoja tehtiin yhteensä 446 vuonna 2023. Lennoilla havaittiin maastopaloja ja muita paloja 113 kertaa. Ensihavaintoja paloista oli 30. Pelastustoimen yksiköitä opastettiin kohteeseen 13 kertaa.

Metsäpalojen tähystystoiminnan kokonaisvaltainen raportti on toimitettu sisäministeriölle 30.10.2023.

Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi

Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi on aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 4 §:n 2 momentin nojalla aluehallintovirastojen lakisääteinen tehtävä.

Vuonna 2023 määriteltiin arviointikohteet ja -ryhmät, alustavat aikataulut ja se, mitkä aluehallintovirastoja ohjaavat ministeriöt ovat mukana arviointikierroksen suunnittelussa. Vuotta 2023 koskeva arviointi tehdään aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen toimialojen tarpeista ja tavoitteista käsin. Vastuualueella määriteltiin toimialojen tietotarpeita arviointiin ja luotiin yhteistä ymmärrystä arvioinnin tavoitteista ja toteutustavoista. Toimialojen arvioinnit valmistuvat elokuun 2024 loppuun mennessä.

Aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueet valmistelivat ehdotukset arviointikohteiksi yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Tällä yhteistyöllä varmistetaan se, että arvioinnista saatavilla tuloksilla on todellista merkitystä aluehallintovirastoille, opetus- ja kulttuuriministeriölle ja myös kunnille.

Lapin aluehallintovirasto

Saamen kieleen liittyvät tehtävät

Lapin aluehallintovirasto tuki saamenkielisten lapsiperheiden kielellisiä ja kulttuurisia palveluja myöntämällä valtionavustuksia saamenkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämiseen saamelaisten kotiseutualueella. Lisäksi Lapin aluehallintovirasto järjesti saamenkieliselle varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstölle saamenkielistä täydennyskoulutusta ja teki tiivistä yhteistyötä Saamelaiskäräjien, Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Saamelaisen korkeakoulun kanssa. Yhteistyötä tehtiin myös yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston kanssa. Lapin aluehallintovirastossa saamen kieleen liittyviä tehtäviä hoitava opetustoimen ylitarkastaja vastasi lisäksi saamenkielisestä informaatio-ohjauksesta, antoi pyynnöstä virka-apua toiselle aluehallintovirastolle ja tuki valtakunnallisesti aluehallintovirastojen saamenkielistä viestintää.

Poronhoitolain mukaiset tehtävät, poronlihatarkastus ja siihen liittyvä valvonta

Erikoistumistehtävä poronhoidossa ja poronlihan tarkastuksessa toteutui suunnitellusti muutamien laitosten vuosittaisissa Oiva-tarkastuksissa esiintyneitä vii-veitä lukuun ottamatta. Vuoden aikana tarkastuseläinlääkäreiden työnjakoa muutettiin. Lisäksi uusittiin päätös, joka koskee tarkastuseläinlääkäreille lihantarkastuksesta maksettavia palkkioita. Poronhoitoon liittyviä kanteluita saapui viisi, ratkaistiin kahdeksan ja seuraavalle vuodelle siirtyi yksi. Kantelut liittyivät poronjen laiduntamiseen väärissä paikoissa sekä paliskuntien sisäisiin asioihin. Lisäksi käsiteltiin muutamia poronhoitolain mukaisia hakemus- ja valvonta-asioita.

1.2.7 Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut

Toimitila- ja työympäristöhankkeet: kustannusten nousu syö hankkeiden hyötyjä

Aluehallintovirastot noudattivat vuonna 2023 valtion toimitilastrategian täytännönpanosuunnitelmaa ja säästöpotentiaalisuunnitelmaa. Toimitilavuokrat kasvoivat 8,3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna yleisen kustannustason nousun seurauksena, mutta toimitilahankkeiden avulla säästöä kertyi kuitenkin 296 089 euroa.

Vuoden aikana valmistui valtion yhteiskäyttötila Joensuussa. Lisäksi toteutettiin yhteiskäyttötilaratkaisut Helsingissä Museoviraston ja Tampereella Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean kanssa. Tilojen osittaisesta irtisanomisesta tehtiin päätökset vuoden 2023 aikana Helsingissä, Oulussa ja Mikkelissä. Tilojen vähenemisen myötä säästyy jo vuonna 2024 noin 180.000 euroa.

Tilojen käyttöasteet olivat aluehallintovirastoissa noin 15–20 prosenttia. Tämä alittaa valtionhallinnon keskimääräiset käyttöasteet ja mahdollistaa siten tilatehokkuuden parantamisen myös tulevana vuosina.

Vuonna 2023 toimitiloissa keskityttiin lisäksi valtion energiansäästöohjelmaan sähkömarkkinoiden häiriötilanteiden torjumiseksi.

Toiminnan kehittämisen hankkeet: kehittämismalli uudistui ja isoja hankkeita saatiin päätökseen

Aluehallintovirastojen ylijohdajat hyväksyivät marraskuussa uuden hallintamallin virastojen kehittämistoiminnalle. Projektipäälliköt ja vastuualueiden edustajat osallistuivat vastuualueen johtamaan uudistustyöhön aktiivisesti.

Vastuualue teki evaluoinnin kahdesta laajasta hankkeesta: *eLupa ja Kantelujen käsittelyprosessin kehittäminen ja digitalisointi*. Evaluoinnin tuloksia hyödynnettiin kehittämistoiminnan hallintamallin uudistamisessa samoin kuin hankkeiden jatkosuunnittelussa.

Strategiakauden tulossopimushankkeet päättyivät suunnitellusti. Tiedolla johtamisen projektissa aluehallintovirastoille valmistui yhteinen tietoaalusta, jonka avulla tietoa voidaan kerätä ja yhdistää useista eri järjestelmistä. Alustaksi oli valittu Mylly-palvelu, joka on ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) palvelu. Sen käyttöönotossa oli kuitenkin merkittäviä palveluntuottajasta johtuneita viivästyksiä. Tietoaalustan ottivat vuoden aikana käyttöönsä aluehallintovirastojen vastuualueista työsuojelu ja opetus- ja kulttuuritoimi.

Asiakkuushanke päättyi vuoden lopussa, ja sen tärkein tavoite eli aluehallintovirastojen yhteinen asiakaspalvelutoiminnan perustaminen saavutettiin. Toiminto siirtyy osaksi perustoimintaa vuonna 2024. Osa hankkeen tehtävistä jäi toteuttamatta tai niitä leikattiin pois talouden sopeuttamistoimenpiteinä. Asiakaspalvelun yhteydenottomäärä kasvoi vuonna 2023 yli 57 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Asiakaspalvelun resursseja lisättiin kesken toimintavuoden toimintakyvyn turvaamiseksi.

Vastuualue panosti merkittävästi valtion palvelu- ja toimitilaverkkohankkeeseen ja kilpailutti valtion yhteispalveluun liittyvän Asti-palvelun tuki- ja ylläpitotehtävät. Vastuualue osallistui myös valtion aluehallinnon uudistamisen

lainsäädäntöhankkeeseen ja erityisesti sen alatyöryhmien työskentelyyn aktiivisesti. Uudistuksella parannetaan merkittävästi myös tukipalvelujen toimintaedellytyksiä ja tuloksellisuutta.

Toiminnan jatkuvuus: häiriöihin varauduttiin

Valtiovarainministeriö ohjasi vuotta 2022 koskevassa tilinpäätöskannanotossaan huolehtimaan oman toiminnan varautumisesta ja jatkuvuudesta. Vuoden 2023 alussa vastuualueelle nimettiin kokoaikainen valmiuspäällikkö. Valmiuspäällikön johdolla päivitettiin vastuualueen valmiussuunnitelma ja perustettiin virastojen ja hallinto- ja kehittämispalvelujen yhteinen varautumisen yhteistyöverkosto.

Vuoden lopussa vastuualue panosti yhteistyössä virastojen ja palveluntuottajien kanssa kriittisten tietojärjestelmien toipumissuunnitteluun. Lisäksi erityishuomiota kiinnitettiin suojattuihin johtamistiloihin Senaatti-kiinteistöjen kanssa.

Hallinto- ja kehittämispalvelujen määräraha- ja henkilötövuosikehys: tukipalveluja tuotetaan entistä tehokkaammin

Vastuualueen perustoiminnan henkilötövuositoteuma oli 103,9. Tulossopimuksessa asetettua perustoiminnan henkilötövuosikehystä 104 nostettiin vuoden aikana 1,75 henkilötövuodella kirjaamo- ja asiakaspalvelun työmäärien kasvun vuoksi.

Valtiovarainministeriö valmisti vuonna 2023 asetusmuutoksen, jonka perusteella osa hallinto- ja kehittämispalvelujen viestintähenkilöstöstä siirrettiin virastoihin väliajaksi ennen uuden valtakunnallisen viraston aloittamista. Toimenpide aiheutti häiriöitä perustoimintaan ja johtamiseen sekä vaikutti siten myös vastuualueen tuloksellisuuteen.

Vastuualueen vastuulla oleva määräraha pysyi tulosopimuksessa asetetuissa rajoissa. Toteuma oli 89 prosenttia budjetoidusta. Budjetti alittui 3,1 miljoonaa euroa. Toteuma oli samalla tasolla kuin edellisvuonna, hinnankorotuksista huolimatta.

Vastuualueen perustoiminnan menot kasvoivat seitsemän prosenttia. Yhteiset menot vähenivät edellisvuoden tapaan. Toteuma oli lähes 500 000 euroa ja 2,7 prosenttia pienempi kuin vuonna 2022.

Aluehallintovirastojen henkilötövuodet ovat vuodesta 2018 kasvaneet 12,4 prosenttia. Samaan aikaan tukipalveluihin tai vastuualueen perustoimintaan käytettyjen henkilötövuosien määrä on vähentynyt asetettujen kehysten mukaisesti 4,7 prosenttia.

Toimitilahankkeet

Vuoden 2023 alussa aluehallintovirastoissa koettiin kaikkien aikojen korkein vuokrankorotus, kun Senaatti-kiinteistöjen vuokrat nousivat 8,3 prosenttia. Vuosittaisiin korotuksiin varautuminen muistuttaa, miten tärkeää on tehostaa jatkuvasti toimitilojen käyttöä, jotta menoja voidaan hallita. Vuonna 2023 merkittävimmät tehostamistoimenpiteet olivat

- Kouvolan yhteiseen työympäristöön muutto
- Helsingissä toimistotilojen merkittävä yhteiskäyttöisyyden lisääminen (Mu-seoviraston kanssa)

- luopuminen Oulun Viestikadun tiloista.

Valtion yhteisten työympäristöjen hankkeet ovat laajentuneet ja lisääntyneet. Nopeitakin kehitysaskkeleita voidaan odottaa esimerkiksi Turussa, Jyväskylässä ja Rovaniemellä, joissa uudet työympäristöt otetaan käyttöön jo vuosina 2024–2025. Toisaalta taas esimerkiksi Oulussa, Mikkelissä ja Seinäjoella moniulotteiset hankkeet etenevät verrattain hitaasti, ja laskelmia tehdään vuoteen 2027. Porissa muutettiin loppuvuodesta 2023 useiden muiden valtiotoimijoiden kanssa vihdoin valtion ja Porin kaupungin yhteiseen virastotaloon Porin Leijonaan, jolloin päättyi myös viimeinen merkittävämpi yksityisen vuokranantajan kanssa tehty vuokrasopimus. Lahdessa ja Lappeenrannassa aluehallintovirasto on mukana julkisen hallinnon asiakaspalvelun kehittämisessä.

Vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla saatiin myös tuloksia ja kehittämisen suuntaviivoja laajoista valtion käyttöastemittauksista: koko valtion toimitilojen käyttöaste oli noin 28 prosenttia. Aluehallintovirastojen kohdalla mittauksiloket jäivät vielä tätäkin selvästi alemmaksi. Laaja ymmärrys tilankäytön tehokas- tamistarpeista syntyi, ja myös hallitusohjelman tuottavuusohjelman kirjaukset toimitilasäästöistä oli helppo hyväksyä laajasti.

Alla olevasta taulukosta voidaan todeta, että toimitilojen kehitys on jatkunut ym- päri maata samaa valtion toimitilastrategian asettamaa tavoitetilaa kohti.

Taulukko 1.2.2 Aluehallintovirastojen toimitilahankkeiden toteuma vuonna 2023

Aluehallin- tovirasto	Paikka- kunta	Työympäristöhanke, alku ja valmistuminen	Toimitoti- latehokkuus lähtökohta 8/2019 ¹	Toteuma 2023	Saavutettu tilatehok- kuus
Etelä-Suomi	Helsinki	Uusiin osin yhteiskäyttöi- siin tiloihin muutettu 6/2020 (Valvira)	20 m2/hen- kilö	1.9.2023 alkaen Museo-viraston kanssa yhteiskäyt- töiset tilat	12/2023 8,0 tstrom2/ hlö
Etelä-Suomi	Hämeenlinna	Uusiin osin yhteiskäyttöi- siin tiloihin muutettu 1/2021	32 m2/hen- kilö	Ei muutoksia ti- loissa 2023 aikana	12/2023 10,0 tstrom2/ hlö
Etelä-Suomi	Kouvola		Pohjolatalo 1 554 tstrom2 38,8 tstrom2/hlö	Muutto valtion yh- teiseen työympä- ristöön 11/2023	12/2023 ti- lanne 7,1 tstrom2/ hlö
Etelä-Suomi	Lappeenranta	Yhteisvirastohanke ² , vuok- rasopimus alkaa 1.3.2024, kun koko virastotalo on valmiina. ESAVI/työsuoje- lun vastuualue	49 m2/hen- kilö	AVIn väistötilat yhä käytössä 2023 Valtion yhteinen työympäristö avattu 6/2023	1.4.2024 al- kaen 7,7 tstrom2/ hlö

¹ Valtion toimitilastrategia 2021: tavoite alle 10 tstoneliötä/htv

² Yhteisvirastoksi muuttunut hanke – pilottina palveluverkkouudistuksessa

Aluehallintovirasto	Paikkakunta	Työympäristöhanke, alku ja valmistuminen	Toimistotilatehokkuus lähtökohta 8/2019 ¹	Toteuma 2023	Saavutettu tilatehokkuus
		työskentelee väistötiloissa siihen asti.			
Etelä-Suomi	Lahti	Työympäristöhanke alkanut yhteisvirastohankkeena 2021. Vuokrasopimus alkaa 1.3.2024, kun koko virastotalo on valmis. Palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen pilotti, jossa asiakaspalvelu alkaa 2023. Vain työsuojelun vastualueen työskentelypiste, ei AVI-käyntiasiointia.	30 m2/henkilö	AVIn tilat ennallaan 2023 aikana Valtion yhteinen työympäristö avattu 6/2023	1.3.2024 alkaen 12 tstorm2/hlö
Lounais-Suomi	Turku	Uusiin tiloihin muutettu 6/2021	21 m2/henkilö	Ei muutoksia tiloissa 2023 Valtion yhteisen työympäristön hanke käynnistynyt	12/2023 tilanne 11,4 tstorm2/hlö
Lounais-Suomi	Pori	Yhteisvirastohanke, tavoitteena alkuvuonna 2024 valmista muuttoon	29 m2/henkilö	12/2023 muutto Porin Leijonaan valtion yhteiseen työympäristöön	12/2023 tilanne 10,4 tstorm2/hlö
Itä-Suomi	Mikkeli	Virastotalon yhteisen työympäristön hanke on käynnistynyt. AVIn tilat ovat ennallaan, kunnes talokokonaisuus valmis noin (arvio) 2027.	36 m2/henkilö	Tilat ennallaan Raatihuoneenkatu 5	12/2023 tilanne 16,9 tstorm2/hlö
Itä-Suomi	Kuopio	Hallituskatu valmiina, kun uusi sopimus alkaa 1.1.2023	54 m2/henkilö	Hallituskadulla ja Kallanrannassa tilojen yhteiskäyttöä	12/2023 tilanne 24,5 tstorm2/hlö
Itä-Suomi	Joensuu	Yhteisvirasto, AVIn muutto tapahtuu 1.3.2023	37 m2/henkilö	Valtion yhteinen työympäristö 1.3.2023 alkaen	12/2023 8,2 tstorm2/hlö
Länsi- ja Sisä-Suomi	Vaasa	AVIn tilat Wolffintien virastotalossa valmistuivat pääosin kesällä 2022	19 m2/henkilö	AVIn tilat ennallaan vuonna 2023	12/2023 13,5 tstorm2/hlö
Länsi- ja Sisä-Suomi	Jyväskylä	Paluu sisäilmaremontin jälkeen takaisin Sinetin tiloihin 1/2023	25 m2/henkilö	AVIn tilat ennallaan vuonna 2023 Valtion yhteisen työympäristön hanke käynnistynyt	12/2023 9,7 tstorm2/hlö
Länsi- ja Sisä-Suomi	Tampere	Attilan virastotalossa FIMEAn kanssa toteutettava yhteiskäyttöratkaisu talvella 2023		AVIn tilat ennallaan vuodesta 2018, FIMEA tullut	12/2023 9,6 tstorm2/hlö

Aluehallintovirasto	Paikkakunta	Työympäristöhanke, alkua ja valmistuminen	Toimistotilatehokkuus lähtökohta 8/2019 ¹	Toteuma 2023	Saavutettu tilatehokkuus
				jakamaan tiloja 5/2023	
Länsi- ja Sisä-Suomi	Kokkola		12,1 t stom2/hlö	Tilat ennallaan vuodesta 2017	
Länsi- ja Sisä-Suomi	Seinäjoki		23,2 t stom2/hlö	Valtion yhteisen työympäristön hanke käynnissä	
Pohjois-Suomi	Oulu	Yhteishankkeen esiselvitys	26,7 t stom2/hlö	Viestikadun tilat irtisanottu Valtion yhteinen työympäristöhanke käynnissä	12/2023 21,5 t stom2/hlö
Pohjois-Suomi	Kajaani		Kaksi tilaa oli 184+126 = 310 t stom2/7 = 44,3 t stom2/hlö	Kaksi PSAVI työskentelypistettä yhdistetty	12/2023 33,6 t stom2/hlö
Lappi	Rovaniemi		1619 t stom2 / 65+12 = 21,0 t stom2/hlö	PILKE valtion yhteisen työympäristön hanke käynnissä	1.6.2024 alkaen 7,7 t stom2/hlö

Tulossopimushankkeet

Taulukossa 1.2.3 määritellyt hankkeet ovat tulossopimustasolla seurattavia ja arvioitavia hankkeita. Niiden toteutumisesta raportoidaan aluehallintovirastojen toimintakertomuksessa ja onnistumista arvioidaan ministeriön tilinpäätöskannanotossa.

Hankkeille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta niille asetetun aikataulun ja budjetin rajoissa vastaavat hankkeiden omistajat. Kaikki virastot tukevat yhteisten tulossopimushankkeiden onnistumista.

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut tarjoavat hankkeiden omistajien käyttöön tarvittavat työvälineet ja muun teknisen tuen. Seurantatietoa hankkeista pidetään yllä keskitetysti ja koordinoitusti hallinto- ja kehittämispalveluiden ylläpitämässä aluehallintovirastojen hankesalkussa. Seurantatiedon tuottamisesta vastaavat hankkeiden omistajat.

Taulukko 1.2.3 Tulossopimushankkeet vuonna 2023

Hanke / omistaja	Vuoden 2023 keskeiset tavoitteet ja toimet	Toteuma 2023	Tavoitetila 2023
KANTELUIDEN KÄSITTELY-PROSESSIN KEHITTÄMINEN JA DIGITALISOINTI / Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Peruspalvelut, oikeusturva- ja luvat, vastuuhenkilö Jarkko Yliruka	- Hankkeen toiminnan evaluointi ja jatkokehittäminen - Kantelukäsikirjan, asiakirja- ja päätöspohjien sekä fraasipankin jatkokehittämien - Yhteisten menettelytapojen kehittäminen sote-kanteluihin hyvinvointialueiden aloittaessa - Sähköisen kantelulomakkeen jatkokehittäminen ja Suomi.fi-viestien käyttöönottaminen - Kantelutilastojen raportoinnin kehittäminen - Kanteluiden käsittelyn perusteet -koulutuksen laatiminen eOppivaan	- Evaluointi valmistui kesäkuussa. Raporttia hyödynnettiin mm. hanketoiminnan kehittämisessä. - Kantelukäsikirjaa täydennettiin. - Uudet päätöspohjat tallennettiin Uspaan - Sähköiseen kantelulomakkeeseen lisättiin mm. hyvinvointialuekantelut. Suomi.fi-viestit kytkettiin USPA:ssa kaikkiin kantelu-tehtäviin. - Kehitettiin kanteluiden tilastosivu - Sote-valvontaosaamisen koulutukseen tehtiin osio kanteluiden käsittelystä.	Hankkeen evaluointi ja jatkosuunnitelman laatiminen.
ASIAKASPALVELUTOIMINNAN KEHITTÄMINEN / Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut / Viestintä- ja kehittämispalvelut, vastuuhenkilö Virva Hakamäki	- Toiminnon vakiointi - Avien yhteinen asiakaspalvelumalli - Yhteistyön tiivistäminen (vastuualueiden ja aspan yhteistyöpajat) - Ylläpito ja perustoiminta: - Palvelualustan ja vastuualueiden palvelujen pienparannukset ja toimintavarmuuden turvaaminen - Hallintamalli (Tiskipalvelualusta ja palvelut)	- Selvitys avien ylijohdajille asiakaspalvelun järjestämisestä 9/2023. - Asiakaspalvelutoiminto on vakioitu osaksi normaalia toimintaa vuoteen 2025 saakka. - Avien yhteinen asiakaspalvelumalli valmistui 12/2023 - Yhteistyöpajoja pidetty eri vastuualueiden palvelukonaisuuksien kanssa. - Ylläpito ja perustoiminta: - Tekniset pienparannukset ja toimintavarmuuden	Toiminnan painopiste siirretään perustointiin ja ylläpitoon. Kehittäminen kohdistuu palvelumalliin sekä asiakaspalvelun ja vastuualueiden toiminnan tiivistämiseen.

Hanke / omistaja	Vuoden 2023 keskeiset tavoitteet ja tuotokset	Toteuma 2023	Tavoitetila 2023
		turvaaminen toteutettiin tiimimallilla. • Hallintamalli valmistui	
ASIANHALLINNAN KEHITTÄMISEN KOKONAISUUS / Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut / Asiakas- ja asianhallintapalvelut, vastuuhenkilö Eija Kariluoma	• Järjestelmän toimintavarmuuden turvaaminen mm. tietokantahajautuksen avulla • AVIn kehitysehdotusten edistäminen	• USPA toimintakykyinen • Tietokantahajautus julkaistu testiympäristössä. • Uusi USPA-versio julkaistiin keväällä, julkaisussa mukana AVIn toivomia uudistuksia.	Turvataan USPA:n käyttö ja sen soveltuminen AVIn tarpeisiin
ELUPA-JATKOKEHITYS / Itä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristöluvut, vastuuhenkilö Elina Lavikainen	• Sähköisen asiointiasteen nostaminen, mm. riittäväällä markkinoilla, asiakas- ja käsittelijäohjeistuksella sekä kohdennetuilla webinaareilla • Asiointin avaamisen mahdollistaminen muissakin kuin sähköisen asiointin kautta tulleissa hakemuksissa • Käsittelyä varten tarvittavat (ja käytettävyyttä parantavat) lomakemuutokset	• Sähköinen asiointiaste nousi vuoden 2023 aikana noin 10 % • Kehittämistä jatkettiin 28.6.2023 asetetussa LUVAKE-tuottavuushankkeessa • Asiointin avaamisen mahdollistaminen muissakin kuin sähköisen asiointin kautta tulleissa hakemuksissa toteutettiin loppuun LUVAKE-hankkeessa ja otetaan käyttöön 2.1.2024 • Lomakemuutokset toteutettiin LUVAKE-hankkeessa ja otetaan käyttöön tammi-kuussa 2024	Hankkeen evaluointi. Muu kehittäminen ja sen rahoittaminen päätetään erikseen.
VADI-JATKOKEHITYS / Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto / Opetus- ja kulttuuri-toimi, vastuuhenkilö Simo Luukkainen	• Pidetään sekä asiointi- että käsittelyjärjestelmä toimintakykyisinä. • Kehitetään tiedonsiirtoa Vadista VA-järjestelmään. • Mahdolliset uudet ominaisuudet erillisrahoituksella	• Asiointi- ja käsittelyjärjestelmä pysyivät toimintakykyisinä. • Automatisoitiin tiedonsiirto Vadista VA-järjestelmään. • Yhteistyössä OKM:n ja Satakunnan AMK:n kanssa toteutettiin erillinen esteettömyys-selvitystyökalu	Toiminnan painopiste siirretään perustoi- mintaan ja ylläpitoon. Ylläpidon yhteydessä tapahtuvaa pienkehittämistä toteutetaan rahoituksen puitteissa.
TIEDOLLA JOHTAMISEN JATKOKEHITYS / Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut / Digi- ja tiedonhallintapalvelut, vastuuhenkilö Roope Tahvanainen	• Mylly tietopalustan käyttöönotto • Tableau-raporttien vaihto Power BI:hin • Uusien integraatioiden toteutus	• Mylly-tietopalusta on otettu osin käyttöön ja johdon raportoinnin uudistus on käynnistetty. • Keskeneräiset tehtävät vietään loppuun 2024 aikana virkatyönä ja osana pienkehitystä.	Alustaratkaisun (Mylly) edistäminen ja käyttöönotto.

Muut toiminnan kehittämisen hankkeet

Taulukossa 1.2.4 määritellyt hankkeet ovat aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelujen (Hake) ylläpitämisen hankesalkun mukaisia hankkeita, jotka eivät ole tulossopimushankkeita. Kyseisiä hankkeita ei seurata tai arvioida tulossopimustasolla. Ne tehdään aluehallintovirastojen yhdessä sopimalla tavalla ja aikataulussa – ja aluehallintovirastoille ja Hakelle budjetoitujen määrärahojen puitteissa. Seurantatietoa hankkeista ylläpidetään keskitetysti ja koordinoitusti Haken ylläpitämässä aluehallintovirastojen hankesalkussa. Hankesalkku voi täydentyä tulossopimuskauden aikana myös uusilla hankkeilla ilman erillistä tulossopimustasolla tapahtuvaa sopimista.

Taulukko 1.2.4 Muut toiminnan kehittämisen hankkeet vuonna 2023

Hanke	Toteuma 2023
1. Arkistoaineistojen digitointi, vaihe 2	Jatkuu 2024
2. Väilytysvalvonta	Toteutunut, jatko projekti vuodelle 2024
3. Soteri-integraatio	Ei voitu käynnistää 2023
4. W Allu – alkoholivalvonnan järjestelmä	Toteutunut
5. Salvia – saavutettavuusvalvonnan järjestelmä	Korjauksia jää vuodelle 2024, kustannukset ylläpidosta
6. KA – digi kokonaisarkkitehtuuri	Toteutunut, jatkuu virkатыönä
7. Esteettömyysdirektiivin esiselvitys	Esiselvitys jatkuu 2024
8. Single Digital Gateway – esiselvitys ja suunnittelu	Toteutunut, jatkuu projektina 2024
9. Valmiusharjoitusten uudistaminen	Toteutunut

Toteuman arviointi: Toteutunut (vihreä), toteutunut osittain (keltainen), ei toteutunut (punainen)

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Aluehallintovirastoja ohjaavat ministeriöt ovat asettaneet aluehallintovirastoille seuraavat aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteistä strategia-asiakirjaa noudattavat vaikuttavuustavoitteet strategiakaudelle 2020–2023:

- peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla
- riskienhallinta ja varautuminen paranevat
- yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla
- osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee
- koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus parane
- toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat
- ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat
- vihreä siirtymä vauhdittuu (tulossopimus 2023).

Aluehallintovirastojen toiminnan vaikuttavuus esitetään seuraavissa kappaleissa. Jokainen otsikko on yksi yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite. Tiedot on raportoitu vastuualuekohtaisesti kaikkien aluehallintovirastojen osalta yhteisesti. Aluehallintovirastot omalta osaltaan vaikuttavat ministeriöiden hallinnonalakohtaisiin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin. Tulossopimuksen mukaiset yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarit ja niiden toteumat aluehallintovirastoittain vuosilta 2021–2023 esitetään 5.2 Muut liitteet -luvussa (Liite 2).

1.3.1.1 Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Valtakunnallisesti perusterveydenhuollon avosairaanhoidon asiakkaista 46,0 prosenttia odotti lääkäriin pääsyä yli seitsemän vuorokautta. Vuoden 2022 tulokseen (46,3 prosenttia) verrattuna tulos pysyi oleellisesti ennallaan. Tulossopimuksessa asetettu tavoite ei täyttynyt minkään aluehallintoviraston alueella, vaan tulokset olivat joko välttäviä tai heikkoja.

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Kaikissa aluehallintovirastoissa saavutettiin tulossopimuksessa asetettu tavoite, että viranomaisilla ja muilla julkishallinnon toimijoilla, järjestöillä ja elinkeinoelämällä on yhteinen ymmärrys alueen riskeistä. Alueelliset riskiarviot on päivitetty, ja päivitystyöhön on osallistunut myös aluehallintovirastojen viranhaltijoita. Alueellisia riskiarvioita on hyödynnetty valmiusharjoituksissa ja valmiussuunnittelussa.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla

Alueellisten valmiustoimikuntien toiminta on ylläpitänyt hyvää tilannekuvaa ja kehittänyt valmiuden suunnitteluun liittyvää työskentelyä. Aluehallintovirastojen johtamien valmiusharjoitusten osallistujaryhmien kanssa työskentely on kehittänyt yhteistyön lisäksi kokonaisturvallisuuden ajattelutapaa. Hyvinvointialueiden varautumisen ja valmiussuunnittelun valvonta ja siihen liittyvä ohjaus ovat myös edistäneet yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden paranemista.

Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Vastuualueen tehtävissä vakiintuneita viranomaisyhteistyön toimintatapoja pystyttiin ylläpitämään vakiintuneella tasolla lupa- ja valvontatehtävissä. Viranomaisyhteistyötä esimerkiksi poliisin, verottajan, ulosoton, kuntien terveydensuojelu- ja asumisterveysviranomaisten sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa kyettiin edelleen myös kehittämään. Aluehallintovirastojen alkoholihallinto osallistui moniviranomaistoimintahankkeeseen. Alkoholihallinto teki yhteistarkastuksia etenkin työsuojelun, mutta myös verohallinnon, poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen kanssa.

Paikallisesta alkoholipoliittisesta toimintamallista (Pakka) järjestettiin koulutuksia yhdessä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Valviran kanssa vaikuttavuuden lisäämiseksi. Etelä-Suomen aluehallintovirastossa käynnistyi syksyllä pilottilahankkeesi asiakaspalautteen saamiseksi. Kysely on tarkoitettu laajentaa kaikkiin aluehallintovirastoihin.

Toiminnan yhdenvertaisuutta ja yritysten tasapuolisia kilpailuolosuhteita edistivät erilaisissa asioissa tehdyt linjaukset sekä vastuualueen yksiköiden ja asiantuntijaryhmien verkostomainen työskentelytapa, joka on toteutettu yhdessä muiden viranomais tahojen kanssa.

Vuoden aikana toteutettujen viestinnän teemaviikkojen avulla tietoisuutta aluehallintovirastojen toimintatavoista kyettiin välittämään asiakkaiden, sidosryhmien ja yleisön eli palvelujen käyttäjien tietoon.

Laajamittaisia, valtakunnallisia asiakaspalautekyselyjä ei tehty vuonna 2023.

Ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat

Toimintaansa parantaneiden elintarvikealan toimijoiden osuus kasvoi vuodesta 2022 Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastoissa. Kokonaisuutena tavoite toteutui kohtalaisesti Etelä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoissa ja hyvin tai erinomaisesti muissa aluehallintovirastoissa. Toteutumiseen vaikuttaa arvioinnissa oleva ehto, että mittarin toteuma voi saada hyvän tai erinomaisen arvion vain silloin, kun parhaimpien tasojen osuus kohteista on vähintään 85 prosenttia. Tämä ehto ei täytynyt Etelä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastojen alueella.

Tulokset alueittain olivat:

- Itä-Suomi 84,9 prosenttia / parhaimpien osuus 90,5 prosenttia
- Länsi- ja Sisä-Suomi 74,2 prosenttia / parhaimpien osuus 82,3 prosenttia
- Pohjois-Suomi 75,9 prosenttia / parhaimpien osuus 85,4 prosenttia
- Etelä-Suomi 76,8 prosenttia / parhaimpien osuus 83,4 prosenttia
- Lounais-Suomi 71,6 prosenttia / parhaimpien osuus 85,1 prosenttia
- Lappi 87,2 prosenttia / parhaimpien osuus 92,8 prosenttia.

Todetut vastustettavat eläintautitapaukset eivät muuttuneet pysyviksi. Tartuntapitopaikoille annetut päätökset määräyksistä taudin leviämisen estämiseksi saatiin tehtyä viikon sisällä ja pääsääntöisesti kumottua vuoden kuluessa. Vastustettavien eläintautien tapauksia ei levinnyt tartuntapitopaikoista sen jälkeen, kun päätös oli tehty. Rajoitusten kumoamista hidastivat isoissa tuotantopitopaikoissa

elinkeinon tekemien saneerausten hitaus tai saneerausten vapaaehtoisuus. Näin ollen viivästykset eivät johtuneet aluehallintovirastojen toiminnan hitaudesta. Kaikki aluehallintovirastot Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoa lukuun ottamatta saavuttivatkin tavoitteen. Länsi- ja Sisä-Suomessa tavoitteen saavuttamiseen vaikuttivat sekä useat salmonellaepidemiat että turkiseläimillä laajamittaisesti esiintynyt korkeapatogeeninen lintuinfluenssaepidemia.

Euroopassa vakavana jatkunut korkeapatogeenisen lintuinfluenssan uhka heijastui myös Suomeen. Kaikkien aluehallintovirastojen alueilla todettiin tapauksia luonnonlinnuissa. Tauti ei tautipaineesta huolimatta levinnyt siipikarjan pitopaikoihin tai tuotantotiloille, mutta turkiseläinten korkeapatogeenisen lintuinfluenssaepidemian aiheuttajana pidetään kontaktia luonnonlintuihin.

Vakavien eläinsuojelutapausten (eläinsuojelulaki 44 §, 247/1996) osuuden arvioitiin muissa aluehallintovirastoissa kuin Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintovirastoissa pysyneen pääosin ennallaan (vaihteluväli $\pm$ kolme prosenttia) suhteessa kaikkiin tehtyihin tarkastuksiin. Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintovirastoissa tavoite toteutui hyvin ja osuus oli vähentynyt jonkin verran (4–10 prosenttia). Tavoite toteutui siten kokonaisuutena kohtalaisesti.

1.3.1.2 Ympäristöluvut

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Valmiusharjoituksilla on nostettu tilannekuvan käsitystä ja yhteisymmärrystä häiriötilanteissa. Tämä on parantanut alueilla toimivien viranomaisten ja aluehallintoviraston käsitystä rooleista ja tehtävistä häiriötilanteissa. Lupavastuualueet myös havainnoivat itsenäisesti erilaisia riskejä laajemmin. Niihin reagoidaan ja sopeudutaan tarvittaessa. Toiminnassa on esimerkiksi kiinnitetty erityistä huomiota sellaisen lupahakemusaineiston käsittelyyn ja julkaisemiseen, joka koskee huoltovarmuuden kannalta merkittäviä kohteita.

Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Ympäristölupavastuualueiden toimintatapojen ja ohjeiden yhdenmukaistamista on jatkettu. Tämä helpottaa yritysten asiointia lupaviranomaisten kanssa. Etelä-Suomen aluehallintovirastossa aloitettiin toimintamallityö, jonka yhteiseen aloitustyöpajaan osallistuivat myös muut ympäristölupavastuualueet. Tarkoituksena on käydä läpi kaikki prosessit, joilla yhdenmukaistetaan toimintatapoja ja parannetaan asioiden läpivirtaavuutta. Toimintamallin on tarkoitus yhtenäistää toimintaa sekä viraston sisällä että virastojen välillä. Ympäristölupavastuualueet ovat lisänneet keskinäistä sekä ELY-keskusten kanssa tehtävää yhteistyötä. Ennakollisen neuvonnan määrä on jatkanut kasvua, joka on parantanut hakemusten laatua. Ennakkotapaamisten laatua ja hyödyllisyyttä kartoitettiin asiakaspalautepilottilla Itä-Suomessa. Palautekysely on sittemmin otettu myös käyttöön Etelä-Suomessa.

Vihreä siirtymä vauhdittuu

Etusijamenettelyyn hyväksyttiin yhteensä 26 hanketta, joista kahdeksassa annettiin päätös vuonna 2023. Nämä kaikki käsiteltiin alle tavoiteajan.

1.3.1.3 Opetus- ja kulttuuritoimi

Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Peruspalvelujen arviointia ei ole tehty varhaiskasvatuksen saatavuuden ja laadun toteutumiseen eikä oppilaan oikeusturvan paranemisen toteutumiseen vuonna 2023. Kehitystä on arvioitu aluehallintovirastoille tulleiden asiakasyyhteydenottojen ja käsiteltävänä olleiden kantelu- ja valvonta-asioiden valossa sekä varhaiskasvatuksen valtakunnallisen valvontaohjelman avulla.

Vireille tulleiden ja ratkaistujen kantelujen määrä opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa kasvoi yli 25 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Opetustoimen kanteluissa nousi yleisimmin esille asioita, jotka koskevat hallintomenettelyä ja hyvää hallintoa, oppimisen tukea ja työntekijän käytöstä. Lisäksi useissa kanteleissa tuotiin esille koulun ja kodin yhteistyön toimimattomuutta sekä puutteita oppilaan oikeudessa saada opetusta. Varhaiskasvatuksen kantelujen teemat liittyivät yleisimmin palvelun laatuun ja toimintaan, turvallisuuteen sekä asiakkaan kohteluun. Valvonnassa keskeinen teema oli henkilöstön riittävyys.

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Aluehallintovirastojohtoiset turvallisuusverkostot loppuivat 2022, ja tilalle perustettiin opetus- ja kulttuuritoimen turvallisuustiimi. Turvallisuuteen liittyvät asiat keskitettiin täydennyskoulutuksen painopistealueisiin.

Vastuualue osallistui myös alueellisille maanpuolustuskursseille, valmiusharjoituksiin ja muihin vastaaviin harjoituksiin.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla

Opetus- ja kulttuuritoimen henkilöstö on osallistunut ja ollut mukana järjestämässä alueellisia maanpuolustuskursseja. Niiden avulla on voitu laajentaa ja parantaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Kokonaisturvallisuutta on lisännyt myös se, että henkilöstö on osallistunut turvallisuutta ja valmiutta edistävien yhteistyöryhmien työskentelyyn.

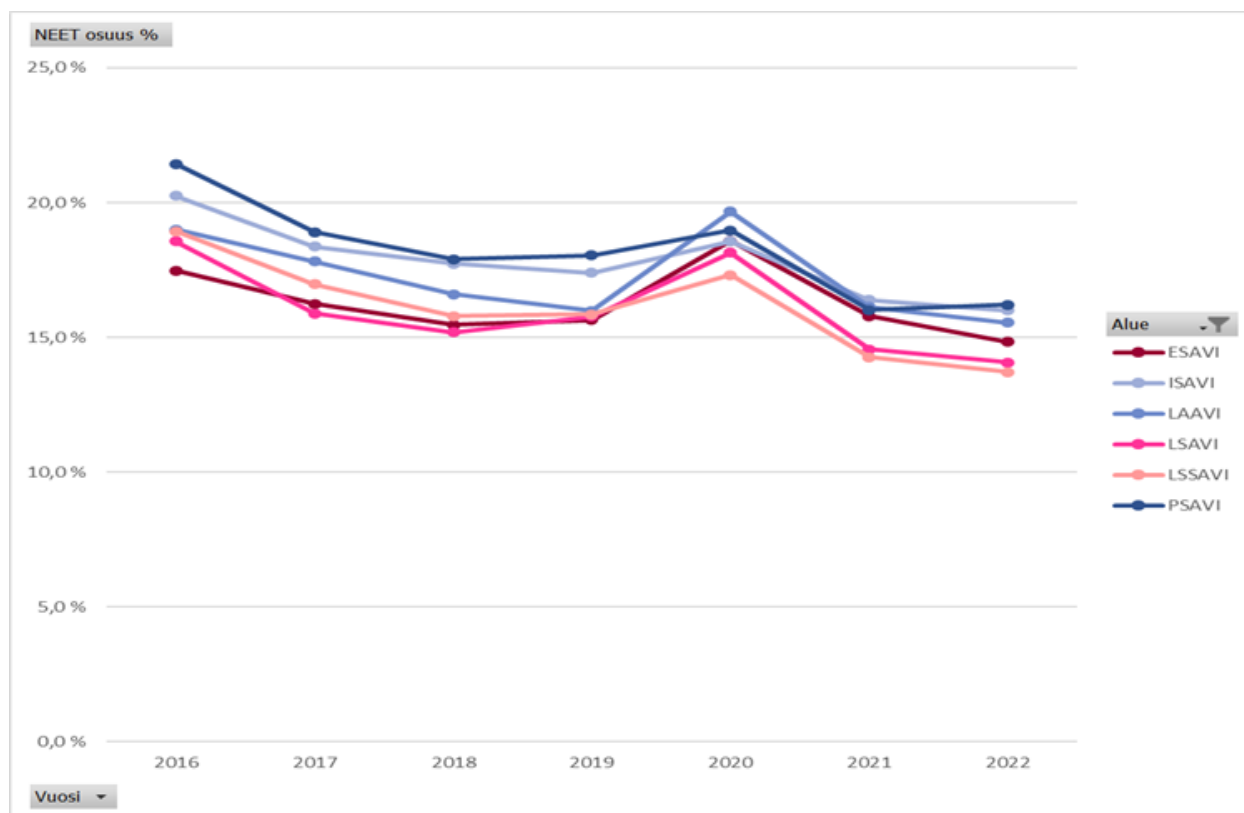
Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee

Osallisuuteen ja syrjäytymiseen liittyviä tavoitteita ovat muun muassa:

- syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden osuuden väheneminen
- valtionavustusten alueellisen kattavuuden ja kohdentumisen paraneminen
- useamman nuoren ohjautuminen koulutukseen tai työhön suoraan palvelusta.

Vastuualue arvioi, ettei tavoitellun vuotuisen kehityksen suunnan tarkka arviointi ole näillä pohjatiedoilla täysin mahdollista. Vuositasolla ajantasaisia tietoja ei ole kaikilta osin saatavilla, tavoitelukuja ei ole määriteltä eikä vertailutietoa ole. Arviointi perustuu lähinnä kentällä havaittuihin kehityssuuntiin ja valtionavustusten alueelliseen kattavuuteen. Kuitenkin olemassa olevan tilastoinnin perusteella syrjäytymisriskissä olevien nuorten määrä on kääntynyt laskuun vuodesta 2020 lähtien (kuvio 1.3.1).

Kuvio 1.3.1 Syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden osuuden muutos

Vastuualueen työ kohdistuu vahvasti nuorten osallisuuden lisäämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Valtionavustukset ovat ensisijainen vaikutuskanava nuorten osallisuuden lisääntymiseen ja syrjäytymiseen. Vastuualueet tukevat valtionavustuksin etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa. Lisäksi vastuualue myöntää erityis- ja lisäavustuksia kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen kehittämiseen. Lasten ja nuorten harrastustoimintaa tuettiin vuonna 2023 useilla valtionavustuskokonaisuuksilla.

Vastuualueen tavoitteena on, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen valtionavustukset kohdentuvat alueellisesti kattavasti ja että avustuksilla tuettavalla toiminnalla on yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tähän vaikuttavat kuitenkin viime kädessä kuntien tekemät päätökset ja toimenpiteet, kuten se, kuinka moni kunta hakee valtionavustusta toimintoihinsa. Käytettävissä olevat määrärahat vaikuttavat suoraan aluehallintovirastojen mahdollisuuksiin tukea kuntia, ja valtionavustusten kuntakattavuus on laskenut. Joissakin avustusmuodoissa opetus- ja kulttuuriministeriön osoittamat määrärahat ovat olleet erittäin pieniä suhteessa haettuun määrään. Vuonna 2023 kuntien edelleen kiristynyt taloustilanne on vähentänyt hakemusten määrää. Pienemmillä kunnilla on haasteita löytää avustuksilla tuettujen kehittämishankkeiden toteuttajia. Myös valtionavustusten hakemiseen ja toteutukseen liittyvä hallintotyö koetaan osassa kunnista liian työlääksi. Kehityssuunnalla voi olla vaikutusta alueellisen kattavuuden lisäksi yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen.

Vuonna 2023 vastuualue myönsi valtionavustuksia noin 73 miljoonaa euroa. Avustuksia myönnettiin edellisvuosien tapaan lähes kaikkiin Manner-Suomen kuntiin. Vastuualueen asiantuntijat käsittelivät valtionavustusasiat sovituissa aikatauluissa. Kuntakattavuudessa on havaittavissa jonkin verran toimialakohtaisia ja alueellisia eroja. Myönnettyjen avustusten käyttötarkoitusten muutoksiin ja loppuraportoinnin ohjeistukseen oli suureksi avuksi käytettävissä ollut valtakunnallinen tilintarkastusresurssi.

Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen järjestämän sivistystoimen henkilöstön täydennyskoulutuksen saatavuus, monimuotoisuus ja vaikuttavuus vuonna 2023 toteutuivat hyvin. Vastuualue toteutti koulutukset pääosin webinaareina ja lähitapahtumina. Myös striimatut tilaisuudet kasvattivat suosiotaan. Lisäksi hyödynnettiin videotuotantoja, podcasteja ja sosiaalista mediaa. Aiempien vuosien palautteen perusteella tilaisuuksissa kiinnitettiin edelleen enemmän huomiota fasilitointiin ja osallistujien osallistamiseen. Vastuualue järjesti yli 418 tilaisuutta, mikä on noin sata tilaisuutta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Koulutuksiin osallistui noin 39 000 henkilöä. Osallistujia oli keskimäärin 94 kutakin koulutustilaisuutta kohden. Vastuualueen koulutustilaisuudet ovat saavuttaneet osallistujia kaikista Suomen kunnista. Tilaisuuksia järjestettiin suomen, ruotsin ja saamen kielillä. Julkaistu materiaali oli saavutettavaa.

Ruotsinkielisen sivistystoimen yksiköllä (Svenska enheten) on lisäksi elinikäiseen ohjaukseen liittyvä erityistehtävä. Tässä tehtävässä yksikkö koordinoi ja kehitti ruotsinkielisen väestön ohjauspalveluja koko Suomessa elinikäisen ohjauksen periaatteella. Lisäksi yksikkö oli vastuussa ruotsinkielisten Varsinais-Suomen ja Uudenmaan sekä kaksikielisten Pohjanmaan sekä Keski-Pohjanmaan verkoston toiminnasta.

Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Vastuualueen arvion mukaan tavoiteltu kehitys toteutui vuonna 2023 hyvin. Vastuualueen eri toimialat tekivät tiivistä yhteistyötä keskushallinnon, muiden valtion viranomaisten ja kuntatoimijoiden kanssa sekä varhaiskasvatuksessa että yritysten kanssa.

1.3.1.4 Pelastustoimi ja varautuminen

Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Aluehallintovirastot laativat pelastustoimea koskevat asiantuntija-arviot, joissa arvioitiin pelastustoimen palveluiden tasoa ja niiden riittävyyttä. Pelastustoimessa havaittiin puutteita erityisesti toimintavalmiusajoissa, jotka keskittyivät suurille ja nopeasti kasvaville kaupunkiseuduille. Puutteita on esiintynyt monilla alueilla jo pidempään, ja niistä johtuvia aluehallintoviraston valvontatoimia on käynnissä useilla alueilla. Tilannetta hankaloittaa pelastusalan henkilöstöpula.

Asiantuntija-arvioissa nousi esiin myös alueellisia eroja ja puutteita pelastustoiminnan johtamisjärjestelyissä ja päivystysalueiden koon suhteen. Myös näitä eroja tulisi tasata ja johtamisjärjestelyjä yhdenmukaistaa pelastustoimen

palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden näkökulmasta. Toimintavalmiudessa on nopeuden lisäksi syytä kiinnittää huomiota myös voimavaroihin, joilla palveluja tuotetaan.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston laatiman valtakunnallisen yhteenvedon perusteella pelastustoimelle kuuluvien onnettomuuksien ehkäisyssä ei havaittu erityisiä puutteita, mutta kehitettävää on yhdenmukaisten tavoitteiden määrittelyssä ja esimerkiksi turvallisuusviestinnän vaikuttavuuden ja laadun mittaamisessa.

Aluehallintovirastojen pelastustoimea koskevaa valvontaa yhteensovitettiin edelleen pelastustoimen valvonnan yhteistyöryhmässä. Tällä pyrittiin turvaamaan valvonnan yhdenmukaisuutta. Valvonta on pitkäjänteistä – palvelujen tason ja niiden kehittymisen seuranta sekä valvovan viranomaisen ja pelastuslaitoksen toimet puutteiden korjaamiseksi tapahtuvat usean vuoden kuluessa. Valvontatyön avulla löydetään puutteita ja käynnistetään korjaavia toimenpiteitä, minkä seurauksena palvelut kehittyvät yhdenvertaiseen suuntaan.

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Turvallisuus- ja toimintaympäristön muutoksen seurauksena alueelliset valmius-toimikunnat jatkoivat kokoontumisiaan edelleen tiiviisti. Aluehallintovirastot raportoivat analysoituja tilanne- ja vaikutustietoja ohjaavien ministeriöiden lisäksi myös valtioneuvoston tilannekeskukselle. Lisäksi ajankohtaisilla uhka- ja riskiarvioilla täydennettiin alueiden toimijoiden tilanneanalyysiä ja arvioita tulevasta.

Alueelliset riskiarviot päivitettiin laajassa yhteistyössä eri viranomaisten kesken, ja ne valmistuivat keväällä 2023.

Alueellisen varautumisen yhteistyöhön liittyviä tehtäviä pitäisi edelleen vahvistaa pitkällä aikavälillä, koska turvallisuusympäristö muuttuu pitkäkestoisesti.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla

Aluehallintovirastojen järjestämien alueellisten valmiusharjoitusten yhteydessä valmiussuunnittelu oli laajasti esillä, jolloin suunnitelmien ajantasaisuuden ja toimivuuden tarkastelu sekä toiminnan yhteensovittaminen oli mahdollista.

Kuntien valmiussuunnittelua oli mahdollista tukea edelleen vain osittain aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueen henkilöstövoimavaroilla. Pelastustoimen järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueille aluehallintovirastojen tehtävä kuntien valmiussuunnittelun tukemisessa on korostunut.

Alueellisten maanpuolustuskurssien kysyntä jatkui korkeana, koska toimintaympäristö ja turvallisuustilanne on muuttunut. Aluehallintoviraston resurssitilanteen vuoksi kursseja voidaan järjestää rajallinen määrä. Hakijoita kursseille on enemmän kuin niille voidaan ottaa. Alueelliset maanpuolustuskurssit toimivat keskeisenä välineenä varautumisen yhteensovittamisen tehtävässä.

Aluehallintovirastoilla ei pääsääntöisesti ole tietoa toimialueensa kuntien turvallisuussuunnittelun tilanteesta, eikä suunnittelun tukemiseen ole ollut kohdistettavissa resursseja.

Aluehallintovirastot valvoivat pelastuslaitosten vastuulla olevien erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisten pelastussuunnitelmien laadintaa sekä näissä kohteissa järjestettävien suuronnettomuusharjoitusten toteutumista. Ulkoinen

pelastussuunnitelma laaditaan kohteeseen sellaisten onnettomuuksien varalta, joista voi aiheutua suuronnettomuusvaara kohteessa ja sen ympäristössä. Ulkoisten pelastussuunnitelmien kokonaisuuden suunnitelmallisuutta hallitaan aluehallintovirastojen yhteisellä valvontaohjelmalla.

Aluehallintovirastot jatkoivat yhteistyötä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa alueellisen huoltovarmuuden kehittämisessä ja parantamisessa. Aluehallintovirastoihin oli sijoitettu alueellista huoltovarmuutta edistäviä ylitarkastajia, joiden virkasuhteet päättyivät vuoden lopussa. Aluehallintovirastot jatkavat Huoltovarmuuskeskuksen kanssa yhteistyötä keskinäiseen yhteistoimintasopimukseen perustuen.

Lisäksi aluehallintovirastot järjestivät alueellisia turvallisuuden seminaareja ja webinaareja.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

1.3.2.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia ja ne kohdentuvat investointeihin, toimintaan ja kehittämiseen. Valtionavustuksilla tuetaan kuntien peruspalveluja, edistetään erityisesti hyvinvointipalvelujen tasaverstaista saatavuutta ja laatua sekä ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä.

Vastuualueen vuonna 2023 myöntämät valtionavustukset kattoivat edellisvuosien tapaan lähes kaikki Manner-Suomen kunnat. Vastuualueen asiantuntijat käsittelivät valtionavustusasiat sovituissa aikatauluissa. Erityis- ja lisäavustuksilla tuettiin muun muassa kuntien nuorisotyötä, kirjastojen kehittämishankkeita sekä liikuntapaikkarakentamista. Lasten ja nuorten harrastamista tuettiin muun muassa Harrastamisen Suomen mallin avustuksilla. Avustustarinat-verkkosivustolle on koottu valtakunnallisesti vaikuttavia hankkeita, jotka ovat saaneet avustusta.

Investointiavustukset

Oppilaitosten ja yleisten kirjastojen perustamishankkeet

Aluehallintovirastot maksoivat jälkirahoitteisia valtionosuuksia ja -avustuksia ennen vuotta 2016 myönnettyihin oppilaitosten perustamishankkeisiin ja jälkirahoitteisia valtionavustuksia ennen vuotta 2016 myönnettyihin yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin. Valtionavustuksia oppilaitosten perustamishankkeisiin maksetaan vuoteen 2024 saakka ja yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin vuoteen 2027 saakka. Maksatusaikatauluissa on aluehallintovirastokohtaisia eroja.

Liikuntatoimi

Liikuntapaikkojen rakentamisavustusten myöntämisessä painotettiin laadukkaiden ja laajoille käyttäjäryhmille tarkoitettujen liikuntapaikkojen, kuten koulujen pihojen sekä uima- ja liikuntahallien, rakentamista ja peruskorjaamista. Rakentamisavustusten painopisteenä oli kaikille avoimet, asuinympäristöihin ja koulujen yhteyteen sijoitetut lähiliikuntapaikat. Kertaluonteisina myönnettiin luonnon virkistyskäyttöön tarkoitettuja liikuntapaikkarakentamisen avustuksia.

Kehittämisavustukset

Kirjastotoimen kehittäminen

Kirjastotoimen valtionavustuksilla edistettiin lukuharrastusta, lukutaitoja ja elinikäistä oppimista sekä kehitettiin kirjastoja aktiivisen kansalaisuuden, osallisuuden, demokratian ja sananvapauden toimijoina. Avustuksilla luotiin kirjastoille uusia toimintamalleja palvelujen vaikuttavuuteen ja saatavuuteen.

Liikuntatoimen kehittäminen

Liikunnallisen elämäntavan kehittämisavustuksilla tuettiin eri ikä- ja väestöryhmiin kohdentuvia toimenpiteitä, joilla edistetään terveyttä ja hyvinvointia. Liikkuva opiskelu -kehittämisavustuksilla tuettiin nuorten päivittäisen fyysisen aktiivisuuden lisäämistä ja sitä, että liikunta kuuluisi entistä vahvemmin koulujen toimintakulttuuriin.

Nuorisotoimen kehittäminen

Nuorisotoimen valtionavustuksilla tuettiin nuorten osallisuutta. Etsivän nuorisotyön avustus auttoi kuntia palkkaamaan etsivän nuorisotyön ammattilaisia, jotka tavoittivat tuen tarpeessa olevia nuoria ja auttoivat heitä saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Valtionavustusta myönnettiin myös nuorten työpajoille, joissa autettiin nuoria parantamaan arjenhallintataitojaan sekä pääsemään koulutukseen tai työhön. Koulunuorisotyön avustuksilla pyrittiin vähentämään koronapandemian aikaisten rajoitustoimien kielteisiä vaikutuksia nuoriin. Avustuksilla vahvistettiin nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kiinnittymistä koulu- ja oppilaitosyhteisöön heidän elämäntaitojaan tukien ja syrjäytymistä ehkäisten. Lisäksi niillä tuettiin Ukrainasta sodan vuoksi Suomeen saapuneita nuoria integroitumaan koulu- ja oppilaitosyhteisöön. Harrastustoiminnan avustuksilla edistettiin lasten ja nuorten tasapuolisia mahdollisuuksia osallistua pitkäjänteiseen harrastustoimintaan sekä loma-aikaiseen päiväleiritoimintaan. Tukemalla paikallisia ja alueellisia kehittämishankkeita edistettiin kuntien nuorisotoimien sekä muiden toimijoiden nuorisotoimialan kehittämistyötä.

Toimialojen yhteinen kehittäminen

Aluehallintovirastot tukivat valtionavustuksilla *Harrastamisen Suomen mallin* mukaista toimintaa koulupäivän yhteydessä. Avustuksen tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Kohderyhmänä ovat perusopetuksen vuosiluokkien 1–9 oppilaat. Vuonna 2023 avustusta myönnettiin 261 kunnalle.

Valtionavustusten vastuualueen yhteiset taloustarkastajat hyväksyivät 1 524 tili selvitystä, tekivät 894 täydennyspyyntöä ja 371 palautuspyyntöä. Palautettavan valtionavustuksen määrä oli noin 2,2 miljoonaa euroa.

Saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen sekä saamenkielisen varhaiskasvatuksen valtionavustukset

Lapin aluehallintovirasto myönsi saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen kustannuksiin valtionavustusta neljälle saamelaisten kotiseutualueen kunnalle (Inari, Enontekiö, Sodankylä ja Utsjoki). Saamenkielisen varhaiskasvatuksen turvaamiseksi Lapin aluehallintovirastosta maksettiin valtionavustusta saamelaiskäräjille, joka jakoi sitä edelleen Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnille. Kummankin

valtionavustuksen tarkoituksena oli turvata saamelaislasten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutuminen peruspalveluissa.

[Hautustoimen valtionavustukset](#)

Itä-Suomen aluehallintoviraston tehtävänä on jakaa valtionavustusta eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen. Vuonna 2023 kolmelle hakijalle maksettiin valtionavustusta siirtoväen sankarihautojen hoitamiseen Suomessa. Luovutetun alueen suomalaisten sankari- ja siviilihautausmaiden hoitoon ei myönnetty avustuksia vuonna 2023 kansainvälisen turvallisuustilanteen takia.

1.3.2.2 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

[Valtionavustus sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamiin sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeisiin](#)

Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamilla kehittämishankkeilla on tuettu laajasti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja rakenteiden kehittämistä ja uudistamista. Rahoitus on mahdollistanut myös hankemuotoisen toteutuksen ja kehittämisen seuraavissa kokonaisuuksissa: kansallinen mielenterveysstrategia, työkykyohjelma, ikäihmisten kotona asumisen palveluiden ja teknologioiden sekä joustavan palvelun asumismallit, asunnottomuutta vähentävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja lastensuojelu (Valtioneuvoston asetukset 7/2020, 13/2020, 820/2021). Asetuksen 1126/2021 mukaiset Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeet (Next Generation EU) käynnistyivät vuonna 2022. Vuonna 2023 avustusta myönnettiin vielä viidelle uudelle Kestävän kasvun ohjelman hankkeelle.

Valtionavustuksia edellä mainittuihin kehittämiskohteisiin maksettiin vuonna 2023 yhteensä noin 160 miljoonaa euroa.

[Valtionrahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen](#)

Rahoituksella mahdollistettiin yliopistotasoinen terveydentutkimus ja hankkeiden rahoitus. Erityisvastuualueelle nimetty tutkimustoimikunta vastaa hankkeiden hyväksymisestä rahoituksen piiriin. Näin rahoitettu lääketieteellinen tutkimus ylittää monesti kansainvälisessä tiedeyhteisössä korkealle tasolle, ja sillä on merkittävää vaikutusta alan kehittymiseen sekä elinkeinoelämän intensiivisyyteen ja innovaatioihin terveydenhuollon alalla.

[Valtionrahoitus yliopistotasoiseen sosiaalityön tutkimukseen](#)

Rahoituksella mahdollistettiin yliopistotasoinen sosiaalityön tutkimus ja hankkeiden rahoitus. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa hankkeiden hyväksymisestä rahoituksen piiriin. Sosiaalihuoltolain mukaan rahoitettavan yliopistotasaisen sosiaalityön tutkimuksen tavoitteena on vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämiseen suuntaavaa sosiaalityön tutkimusta ja tukea siten sosiaalityön tutkimusperusteisuutta. Näin rahoitettu sosiaalityön tutkimus ylittää monesti kansainvälisessä tiedeyhteisössä korkealle tasolle, ja sillä on merkittävää vaikutusta alan kehittymiseen ja innovaatioihin sosiaalityön alalla. Lisäksi se avaa uusia näkökulmia alan keskusteluun. Vuonna 2023 sosiaali- ja

terveysministeriö myönsi avustusta yhteensä viisi miljoonaa euroa. Avustusta myönnettiin yhdelletoista yliopistotasoiselle tutkimushankkeelle.

[Valtionkorvaus lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin terveydenhuollon yksiköille, yliopistosairaaloille ja yliopistoille](#)

Koulutustoiminnasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen edesauttaa yliopistoja korkeatasoisen lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen järjestämisessä eri alueiden yliopistoissa. EU:n ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti yleislääketieteen erityiskoulutus vaaditaan, jotta laillistettu lääkäri voi toimia sosiaalivakutusjärjestelmän piirissä. Valtionkorvaukset lääkärikoulutukseen mahdollistavat terveyspalvelujen organisoimisen ja turvaavat siten kuntalaisten palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden osaltaan. Korvaukset mahdollistavat lääkärin ja hammaslääkärin erikoistumisopintoihin liittyvän käytännön harjoittelun, toimipaikassa tapahtuvan erikoistumisalan ohjauksen ja helpottavat osaltaan terveydenhuollon yksiköiden resurssitilannetta. Erikoistumisopintoihin myönnetty korvaukset kohdistetaan HUS-yhtymän ja hyvinvointialueiden sairaaloihin ja terveyskeskuksiin sekä yliopistotasoisien terveyden tutkimuksen rahoitukseen oikeutetuille palveluntuottajille. Rahoituksen tuella ja hajautetulla koulutuspaikkaverkostolla nopeutetaan lääkäreiden EU-pätevyyden saamista, erikoislääkäreiksi ja hammaslääkäreiksi valmistumista sekä työllistymistä. Samalla koulutuspaikkakunnilla terveyspalvelujen saatavuus ja laatu paranee, erikoisosaaminen vahvistuu, lääketieteellinen verkostoituminen lisääntyy ja vuorovaikutus tutkimuksen, opetuksen ja käytännön välillä kasvaa.

[Valtionkorvaus sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisen erikoistumiskoulutuksen kustannuksiin](#)

Aluehallintovirasto maksoi korvausta sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisesta erikoistumiskoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin koulutusta järjestäville yliopistoille. Korvaus edistää yhdenvertaisuutta alueellisesti ja mahdollistaa laajemman osallistumisen erikoistumiskoulutukseen, kun kustannukset eivät jää työntäjän tai sosiaalihuollon ammattihenkilön resursseista riippuvaisiksi. Erikoistumiskoulutuksella edistetään sosiaalipalvelujen ja sosiaalityön laatua, kehittämistä ja asiakasturvallisuutta. Erikoistumiskoulutuksen korvaaminen tukee sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisuutta.

[Valtionkorvaus sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämään koulutukseen](#)

Aluehallintovirasto maksoi korvauksia sairaanhoitajien rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämästä koulutuksesta. Koulutuskustannusten korvaamisella tavoitellaan terveydenhuoltoyksiköiden laajempaa rajatun lääkkeenmääräämisen koulutuksen hyödyntämistä, sillä koulutuksen korkeat kustannukset ovat jossakin määrin rajoittaneet mahdollisuuksia osallistua siihen. Valtionkorvauksella edistetään rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden käyttöönottoa ja tavoitellaan hoidon saatavuuden paranemista ja lääkäreiden ja sairaanhoitajien työpanoksen tehokkaampaa hyödyntämistä.

[Lasten ja nuorten oikeuspsykiatrisista tutkimuksista maksettavat korvaukset](#)

Aluehallintovirasto maksoi HUS-yhtymälle sekä yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille korvauksia lapsiin kohdistuneiden seksuaali- ja

pahoinpitelyrikosten selvittämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Kyse on sekä yksilöiden oikeusturvan että yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden kannalta merkittävästä selvitystyöstä. Selvitystyö on vaativaa, moniammatillista moniviranomaistoimintaa. Vuosittain selvitettäväksi tulevien tapausten määrä on lisääntynyt, ja selvitettäväksi on tullut yhä pitkäkestoisempia, monimutkaisempia ja vaativampia tapauksia. Rahoituksen avulla tuetaan korkeaa ammatillista osaamista rikosepäilyjen selvittämisessä, varmistetaan tutkimusmenetelmien laadun kehittyminen sekä turvataan yhdenvertaisuutta.

[Valtionkorvaus sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin](#)

Terveydenhuoltolakiin ja sosiaalihuoltolakiin 1.1.2023 voimaan tulleet lakimuutokset loivat kokonaan uuden valtakunnallisesti keskitetyn tehtävän Lounais-Suomen aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto maksaa valtion korvausta sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin säädetyille tahoille.

Tavoitteena on vaikuttaa siihen, että sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille on tarjolla riittävästi harjoittelupaikkoja ja että opiskelijan saama ohjaus on laadukasta ja vastaa koulutukselle asetettuja tavoitteita sekä tätä kautta tukea mahdollisimman hyvät ammatilliset valmiudet omaavan henkilöstön valmistumista alalle.

[Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen](#)

Saamelaiskäräjille maksettiin vuonna 2023 valtionavustusta toimenpiteisiin, joilla turvataan ja kehitetään saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalveluja saamelaisen kotiseutualueella. Tästä on tehty Lapin hyvinvointialueen kanssa sopimus. Avustuksella palkattiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin saamenkielistä henkilökuntaa.

Taulukko 1.3.1 Hallinnonaloittain jaetut valtionosuudet ja -avustukset kirjanpitoyksikkötasolla vuosina 2021–2023

Hallinnonala	milj. €	2023	2022	2021
Maa- ja metsätalousministeriö		8		
Opetus- ja kulttuuriministeriö		71	80	72
Sosiaali- ja terveysministeriö		144	296	156
Valtiovarainministeriö		2	221	4
Yhteensä		225	596	232
Valtiovarainministeriön hallinnonala sisältää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettujen lakien mukaisten ennen vuotta 2016 oppilaitosten sekä yleisten kirjastojen perustamishankkeiden maksetut valtionosuudet ja -avustukset sekä vuonna 2022 sosiaali- ja terveysministeriön myöntöpäätösperusteisen rahoituksen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeisiin.				

Hallinnonalakohtaiset siirtomenot aluehallintovirastoittain vuosina 2021–2023 on esitetty tämän asiakirjan kohdassa 5.2 Muut liitteet (Liite 3).

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

Aluehallintovirastojen toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukujen tavoitteet esitettiin aluehallintovirastojen ja ohjaavien ministeriöiden välisessä tulossopimuksessa. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoite oli 60 prosenttia. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisille luville erikseen asetettu kustannusvastaavuustavoite oli 50 prosenttia.

Tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteet asetettiin ympäristöluville, alkoholiluvuille ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvuille. Tuottavuuden tavoitetta mitattiin tuotettujen suoritteiden määrällä per henkilötyövuosi. Tuottavuuden tavoitteen mukaan kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutoksen piti olla positiivinen.

Lisäksi vuodelle 2023 kantelujen käsittelyn tuottavuudelle asetettiin uusi tuottavuustavoite: suoritemäärän per henkilötyövuosi piti kasvaa 10 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, jos edellisvuoden kanteluiden käsittelyn toteutuma per henkilötyövuosi oli alle 100 kappaletta.

Taloudellisuuden tavoitetta mitattiin kustannuksilla per tuotettu suorite. Tavoitteen mukaan kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutoksen piti olla negatiivinen.

Toiminnallisen tehokkuuden seurattavat suoritteet kattoivat 20,6 prosenttia aluehallintovirastojen substanssitoimintaan käytetystä työajasta.

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Tuottavuudelle asetetut tavoitteet saavutettiin alkoholiluvissa ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvissa. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa asioissa asetettua tavoitetta ei saavutettu. Tavoitteen mukaan kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutoksen piti olla positiivinen.

Alkoholilupien tuottavuus kasvoi, koska niihin käytetty työaika väheni, vaikka määrä pysyi edellisvuoden tasolla. Vuonna 2023 ratkaistiin keskimäärin 322 alkoholilupaa yhden henkilötyövuoden panoksella.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten asioiden tuottavuus laski hiukan verrattuna edellisvuoteen. Ratkaistujen lupien määrä laski noin 15 prosenttia. Myös toimintaan kohdistunut työaika laski neljällä henkilötyövuodella. Vuonna 2023 ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia lupia ratkaistiin kahdeksan kappaletta yhden henkilötyövuoden panoksella, kun vuonna 2022 yhden henkilötyövuoden panoksella ratkaistiin 10 lupaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien tuottavuus kasvoi. Vuoteen 2022 verrattuna ratkaistujen lupien määrä kasvoi 16 prosenttia. Toimintaan kohdistunut työajan käyttö pysyi vuoden 2022 tasolla. Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon lupia ratkaistiin 144 kappaletta yhden henkilötyövuoden panoksella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuuden tunnusluku sisältää lupien käsittelyyn käytetyn työajan ja lupien määrän. Tunnuslukuun ei sisälly ilmoituksenvaraisten asioiden käsittely eikä itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnan rekisteröiminen.

Kantelujen käsittelyn tuottavuuden tunnuslukuna esitetään käsiteltyt kantelut ja niihin käytetty työaika. Kantelujen käsittelyn tuottavuus kasvoi edellisvuosien tasosta, ja tavoitteeksi asetettu 10 prosentin kasvu toteutui. Ratkaistujen kantelujen kappalemäärät nousivat edellisvuoden tasosta merkittävästi. Myös kantelujen käsittelyyn kohdistunut työaika kasvoi. Kantelujen käsittelyn resursseista valtaosa kohdistui sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluihin, jotka selittävätkin suurelta osin kantelujen käsittelyn tuottavuuden kehitystä. Kantelujen määrien kehityksessä näkyy sosiaali- ja terveydenhuollon kantelujen määrän kasvu. Vuonna 2023 yhden henkilötyövuoden panoksella ratkaistiin keskimäärin 81 kantelua.

Taulukko 1.4.1 Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut

Tuottavuus, kappaletta per henkilötyövuosi, kolmen vuoden keskiarvon muutos	Tavoite		Toteuma	
Seurantakohde	2023	2023	2022	2021
Alkoholiluvat	>0	18,6	3,8	-22,1
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	>0	-0,5	-0,3	-0,2
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	>0	11,5	8	11,2

Tulossopimuksessa asetettu tavoite: kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutos on positiivinen (ympäristöluvut, alkoholiluvat ja sote-luvat yhteensä)

Taulukko 1.4.2 Kantelujen tuottavuuden tunnusluvut

Kappaletta per henkilötyövuosi muutos edelliseen vuoteen nähden +10 %	Kasvu -%		Toteuma
Seurantakohde	2023	2023	2022
Kantelut, (ei sis. okt, vaka, hallinto)	10 %	80	73
Kantelut, (ei sis. hallinto)	10 %	81	74

Taulukko 1.4.3 Toiminnan tuottavuuden perustiedot

Tuottavuus, kappalemäärät ja henkilötyövuodet	Toteuma 2023			Toteuma 2022			Toteuma 2021		
	kpl	htv	kpl/htv	kpl	htv	kpl/htv	kpl	htv	kpl/htv
Kantelut, (ei sis. okt, vaka, hallinto)	4 552	57	80	3 467	48	73	3 267	56	58
Kantelut (ei sis. hallinto)	5 173	64	81	3 979	54	74	-	-	-
Alkoholiluvat	8 033	25	322	8 161	27	301	7 621	28	272
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	801	95	8	945	99	10	1 065	98	11
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	2 042	14	144	1 755	14	129	1 819	14	135
- Sosiaalihuollon luvat	291	3	92	260	4	69	247	3	72
- Terveystenhuollon luvat	1 751	11	159	1 495	10	151	1 572	10	156

Taulukko 1.4.4 Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut aluehallintovirastoittain

Tuottavuus, kappaletta per henkilötyövuosi, kolmen vuoden keskiarvon muutos. Tavoite >0	Etelä-Suomi		Lounais-Suomi		Itä-Suomi		Länsi- ja Sisä-Suomi		Pohjois-Suomi		Lappi	
Seurantakohde	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Alkoholiluvat	25,7	20,4	30,7	-0,5	-1,6	-4,9	5,5	3,9	19,1	-32,1	29,0	-4,2
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	-0,7	-0,3	-	-	0,0	0	-1,0	-0,7	0,0	0	-	-
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	14,0	15,9	-9,3	-9	11,3	-11,2	20,7	11,2	-9,0	-18,7	35,3	12,7

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuudella tarkoitetaan kustannusten ja tehtyjen ratkaisujen välistä suhdelukua, eli sitä, minkä verran kustannuksia jonkin suoritteen tuottaminen on keskimäärin aiheuttanut. Tulossopimuksessa määritettiin tavoite ympäristöluville, alkoholiluvuille ja sosiaali- ja terveydenhuollon luville. Tavoitteen mukaan kolmen vuoden liukuvan keskiarvon muutoksen piti olla negatiivinen.

Tavoite toteutui alkoholiluvissa ja sosiaali- ja terveydenhuollon luissa. Alkoholiluvissa taloudellisuus parani kustannusten laskun takia. Yhden suoritteen keskimääräinen kustannus laski lähes kolme prosenttia. Sosiaali- ja terveydenhuollon luissa suoritteen keskimääräinen kustannus laski 144 euroa vuoteen 2022 verrattuna. Taloudellisuudelle asetettu tavoite toteutui myös tänä vuonna. Kehityksen taustalla on erityisesti terveydenhuollon lupasuoritteiden merkittävä kasvu edelliseen vuoteen verrattuna, koska luparuuhkaa on pyritty purkamaan ennen lainsäädännön muuttumista. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa luissa keskimääräinen kustannus per suorite kasvoi edelleen, eikä taloudellisuudelle asetettu tavoite toteutunut. Kehitystä ympäristövastuualueella selittää osittain päätöskokonaisuuksien kasvu.

Kanteluille ei asetettu taloudellisuustavoitetta. Taulukossa 1.4.6 on kuitenkin esitetty käsitellyt kantelut ja niiden kustannukset aikaisempien vuosien tapaan. Tar kastelussa mukana olevien kantelujen keskimääräinen kustannus laski vuoteen 2022 verrattuna. Kantelujen käsittelyn resursseista noin 77 prosenttia kohdistui sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluihin. Tehtyjen kanteluratkaisujen määrät ovat nousseet viime vuosina.

Taulukko 1.4.5 Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut

Taloudellisuus, kustannukset euroa per suorite, kolmen vuoden keskiarvon muutos	Tavoite	Toteuma		
Seurantakohde	2023	2023	2022	2021
Alkoholiluvat	<0	-13,4	-32,4	8,9
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	<0	1 380,5	473,0	-53,6
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	<0	-49,3	-63,8	-166,3

Tulossopimuksessa asetettu tavoite: kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutos on negatiivinen (ympäristöluvut, alkoholiluvat ja sote-luvat yhteensä)

Taulukko 1.4.6 Toiminnan taloudellisuuden perustiedot

Taloudellisuus, kokonaiskustannukset ja kappalemäärät	Toteuma								
	2023			2022			2021		
	euroa	kpl	eur/kpl	euroa	kpl	eur/kpl	euroa	kpl	eur/kpl
Kantelut, (ei sis. okt, vaka, hallinto)	6 514 526	4 552	1 431	5 457 018	3 467	1 574	6 382 775	3 267	1 954
Kantelut (ei sis. hallinto)	7 515 531	5 173	1 453	6 281 877	3 979	1 579	-	-	-
Alkoholiluvat	2 752 460	8 033	343	2 876 652	8 161	352	2 878 718	7 621	378
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	12 085 051	801	15 087	11 739 961	945	12 423	11 501 391	1 065	10 799
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	3 316 663	2 042	1 624	3 102 367	1 755	1 768	2 911 624	1 819	1 601
-Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	1 010 577	291	3 473	893 164	260	3 435	734 495	247	2 974
-Terveydenhuollon luvat	2 306 085	1 751	1 317	2 209 203	1 495	1 478	2 177 129	1 572	1 385

Taulukko 1.4.7 Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut aluehallintovirastoittain

Taloudellisuus, kustannukset euroa per suorite, kolmen vuoden keskiarvon muutos. Tavoite <0	Etelä-Suomi		Lounais-Suomi		Itä-Suomi		Länsi- ja Sisä-Suomi		Pohjois-Suomi		Lappi	
Seurantakohde	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Alkoholiluvat	0,1	-32,1	-15,2	-16,0	45,8	19,5	19,1	-37,0	-1,2	36,4	-9,1	14,9
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	1 212,4	640,2	-	-	1552,5	-191,2	2 044,9	673,1	255,6	62,4	-	-
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	-175,6	-172,2	163,2	83,9	-25,1	3,6	-0,7	-16,1	479,0	87,3	-173,5	8,9

Lähde: Kpl-määrät USPA ja vastuualueiden erillisseuranta, työajan käyttötiedot: Kieku, euromäärät: Kieku/kustannuslaskenta

Työajan jakautuminen ja toiminnan kustannukset

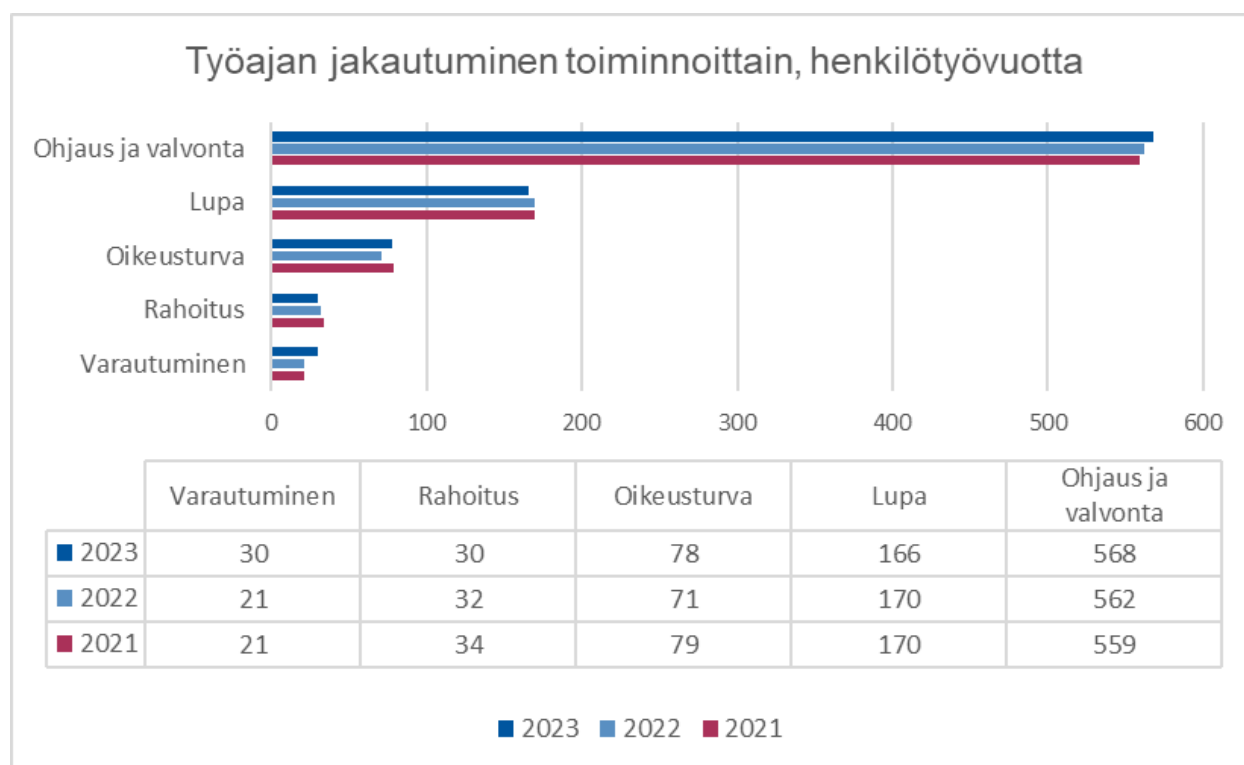
Kuvioissa 1.4.1–1.4.4 esitetään sijaissuureina työajan ja kustannusten jakautumiset toiminnoittain ja substanssitehtävittäin. Työaikajakaumat sisältävät aktiivisen työajan osuuden. Toimintojen kustannuksiin on vyörytetty yhteiskustannukset.

Turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia, jotka ovat vaatineet lisäresursseja. Siksi varautumiseen käytetty työaika kasvoi noin yhdeksän henkilötyövuotta ja kustannukset 1,3 miljoonaa euroa. Vastaavasti pelastustoimen ja varautumisen työaika ja kustannukset ovat kasvaneet.

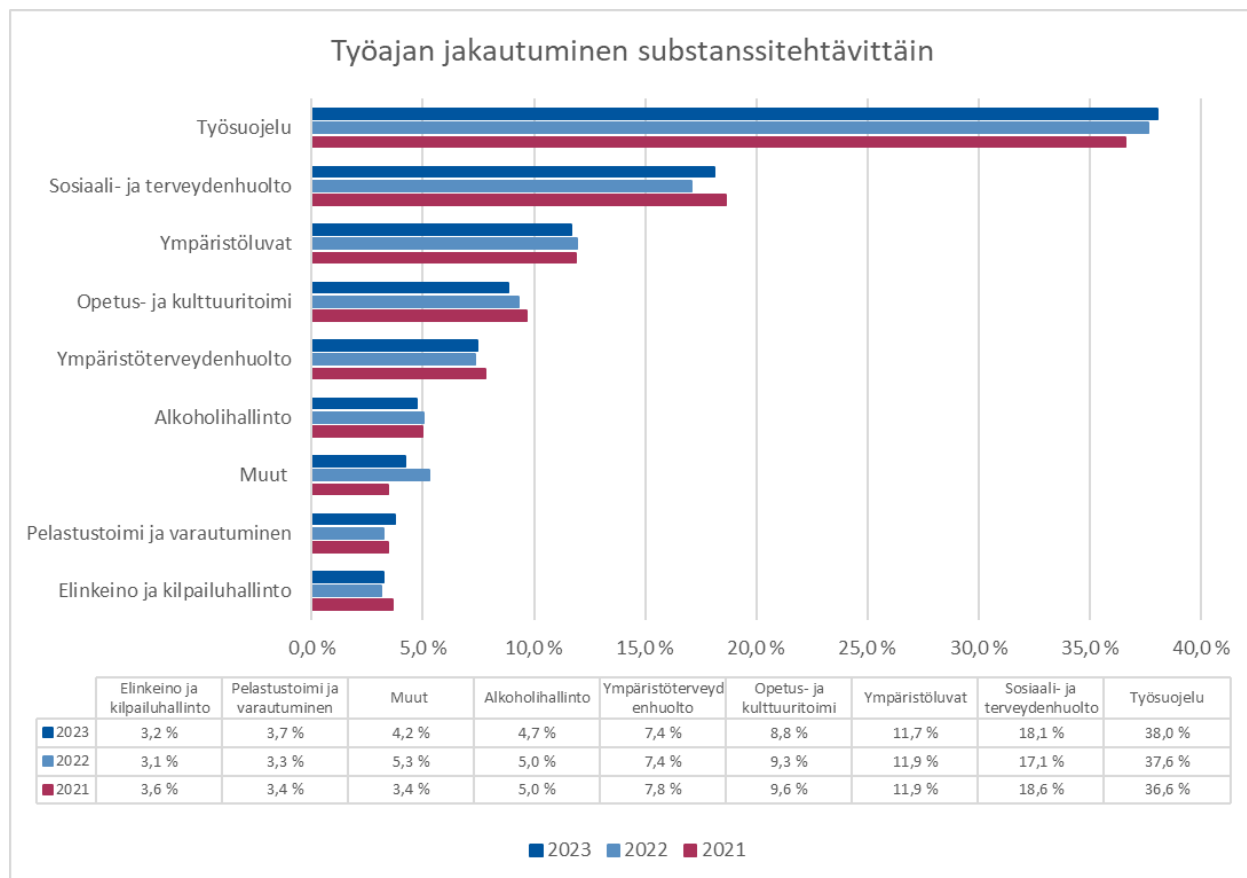
Ohjaukseen ja valvontaan kohdistuvan absoluuttisen työajan kasvava trendi jatkui. Merkittävä osuus, noin 65 prosenttia ohjauksen ja valvonnan työajasta, oli työsuojelun viranomais- ja asiakasaloitteista valvontaa.

Oikeusturvatoimintoon kohdistunut työaika kasvoi noin seitsemän henkilötyövuotta. Kustannukset kasvoivat noin kaksi miljoonaa euroa vuoteen 2022 verrattuna. Oikeusturvatoiminnon muutosta selitti pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon kantelujen työajan käytön kasvaminen.

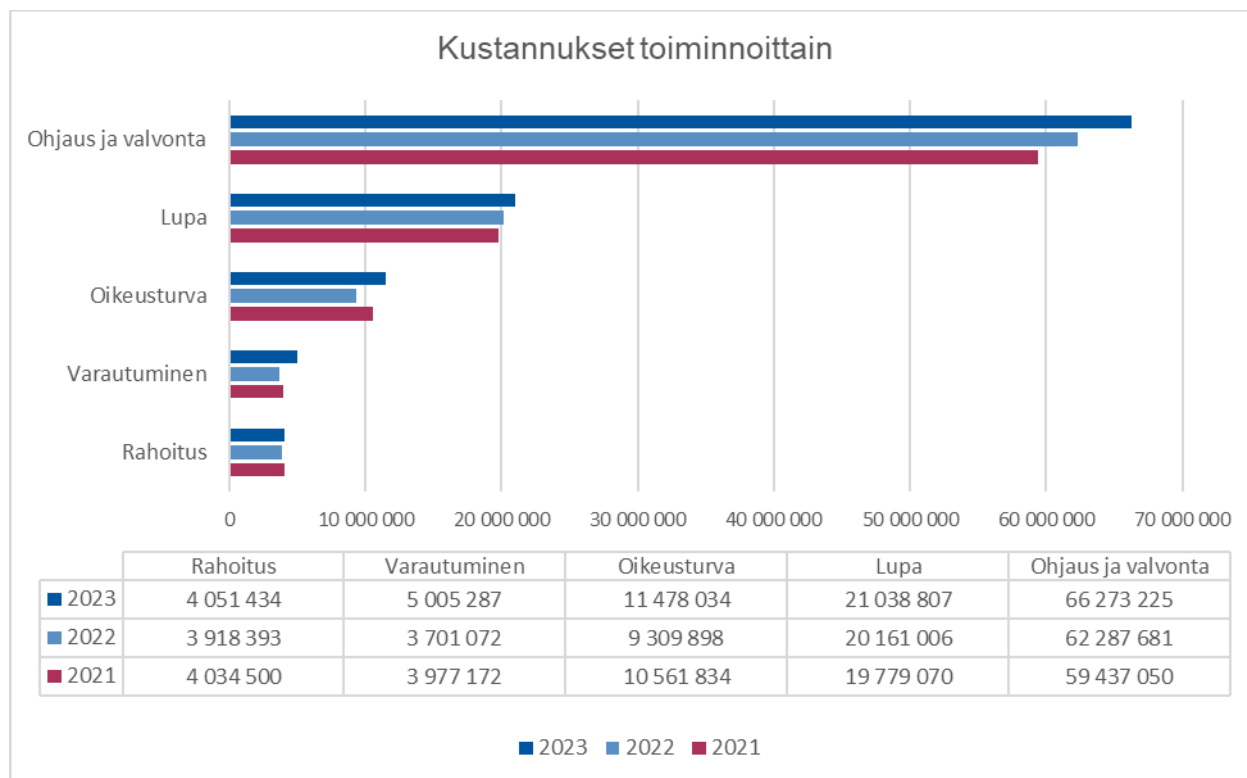
Kuvio 1.4.1 Työajan jakautuminen toiminnoittain vuosina 2021–2023

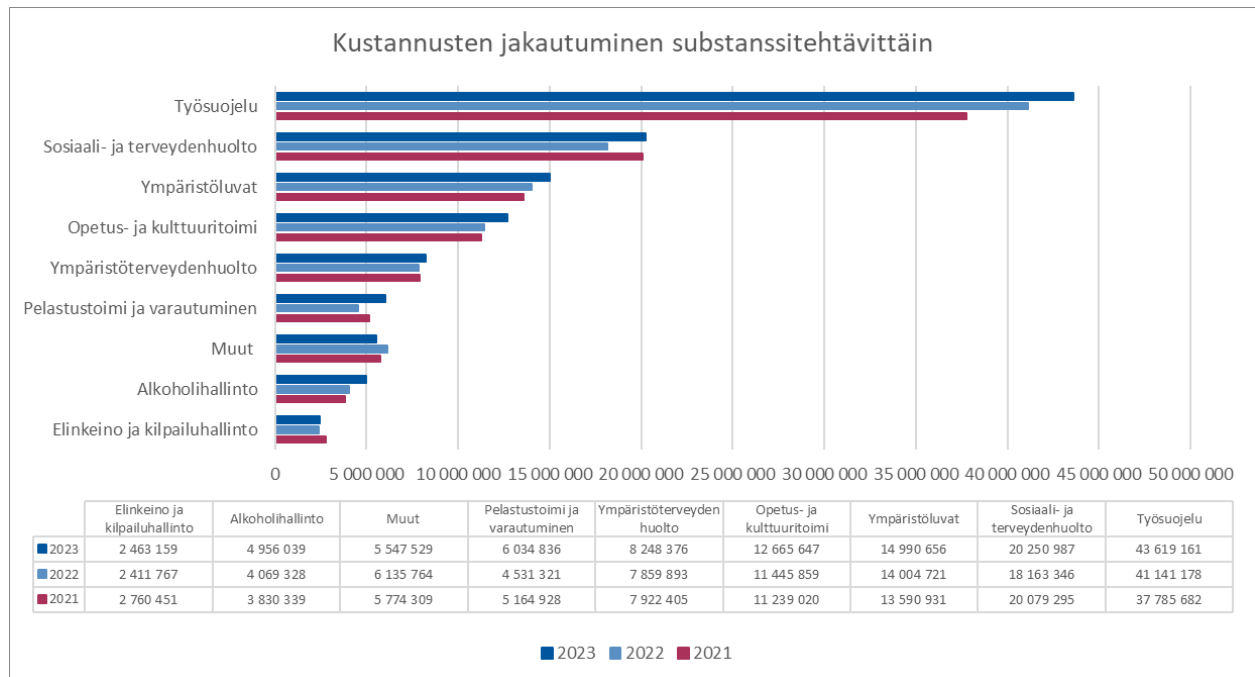
Kuvio 1.4.2 Työajan jakautuminen substanssitehtäville vuosina 2021–2023

Kuvio 1.4.3 Kustannukset toiminnoittain vuosina 2021–2023

Kuvio 1.4.4 Kustannukset substanssitehtävittäin vuosina 2021–2023

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Vuonna 2023 aluehallintovirastojen julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 65,4 prosenttia. Kustannusvastaavuus nousi vuodesta 2022, jolloin se oli 57,6 prosenttia. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoite oli 60 prosenttia.

Aluehallintovirastojen julkisoikeudelliset tuotot olivat vuonna 2023 noin 13,8 miljoonaa euroa. Tuotot kasvoivat vuodesta 2022 kahdella miljoonalla eurolla. Kokonaistuottojen nousua selittää sosiaali- ja terveystalvelujen lupien ja alkoholilupatuottojen kasvu. Sosiaali- ja terveystalvelujen lupatulot kasvoivat lähes 1,2 miljoonaa euroa verrattuna edellisvuoteen. Lupatulojen kasvua selittää lupasuoritteiden hintojen korottaminen, mutta lupia on myös käsitelty edellisvuotta enemmän ja luparuuhkaa on pyritty purkamaan ennen lainsäädännön muuttamista.

Alkoholilupien suoritehintoja on korotettu toistuvasti. Samaan aikaan toimintaa on pystytty tehostamaan, ja alkoholilupiin kohdentuneet kustannukset ovat laskeneet. Alkoholilupatulot kasvoivat lähes 0,8 miljoonaa euroa verrattuna edellisvuoteen.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien kustannusvastaavuus oli 40,1 prosenttia. Lupatulot säilyivät edellisvuoden tasolla, mutta toimintaan kohdistuneet kustannukset kasvoivat. Lupatulojen kehitystä selittää lupasuoritteiden määrän laskeminen edellisvuoteen nähden. Vuoden 2023 tuloihin sisältyy myös aikaisempien vuosien maksuasetusten mukaisia päätöksiä, joten maksuasetuksen korotukset vuodelle 2023 eivät vielä näy täysimääräisinä. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset luvat kuuluvat alennetun omakustannusarvon piiriin, jolloin niille asetettu kustannusvastaavuuden tavoitetaso on 50 prosenttia.

Kustannuslaskentamallissa tehtiin muutos vuonna 2023. Vuodesta 2022 poiketen palkallisten poissaolojen henkilöstökustannukset kohdennettiin suoraan substanssitoiminnoille, hallinto- ja kehittämispalveluille ja virastojen johdon kustannuksiksi. Aiemmin ne vyörytettiin ensiksi virastokohtaisesti palkallisten poissaolojen kokonaisuuksiksi ja sieltä edelleen substanssitoiminnoille virastokohtaisesti. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta kustannusten kokonaismäärään ja sitä kautta kustannusvastaavuuksiin, vaan ainoastaan kustannusten jakautumiseen erilliskustannuksiin ja yhteiskustannuksiin. Muutoksen seurauksena tukitoimintojen kustannukset lisääntyvät, koska niihin on kohdistettu tukitoimintojen palkallisten poissaolojen kustannukset. Muutoksen jälkeen myös hallinto- ja kehittämispalvelujen palkallisten poissaolojen kustannukset jakautuvat aiheuttamisperiaatteen mukaisesti oikein kaikille aluehallintovirastoille. Muutoksella voidaan tästä syystä katsoa olevan vähäisiä vaikutuksia virastokohtaisten kustannusvastaavuuksien seurantaan.

Taulukko 1.4.8 Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma aluehallintovirastot yhteensä

JULKISOIKEUDELLISET SUORITTEET	2023			2022			2021		
	Yhteensä*	Ympäristö-luvat	Muut	Yhteensä*	Ympäristö-luvat	Muut	Yhteensä*	Ympäristö-luvat	Muut
TUOTOT									
Toiminnan tuotot	13 751 623	4 843 384	8 908 238	11 658 832	4 883 085	6 775 747	11 287 782	4 716 497	6 571 286
KUSTANNUKSET									
Erilliskustannukset									
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	22 419	12 100	10 319	17 969	9 582	8 387	24 250	14 732	9 517
Henkilöstökustannukset	15 492 356	9 101 084	6 391 272	15 194 446	8 903 411	6 291 035	14 393 145	8 478 701	5 914 444
Vuokrat	17 280	5 366	11 915	11 210	3 593	7 617	13 560	6 065	7 495
Palvelujen ostot	383 801	219 050	164 751	269 274	156 348	112 926	306 512	170 713	135 799
Muut kulut	187 417	69 592	117 826	99 737	32 307	67 430	62 754	15 323	47 431
Yhteensä	16 103 275	9 407 192	6 696 083	15 592 636	9 105 241	6 487 395	14 800 220	8 685 534	6 114 686
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-2 351 652	-4 563 807	2 212 155	-3 933 804	-4 222 157	-288 352	-3 512 438	-3 969 038	456 600
Osuus yhteiskustannuksista									
Tukitoiminnot	1 751 608	948 349	803 259	1 226 085	703 026	523 059	1 257 947	723 042	534 905
Poistot	0	0	0	1 761	861	900	3 565	1 768	1 797
Korot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	3 183 924	1 729 510	1 454 415	3 423 402	1 930 832	1 492 569	3 717 338	2 091 047	1 626 291
Yhteensä	4 935 532	2 677 859	2 257 673	4 651 248	2 634 720	2 016 528	4 978 850	2 815 856	2 162 994
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	21 038 807	12 085 051	8 953 756	20 243 884	11 739 961	8 503 923	19 779 070	11 501 391	8 277 680
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-7 287 184	-7 241 666	-45 518	-8 585 052	-6 856 876	-1 728 176	-8 582 053	-6 784 894	-1 706 394
KUSTANNUSVASTAAVUUS-%	65,4 %	40,1 %	99,5 %	57,6 %	41,6 %	79,7 %	57,1 %	41,0 %	79,4 %

Tulossopimuksessa seurataan lisäksi erikseen kustannusvastaavuuksien kehitystä

- alkoholiluvissa
- sosiaali- ja terveydenhuollon maksullisissa suoritteissa
- elinkeinovalvonnan maksullisissa suoritteissa
- yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröinneissä.

Alkoholilupien kustannusvastaavuus nousi 96,1 prosenttiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteenlaskettu maksullisten suoritteiden kustannusvastaavuus nousi 144,2 prosenttiin.

Elinkeinovalvonnan lupatulot pysyivät edellisvuoden tasolla kustannusten noususta huolimatta ja kustannusvastaavuus laski 54,8 prosenttiin. Yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröintien kustannusvastaavuus laski 100,4 prosenttiin.

Ympäristö- ja vesilupien ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutui 96,2 henkilötyöpäivää yhtä käytössä olevaa henkilötyövuotta kohti. Tunnusluvun arvo laski vuoteen 2022 verrattuna. Muutosta selittää ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutunut pienempi henkilöstöresurssien määrä vuonna 2023.

Taulukko 1.4.9 Tulossopimuksessa seurattavat tuottavuuden ja kustannusvastaavuuden osa-alueet

Mittari	Virastojen yhteinen tavoite 2023	Virastojen yhteinen toteuma 2023	Virastojen yhteinen toteuma 2022	Virastojen yhteinen toteuma 2021
Alkoholiluvat, kustannusvastaavuus, % (TAE2020)	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	96,1 %	64,9 %	45,7 %
Sosiaali- ja terveydenhuollon maksulliset suoritteet, kustannusvastaavuus, % (TAE2020)	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	144,2 %	115,6 %	124,8 %
Elinkeinovalvonnan maksulliset suoritteet, kustannusvastaavuus, %	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	54,8 %	68,3 %	86,6 %
Yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröinti, % kustannusvastaavuus	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	100,4 %	114,2 %	101,3 %
Ympäristö- ja vesiluvat: vuoden aikana ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutunut työmäärä/käytössä oleva henkilötyövuodessa (htp/htv)	Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat	96,2 htp/htv	116 htp/htv	78,4 htp/htv

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Aluehallintovirastoilla ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2023.

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

Aluehallintovirastot kuvaavat palvelujensa laatua asioiden lukumäärällä ja sillä, kuinka hyvin asetetut palvelutavoitteet toteutuvat. Tiedot esitetään vireille tulleista ja ratkaistuista asioista. Samalla tarkastellaan vuoden lopussa vireillä olevia asiamääriä. Palvelukykyä kuvataan käsittelyaikojen keskiarvoina ja mediaaneina. Vertailuvuosina esitetään vastaavia tietoja vuosilta 2021–2022. Työsuoje- lun suoritteiden määrät esitetään omana kokonaisuutenaan. Toteumatietojen tietolähteinä on käytetty:

- asianhallintajärjestelmää (USPA)
- johdon raportointijärjestelmää (Tableau)
- vastuualueitten erillisseurantoja
- Sosiaali- ja terveystietojen lupa- ja valvontaviraston (Valvira) alkoholielinkeinorekisteriä (Allu)
- vuosien 2021–2022 tilinpäätöstietoja.

Aluehallintovirastojen ja ohjaavien ministeriöiden välisessä tulossopimuksessa määritellään seurantamittarit, jotka mittaavat tulostavoitteiden toteutumista. Tavoitteiden toteumia on analysoitu tarkemmin vastuualueittain tämän asiakirjan luvussa 1.2 Tuloksellisuus. Toiminnallisen tuloksellisuuden mittareiden aluehallintovirastokohtaiset toteumatiedot 2021–2023 esitetään taulukkoina 5.2 Muut liitteet -luvussa (Liite 1).

Aluehallintovirastot seuraavat myös niiden seurantakohteiden ja indikaattorien kehitystä, jotka kytkeytyvät tulossopimuksen tuotoksien ja laadunhallinnan tavoitteisiin. 2021–2023 tulossopimuksissa määriteltyjen uusien mittareiden osalta toteumatietoja ei voida esittää kaikilta vertailuvuosilta. Seurantamittareiden aluehallintovirastokohtaiset toteumatiedot 2021–2023 esitetään taulukkoina 5.2 Muut liitteet -luvussa (Liite 4).

Valvira ja aluehallintovirastot ylläpitävät alkoholielinkeinorekisteriä (Allu) yhdessä. Valviran omistama uudistettu rekisterijärjestelmä otettiin käyttöön 18.4.2023. Järjestelmän vaihdon ajoittuminen huhtikuulle 2023 aiheuttaa raportoitavan alkoholihallinnon tiedon vertailukelpoisuudessa epävarmuutta vuoden 2023 osalta. Järjestelmän vaihdon myötä uutta raportointijärjestelmää ei ole ollut käytettävissä vuoden 2023 aikana. Raportoitavien lupa- ja valvonta-asioiden kappalemäärät ja käsittelyajat on laskettu Valviran tuottamilla tiedoilla. Käsittelyaikojen osalta emme pysty raportoimaan järjestelmästä koko vuoden tietoja kattavasti vaan käsittelyajat ovat ajanjaksolta 18.4.-31.12.2023. Alkoholihallinnon asioiden määrät ja käsittelyajat eivät siten ole vertailukelpoisia vuosien 2021–2022 lukujen suhteen. Uudessa Allu-järjestelmässä muun muassa valvonta-asioina käsiteltävien asioiden kirjo on laajempi kuin aikaisemmin käytössä olleessa järjestelmässä.

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Valvonta-asiat

Aluehallintovirastoissa valvonta-asioita tuli vireille yhteensä 9 596. Tämä oli 8,6 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Vireille tulleiden valvonta-asioiden määrä laski viidessä aluehallintovirastossa. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa määrä kasvoi noin 20 prosenttia edellisvuodesta.

- Valvonta-asioita tuli vireille 10 500 vuonna 2022 ja 6 810 vuonna 2021.

Vuonna 2022 valvonta-asioiden määrän voimakas kasvu erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa johtui siitä, että aluehallintovirastoille tuli paljon asiakas- ja potilasturvailmoituksia.

Virastot käsittelivät 8 278 valvonta-asiaa. Tämä oli 17 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Käsittelymäärät laskivat viidessä aluehallintovirastossa. Käsittelymäärä kasvoi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 17 prosenttia edellisvuodesta.

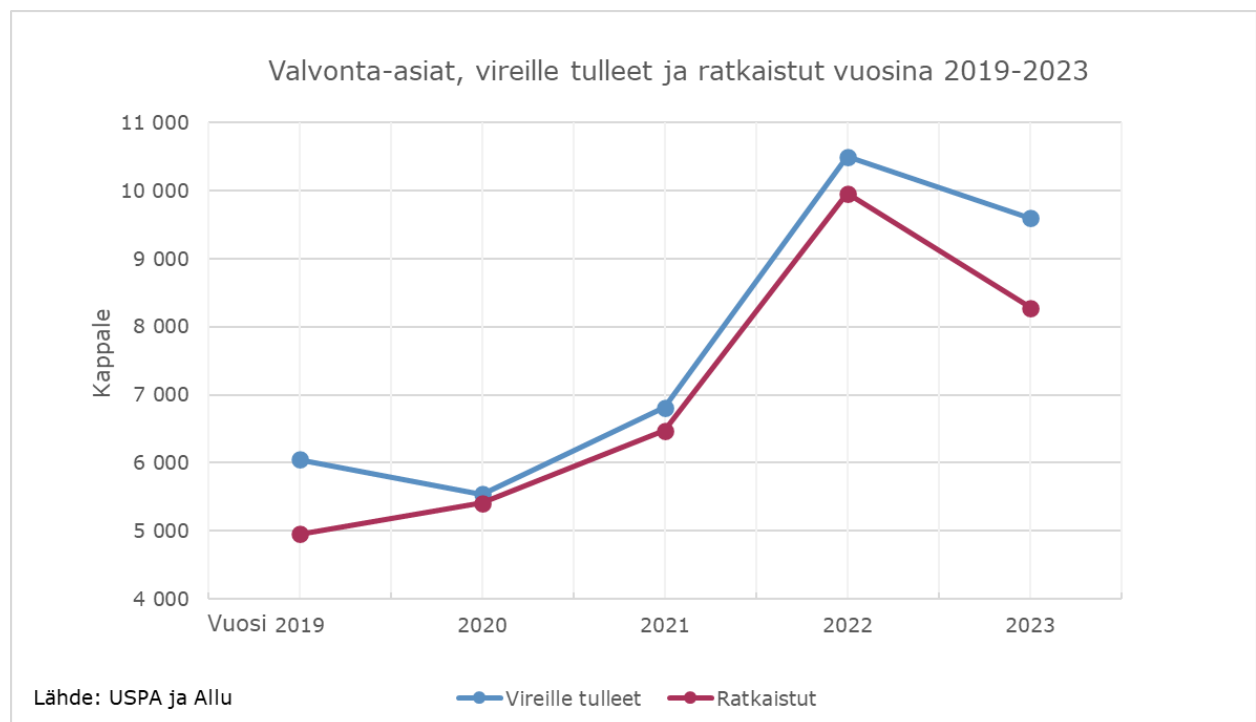
- Valvonta-asioita käsiteltiin 9 964 vuonna 2022 ja 6 472 vuonna 2021.

Vuoden lopussa valvonta-asioita oli vireillä yhteensä 3 401. Tämä oli 22 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna vastaavaan aikaan.

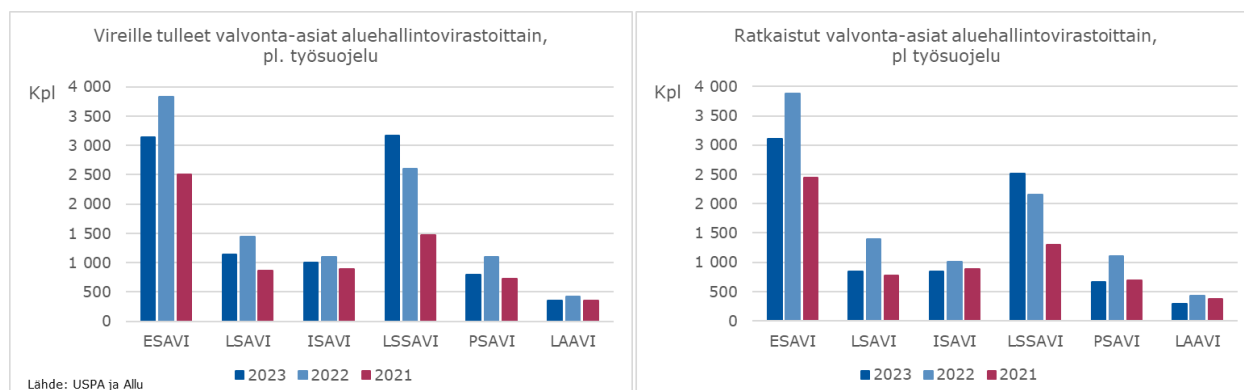
- Valvonta-asioita oli vireillä 2 784 vuoden 2022 lopussa ja 3 231 vuoden 2021 lopussa.

Kaikkiaan valvonta-asioita tuli vireille 16 prosenttia enemmän kuin niitä vuoden aikana pystyttiin aluehallintovirastoissa käsittelemään. Suurimmat valvonta-asioiden määrät olivat elinkeinoasioissa, ympäristöterveydenhuollossa ja sosiaali- ja terveydenhuollossa. Luvut eivät sisällä aluehallintovirastojen työsuojelun valvonta-asioita.

Kuvio 1.5.1 Aluehallintovirastojen valvonta-asiat, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2019–2023

Kuvio 1.5.2 Valvonta-asiat aluehallintovirastoittain, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2021–2023

Kanteluasiat

Kanteluasioita tuli aluehallintovirastoihin vireille yhteensä 4 710. Tämä oli 11,5 prosenttia ja 484 kappaletta enemmän kuin edellisvuonna. Virastoittain tarkasteluna kantelujen määrä kasvoi viidessä aluehallintovirastossa: (Etelä-Suomi 10,4 prosenttia, Itä-Suomi 10,5 prosenttia, Länsi- ja Sisä-Suomi 15,3 prosenttia, Lounais-Suomi 15,6 prosenttia ja Lappi 30,9 prosenttia). Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa määrä laski 1,4 prosenttia.

- Kanteluja tuli vireille 4 226 vuonna 2022 ja 4 020 vuonna 2021.

Aluehallintovirastot ratkaisivat vuonna 2023 yhteensä 5 218 kanteluasiaa. Ratkaistujen kantelujen kokonaismäärä kasvoi 29,5 prosenttia ja 1 190 kappaletta edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna ratkaistujen kantelujen määrä kasvoi viidessä aluehallintovirastossa. Suurimmat kasvut olivat Itä-Suomen aluehallintovirastossa (71 prosenttia) ja Etelä-Suomen aluehallintovirastossa (57,7 prosenttia). Lounais-Suomen aluehallintovirastossa määrä laski kaksi prosenttia.

- Kanteluja ratkaistiin 4 028 vuonna 2022 ja 3 724 vuonna 2021.

Vuoden lopussa vireillä oli 2 512 kantelua. Tämä oli 17 prosenttia ja 516 kappaletta vähemmän verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Vuoden lopussa vireillä olevien kantelujen määrä laski kaikissa aluehallintovirastoissa.

- Kanteluja oli vireillä 3 028 vuoden 2022 lopussa ja 2 868 vuoden 2021 lopussa.

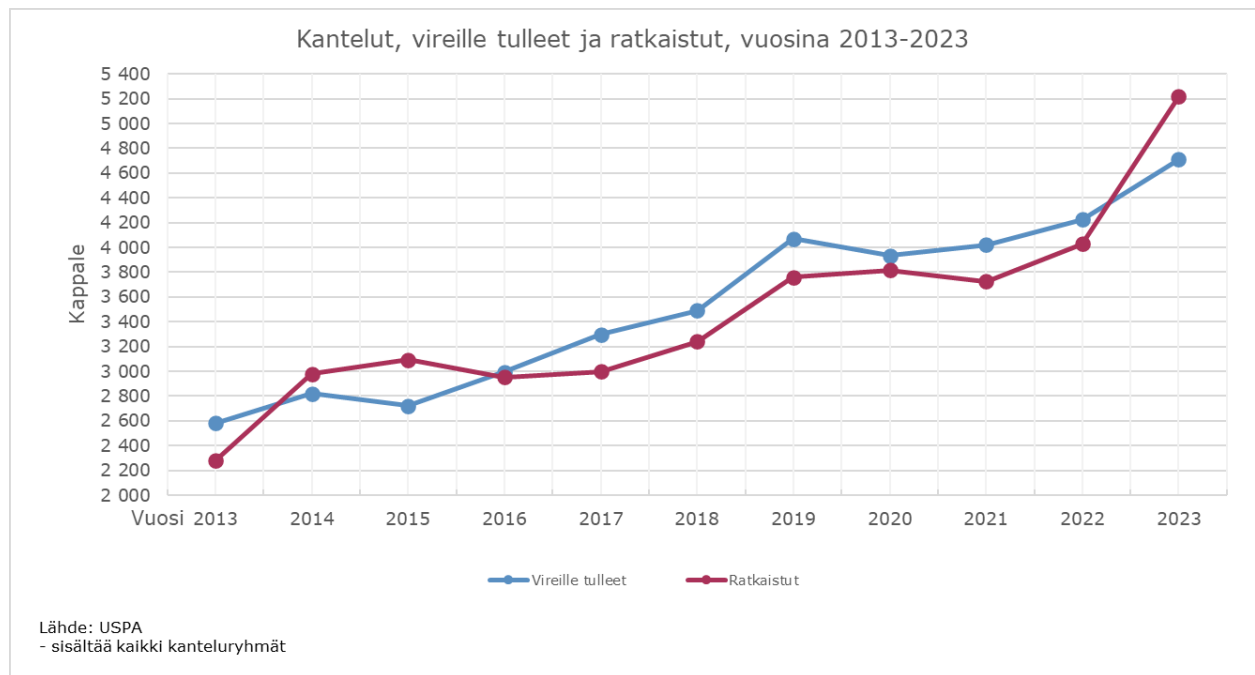
Kaikkiaan kanteluasioita tuli vireille 9,7 prosenttia vähemmän kuin niitä vuoden aikana aluehallintovirastoissa ratkaistiin. Suurimmat kantelumäärät vuosina 2021–2023 olivat sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa.

Aluehallintovirastot voivat siirtää saamansa kantelun käsiteltäväksi muistutuksena kantelun kohteena olevassa toimintayksikössä. Tällaiseen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen hyödyntämisen prosenttiosuus oli 46,5 prosenttia ja 1 783 kappaletta. Kun tarkastellaan siirrettyjen kantelujen suhteellista osuutta virastoittain, eniten siirtoja tehtiin Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa (59,4 prosenttia) ja vähiten Etelä-Suomen, Lounais-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoissa.

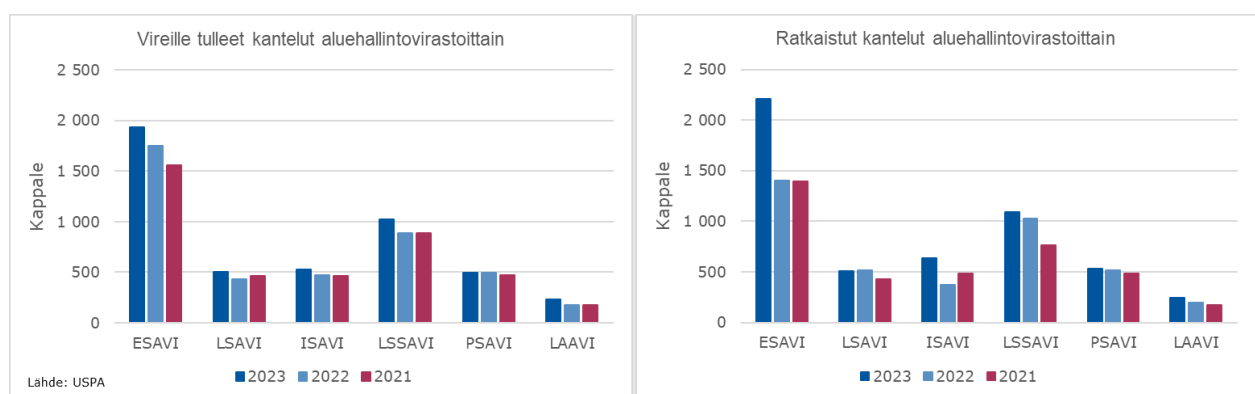
(42,5 prosenttia). Siirrettyjen kantelujen määrä kasvoi 10,7 prosenttia edellisestä vuodesta.

- Muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen osuus oli 35,8 prosenttia ja 1 237 kappaletta vuonna 2022 ja 25,5 prosenttia ja 835 kappaletta vuonna 2021.

Kuvio 1.5.3 Aluehallintovirastojen kanteluasiat, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2013–2023

Kuvio 1.5.4 Kantelut aluehallintovirastoittain, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2021–2023

Oppilas- ja opiskelija-asioita koskevat oikaisuvaatimukset

Oppilas- ja opiskelija-asioita koskevia oikaisuvaatimuksia tuli vireille 842. Tämä oli 17,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Virastoittain tarkasteltuna määrä kasvoi Itä-Suomen, Lounais-Suomen, Etelä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa. Lapin ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoissa määrä laski.

- Oikaisuvaatimuksia tuli vireille 716 vuonna 2022 ja 735 vuonna 2021.

Virastot ratkaisivat opetustoimen oikaisuvaatimuksia 807 kappaletta. Määrä kasvoi edellisvuodesta 16,5 prosenttia. Ratkaisujen määrä kasvoi viidessä aluehallintovirastossa ja laski Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa.

- Oikaisuvaatimuksia ratkaistiin 693 vuonna 2022 ja 735 vuonna 2021.

Vuoden lopussa oli vireillä 106 oikaisuvaatimusasiaa, mikä oli 12,6 prosenttia vuoden aikana vireille tulleiden oikaisuvaatimusten kokonaismäärästä. Kaikkiaan asioita tuli vireille 4,3 prosenttia enemmän kuin niitä vuoden aikana pystyttiin aluehallintovirastoissa ratkaisemaan.

Lupa-asiat

Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset lupa-asiat

Ympäristönsuojelulain (YSL) ja vesilain mukaisia lupa-asioita tuli vireille 811.

Määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna noin viidellä prosentilla. Vireille tulleista 414 oli ympäristönsuojelulain ja 397 vesilain mukaisia lupa-asioita. Ympäristönsuojelulain mukaisten lupa-asioiden määrä laski 4,8 prosenttia ja 21 kappaletta. Vesilain mukaisten lupa-asioiden määrä kasvoi 17,8 prosenttia ja 60 kappaletta. Virastoittain tarkasteltuna vireille tulleiden ympäristönsuojelulain mukaisten lupa-asioiden määrä kasvoi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ja laski kolmessa muussa aluehallintovirastossa. Vesilain mukaisten lupa-asioiden määrä laski hieman Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ja kasvoi kolmessa muussa aluehallintovirastossa.

- Lupa-asioita tuli vireille 772 vuonna 2022 ja 837 vuonna 2021.
- Ympäristönsuojelulain mukaisia lupa-asioita tuli vireille 435 vuonna 2022 ja 500 vuonna 2021.
- Vesilain mukaisia lupa-asioita tuli vireille 337 molempina vertailuvuosina 2021–2022.

Ympäristönsuojelulain mukaisten lupa-asioiden laskua ainakin osaltaan selittänee maailmanpoliittisesta tilanteesta johtuva investointiympäristön epävarmuus. Lisäksi syynä voi olla se, että tuomioistuinten ratkaisut ohjaavat siihen, että asioita on käsiteltävä suurempina kokonaisuuksina. Tällöin esimerkiksi BAT-tarkistusten yhteydessä hakemus sisältää myös toiminnan olennaista muutosta tai muita lupamääräysten muutoksia koskevia asioita, joita aiemmin käsiteltiin erillisistä hakemuksista.

Lupa-asioista 210 eli 27,4 prosenttia tuli vireille sähköisen asiointin kautta. Sähköisesti vireille tulleiden lupa-asioiden määrä kasvoi 5,5 edellisvuodesta.

- Sähköisen asiointin kautta lupa-asioita tuli vireille 158 vuonna 2022 ja 195 vuonna 2021.

Virastot ratkaisivat ympäristö- ja vesitalouslupa-asioita yhteensä 801. Määrä pieneni edellisvuodesta 15,2 prosenttia ja 144 kappaletta. Virastot ratkaisivat 465 ympäristönsuojelulain ja 336 vesilain mukaista lupa-asiaa. Ratkaisujen määrä laski ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asioissa 20,4 prosenttia ja 119 kappaletta. Vesilain mukaisissa lupa-asioissa määrä laski 6,9 prosenttia ja 25 kappaletta. Virastoittain tarkasteltuna ympäristönsuojelulain mukaisten lupa-asioiden määrä kasvoi Itä-Suomen aluehallintovirastossa ja laski kolmessa muussa

aluehallintovirastoissa. Vesilain mukaisten lupa-asioiden ratkaistujen määrä kasvoi Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa ja laski Etelä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoissa.

- Ratkaistuja lupa-asioita oli 945 vuonna 2022 ja 1 062 vuonna 2021.
- Ympäristönsuojelulain mukaisia lupa-asioita ratkaistiin 584 vuonna 2022 ja 628 vuonna 2021.
- Vesilain mukaisia lupa-asioita ratkaistiin 361 vuonna 2022 ja 434 vuonna 2021.

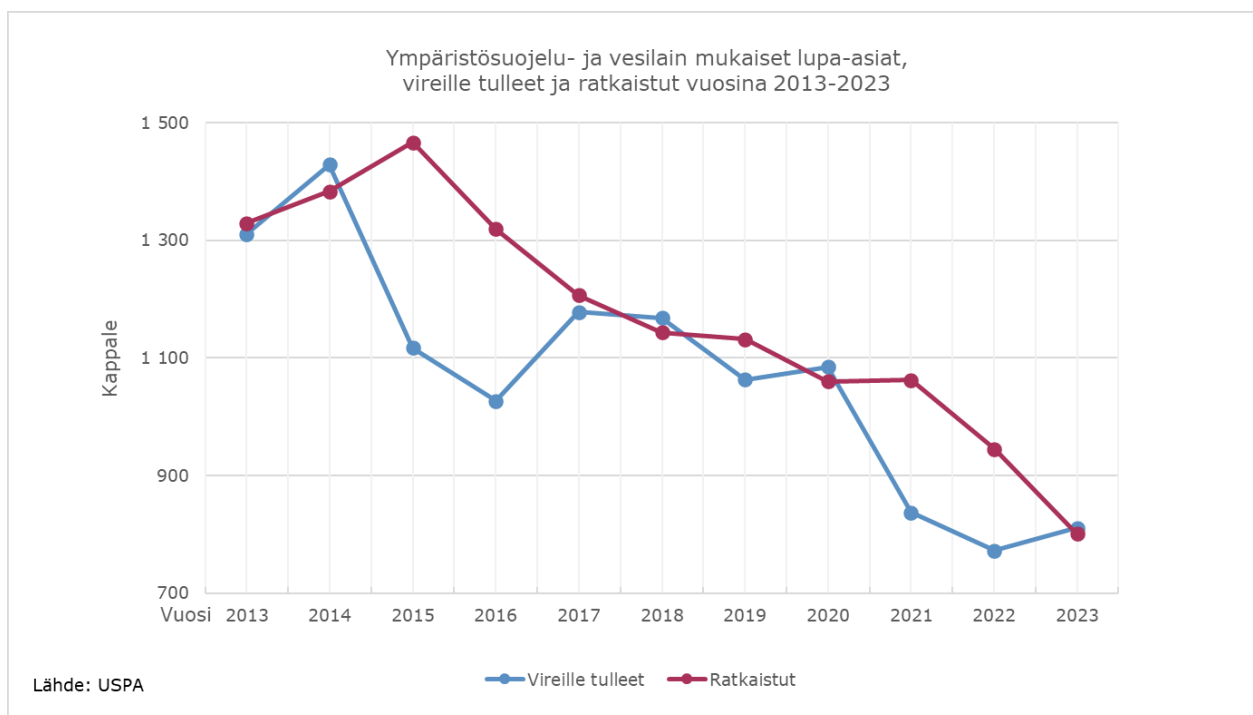
Ratkaistujen lupa-asioiden määrän laskuun vaikuttaa se, että yhä suurempi osa pienempien toimintojen lupa-asioista ratkaistaan kunnissa. Aluehallintoviraston toimivallassa olevat lupa-asiat koskevat pääasiassa laajoja kokonaisuuksia. Yhdellä päätöksellä ratkaistaan useita erilaisia luvan muuttamista edellyttäviä asioita.

Vuoden lopussa oli vireillä 510 lupa-asiaa. Määrä oli 27 prosenttia ja 188 kappaletta edellisvuotta pienempi.

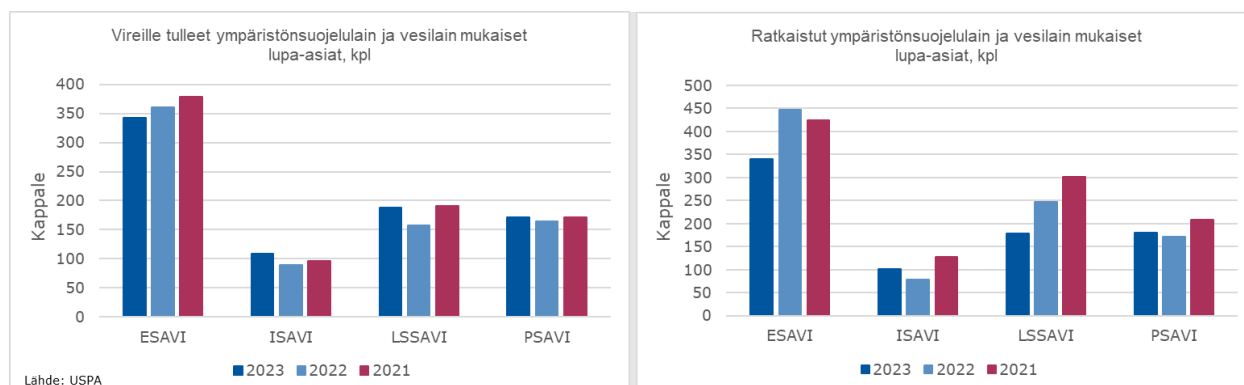
- Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia lupa-asioita oli vireillä 698 vuoden 2022 lopussa ja 805 vuoden 2021 lopussa.

Ympäristö- ja vesitalouslupa-asioita käsitellään neljässä aluehallintovirastossa: Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi sekä Pohjois-Suomi.

Kuvio 1.5.5 Aluehallintovirastojen ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset lupa-asiat, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2013–2023

Kuvio 1.5.6 Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset lupa-asiat aluehallintovirastoittain, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2021–2023

Alkoholihallinnon lupa-asiat

Alkoholihallinnon anniskelu- ja vähittäismyyntin lupa-asioita tuli vireille 8 897. Määrä kasvoi 8,5 prosenttia ja 698 kappaletta edellisvuodesta. Määrä laski hieman Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ja kasvoi viidessä muussa virastossa. Suurin kasvu oli Lapin aluehallintovirastossa: 17,5 prosenttia.

- Lupa-asioita tuli vireille 8 199 vuonna 2022 ja 7 631 vuonna 2021.

Virastot ratkaisivat vuoden aikana 8 033 alkoholilupa-asiaa. Luparatkaisujen määrä laski 1,6 prosenttia ja 128 kappaletta edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna määrä laski Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Etelä-Suomen aluehallintovirastoissa ja kasvoi kolmessa muussa virastossa. Suurin kasvu oli Lapin aluehallintovirastossa: 13,4 prosenttia.

- Ratkaistuja lupa-asioita oli 8 161 vuonna 2022 ja 7 621 vuonna 2021.

Vuoden lopussa oli vireillä 254 lupahakemusta. Tämä oli 2,9 prosenttia vuoden aikana vireille tulleiden hakemusten kokonaismäärästä. Alkoholilupa-asioiden käsittelytilannetta voidaan pitää hyvänä.

Vuoden 2023 raportoitujen kappalemäärien lisäksi suoraan rekisteriin kirjattuja asioita oli yhteensä 650 kappaletta. Nämä olivat suurimmaksi osaksi virheellisten rekisteritietojen korjauksia tai vastaavia. Näitä lukuja ei ole huomioitu nyt raportoiduissa vuoden 2023 kappalemäärissä.

Yksityisten sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palveluntuottajien lupa-asiat

Yksityisten sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palveluntuottajien lupa-asioita tuli vireille 1 728. Kokonaismäärä laski 8,2 prosenttia edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna määrä kasvoi Lounais-Suomen aluehallintovirastossa. Määrä laski viidessä muussa aluehallintovirastossa.

- Lupa-asioita tuli vireille 1 882 vuonna 2022 ja 1 928 vuonna 2021.

Virastot ratkaisivat yhteensä 2 042 yksityisten sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palveluntuottajien lupa-asiaa. Kokonaismäärä kasvoi 16,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Ratkaistujen lupa-asioiden määrä laski Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa. Määrä kasvoi viidessä muussa aluehallintovirastossa.

- Ratkaistuja lupa-asioita oli 1 755 vuonna 2022 ja 1 819 vuonna 2021.

Vuoden lopussa oli vireillä 143 lupahakemusta. Tämä oli 8,3 prosenttia vuoden aikana vireille tulleiden lupahakemusten kokonaismäärästä.

[Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelunantajien lupa- ja ilmoitusasiat](#)

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelunantajien lupa- ja ilmoitusasioita tuli vireille 709. Näistä lupa-asioita oli 200 ja ilmoitusasioita 509. Aluehallintovirastot ratkaisivat 669 asiaa vuonna 2023, joista lupa-asioita oli 184 ja ilmoitusasioita 485.

Vuosina 2021–2022 aluehallintovirastot käsittelivät yksityisen varhaiskasvatuksen palvelunantajien rekisteröintejä.

- Vireille tulleiden rekisteröintien kokonaismäärä oli 737 vuonna 2022 ja 735 vuonna 2021.
- Ratkaistuja rekisteröintiasioita oli 716 vuonna 2022 ja 749 vuonna 2021.

Vuoden lopussa oli vireillä 40 lupa- ja ilmoitusasia. Tämä oli 5,6 prosenttia vuoden aikana vireille tulleiden lupa- ja ilmoitusasioiden kokonaismäärästä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajien ilmoituksenvarainen menettely muuttui lupa- ja ilmoitusmenettelyksi 1.1.2023. Siirtymäaikana 1.1.2023–31.12.2026 jokaisen jo toiminnassa olevan yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan pitää hakea lupa toiminnalleen. Lupa- ja ilmoitusasioita ratkaistiin hieman vähemmän edellisvuosiin verrattuna, koska kaikki palveluntuottajat eivät ole vielä lupaa hakeneet. Vuonna 2023 vireille tulleiden ja ratkaistujen asioiden kappalemäärät eivät siten ole vertailukelpoisia vuosien 2021–2022 asiamääriin.

Työsuojelu

Vuonna 2023 tehtiin reilu 24 500 tarkastusta ja lisäksi muulla vaikuttamistoiminnalla tavoitettiin työpaikkoja.

Työsuojeluhallinnon verkkopalvelun käyttö ja suosio pysyivät korkealla tasolla.

Taulukko 1.5.1 Työsuojelun suoritteet vuosina 2020–2023

Työsuojelun suorite/julkishyödyke	2023	2022	2021	2020	Tietolähde
Kokonaistarkastusmäärä, kpl	24 510	23 105	20 495	14 590	Vera
Työnantajille annetut toimintaohjeet (vähäinen haitta), kpl	44 721	42 151	33 943	26 243	Vera
Työnantajalle annetut kehotukset (vähäistä suurempi haitta tai vaara), kpl	6 853	6 181	4 883	4 108	Vera
Käsitellyt lupa- ja pätevyyshakemukset, kpl	891	1 037	1 605	1 043	Vastuualue

Taulukko 1.5.2 Työsuojelun suoritteet vuosina 2020–2023, valtakunnallinen puhelinpalvelu ja verkkosivusto

Suorite/julkishyödyke	2023	2022	2021	2020	Tietolähde
Työsuojelu – valtakunnallisen puhelunpalvelun vastattujen puheluiden määrä, kpl					
Työsuhte, Työympäristö, Työhyvinvointi ja Rakennusala	17 531	17 080	20 045	21 244	Vastuualue
Työsuojeluhallinnon verkkopalvelun Tyosuojelu.fin kävijämäärä					
Huom. 4.1.2022 otettiin käyttöön lainsäädännön edellyttämä mahdollisuus kieltää tilastollisten evästeiden käyttö. Vuoden 2022 data koskee luvan antaneita käyttäjiä eikä ole siksi suoraan vertailukelpoista edellisvuosien kanssa.					
Käyttäjät	1,38 milj.	1,42 milj.	1,41 milj.	1,43 milj.	Vastuualue
Sivun katselut	4,78 milj.	5,75 milj.	3,73 milj.	3,79 milj.	Vastuualue

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Aluehallintovirastot seuraavat palvelukykyä ja laatua yhteisten palvelutavoitteiden toteutumisena. Palvelukyvyn toteutumista ja laatua mitataan suoritteiden keskimääräisinä käsittelyaikoina ja mediaanikäsittelyaikoina sekä toiminnan kattavuus- ja toteutumisasteina.

Valvonta-asiat

Valvonta-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 3,6 kuukautta ja käsittelyajan mediaani 0,9 kuukautta. Keskimääräinen käsittelyaika laski 1,4 kuukautta ja käsittelyajan mediaani laski 2,4 kuukautta edellisvuodesta. Käsittelyajat sisältävät sosiaali- ja terveydenhuollon, hautaustoimen, pelastustoimen, elinkeinoasioiden, opetustoimen, ympäristöterveydenhuollon, poronhoidon, työllisyyden kuntako-keilun ja saavutettavuuden valvontoja.

- Vuonna 2022 keskimääräinen käsittelyaika oli 5 kuukautta ja käsittelyajan mediaani 3,3 kuukautta.
- Vuonna 2021 keskimääräinen käsittelyaika oli 5,5 kuukautta ja käsittelyajan mediaani oli 1,9 kuukautta.

Alkoholihallinnon valvonta-asiat

Alkoholihallinnon valvonta-asioiden keskimääräinen käsittelyaika ajanjaksolta 18.4.–31.12.2023 oli 1,5 kuukautta ja käsittelyajan mediaani oli 1,3 kuukautta. Keskimääräinen käsittelyaika pysyi ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Käsittelyajan mediaani laski hieman vuodesta 2022. Käsittelyajat eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisiin vuosiin lyhyemmän raportointiajanjakson vuoksi.

- Vuonna 2022 keskimääräinen käsittelyaika oli 1,5 kuukautta ja käsittelyajan mediaani oli 1,9 kuukautta.
- Vuonna 2021 keskimääräinen käsittelyaika oli 1,9 kuukautta ja käsittelyajan mediaani oli 1,6 kuukautta.

Kanteluasiat

Kaikkien kantelujen mediaanikäsittelyajan tavoite oli alle kuusi kuukautta (sisältää kaikki kanteluryhmät). Valtakunnallisesti tarkasteltuna virastot saavuttivat asetetun tavoitteen. Käsittelyajan mediaani oli 1,6 kuukautta ja laski 0,8 kuukautta edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna kaikki aluehallintovirastot saavuttivat asetetun tavoitteen ja käsittelyajan mediaani oli 0,8–2,6 kuukautta.

- Käsittelyajan mediaani oli 2,4 kuukautta vuonna 2022 ja 2,7 kuukautta vuonna 2021.

Kaikkien kantelujen keskimääräinen käsittelyaika oli valtakunnallisesti 7 kuukautta. Käsittelyaika laski 0,5 kuukautta edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna käsittelyaika vaihteli 3,7–9,7 kuukauteen. Lyhin käsittelyaika, 3,7 kuukautta, oli Länsi- ja Sisä-Suomen ja Lapin aluehallintorastoilla. Pisin käsittelyaika, 9,7 kuukautta, oli Etelä-Suomen aluehallintovirastolla.

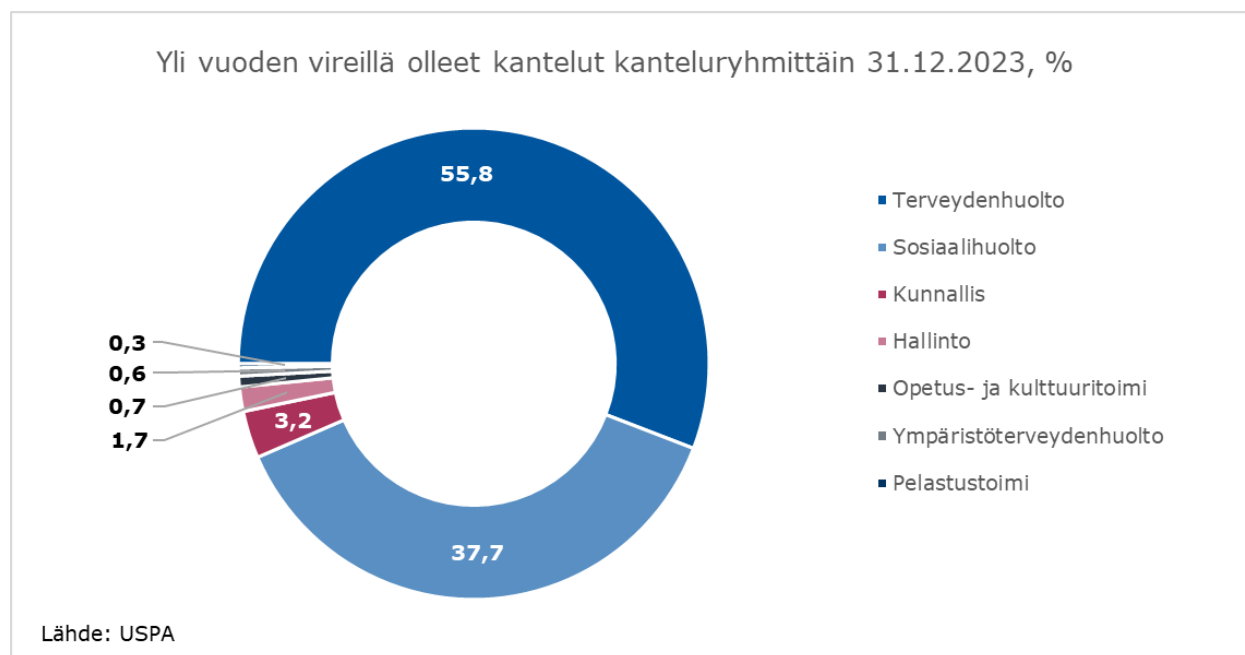
- Keskimääräinen käsittelyaika oli 7,5 kuukautta vuonna 2022 ja 7,4 kuukautta vuonna 2021.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen kantelujen käsittelyaikojen osalta pitää ottaa huomioon muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen määrän vaihtelut aluehallintovirastoittain. Valtakunnallisesti siirrettyjen suhteellinen osuus oli 46,5 vireille tulleiden kantelujen määrästä. Siirrettyjen kantelujen määrän osuus kasvoi 10,7 prosenttia edellisvuodesta.

Yli vuoden vireillä olleiden kantelujen (sisältää kaikki kanteluryhmät) osuus kaikista vireillä olevista kanteluasioista oli 44,9 prosenttia, kun tavoitteena oli alle 15 prosenttia. Kasvua oli noin kuusi prosenttia edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna osuudet vaihtelivat 1,5–55 prosenttiin. Tavoitteen saavuttivat Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (1,5 prosenttia) ja Lapin aluehallintovirasto (9,4 prosenttia). Muissa neljässä virastossa tavoite ylittyi: Lounais-Suomi 25,6 prosenttia, Itä-Suomi 33 prosenttia, Pohjois-Suomi 41 prosenttia ja Etelä-Suomi 55 prosenttia. Tavoitetaso muutettiin alle viidestä prosentista alle 15 prosenttiin vuoden 2021 tulossopimuksessa koronapandemiatilanteen vaatimien priorisointien vuoksi. Suurimmat kantelumäärät olivat terveydenhuollon ja sosiaalihuollon asioissa.

- Yli vuoden vireillä olleiden kantelujen osuus kaikista vireillä olevista kanteluista oli 39 prosenttia vuonna 2022 ja 33,8 prosenttia vuonna 2021.

Kuvio 1.5.7 Yli vuoden vireillä olleet kantelut kanteluryhmittäin 31.12.2023

Lupa-asiat

Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset lupa-asiat

Ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asioissa mediaanikäsitteilyajan tavoite oli 12 kuukautta hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon. Valtakunnallisesti virastot saavuttivat asetetun tavoitteen. Käsitteilyajan mediaani oli 9,5 kuukautta ja laski hieman edellisestä vuodesta. Virastoittain tarkasteltuna kolme aluehallintovirastoa saavutti tavoitteen. Tavoitteen ylitti Itä-Suomen aluehallintovirasto, jossa käsitteilyajan mediaani oli 13,2 kuukautta.

- Käsitteilyajan mediaani oli 9,6 kuukautta vuonna 2022 ja 10,5 kuukautta vuonna 2021.

Vesilain mukaisissa lupa-asioissa mediaanikäsitteilyajan tavoite oli kahdeksan kuukautta hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon. Valtakunnallisesti virastot saavuttivat asetetun tavoitteen. Käsitteilyajan mediaani oli 8 kuukautta ja laski hieman edellisestä vuodesta. Virastoittain tarkasteluna tavoitteen saavuttivat Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastot 7,6 kuukauden käsitteilyajalla. Tavoite ylittyi Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa (8,8 kuukautta) ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa (9,9 kuukautta).

- Käsitteilyajan mediaani oli 8,1 kuukautta vuonna 2022 ja 8,4 kuukautta vuonna 2021.

Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevissa ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asioissa mediaanikäsitteilyajan tavoite oli 10 kuukautta hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon. Valtakunnallisesti tarkasteltuna käsitteilyajan mediaani oli 10,6 kuukautta. Asetettu 10 kuukauden tavoite ylitettiin hieman. Virastoittain tarkasteltuna käsitteilyajan mediaani oli 9,2–13,4 kuukautta. Pisin käsitteilyajan mediaani oli Itä-Suomen aluehallintovirastolla.

- Käsittelyajan mediaani oli 11,5 kuukautta vuonna 2022 ja 11,3 kuukautta vuonna 2021.

Ympäristö- ja vesilupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika hakemuksen viireille tulosta päätöksen antoon oli valtakunnallisesti 11,6 kuukautta. Käsittelyajat vaihtelivat aluehallintovirastoittain 9,3–14,2 kuukautta. Pisin käsittelyaika oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa. Valtakunnallisesti käsittelyaika kasvoi hieman verrattuna edelliseen vuoteen.

- Keskimääräinen käsittelyaika oli 11,3 kuukautta vuonna 2022 ja 11,9 kuukautta vuonna 2021.

Yli 12 kuukautta vireillä olleita ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia asioita oli vuoden lopussa yhteensä 200. Näistä ympäristönsuojelulain mukaisia asioita oli 124 ja vesilain mukaisia 76. Virastoittain määrät vaihtelivat (Etelä-Suomi 42, Itä-Suomi 34, Länsi- ja Sisä-Suomi 58 ja Pohjois-Suomi 66). Valtakunnallisesti määrä laski 15,6 prosenttia ja 37 kappaletta edellisvuoteen verrattuna. Edelliseen vuoteen verrattuna asioiden määrä laski kolmessa aluehallintovirastossa. Yli vuoden vireillä olleiden asioiden osuus oli 39 prosenttia kaikista vuoden 2023 lopussa vireillä olleista asioista. Tulossopimusmittari tuli käyttöön vuoden 2022 tulossopimuksessa, joten vuodelta 2021 ei ole käytettävissä seurantatietoa.

- Vuonna 2022 yli 12 kuukautta vireillä olleita asioita oli 237, joista ympäristönsuojelulain mukaisia oli 167 ja vesilain mukaisia oli 70.

Yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleita ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisia asioita oli vuoden lopussa yhteensä 67. Näistä ympäristönsuojelulain mukaisia asioita oli 38 ja vesilain mukaisia 29. Virastoittain määrät vaihtelivat (Etelä-Suomi 9, Itä-Suomi 14, Länsi- ja Sisä-Suomi 15 ja Pohjois-Suomi 29). Valtakunnallisesti määrä laski 34,3 prosenttia ja 35 kappaletta edellisvuoteen verrattuna. Asioiden määrä laski kolmessa aluehallintovirastossa edellisvuoteen verrattuna. Yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleiden asioiden osuus oli 13 prosenttia kaikista vuoden 2023 lopussa vireillä olleista asioista.

- Yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleita asioita oli 102 vuonna 2022 ja 80 vuonna 2021.

Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisten lupa-asioiden mediaani- ja keskimääräisen käsittelyaikojen toteumat vaihtelivat aluehallintovirastoittain. Asiakokonaisuudet ovat laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan hyvin vaihtelevia. Käsiteltävät asiakokonaisuudet ovat nykyisin aiempaa suuritöisempiä ja laajempia myös lainsäädäntömuutoksien vuoksi.

Ympäristöluvat-vastuualue otti käyttöönsä uudistetun asianhallinnan tehtäväluokituksen vuoden 2022 alusta. Toimialaperusteinen tehtäväluokitus muuttui prosessiperusteiseksi. Käytettävien tehtäväluokkien määrä supistui huomattavasti, ja toimialat ilmaistaan uuden luokitusyyppin avulla. Samalla vastuualueen käyttämä tehtäväluokitus yhdenmukaistui aluehallintovirastojen muiden vastuualueiden käyttämien tehtäväluokitusten kanssa. Vuosien 2021–2023 suoritteiden ja käsittelyaikojen toteumatiedot eivät siten ole täysin vertailukelpoisia keskenään.

Alkoholihallinnon anniskelu- ja vähittäismyyntiluvat

Alkoholihallinnon anniskelu- ja vähittäismyyntilupien keskimääräinen käsittelyaika oli 0,4 kuukautta. Valtakunnallisesti keskimääräinen käsittelyaika lyheni hieman verrattuna edellisvuoteen. Virastoittain käsittelyajat vaihtelivat 0,4–0,7 kuukautta.

- Keskimääräinen käsittelyaika oli 0,5 kuukautta vuonna 2022 ja 0,6 kuukautta vuonna 2021.

Alkoholilupien käsittelyajan mediaani oli 0,3 kuukautta vuonna 2023, ja se laski hieman edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna käsittelyajan mediaani oli 0,3–0,7 kuukautta.

- Käsittelyajan mediaani oli 0,5 kuukautta vuonna 2022 ja 0,6 kuukautta vuonna 2021.

Vuoden 2023 alkoholihallinnon lupa-asioiden käsittelyajanjakso oli 18.4.–31.12.2023. Siten luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisten vuosien kanssa.

Yksityisten sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat

Yksityisten sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palveluntuottajien lupien keskimääräinen käsittelyaika oli 2,6 kuukautta. Käsittelyaika pidentyi hieman edellisestä vuodesta. Virastoittain käsittelyajat vaihtelivat 1–3,1 kuukautta. Pisin käsittelyaika oli Etelä-Suomen aluehallintovirastossa ja lyhin Lapin aluehallintovirastossa.

- Keskimääräinen käsittelyaika oli 2,4 kuukautta vuonna 2022 ja 2,2 kuukautta vuonna 2021.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien käsittelyajan mediaani oli kaksi kuukautta. Valtakunnallisesti virastot saavuttivat asetetun kahden kuukauden tavoitteen. Virastoittain tarkasteltuna tavoite ylittyi Etelä-Suomen aluehallintovirastossa, jossa käsittelyajan mediaani oli 2,7 kuukautta. Tavoite ylittyi hieman Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa. Muissa neljässä virastossa tavoite saavutettiin. Erikseen tarkasteltuna käsittelyajan mediaani oli sosiaalihuollon luissa 2,2 kuukautta ja terveydenhuollon luissa 1,6 kuukautta. Mediaanit olivat samaa tasoa kuin edellisenä vuotena. Virastoittain tarkasteltuna käsittelyajan mediaani oli sosiaalihuollon luissa 1,6–5,5 kuukautta ja terveydenhuollon luissa 0,7–2,7 kuukautta.

- Käsittelyajan mediaani oli 1,8 kuukautta vuonna 2022 ja 1,7 kuukautta vuonna 2021.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelunantajien lupa- ja ilmoitusasiat

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelunantajien lupa- ja ilmoitusasioiden rekisteröintien keskimääräinen käsittelyaika oli yhden kuukauden. Virastoittain tarkasteltuna käsittelyajat vaihtelivat 0,8–1 kuukautta. Vuoden 2023 alusta ilmoitusmenettely muuttui lupa- ja ilmoitusmenettelyksi, joten käsittelyaika ei ole vertailukelpoinen vuosien 2021–2022 käsittelyaikoihin.

- Yksityisen varhaiskasvatuksen rekisteröintien keskimääräinen käsittelyaika oli 0,5 kuukautta vuonna 2022 ja 1,2 kuukautta vuonna 2021.

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Aluehallintovirastojen henkilöstöstrategiassa 2020–2023 on painopisteenä kolme valtion konsernitason yhteisesti hyväksyttyä teemaa:

- osaamisen kehittäminen
- liikkuvuuden edistäminen
- työnantajakuva uudistaminen.

Aluehallintovirastot sopivat vuosittain, millä toimenpiteillä strategiaa toteutetaan käytännössä.

1.6.1 Osaamisen kehittäminen

Vuoden 2023 teemana oli *Olemme asiakkaan asialla*. Teemavuoden aikana järjestettiin *Asiakaskokemus syntyy yhteisissä kohtaamisissa* -valmennus koko henkilöstölle. Lisäksi eOppivaan luotiin asiakkuusosaamisen koulutuskokonaisuus, johon kootaan aiheeseen liittyvä materiaali.

Perehdytykseen panostettiin edelleen tuottamalla eOppivaan esihenkilöiden verkoperehdytyskurssi. Perehdyttämisinformat ja perehdyttämissuunnitelma uudistettiin. Aluehallintovirastot ovat myös mukana valtion yhteisessä perehdyttämiskokonaisuudessa.

Vuoden 2023 aikana työstettiin eOppivaan valvontaosaamisen koulutusohjelmaa, joka keskittyy sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaan. Esihenkilöt ja johto saivat talousosaamisen sekä työkykyjohtamisen koulutusta. Lisäksi pilotoitiin esihenkilöiden vertaismentorointitoimintaa. *Mahdollistaja*-koulutukseen osallistui 18 esihenkilöä.

Henkilöstöstä 36,1 prosenttia suoritti pakollisen *Näkökulmia ihmiskeskeisyyteen* -kurssin ja 33,6 prosenttia vähintään yhden valinnaisen eOppiva-kurssin. Henkilöstöä kannustettiin käyttämään ja hyödyntämään eOppivan verkko-oppimistarjontaa mahdollisimman laajasti.

Henkilöstön oppimiselle ja uudistumiselle asetettu VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn tavoiteindeksi 4,1 toteutui yhdessä aluehallintovirastossa. Kaikkien aluehallintovirastojen henkilöstön yhteiseksi keskiarvoksi tuli 4,03 (asteikolla 1–5). Oppimisen ja uudistumisen mahdollisuudet työssä sekä osaamisen kehittäminen verkostojen avulla koettiin hyviksi. Myös arviot siitä, että työnantaja tukee osaamisen ylläpitoa ja parantamista sekä vuorovaikutus- ja keskustelutilanteita osaamisen ja uudistumisen tukena paranivat.

Painopiste 2023 oli talous- ja henkilöstösuunnittelujärjestelmä Ressun käytön aloituksessa, joten strategiseen henkilöstösuunnitteluun ei aktiivisesti panostettu.

1.6.2 Liikkuvuuden edistäminen

Aluehallintovirastoissa on yhteiset monipaikkaisen työn ja etätöiden ohjeet. Monipaikkaisen työn ja etätöiden ratkaisut

- helpottavat virastoja osaavan henkilöstön rekrytoinnissa
- tukevat liikkuvuuden eri muotoja
- auttavat työnantajakuva rakentamisessa henkilöstöstrategian mukaisesti.

Aluehallintovirastot mahdollistivat laajasti työn ja osaamisen liikkuvuuden.

Yhteensä 72 henkilöä oli virkavapaalla omasta tehtävästään ja työskenteli toisessa virastossa valtiolla.

Yhteistyö sekä osaamisessa että tiedon liikkuvuudessa on edelleen lisääntynyt aluehallintovirastojen välillä. Mahdollisuus laajaan etätyöhön on edistänyt myös monipaikkaista ja verkostomaista työskentelytapaa. Hybridityökirja on auttanut virastoja luomaan valtakunnallisia periaatteita ja työyhteisökohtaisesti sovittavia hybridityön yhteisiä käytäntöjä.

1.6.3 Valtion työnantajakuva uudistaminen

VMBaro-työtyytyväisyyskyselyssä 2023 henkilöstö vastasi, että työpaikan työnantajakuva ja yhteisten arvojen tuntemus ja toteutuminen paranivat hieman. Työnantajakuvalla ja arvoille asetettu tavoite 4,0 ei toteutunut kaikissa virastoissa. Kaikkien aluehallintovirastojen henkilöstön vastausten keskiarvo nousi niukasti yli tavoitteen ja oli 4,02.

Aluehallintovirastojen työnantajakuva edistämisen verkosto tuotti kehittämislinjaukset. Ne perustuvat tutkimustietoon, ja niiden tarkoitus on edistää työnantajakuvatyötä aluehallintovirastoissa. Kehittämislinjauksissa käsitellään aluehallintoviraston vahvuuksia ja kehittämiskohteita työnantajana sekä henkilöstön että potentiaalisten hakijoiden näkökulmasta. Lisäksi asiakirjassa on asetettu numeerisia tavoitteita vuosille 2023–2026. Kehittämislinjauksia käsiteltiin ja esiteltiin eri foorumeilla, myös ylijohtajille. Kesän 2023 jälkeen verkostoon avattiin uusi ilmoittautuminen. Uudet jäsenet aloittivat verkostossa syksyllä 2023. Loppuvuodesta 2023 päätettiin, että johdon tukien ja talous- ja henkilöstöpalvelujen yhteistyöryhmä toimii verkoston ohjausryhmänä vuodelle 2024.

Taulukko 1.6.1 Konsernitason teemat aluehallintovirastojen tulossopimuksessa vuonna 2023

Teemat vuonna 2023	Tavoite 2023	Etelä-Suomi	Lounais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi	Yhteensä
Osaamisen kehittäminen								
Strateginen henkilöstösuunnittelu, itsearviointi (1–5)	4	3	3	3	3	3	3	3
VMBaro kohta 4.1 Kokemus oppimisesta ja uudistumisesta	4,1	3,95	4,07	4,08	4,04	4,09	4,32	4,03
Vuosittain sovittavien kurssien suorittaminen eOppivassa, prosenttia vuonna 2023: <i>Näkökulmia ihmiskeskeisyyteen</i> -kurssi ja valinnainen kurssi kurssitarjottimelta	100 100	- -	- -	- -	- -	- -	- -	36,1 33,6
Ylijohtajien, vastualueiden johtajien ja yksiköiden päälliköiden osallistuminen valtion uuteen digitaaliseen esihenkilökoulutukseen (<i>Mahdollistaja-koulutus</i>) henkilöä ja % (AVIt vaiheistavat osallistumisen 3–5 vuoden aikavälille)	- 20	8 -	1 -	3 -	4 -	1 -	1 -	18 hlöä 14,5 %
Liikkuvuuden edistäminen								
Virka/tehtävä muualla valtion virastossa, lukumäärä <i>Seurattava, ei tavoite</i>	-	38	5	4	17	7	1	72
Valtion työntäjäkuvan uudistaminen								
VMBaro, keskiarvo kohdista 8.2–8.4: Työnantajakuva ja arvot	4,0	4,05	3,96	4,30	4,05	4,13	4,64	4,10

Taulukko 1.6.2 Mittarit aluehallintovirastojen tulossopimuksessa vuonna 2023

Mittarit	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Työtyytyväisyys (VMBaron kokonaisindeksi, asteikko 1–5)	3,8	3,78	3,73	3,78
Johtajuusindeksi, VMBaro	3,7	3,64	3,57	3,63
Sairauspoissaolot (työpäivää / htv)	9	7,3	9	7,3
Henkilötyövuodet	-	1 308,5	1278,1	1 282,6
VMBaro, kohta 5.5: Yhdenvertaisuuden toteutuminen työyhteisössä	4,0	4,10	3,98	3,97

1.6.4 Muut mittarit ja tunnusluvut

Henkilöstön määrä

Aluehallintovirastoissa työskenteli yhteensä 1 339 henkilöä vuonna 2023. Henkilöstömäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 40 henkilöllä, eli määrä kasvoi 3,1 prosenttia. Henkilöstömäärän muutos vaihteli aluehallintovirastoittain 1,2 prosentista 7,6 prosenttiin. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa henkilöstön määrä kasvoi eniten.

Aluehallintovirastojen henkilöstöstä miehiä oli 443 eli 33,1 prosenttia ja naisia 896 eli 66,9 prosenttia. Naisten suhteellinen osuus kasvoi 0,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 1.6.3 Henkilöstömäärät vuosilta 2021–2023

Aluehallinto- virasto	Yhteensä 2023	Yhteensä 2022	Yhteensä 2021	Vuosi- muutos 2023 prosenttia	Miehet 2023	Miehet, prosenttia henkilös- töstä	Naiset 2023	Naiset, prosenttia henkilös- töstä
Etelä-Suomi	572	565	566	1,2	193	33,7	379	66,3
Lounais-Suomi	143	134	141	6,7	52	36,4	91	63,6
Itä-Suomi	153	146	149	4,8	48	31,4	105	68,6
Länsi- ja Sisä-Suomi	274	269	269	1,9	82	29,9	192	70,1
Pohjois-Suomi	155	144	145	7,6	59	38,1	96	61,9
Lappi	42	41	45	2,4	9	21,4	33	78,6
Yhteensä	1 339	1 299	1 315	3,1	443	33,1	896	66,9

Lähde: Tahti 1/2024

Henkilötyövuodet

Kaikkien momenttien henkilötyövuositoteuma oli 1 308,5. Edellisen vuoden toteuma oli 1 278,1. Määrä lisääntyi 30,4 henkilötyövuodella. Aluehallintovirastojen toimintamenomomentin osuus toteumasta oli 847,6 (edellisvuonna 827,8) ja työsuojelun vastuualueiden toimintamenomomentin 439,3 (edellisvuonna 432,0) henkilötyövuotta. Muilta momenteilta palkattuja oli 21,6 henkilötyövuotta (edellisvuonna 18,2). Aluehallintovirastojen toimintamenomomentin henkilötyövuosien määrä lisääntyi edellisvuoteen verrattuna 19,8 henkilötyövuotta. Hallinto- ja kehittämispalvelujen henkilötyövuosimäärä väheni 3,9 henkilötyövuotta. Työsuojelun toimintamenomomentilla kasvua oli 7,3 henkilötyövuotta. Muilta momenteilta palkattujen osuus lisääntyi 3,4 henkilötyövuotta.

Hallinto- ja kehittämispalveluiden toteuma aluehallintovirastojen toimintamenomomentilla oli 114,6 henkilötyövuotta. Se sisältää tulossopimushankkeita, mukaan lukien asiakaspalveluhanke sekä muita kehittämisprojekteja 10,7 henkilötyövuotta. Vastuualueen perustoiminnan henkilötyövuosikehitys tulossopimuksessa määriteltiin 104 henkilötyövuoteen. Tätä 104 henkilötyövuosikehystä nostettiin 1,75 henkilötyövuodella kirjaamo- ja asiakaspalvelun työmäärien kasvun vuoksi. Lopulta vastuualueen perustoiminnan henkilötyövuositoteumaksi tuli kuitenkin 103,9 henkilötyövuotta.

Taulukko 1.6.4 Henkilötyövuodet vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	Henkilötyö- vuodet 2023	Henkilötyö- vuodet 2022	Henkilötyö- vuodet 2021	Prosentti- osuus 2023
Etelä-Suomi	561,4	556,4	553,1	42,9
Lounais-Suomi	138,5	134,1	134,2	10,6
Itä-Suomi	147,5	138,8	144,0	11,3
Länsi- ja Sisä-Suomi	268,1	262,3	262,3	20,5
Pohjois-Suomi	151,5	144,5	144,1	11,6
Lappi	41,7	42,0	44,9	3,2
Yhteensä	1 308,5	1 278,1	1 282,6	100,0

Lähde: Kieku 1/2024

Taulukko 1.6.5 Henkilötyövuodet momenteittain vuosilta 2021–2023

Aluehallinto- virasto	Avi 2023	Avi 2022	Avi 2021	Työsuoja- 2023	Työsuoja- 2022	Työsuoja- 2021	Muut 2023	Muut 2022	Muut 2021
Etelä-Suomi	255,9	244,6	247,3	183,6	185,7	171,6	3,0	4,8	3,7
HAKE	114,6	118,5	128,0	0,0	0,0	0,0	4,2	2,8	2,5
Lounais-Suomi	71,3	69,6	70,7	61,9	59,5	58,4	5,3	5,0	5,1
Itä-Suomi	95,7	90,8	96,7	48,9	46,6	45,6	2,9	1,4	1,7
Länsi- ja Sisä-Suomi	171,9	171,8	171,5	93,2	88,2	87,6	2,9	2,3	3,2
Pohjois-Suomi	96,5	90,5	90,7	51,8	52,1	51,7	3,3	1,9	1,7
Lappi	41,7	42,0	44,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	847,6	827,8	849,9	439,3	432,0	414,8	21,6	18,2	17,8

Lähde: Kieku 1/2024

Henkilöstörakenne

Henkilöstön keski-ikä

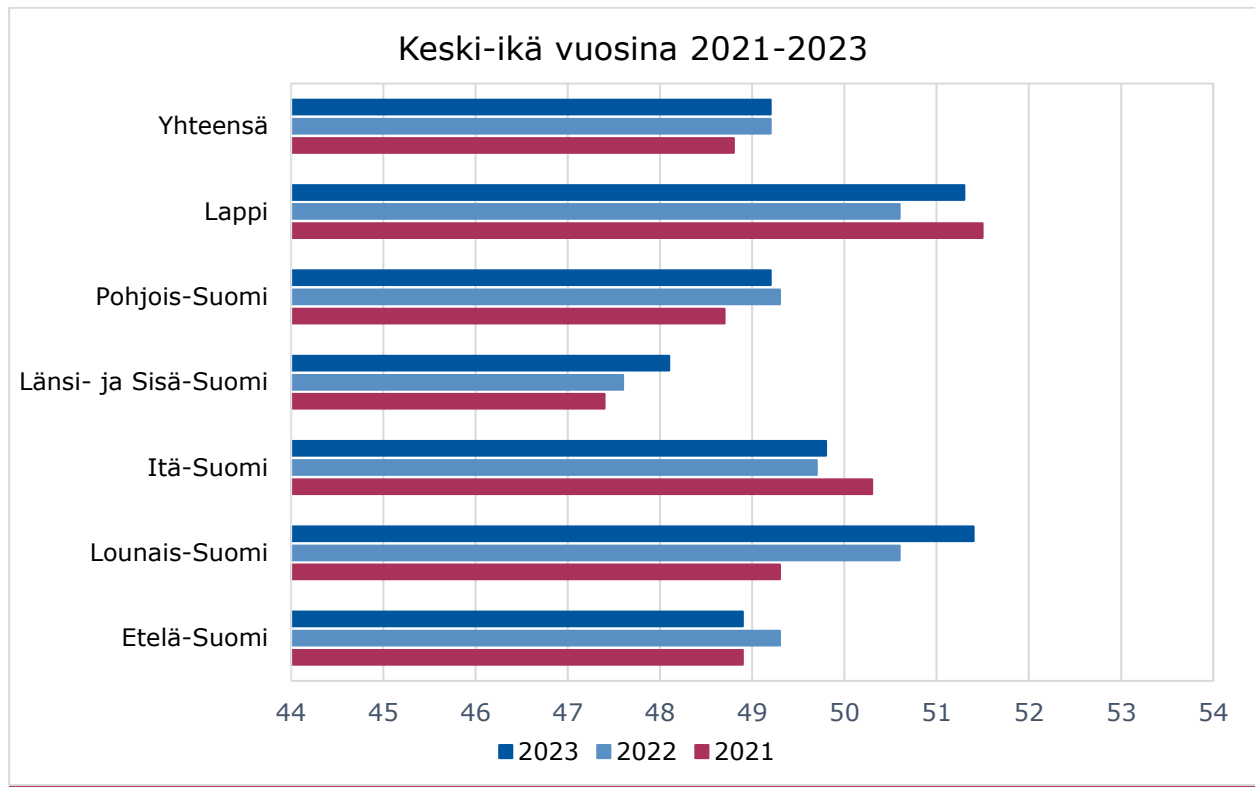
Aluehallintovirastojen henkilöstön keski-ikä pysyi samana edellisvuoteen verrattuna ja oli 49,2 vuotta. Keski-ikä vaihteli aluehallintovirastoittain 48,1 ja 51,4 ikävuoden välillä. Henkilöstöä siirtyi eläkkeelle, ja tilalle palkattiin uutta henkilöstöä. Tämä vaikutti keski-ikään laskevasti. Henkilöstön keski-ikä nousi neljässä aluehallintovirastossa. Eniten keski-ikä nousi Lounais-Suomen aluehallintovirastossa ja laski Etelä-Suomen aluehallintovirastossa.

Taulukko 1.6.6 Henkilöstön keski-ikä vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	48,9	49,3	48,9
Lounais-Suomi	51,4	50,6	49,3
Itä-Suomi	49,8	49,7	50,3
Länsi- ja Sisä-Suomi	48,1	47,6	47,4
Pohjois-Suomi	49,2	49,3	48,7
Lappi	51,3	50,6	51,5
Yhteensä	49,2	49,2	48,8

Lähde: Tahti 1/2024

Kuvio 1.6.1 Henkilöstön keski-ikä vuosina 2021–2023

Ikäryhmät

Suurimmat ikäryhmät aluehallintovirastoissa olivat 55–64-vuotiaat ja 45–54-vuotiaat. Suurimmat ikäryhmät kussakin aluehallintovirastossa pysyivät lähes samoina kuin edellisvuosinakin. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston suurin ikäryhmä oli 35–44- vuotiaat.

Taulukko 1.6.7 Henkilöstön ikäjakauma vuodelta 2023

Ikä-ryhmät	Aluehallinto- virastot yhteensä	Etelä- Suomi	Lounais- Suomi	Itä- Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois- Suomi	Lappi
alle 25	6	4	1	0	1	0	0
25–34	141	73	7	17	33	9	2
35–44	329	136	25	36	71	51	10
45–54	384	153	55	38	80	44	14
55–64	451	191	52	60	84	50	14
yli 64	28	15	3	2	5	1	2
Yhteensä	1 339	572	143	153	274	155	42

Lähde: Tahti 1/2024

Virkasuhteiden laatu

Vakinaiset ja määräaikaiset

Vakinaisessa virkasuhteessa työskenteli 1 161 henkilöä. Määräaikaisessa virkasuhteessa, harjoittelijat ja työllistetyt mukaanluettuina, työskenteli 178 henkilöä. Määräaikaisten osuus oli 13,3 prosenttia henkilöstöstä. Prosenttiosuus nousi edellisvuodesta 1,1 prosenttiyksikköä. Osuus vaihteli virastoittain 9,1 ja 15,4 prosentin välillä.

Taulukko 1.6.8 Määräaikainen ja vakinainen henkilöstö vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	Määräaikaiset 2023	Määräaikaiset 2022	Määräaikaiset 2021	Vakinaiset 2023	Vakinaiset 2022	Vakinaiset 2021	Määräaikaiset prosenttia 2023
Etelä-Suomi	81	65	76	491	500	490	14,2
Lounais-Suomi	22	22	24	121	112	117	15,4
Itä-Suomi	21	15	21	132	131	128	13,7
Länsi- ja Sisä-Suomi	25	34	31	249	235	238	9,1
Pohjois-Suomi	23	17	18	132	127	127	14,8
Lappi	6	5	7	36	36	38	14,3
Yhteensä	178	158	177	1 161	1 141	1 138	13,3

Lähde: Tahti 1/2024

Kokoaikaiset ja osa-aikaiset

Kokoaikaisia virkamiehiä oli 1 271 ja osa-aikaisia 68. Osa-aikaisten osuus oli 5,1 prosenttia henkilöstöstä, mikä on vähemmän kuin edellisvuonna. Tuolloin osa-aikaisia oli 5,9 prosenttia. Osuus vaihteli virastoittain 3,2 ja 9,5 prosentin välillä.

Taulukko 1.6.9 Kokoaikainen ja osa-aikainen henkilöstö vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	Kokoaikaiset 2023	Kokoaikaiset 2022	Kokoaikaiset 2021	Osa-aikaiset 2023	Osa-aikaiset 2022	Osa-aikaiset 2021	Osa-aikaiset prosenttia 2023
Etelä-Suomi	547	537	537	25	28	29	4,4
Lounais-Suomi	137	127	134	6	7	7	4,2
Itä-Suomi	142	134	138	11	12	11	7,2
Länsi- ja Sisä-Suomi	257	248	249	17	21	20	6,2
Pohjois-Suomi	150	138	139	5	6	6	3,2
Lappi	38	38	42	4	3	3	9,5
Yhteensä	1 271	1 222	1 239	68	77	76	5,1

Lähde: Tahti 1/2024

Koulutus ja kehittäminen

Henkilöstö osallistui keskimäärin 2,1 koulutuspäivään henkilötyövuotta kohden. Henkilökunnan osallistuminen vaihteli virastoittain 1,6 ja 2,5 koulutuspäivän välillä. Keskimääräinen osallistumisaktiivisuus väheni hieman edellisvuodesta. Koulutustasoindeksi oli 6,3.

Aluehallintovirastot käyttivät koulutukseen ja kehittämiseen keskimäärin yhteensä 868 euroa henkilötyövuotta kohden. Summa sisältää henkilöstökoulutuksen ja palkallisen opintovapaan palkkakustannukset sekä muut koulutuksen kustannukset. Aluehallintovirastot käyttivät henkilöstön koulutuksesta aiheutuviin muihin kustannuksiin 395 326 euroa, mikä oli noin 302 euroa henkilötyövuotta kohden. Koulutuksen muut kustannukset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 45 174 euroa.

Taulukko 1.6.10 Henkilöstön koulutuspäivät henkilötyövuotta kohden vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	2,5	3,3	2,7
Lounais-Suomi	1,7	1,8	1,3
Itä-Suomi	1,9	2,8	1,2
Länsi- ja Sisä-Suomi	1,6	1,3	1,1
Pohjois-Suomi	2,1	2,8	3,1
Lappi	1,6	0,7	0,9
Yhteensä	2,1	2,6	2,1

Lähde: Tahti 1/2024

Taulukko 1.6.11 Henkilöstön koulutustasoindeksi vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	6,2	6,2	6,1
Lounais-Suomi	6,3	6,3	6,2
Itä-Suomi	6,4	6,3	6,3
Länsi- ja Sisä-Suomi	6,4	6,5	6,3
Pohjois-Suomi	6,4	6,5	6,4
Lappi	6,5	6,5	6,5
Yhteensä	6,3	6,3	6,2

Lähde: Tahti 1/2024

Tahti on uudistettu 2023, minkä takia taulukon indeksiarvot on päivitetty kokonaisuudessaan. Koulutustaso 6= vähintään alemman korkeakouluasteen tutkinto, koulutustaso 7=ylempi korkeakouluasteen tutkinto ja 8=tutkijakoulutusaste (lisensiaatti tai tohtori).

Työterveyden edistäminen ja sairastavuus

Työterveyden edistäminen

Aluehallintovirastoissa on viime vuosina panostettu työkykyjohtamisen kehittämiseen sekä työkyvyn ja mielenhyvinvoinnin tukemiseen. Työkykyjohtamista tukevien ohjeiden tarjontaa on lisätty ja työkykyjohtamisen tueksi on säännöllisesti järjestetty koordinoivan työterveyslääkärin johdolla esihenkilöklinikoita.

Aluehallintovirastoissa on normaalien työterveyspalvelujen lisäksi ollut tarjolla työterveyshuollon matalan kynnyksen palveluja mielenhyvinvoinnin tukemiseksi. Lisäksi vuonna 2023 toteutettiin yhteistyössä työterveyshuollon kanssa Mielenhyvinvoinnin kampanja.

Kampanjan tavoitteena oli

- lisätä ymmärrystä mielenterveyden merkityksestä
- ennaltaehkäistä osaltaan mielenterveysongelmien syntymistä
- tarjota tukea mielenterveysongelmien kohtaamiseen ja käsittelyyn.

Kampanjan avulla keskiöön nousivat varhainen tukeminen ja mielenterveyden merkitys työkyvylle. Se tarjosi konkreettisia työkaluja ja uusia näkökulmia mielenterveyden edistämiseen työpaikalla. Kampanjan teemoja käsiteltiin koko vuoden ajan myös esihenkilöklinikoilla työkykyjohtamisen näkökulmasta.

Sairauspäivät

Sairauspoissaoloja oli yhteensä 9 542 eli 7,3 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Edellisvuonna sairauspoissaoloja oli 9,2 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Aluehallintovirastoille asetettuna tavoitteena oli, että sairauspoissaolojen määrä ei ylitä yhdeksää työpäivää henkilötyövuotta kohti. Aluehallintovirastoittain tarkasteltuna sairauspoissaolojen määrä henkilötyövuotta kohti oli 5,8–8,3 päivää.

Työterveyshuollosta saadun arvion mukaan sairauspoissaolojen vähentymistä selittää infektioilanteen ja erityisesti Covid-19-infektioihin ja niiden epäilyihin liittyvät toimintakäytäntöjen muutokset. Näiden myötä lyhyitä ja lyhyehköjä sairauspoissaolojaksoja on vuoden 2023 aikana ollut selkeästi vähemmän kuin 2022. Kuten yleisestikin työelämässä, mielenterveyteen liittyvät syyt ovat merkittävien sairauspoissaoloja aiheuttava diagnoosiryhmä, eivätkä nämä sairauspoissalot ole vähentyneet.

Taulukko 1.6.12 Henkilöstön sairauspoissaolot vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	Päiviä 2023	Päivää per henkilötyövuosi 2023	Päivää per henkilötyövuosi 2022	Päivää per henkilötyövuosi 2021
Etelä-Suomi	4 655	8,3	9,4	7,0
Lounais-Suomi	915	6,6	10,2	8,4
Itä-Suomi	1 218	8,3	11,2	11,2
Länsi- ja Sisä-Suomi	1 571	5,8	7,7	5,4
Pohjois-Suomi	888	5,8	9,0	7,5
Lappi	295	7,1	7,4	5,6
Yhteensä	9 542	7,3	9,2	7,3
Tavoite	-	9	9	9

Lähde: Tahti 1/2024

Työterveyshuollon kustannukset

Vuonna 2023 työterveyshuollon kustannukset olivat yhteensä 920 875 euroa, kun ne edellisvuonna olivat 734 239 euroa. Vuonna 2023 kustannukset henkilötyövuotta kohti olivat 703,8 euroa, kun ne edellisvuonna olivat 574,5 euroa.

Kustannusten nousulle on useita selityksiä, joista yksi on yleisestä kustannustason noususta johtuva hintojen korotus (viisi prosenttia). Työterveyshuollon sairaanhoidon palvelujen käyttö on edelleen korostunut, koska sopimussisältö on varsin laaja ja palvelujen saatavuus liki kaikilla paikkakunnilla parempi kuin vastaavien palvelujen saatavuus julkisessa perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa. Myös ennalta suunnitelluissa palveluissa, sekä työkyvyn tukitoimissa että erilaisissa työhyvinvointiin liittyvissä palveluissa, käyttö on lisääntynyt. Työpaikkaselvitystoiminta on ollut aktiivista sekä tavanomaisissa työpaikkakäynneissä että erilaisissa suunnatuissa työpaikkaselvityksissä.

Taulukko 1.6.13 Työterveyshuollon kustannukset vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	454 205	319 878	333 573
Lounais-Suomi	85 737	69 696	77 008
Itä-Suomi	93 316	99 007	98 912
Länsi- ja Sisä-Suomi	178 872	135 006	147 766
Pohjois-Suomi	80 593	90 713	67 423
Lappi	28 151	19 939	25 228
Yhteensä	920 875	734 239	749 910

Lähde: Kieku, Tahti 1/2024

Taulukko 1.6.14 Työterveyshuollon kustannukset henkilötyövuotta

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	809,1	574,9	603,1
Lounais-Suomi	619,2	519,7	573,7
Itä-Suomi	632,8	713,5	687,0
Länsi- ja Sisä-Suomi	667,2	514,6	563,4
Pohjois-Suomi	532,0	627,8	467,9
Lappi	675,8	475,2	561,6
Yhteensä	703,8	574,5	584,7

Lähde: Kieku, Tahti 1/2024

Työtyytyväisyys

Työtyytyväisyys parani hieman: VMBaro-kyselyssä aluehallintovirastojen työtyytyväisyysindeksin keskiarvo oli 3,78. Virastojen indeksit olivat 3,73–4,12. Kolme aluehallintovirastoa saavutti tai ylitti työtyytyväisyydelle asetetun tavoitteen 3,8.

Johtajuusindeksi oli keskimäärin 3,64, ja se oli virastosta riippuen 3,59–4,06. Tavoitteeksi asetettu 3,7 ylittyi kahdessa virastossa. Indeksiksi kohosi neljässä aluehallintovirastossa.

Yhdenvertaisuuden toteutuminen työyhteisössä -indeksi oli keskimäärin 4,10 ja oli 3,96–4,64. Tavoitteeksi asetettu 4,0 ylittyi viidessä aluehallintovirastossa.

VMBaro-kyselyn vastaajat olivat tyytyväisimpiä työn sisältöön ja vaikuttamismahdollisuuksiin (4,09), työyhteisön toimintakulttuuriin (4,09) sekä työnantajakuvaan ja arvoihin (4,02). Tyytymättömmimpiä vastaajat olivat palkkaukseen (3,07) ja esihenkilötyöhön ja johtamiseen (3,59).

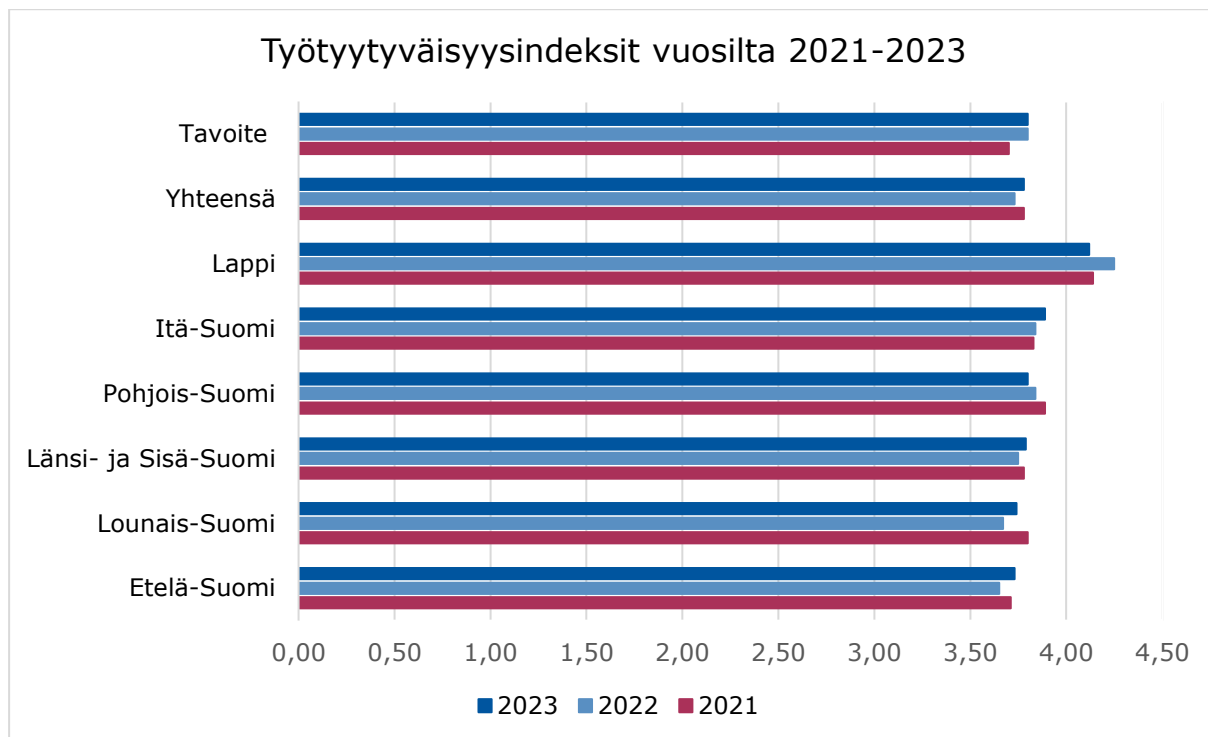
Aluehallintovirastojen työtyytyväisyyskyselyn vastausaktiivisuus nousi. Vastausprosentti oli 77,8, kun se edellisvuonna oli 76,1. Kahdessa virastossa vastausprosentti nousi yli 80:n. Vastausaktiivisuus vaihteli 76,0–82,5 prosentin välillä virastoittain.

Taulukko 1.6.15 Työtyytyväisyysindeksi vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	3,73	3,65	3,71
Lounais-Suomi	3,74	3,67	3,80
Itä-Suomi	3,89	3,84	3,83
Länsi- ja Sisä-Suomi	3,79	3,75	3,78
Pohjois-Suomi	3,80	3,84	3,89
Lappi	4,12	4,25	4,14
AVIt kaikki vastaajat	3,78	3,73	3,78
Tavoite	3,80	3,80	3,70

Lähde: VMBaro 2021–2023

Kuvio 1.6.2 Työtyytyväisyysindeksi vuosilta 2021–2023

Lähde VMBaro 2021–2023

Taulukko 1.6.16 Johtajuusindeksi vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	3,60	3,47	3,57
Lounais-Suomi	3,59	3,54	3,63
Itä-Suomi	3,75	3,70	3,69
Länsi- ja Sisä-Suomi	3,62	3,53	3,59
Pohjois-Suomi	3,67	3,75	3,76
Lappi	4,06	4,14	4,00
AVIt kaikki vastaajat	3,64	3,57	3,63
Tavoite	3,70	3,70	3,60

Lähde: VMBaro 2021–2023

Työvoimakustannukset

Kokonaistyövoimakustannukset olivat 93 299 238 euroa. Kustannukset nousivat edellisvuoteen verrattuna noin 7,8 prosenttia. Henkilötyövuoden keskimääräinen hinta oli 71 301 euroa, kun taas edellisvuonna hinta oli 67 772 euroa.

Säännöllisenä vuosityöaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli keskimäärin 81,3. Tehty kokonaisvuosityöaika oli 82,1 prosenttia. Tehdyn työajan palkkojen prosenttiosuus palkkasummasta oli 77,8 prosenttia. Välillisten työvoimakustannusten osuus oli 32 865 236 euroa. Niiden prosenttiosuus tehdyn työajan palkoista oli 54,4 prosenttia ja palkkasummasta 42,3 prosenttia.

Taulukko 1.6.17 Kokonaistyövoimakustannukset vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	39 042 025	36 801 095	35 774 565
Lounais-Suomi	9 929 395	9 077 462	8 879 175
Itä-Suomi	10 672 198	9 636 565	9 611 857
Länsi- ja Sisä-Suomi	19 255 004	17 803 637	17 068 646
Pohjois-Suomi	11 153 440	10 086 650	9 710 360
Lappi	3 247 175	3 146 914	3 320 866
Yhteensä	93 299 238	86 552 322	84 365 469

Lähde: Tahti 2/2024

Taulukko 1.6.18 Henkilötyövuoden hinta vuosilta 2021–2023

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	69 550	66 141	64 685
Lounais-Suomi	71 715	67 688	66 145
Itä-Suomi	72 370	69 446	66 756
Länsi- ja Sisä-Suomi	71 824	67 868	65 081
Pohjois-Suomi	73 618	69 811	67 389
Lappi	77 951	74 991	73 928
Keskimäärin	71 301	67 722	65 779

Lähde: Kieku, Tahti 2/2024

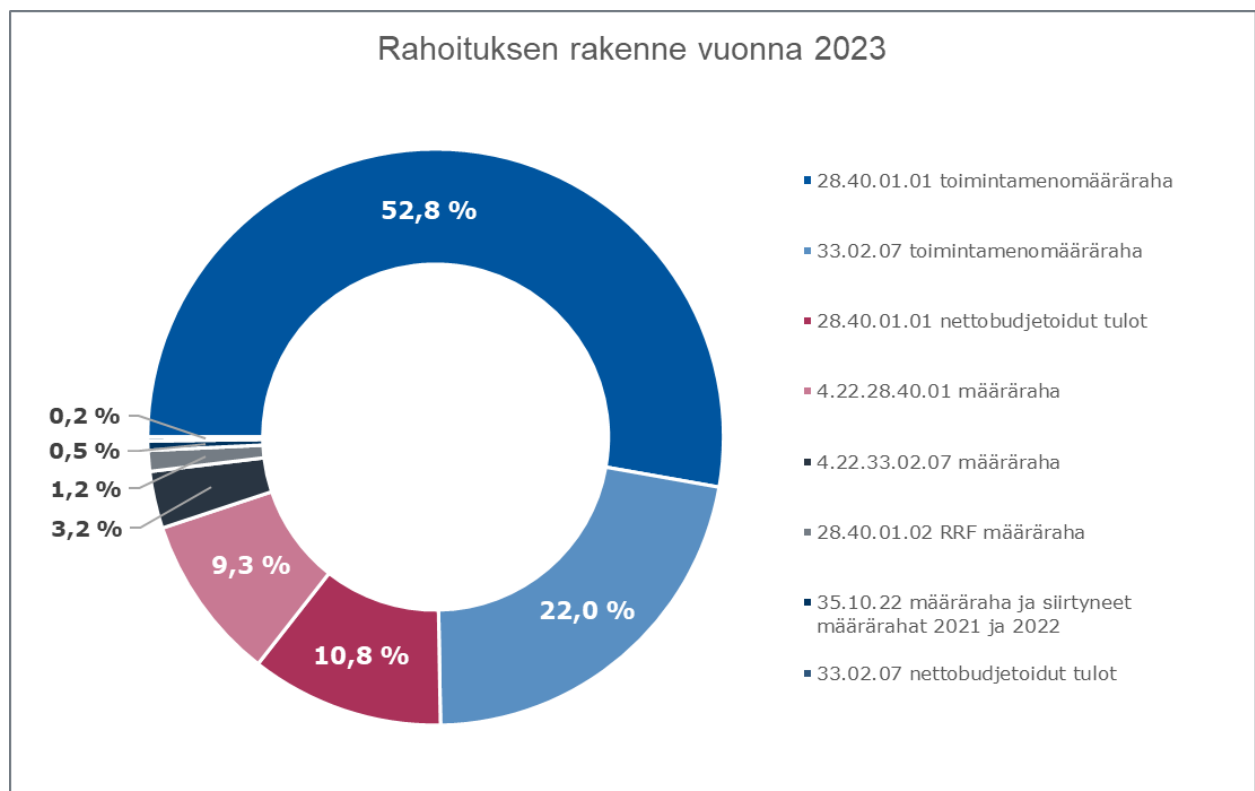
1.7 Tilinpäätösanalyysi

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön toiminnan rahoituksesta yli puolet koostui vuonna 2023 valtiovarainministeriön myöntämästä aluehallintoviraston toimintamenomäärärahasta. Aluehallintoviraston toimintamenomääräraha sisälsi kertaluonteista määrärahaa aluehallintovirastojen toiminnan turvaamiseen sekä vihreän siirtymän investointien lupamenettelyn vauhdittamiseen myönnettyä määrärahaa. Toiminnan rahoituksesta reilu viidennes koostui sosiaali- ja terveysministeriön työsuojelun vastuualueille vuonna 2023 myöntämästä toimintamenomäärärahasta. Toiminnan rahoituksesta 14 prosenttia koostui edelliseltä vuodelta siirtyneistä toimintamenomäärärahoista. Nettobudjetoiduista tuloista eli maksullisesta palvelutoiminnasta muodostui yhteensä yhdeksän ja puoli prosenttia rahoituksesta. Tämä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Toiminnan rahoituksesta reilu yksi prosentti koostui EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRF) määrärahasta. Nettobudjetoidujen määrärahojen ja tulojen yhteismäärä oli 128,5 miljoonaa euroa. Määrä on liki yhdeksän miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Aluehallintovirastojen rahoituksen rakenne on kuvattu kuviossa 1.7.1.

Kuvio 1.7.1 Rahoituksen rakenne vuonna 2023

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Aluehallintoviraston käyttämien tuloarviotilien loppusumma oli noin 17 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli lähes 42,5 miljoonaa. Huomattavaa eroa selittävät muihin sekalaisiin tuloihin kirjatut sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeita koskevat palautukset. Niitä oli vuonna 2023 noin 7,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 noin 33,7 miljoonaa euroa. Lisäksi Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muihin tuottoihin kirjattiin palautuksia noin 1,2 miljoonaa euroa, kun vastaava luku vuonna 2022 oli 0,7 miljoonaa euroa.

Nettobudjetoidut tulot, pl. työsuojelu

Aluehallintovirastojen toimintamenomomentille 28.40.01.01 kertyi tuloja yhteensä noin 14,4 miljoonaa euroa. Vastaava summa vuonna 2022 oli noin 12,4 miljoonaa euroa.

Taulukossa 1.7.1 on esitetty kertyneet tulot jaettuina virastoille. Tulot jakautuivat aluehallintovirastojen kesken seuraavasti:

- Etelä-Suomi 6,8 miljoonaa euroa
- Lounais-Suomi 1,0 miljoonaa euroa
- Itä-Suomi 1,5 miljoonaa euroa
- Länsi- ja Sisä-Suomi 2,8 miljoonaa euroa
- Pohjois-Suomi 1,8 miljoonaa euroa
- Lappi 0,5 miljoonaa euroa.

Taulukko 1.7.1 Vuoden 2023 nettobudjetoidut tulot pois lukien työsuojelu, euroa

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	6 752 807	5 636 928	5 452 350
Lounais-Suomi	1 028 056	829 890	814 221
Itä-Suomi	1 479 756	1 115 939	1 024 415
Länsi- ja Sisä-Suomi	2 817 494	2 728 357	2 699 973
Pohjois-Suomi	1 818 381	1 691 453	1 348 797
Lappi	518 147	393 781	357 308
Toiminnan tuotot yhteensä	14 414 641	12 396 348	11 697 064

Vastuualueittain tuloja kertyi eniten ympäristöluvista, yksityisen terveydenhuollon palveluiden valvonnan maksuista ja alkoholilainsäädännön nojalla perittävistä maksuista.

Ympäristölupatulot kertyivät noin 4,9 miljoonaa euroa ja ne pysyivät vuoden 2022 tasolla. Tulot kasvoivat Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoilla ja pienenivät Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolla.

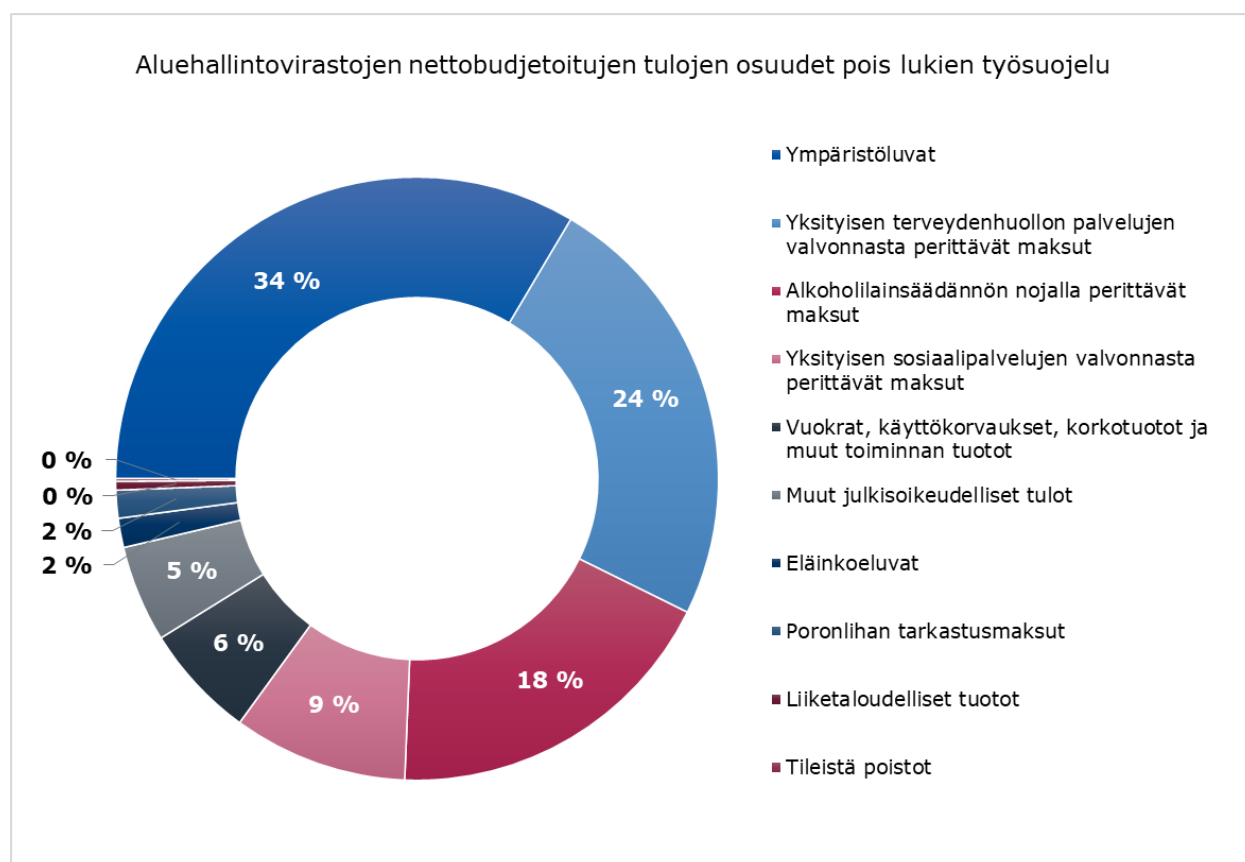
Yksityisen terveydenhuollon palvelujen valvonnasta perittävien maksujen tulot kasvoivat vuonna 2023 noin 0,9 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Tulot olivat suuruudeltaan noin 3,4 miljoonaa euroa. Tulot kasvoivat jokaisella aluehallintovirastolla ja eniten kasvua oli Etelä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoilla. Aluehallintovirastossa ilmoitusten määrä kasvoi vuoden 2023 aikana pitkälti johtuen rekisteröintien lisääntymisestä. Rekisteröinnit lisääntyivät, koska valmistauduttiin vuoden 2024 alusta voimaan tulevaan lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta. Uuden lain myötä oli tiedossa, että rekisteröinnin isommat vaatimukset nostaisivat jatkossa hintoja.

Alkoholilainsäädännön nojalla perittävät lupamaksut nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 0,8 miljoonaa euroa. Tulot kasvoivat jokaisella aluehallintovirastolla ja eniten kasvua oli Etelä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoilla. Aluehallintovirastojen suoritteiden hintoja nostettiin kaksi kertaa vuoden 2023 aikana valtioneuvoston asetuksen aluehallintovirastojen maksuista mukaisesti, minkä takia tulotkin kasvoivat. Lisäksi suoritteita oli vuonna 2023 enemmän edellisvuoteen verrattuna.

Kuviossa 1.7.2 on esitetty aluehallintovirastojen nettobudjetoitujen tulojen osuudet vuonna 2023 ilman työsuojelun tuloja.

Kuvio 1.7.2 Nettobudjetoitujen tulojen osuudet vuonna 2023 pois lukien työsuojelu

Nettobudjetoidut tulot, työsuojelu

Työsuojelun vastuualueen toimintamenomomentille nettobudjetoitujen tulojen määrä oli noin 315 000 euroa. Vastaava summa vuonna 2022 oli lähes 250 000 euroa. Työsuojelun tulot jakautuivat aluehallintovirastojen kesken seuraavasti:

- Etelä-Suomi noin 47 000 euroa
- Lounais-Suomi noin 12 200 euroa
- Länsi- ja Sisä-Suomi noin 253 900 euroa
- Pohjois-Suomi noin 2 800 euroa.

Työsuojelun vuoden 2023 nettobudjetoidut tulot on esitetty taulukossa 1.7.2.

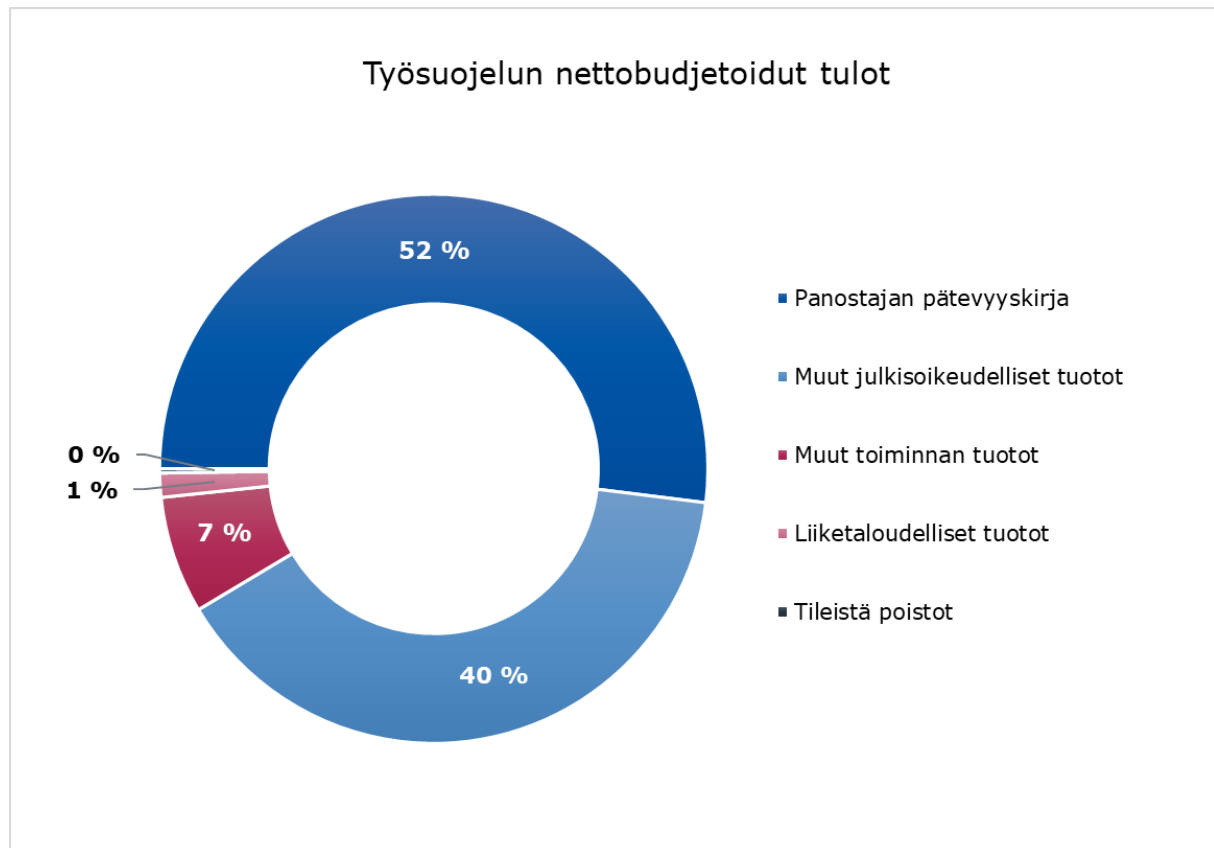
Taulukko 1.7.2 Työsuojelun vuoden 2023 nettobudjetoidut tulot, euroa

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	47 048	49 580	18 514
Lounais-Suomi	12 217	1 793	6 723
Itä-Suomi	0	0	16 935
Länsi- ja Sisä-Suomi	253 856	186 324	397 148
Pohjois-Suomi	2 759	12 099	5 640
Lappi	-	-	-
Toiminnan tuotot yhteensä	315 879	249 795	444 960

Työsuojelun tulot koostuivat vuonna 2023 pääasiassa panostajan pätevyyskirjan maksuista, jotka olivat noin 165 000 euroa. Tämä oli 46 000 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Panostajan pätevyyskirjaluvat ovat voimassa viisi vuotta. Tästä syystä lupatuloissa on merkittäviä eroja vuosien välillä. Muut julkisoikeudelliset tulot olivat noin 125 000 euroa. Tulot pysyivät suunnilleen edellisen vuoden tasolla.

Työsuojeluvastuualueen nettobudjetoitujen tulojen osuudet vuonna 2023 on esitetty kuviossa 1.7.3.

Kuvio 1.7.3 Työsuojelun nettobudjetoidut tulot vuonna 2023

Toimintamenot, pl. työsuojelu

Vuonna 2023 aluehallintovirastot saivat toimintamenoihin nettomäärärahaa yhteensä 67 837 000 euroa talousarviotilille 28.40.01.01: talousarviossa 66 104 000 euroa ja lisätalousarviossa 1 733 000 euroa. Tämä oli 223 000 euroa enemmän kuin vuonna 2022. Vuodelta 2022 siirtynyt toimintamäärärahaa oli käytettävissä 11,9 miljoonaa euroa.

Ympäristölupavastuualueet saivat EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) rahoitusta, joka oli pidettävä erillään muusta toimintamäärärahasta. Ympäristölupavastuualueet saivat RRF-tehtäviin varattua määrärahaa 1 500 000 euroa talousarviotilille 28.40.01.02 ja 750 000 euroa talousarviotilille 28.40.01.03. Vuodelta 2022 siirtynyt RRF-rahoitusta oli käytettävissä noin 1,39 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 RRF-rahoitusta käytettiin noin 171 000 euroa ympäristölupavastuualueiden henkilöstökuluihin RRF-lupaprosessien mukaisiin tehtäviin.

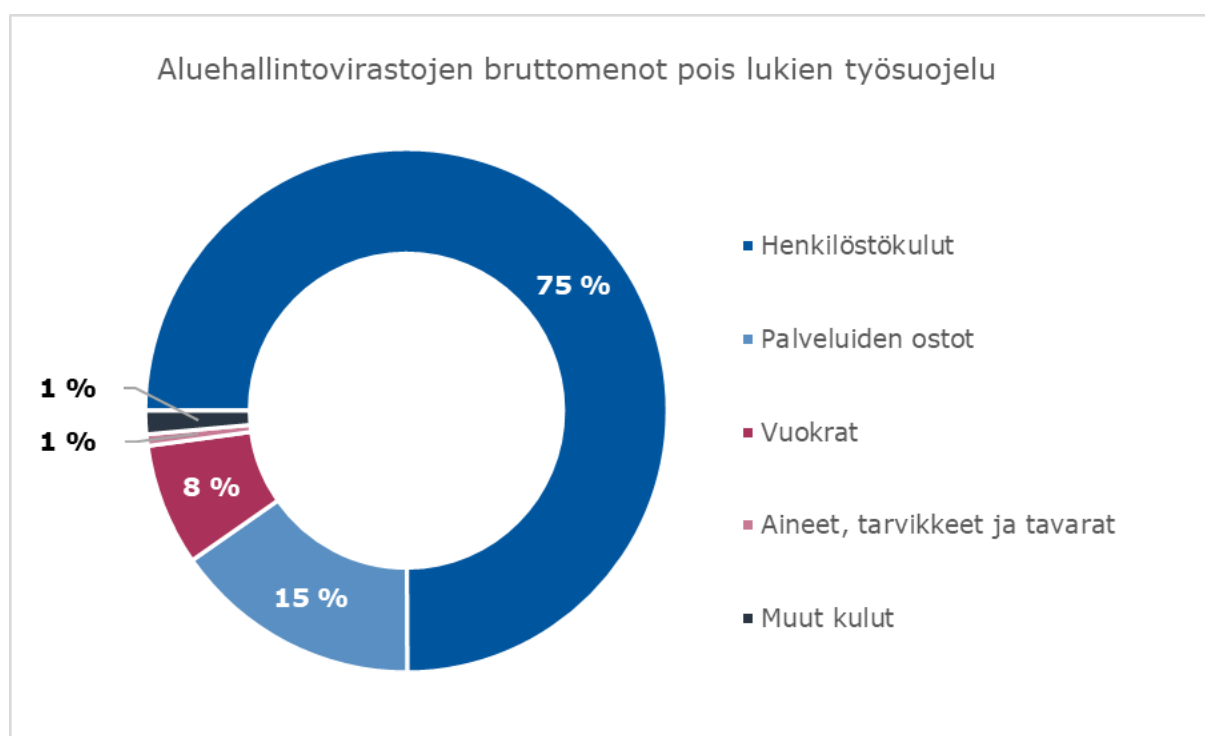
Aluehallintovirastojen vuoden 2023 bruttomenot on esitetty taulukossa 1.7.3 ja kuviossa 1.7.4. Toimintamomentin 28.40.01.01 bruttomenot olivat yhteensä 82,1 miljoonaa euroa. Bruttomenot kasvoivat 5,9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Suurin osa toimintamenoista muodostui henkilöstömenoista, jotka olivat 74,9 prosenttia bruttomenoista. Henkilöstömenot kasvoivat 6,7 prosenttia edellisvuodesta. Palvelujen ostojen osuus pysyi samana vuoteen 2022 verrattuna. Ne olivat 15,4 prosenttia bruttomenoista. Muut kulut kasvoivat 58,6

prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Muiden kulujen kasvuun vaikutti matkustamisen ja tilaisuuksien määrän kasvu.

Taulukko 1.7.3 Aluehallintovirastojen bruttomenot toimintamäärärahalta 2023 pois lukien työsuojelun vastuualue, euroa

Bruttomenot	28.40.01.01 2023	28.40.01.01 2022	Muutos % ed. vuoteen	% kuluista
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	583 187	501 162	16,4	0,7
Henkilöstökulut	61 546 745	57 690 001	6,7	74,9
Palveluiden ostot	12 615 868	12 602 967	0,1	15,4
Vuokrat	6 190 873	5 990 637	3,3	7,5
Muut kulut	1 182 157	745 396	58,6	1,4
Yhteensä	82 118 829	77 530 162	5,9	100,0

Kuvio 1.7.4 Aluehallintovirastojen bruttomenot 2023 pois lukien työsuojelun vastuualue

Aluehallintovirastojen nettomenot on esitetty taulukossa 1.7.4. Toimintavuoden toteutunut nettomääräraha oli 67,7 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha oli käytettävissä 11,9 miljoonaa euroa. Vuodelle 2024 siirtyvä määräraha oli 12,0 miljoonaa euroa. Siirtyvän erän osuus pysyi lähes samana vuoteen 2022 verrattuna.

Taulukko 1.7.4 Aluehallintovirastojen nettomenot pois lukien työsuojelun vastualue, euroa

Aluehallintovirasto	Käyttö 28.40.01.01	Käyttö 4.22.28.40.01	Käyttö yhteensä vuonna 2023	Määrärahat yhteensä 2023	Siirto vuodelle 2024	Käyttö- %
Etelä-Suomi, pl. Hake	12 961 961	0	12 961 961	14 975 000	2 013 039	87
Hake	12 846 351	11 938 425	24 784 776	27 861 000	3 076 224	89
Etelä-Suomi jakamaton	0	0	0	3 749 425	3 749 425	0
Lounais-Suomi	4 577 225	0	4 577 225	5 045 000	467 775	91
Itä-Suomi	5 915 578	0	5 915 578	6 675 000	759 422	89
Länsi- ja Sisä-Suomi	10 529 780	0	10 529 780	11 700 000	1 170 220	90
Pohjois-Suomi	5 893 260	0	5 893 260	6 405 000	511 740	92
Lappi	3 085 592	0	3 085 592	3 365 000	279 408	92
Yhteensä	55 809 746	11 938 425	67 748 171	79 775 425	12 027 254	85

Toimintamenot, työsuojelu

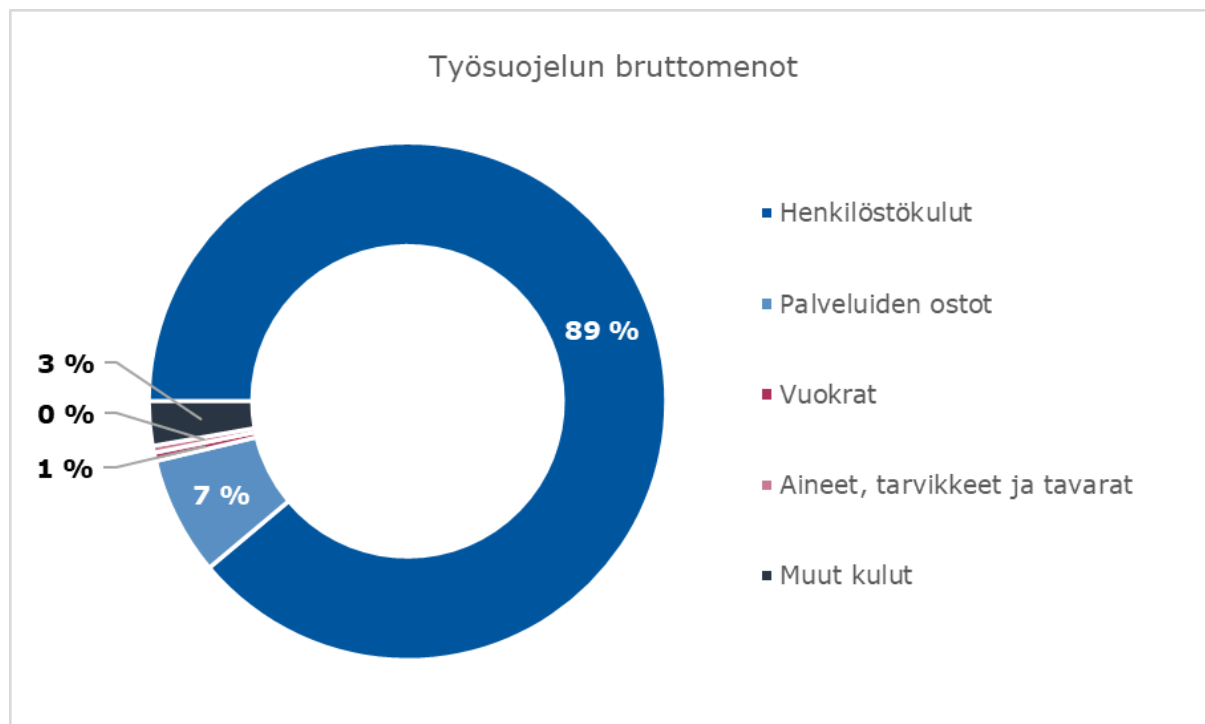
Työsuojelun vastuualueet saivat toimintamenoihin nettomäärärahaa 29 132 000 euroa talousarvion tilille 33.02.07. Tämä oli noin 3,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2022. Vuodelta 2022 siirtynyt toimintamäärärahaa oli käytettävissä 4,1 miljoonaa euroa.

Työsuojelun vastuualueiden bruttomenot vuonna 2023 on esitetty taulukossa 1.7.5. ja kuviossa 1.7.5. Toimintamomentin 33.02.07 bruttomenot olivat yhteensä 32,6 miljoonaa euroa. Bruttomenot kasvoivat 10,4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstömenot olivat suurin yksittäinen menoerä: 88,9 prosenttia bruttomenoista. Henkilöstömenot kasvoivat 7,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Muissakin menoerissä tapahtui kasvua, mutta niiden euro-määräinen osuus ei ollut merkittävä.

Taulukko 1.7.5 Työsuojelun bruttomenot toimintamäärärahalla 2023, euroa

Bruttomenot	33.02.07 2023	33.02.07 2022	Muutos % ed. vuoteen	% kuluista
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	139 783	121 672	14,9	0,4
Henkilöstökulut	28 954 776	26 850 139	7,8	88,9
Palveluiden ostot	2 412 075	1 765 150	36,6	7,4
Vuokrat	170 682	112 518	51,7	0,5
Muut kulut	898 645	665 932	34,9	2,8
Yhteensä	32 575 960	29 515 411	10,4	100,0

Kuvio 1.7.5 Työsuojelun bruttomenot 2023

Työsuojelun vastualueiden nettomenot on esitetty taulukossa 1.7.6. Toimintavuoden toteutunut nettomääräraha oli 32,3 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli käytettävissä 4,1 miljoonaa euroa. Vuodelle 2024 siirtyi määrärahaa 1,0 miljoonaa euroa.

Taulukko 1.7.6 Työsuojelun nettomenot, euroa

Aluehallintovirasto	Käyttö 33.02.07	Käyttö 4.22.33.02.07	Käyttö yhteensä vuosi 2023	Määrärahat yhteensä vuosi 2023	Siirto vuodelle 2024	Käyttö- %
Etelä-Suomi	12 106 187	1 072 735	13 178 922	13 201 586	22 664	100
Kirjanpitoyksikkö jakamaton	0	0	0	0	0	0
Lounais-Suomi	3 682 145	475 708	4 157 853	4 214 095	56 242	99
Itä-Suomi	2 869 853	592 261	3 462 114	3 502 601	40 487	99
Länsi- ja Sisä-Suomi	6 500 122	983 843	7 483 965	7 937 380	453 415	94
Pohjois-Suomi	2 978 682	998 545	3 977 227	4 399 430	422 203	90
Lappi	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	28 136 988	4 123 093	32 260 081	33 255 093	995 012	97

Muut menoarviotilit

Erona vuoden 2022 tilinpäätökseen, tässä luvussa ei analysoida toimintamäärärahoja tai RRF-rahoitusta. Nämä määrärahat analysoidaan luvussa

Toimintamenot, pl. työsuojelu sekä Toimintamenot, työsuojelu. Muutos on huomioitu myös vuoden 2022 vertailuluvuissa.

Vuonna 2023 muiden menoarviotilien loppusumma oli 221,0 miljoonaa euroa. Loppusumma oli 206,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan menoarviotilit olivat suurin menoarviotiliryhmä. Tilien yhteismäärä oli 134,4 miljoonaa euroa. Hallinnonalan menoarviotilien yhteismäärä oli 41,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamilla hankkeilla tuetaan hallitusohjelman mukaista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja rakenteiden kehittämistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan menoarviotilit olivat yhteensä 71,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 hallinnonalan menoarviotilien yhteismäärä oli 1,8 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2022. Edellisvuosien tapaan suurin menoarviotilien ryhmä hallinnonalan sisällä olivat nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön osoitetut määrärahat.

Valtiovarainministeriön hallinnonalan menoarviotilien yhteissumma väheni 165,7 miljoonalla eurolla. Tätä selitti suurimmaksi osaksi se, että vuonna 2022 sosiaali- ja terveysministeriö osoitti 165,1 miljoonaa euroa määrärahaa sosiaali- ja terveysministeriössä tehtyjen, vuoden 2022 hankepäätösten mukaisten valtionavustusten maksamista varten. Avustuksia käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksesta vastaavien hyvinvointialueiden tietojenkäsittelyn, kuten tieto- ja viestintätekniikan, muutosten käynnistysvaiheen kustannuksiin. Avustuksia ei ollut vuonna 2023.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla 8,4 miljoonan euron menoerä aiheutui eläinlääkintähuollon menoista. Tämä on 1,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2022. Muutos johtui eläinlääkintähuoltolain mukaisista valvontatehtävistä maksetuista korvauksista kunnille.

Sisäministeriön hallinnonalalla metsäpalojen tähystystoiminnasta ja sen valmiuden ylläpidosta aiheutuvat kustannukset olivat 0,7 miljoonaa euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan menoerä 0,2 miljoonaa euroa aiheutui palkkausmenoista. Ulkoministeriön hallinnonalan noin 30 000 euron määräraha oli Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön.

Valtuudet

Aluehallintovirastoilla oli valtuuksia opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueen osalta momentilla 29.10.34 valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin sekä momentilla 29.80.34 valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtuuksien aikaisempien vuosien käyttö oli yhteensä 7,5 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 valtuuksiin liittyviä talousarviomenoja aiheutui 2,3 miljoonaa euroa. Myöhempien vuosien määrärahatarve oli 5,2 miljoonaa euroa.

Kirjanpitoyksien talousarvion toteumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella löytyvät luvussa talousarvion toteumalaskelma.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelma käsittää koko kirjapitoyksikön. Varainhoitovuoden 2023 kulujäämä oli 326,1 miljoonaa euroa, joka oli 351,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Merkittävimmät muutokset tuotto- ja kululaskelmassa tulivat siirtotalouden kulujen vähenemisestä.

Vuonna 2023 toiminnan tuottojen yhteismäärä oli 17,6 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tuottojen osuus oli 89,3 prosenttia ja ne koostuivat pääasiassa julkisoikeudellisista suoritteista. Toiminnan tuotot kasvoivat 2,4 miljoonaa euroa vuoteen 2022 verrattuna. Tuottojen kasvuun vaikutti mm. sosiaali- ja terveyspalveluiden lupien määrän nousu vuoteen 2022 verrattuna, sekä hintojen nousu.

Maksullisen toiminnan saamisten tileistä poistoja tehtiin yhteensä noin 23 000 euron arvosta.

Vuonna 2023 toiminnan kulujen yhteismäärä oli 118,8 miljoonaa euroa. Suurimmat kuluerät olivat henkilöstökulut 92,7 miljoonaa euroa, palvelujen ostot 16,5 miljoonaa euroa, sekä vuokrat 6,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut lisääntyivät 7,9 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna.

Vuoden 2023 vuokrat koostuivat pääasiassa toimitilojen vuokrista. Valtion kiinteistöstrategian mukaisesti kirjanpitoyksikössä pyritään tehokkaaseen, kestävään ja kokonaisedulliseen malliin. Vuokrakulut nousivat 4,1 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Inflaation ja sähkön hinnan nousujen vuoksi, kuluja ei saatu vähennettyä vuonna 2023.

Suurimmat palvelujen ostot olivat vuonna 2023 valtion sisäiset ICT-palvelujen ostot, jotka olivat 5,3 miljoonaa euroa. Kirjanpitoyksikössä käytettiin Valtion tieto- ja viestintäkeskus Valtorin ICT-ratkaisuja.

Muut kulut olivat vuonna 2023 yhteensä 2,3 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 47,3 prosenttia vuodesta 2022. Matkakulujen kasvu selittää muiden kulujen nousua. Matkustaminen on lisääntynyt koronan jälkeisellä ajalla, sekä hinnat ovat nousseet.

Kokonaisuudessaan toiminnan kulut kasvoivat n. 9,0 miljoonaa euroa vuoteen 2022 verrattuna. Henkilöstökulujen määrä kasvoi 6,8 miljoonaa euroa vuoteen 2022 verrattuna. Henkilöstökulujen nousua selittää vuonna 2023 voimaan tullut 3,50 prosentin yleiskorotus, sekä henkilöstömäärän lisääntyminen.

Siirtotalouden kuluja maksettiin yhteensä 225,0 miljoonaa euroa, mikä oli 358,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Siirtotalouden kulujen osalta palattiin samalle tasolle, kuin ennen vuotta 2022.

1.7.4 Tase

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön taseen loppusumma oli 24 764 477 euroa.

VASTAAVAA

Käyttöomaisuutta ja muita pitkäaikaisia sijoituksia oli vuoden 2023 lopussa 21 023 euroa. Se oli 8 296 euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Vähennys johtui käyttöomaisuuden myynnistä.

Lyhytaikaisia saamisia oli 3,5 miljoona euroa, josta myyntisaamisten osuus oli 94,9 prosenttia. Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat olivat yhteensä 21,3 miljoonaa euroa. Summa koostui pääasiassa valtion hoitoon jätettyjen vieraiden varojen talletuksista.

VASTATTAVAA

Kirjanpitoyksikön oma pääoma oli 249,7 miljoona euroa. Vierasta pääomaa oli yhteensä 274,5 miljoona euroa, joka oli 137 miljoona euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Muut lyhyt aikaiset velat olivat 229,5 miljoona euroa, joka oli 137 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Siirtotalouden vastikkeettomiin velkoihin kirjattiin myöntöpäätösperusteiset valtionavustukset, joilla rahoitettiin hallitusohjelman mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeita ja joiden maksatus on tulevana vuosina.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittäväydestä vastaa aluehallintovirastoissa viraston johto. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus

- virastojen toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta
- talousarvion noudattamisesta ja varojen turvaamisesta
- toiminnan tuloksellisuudesta
- taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta.

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut tuotetaan pääosin keskitysti Etelä-Suomen aluehallintovirastoon sijoitetulla hallinto- ja kehittämispalvelu-vastuualueella (Hake). Hake vastaa näiden palvelujen sisäisestä valvonnasta.

Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yhteisen strategian 2020–2023 viimeisen toimeenpanovuoden kärkiteema oli asiakaslähtöisyys. Strategiaan perustuen tehdään vuosittain aluehallintovirastojen ja ohjaavien ministeriöiden välinen tulossopimus. Kaudelle 2024–2027 valmisteltiin uusi strategia.

Aluehallintovirastot arvioivat sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan toimivuutta osana virastojen toiminta- ja taloussuunnittelua COSO 2013 -malliin perustuvalla arviointikehikolla. Arviointiin osallistuvat kaikki virastojen ylijohtajat ja vastuualueiden johtajat sekä Hake-vastuualueen yksiköiden päälliköt.

Aluehallintovirastojen toiminnan suuntaamiseen ja sisältöön vuonna 2023 vaikuttivat olennaisesti kansainvälisen ja kansallisen turvallisuusympäristön kehitys, ja siitä aiheutuneet kasvaneet tarpeet virastojen varautumiselle. Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen edellytti niitä koskevien toimintojen järjestämistä virastoissa. Lainsäädäntömuutoksista merkittävimpänä tehtävänhoitoon vaikutti valmistautuminen uudistetun sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain voimaantuloon.

Hallitusohjelmaan sisältyvän valtionhallinnon tuottavuusohjelman toimeenpanon suunnittelu aloitettiin virastoissa. Määrärahakehitys tulee vaikuttamaan virastojen tehtävänhoitoon lähivuosina ja se edellyttää resurssienkäytön entistä kriittisempää priorisointia. Hallitusohjelmaan niin ikään sisältyvä valtion aluehallintouudistuksen valmistelu aloitettiin loppuvuodesta. Valmistelutyö on mittaluokaltaan huomattava ja se edellyttää merkittävää resurssointia virastojen normaalin tehtävänhoidon ohessa. Henkilöstölle vaativasta muutostilanteesta huolimatta VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn tulokset kehittyivät positiivisesti.

Arvioinnin tulokset ja johtopäätökset

Vuoden 2023 arvioinnin mukaan aluehallintovirastojen sisäinen valvonta oli asianmukaisesti järjestetty. Osa-alueiden arviotulokset paranivat selvästi lukuun ottamatta seurantatoimenpiteitä koskevaa arviota, joka laski hieman. Tulosten kehityssuunnassa oli kuitenkin eroja virastojen kesken. Virastojen ja Haken toimintojen yhteensovittamisen tarve korostui useissa yhteyksissä.

Taulukko 1.8.1 Aluehallintovirastojen sisäisen valvonnan arvioinnin tulokset osa-alueittain 2021–2023

	2023	2022	2021
Ohjausympäristö	3,49	3,40	3,41
Riskienhallinta	3,46	3,37	3,36
Valvontatoimenpiteet	3,61	3,53	3,56
Tieto ja viestintä	3,43	3,27	3,30
Seurantatoimenpiteet	3,56	3,62	3,59
Kaikki osa-alueet, keskiarvo	3,50	3,42	3,43

Arviointiasteikko: Ei asianmukainen 1–1,75 / Olennaisia puutteita 1,76–2,5 / Yksittäisiä puutteita 2,51–3,25 / Asianmukainen 3,26–4,0

Ohjausympäristö

Sisäisen valvonnan ohjausympäristö kehittyi suotuisasti. Valvonnan järjestämiseen ja sen kattavuuteen virastojen rakenteessa ja toiminnoissa on kiinnitetty huomioita ja valvonnan läpileikkaavuutta onnistuttiin parantamaan. Henkilöstö eri tasoilla tunnistaa vastuunsa sisäisessä valvonnassa ja työnantajakuvaan panostaminen on ollut vaikutuksellista. Kehitettävää on edelleen prosessien yhtenäistämässä, koska virastojen rakenne ja toimintojen monialaisuus ovat tuloksellisuuden kannalta haasteellisia. Osaamiskartoitukseen perustuvan strategisen henkilöstösuunnittelun puutteellisuus ei mahdollista riittävää joustavuutta henkilöstön käytettävyydessä. Henkilöstön kehittämisessä ja rekrytoinnissa tulisi päästä entistä laajempaan yhtenäisyyteen. Palkkausjärjestelmä ei mahdollista riittävää liikkumavaraa sen soveltamiselle. Virastojen vaikutusmahdollisuudet näiden suhteen ovat erittäin rajalliset.

Riskienhallinta

Arvion mukaan virastojen riskienhallintatyöhön on panostettu ja siinä on myös edistytty. Virastojen sisäinen riskienhallinta arvioitiin toimivaksi ja siten vaikuttavaksi, että riskejä kyettiin tunnistamaan ja ennakoimaan toiminnoissa. Myös toimintaympäristön muutokset osattiin huomioida riskienhallinnassa, joskin osa toimenpiteistä perustui myös riskienhallintajärjestelmästä riippumattomaan reagointiin. Virastojen yhteisessä riskienhallinnassa on edelleen kehitettävää erityisesti riskienhallinnan dokumentoinnissa ja menettelyn systematisoinnissa osaksi yhteistä tulokellisuuden suunnittelua ja seurantaa.

Valvontatoimenpiteet

Valvontatoimenpiteitä koskeva arvio parani aiemmasta. Valvontatoimenpiteiden kattavuus parani ja niiden arvioitiin tukevan ja varmistavan hyvän hallinnon toteutumisen eri tasoilla toiminnassa. Toimintojen ja niihin kohdistuvan valvonnan perusteena olevien ohjeiden moninaisuus ja hajanaisuus arvioitiin

ongelmalliseksi. Kehitettävää on erityisesti tietojärjestelmiin ja kyberturvallisuuden liittyvissä valvontatoimissa, joiden hallinnan arvioidaan edellyttävän eniten keskitettyjä ja yhteensovitettuja ratkaisuja sekä yleisen tietoisuuden lisäämistä.

Tieto ja viestintä

Osa-aluetta koskeva arvio parantui huomattavasti. Etenkin tiedon tuottamisen ja tietoon perustuvan toiminnan ohjaamisen arvioitiin selvästi edistyneen. Kehittämistarpeita on varautumisessa häiriötilanteiden hallintaan ja viestintään poikkeusolosuhteissa. Myös kattavan asiakas- ja sidosryhmäpalautejärjestelmän puuttuminen heikentää tiedolla ohjaamisen edellytyksiä. Ilmoittajansuojelulaissa säädetyn sisäisen ilmoituskanavan käyttöönotto on viivästynyt.

Seurantatoimenpiteet

Seurantatoimenpiteitä koskeva arvio heikentyi jonkin verran. Toimintaan kohdistuvan arvioinnin järjestäminen sinällään on riittävän kattava. Kehittämistarpeita on toiminnan arvioinnin vaikuttavuuden lisäämisessä siten, että arvioinnit johtavat konkreettisiin toimenpiteisiin ja niistä viestimiseen. Toimintojen laadunhallinnan nykyistä suurempaa systematisointia pidetään myös tarpeellisena.

Vahvistuslausuma

Arvioinnin perusteella aluehallintovirastojen sisäinen valvonta ja siihen kuuluvat riskienhallinnan menettelyt täyttivät hyvin valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetty vaatimukset.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyillä kyettiin riittävän hyvin varmistamaan virastojen toiminnan laillisuus, tuloksellisuus ja omaisuuden turvaaminen sekä raportoinnin oikeellisuus ja riittävyys johtamisen ja ulkoisen ohjauksen tarpeet huomioiden.

1.9 Arviointien tulokset

Tulossopimushankkeiden evaluointi

Keväällä 2023 toteutettiin kahden tulossopimushankkeen hanke-evaluointi. Evaluoitavat hankkeet olivat Kanteluiden *käsittelyprosessin yhtenäistäminen ja digitalisointi* sekä *eLupa – Ympäristölupien käsittelyn uudistaminen*. Hankkeiden lisäksi tarkasteltiin kehittämistoimintaa kokonaisuutena. Taustasyynä oli vuoden 2023 tulostavoite:

- vahvistaa projektien tavoitteellisuutta ja vaikuttavuutta
- tehostaa projektityötä ja projektien ohjausta
- panostaa projektien resurssihallintaan.

Evaluoinnissa arvioitiin hankkeiden toimintaa, toimeenpanoa ja tuloksellisuutta kahdella tavalla: tarkastelemalla erityisesti hanketyön toimintatapoja ja vertaamalla hankkeen tuloksia asetettuihin tavoitteisiin. Evaluoinnin tarkoituksena oli etsiä kehittämiskohteita avien kehittämis- ja hanketoiminnassa, joten keskeisiin huomioihin ei ole kirjattu onnistumisia. Evaluoinnin keskeisiä huomioita olivat muun muassa:

- Hankkeet eivät saavuttaneet kaikilta osin alkuperäisiä tavoitteita.
- Hankkeiden tavoitteiden ja tulosten viestiminen ei ollut kaikilta osin riittävää.
- Yhteinen tavoitetila ja selkeät vastuurakenteet olivat osin puutteelliset.
- Etenemistä ei seurattu riittävällä tasolla suhteessa tavoitteisiin.

Evaluoinnissa suositeltiin

- keskittymistä hankkeiden valmisteluun ja yhteisen tavoitetilan määrittelyyn
- ohjausryhmän ohjaavan roolin vahvistamista
- viestinnän suunnitelmallisuuteen panostamista
- roolituksen ja vastuiden selkeyttämistä
- kokonaisuudessaan strategisempaa otetta kehittämistoiminnassa.

Evaluointeja hyödynnettiin aluehallintovirastojen kehittämisen toimintamallin uudistamisessa, jatkokehittämistarpeiden tunnistamisessa sekä tulevien kehittämisprojektien suunnittelussa.

Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta, ketjuauditointi

Ruokavirasto teki eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta-ketjuauditoinnin 30.8.2023–13.9.2023. Auditoinnin tavoitteena oli arvioida vaatimuksenmukaisuutta, vaikuttavuutta ja sopivuutta.

Arvioinnin johtopäätöksenä on, että ELY-keskusten valvonnan ohjaus ja suunnittelu sekä toteutuksen seuranta ovat järjestelmällistä, kaikki viranomais tahot tavoitettavaa ja tehokasta. Aluehallintovirastossa eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnan ohjaus ja suunnittelu on heikompaa. Tavoitteiden asettaminen on yleisellä tasolla, eikä niiden saavuttamiselle ole asetettu indikaattoreita eikä mittareita. Viranomaiset eivät juurikaan johda yleisistä tavoitteista omalle

eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnalleen sopivia tavoitteita tai tavoitteiden saavuttamiseksi suunniteltuja toimenpiteitä.

Arvioinnin johtopäätösten mukaan eläinten tunnistamisen ja merkinnän valvontajärjestelmän vaatimuksenmukaisuutta, vaikuttavuutta ja tehokkuutta voitaisiin lisätä

- perustamalla valvonnan kohdistetut riskienhallintatoimenpiteet valvontajärjestelmän riskien ja mahdollisuuksien analyysiin
- asettamalla valvontajärjestelmään selkeät ja realistiset tavoitteet ja tarvittaessa niille sopivat mittarit tai indikaattorit
- selkeyttämällä viranomaisten työnjakoa
- edelleen lisäkouluttamalla ja ohjeistamalla viranomaisia hallinnollisten seuraamusten tehokkaassa käytössä
- varmistamalla valvonnan laatua
- keräämällä ja analysoimalla valvontatietoa ja palautetta kattavasti toimivaltaisilta viranomaisilta sekä toimijoilta
- ryhtymällä analysoidun valvontatiedon perusteella suunniteltuihin ennaltaehkäiseviin ja korjaaviin toimenpiteisiin valvonnan parantamiseksi.

Täydentävien ehtojen HVJ-tarkastus

Ruokaviraston tekemän tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa hallinto- ja valvontajärjestelmän ja yhteisön varojen tehokas ja moitteeton täytäntöönpano. Maksajavirastosopimuksen mukaiset dokumentit olivat pääosin kunnossa. Työjärjestyksissä oli asianmukaisesti todettu täydentävien ehtojen valvontatehtävät sekä tietoturvallisuusvastuiden tehtävät. Valvonta oli pääosin asianmukaisesti järjestetty. Valvontoja oli tehty vaaditussa aikataulussa. Ruokavirasto antoi seuraavat suositukset:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto ajantasaistaa voimassa olevat käyttöoikeudet maataloushallinnon tietojärjestelmiin. (Tämä on toteutettu.)
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto ajantasaistaa täydentävien ehtojen valvontaa tekevien läänineläinlääkäreiden tehtävänkuvat ja keskeiset sijaisuudet.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto päivittää täydentävien ehtojen HVJ-kuvausta tarkastusraportissa esitetyllä tavalla.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1.10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Vuonna 2023 Etelä-Suomen aluehallintovirastosta tehtiin yksi valtionavustuksiin liittyvä tutkintapyyntö poliisille. Asianimikkeenä tapauksessa on avustuspetos.

1.10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Takaisinperintäpäätöksiä tehtiin vuonna 2023 yhteensä kolme kappaletta. Takaisinperinnät tulivat Itä-Suomen, Etelä-Suomen sekä Lounais-Suomen aluehallintoviraston avustusasioista. Takaisinperintäpäätösten summa korkoineen oli 5 907,93 euroa.

Itä-Suomen aluehallintoviraston asiassa takaisinperintäpäätöksen mukainen suoritus, 919,419 euroa, maksettiin takaisin aluehallintovirastolle. Etelä-Suomen aluehallintoviraston perintäasiassa tehtiin luvussa 1.10.1 mainittu tutkintapyyntö poliisille väärinkäytösepäilystä. Lounais-Suomen aluehallintoviraston perintäasiassa tutkintapyyntöä valmistellaan.

Ilman takaisinperintäpäätöstä vähennettiin kahdessa avustusasiassa uudesta vuonna 2023 myönnetystä avustuksesta kuittauksella yhteensä 31 646,83 euroa. Tapaukset olivat Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastoissa.

Aluehallintoviraston myöntämissä avustuksissa pääosa avustuksen saajista palauttaa käyttämättä jääneen tai virheellisesti käytetyn avustuksen osuuden vapaaehtoisesti. Aluehallintovirasto laatii avustuksen saajille palautusohjeet, jotka perustuvat avustuksen käyttöselvitykseen. Kun avustuksen saaja maksaa palautusohjeen mukaisen suorituksen takaisin määräaikaan mennessä, takaisinperintään ei ryhdytä.

Aluehallintovirastosta lähetettiin palautusohjeita avustuksen saajille vuonna 2023 yhteensä 371. Palautusten kokonaissumma korkoineen oli 2 172 454,11 euroa.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Etelä-Suomen aluehallintoviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	3 484 525,66	3 572 758	3 572 758,36	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	28 283,30	20 431	20 430,84	0,00	100
11.04.03. Apteekkivero	142,60				
11.19.09. Muut verotulot	3 456 099,76	3 552 328	3 552 327,52	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	40 053 361,64	19 079 223	19 079 222,69	0,00	100
12.26.99. Sisäministeriön hallinnonalan muut tulot	1 166,40				
12.26.99.3. Muut tulot	1 166,40				
12.28.99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	2 506,59	7 194	7 193,60	0,00	100
12.29.99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	693 419,53	1 161 253	1 161 253,36	0,00	100
12.30.99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	306 774,64	349 950	349 950,26	0,00	100
12.33.02. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulot	1 289 745,93	1 579 167	1 579 166,82	0,00	100
12.33.98. Valtionapujen palautukset	2 322 214,99	2 107 165	2 107 165,00	0,00	100
12.33.98.5. Muut valtionavut ja valtion osuudet	2 322 214,99	2 107 165	2 107 165,00	0,00	100
12.33.99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	46,72	311	310,82	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	1 047 430,46	5 559 518	5 559 517,65	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	34 390 056,38	8 314 665	8 314 665,18	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	43 537 887,30	22 651 981	22 651 981,05	0,00	100

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	VertailuTalousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoministeriön hallinnonala		234 602	29 635,28	204 966,41	234 601,69	0,00		232 000,00	27 033,59	204 966,41
24.01.29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)		2 602	2 601,69		2 601,69	0,00				
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot		2 602	2 601,69		2 601,69	0,00				
24.90.20. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)		232 000	27 033,59	204 966,41	232 000,00			232 000,00	27 033,59	204 966,41
26. Sisäministeriön hallinnonala	582 158,19	1 244 691	739 309,66		739 309,66	505 381,26				
26.01.29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	31 216,27	44 691	44 690,92		44 690,92	0,00				
26.30.20. Erityismenot (A)	550 941,92	1 200 000	694 618,74		694 618,74	505 381,26				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	239 864 130,47	75 252 835	60 883 731,96	14 277 253,65	75 160 985,61	91 849,70	13 326 189,95	83 413 189,95	67 919 593,88	14 277 253,65
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	2 693 071,47	2 765 835	2 765 835,31		2 765 835,31	0,00				
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot (S2)	69 114 000,00	70 087 000	55 809 746,35	14 277 253,65	70 087 000,00		13 326 189,95	83 413 189,95	67 919 593,88	14 277 253,65
28.40.01.01. Aluehallintoviraston toimintamenot	67 614 000,00	67 837 000	55 809 746,35	12 027 253,65	67 837 000,00		11 938 424,91	79 775 424,91	67 748 171,26	12 027 253,65
28.40.01.02. Lupaviranomaismenot uuden energiateknologian käyttöönottoon osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa (RRF P1C1I2) (EK) (varattu)	1 500 000,00	1 500 000	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00		1 387 765,04	2 887 765,04	171 422,62	1 500 000,00
28.40.01.03. Vihreän elpymisen investointihankkeiden käynnistämisen varmistaminen		750 000		750 000,00	750 000,00			750 000,00		750 000,00
28.70.05. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimenuudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (S3)	165 165 200,00									
28.70.05.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimenuudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus	165 165 200,00									
28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (A)	2 891 859,00	2 400 000	2 308 150,30		2 308 150,30	91 849,70				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	VertailuTalousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.90.30.3. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisen ennen vuotta 2016 oppilaitosten perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen (EK) (enintään)	919 572,00	600 000	510 339,00		510 339,00	89 661,00				
28.90.30.4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisen ennen vuotta 2016 yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen (EK) (enintään)	1 972 287,00	1 800 000	1 797 811,30		1 797 811,30	2 188,70				
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon-ala	73 791 209,84	63 842 750	63 176 479,25	480 954,33	63 657 433,58	185 316,42	9 834 423,19	48 677 993,19	47 463 153,74	480 954,33
29.01.30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (S2)	13 984 044,60	11 760 425	11 760 425,00		11 760 425,00		5 359 029,39	17 119 454,39	16 752 516,28	0,00
29.01.51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (K)	32 000,00	32 000	32 000,00		32 000,00	0,00				
29.01.51.3. Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen (EK)	32 000,00	32 000	32 000,00		32 000,00	0,00				
29.10.30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (A)	2 765 127,14	3 122 000	3 121 613,18		3 121 613,18	386,82				
29.10.30.08. Avustukset saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen (KPY) opetukseen (KPY)	2 525 127,14									
29.10.30.09. Avustukset saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen (KPY)	240 000,00	2 882 000	2 881 613,18		2 881 613,18	386,82				
29.10.30.10. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaaminen saamelaisien kotiseutualueen kunnissa (EK) (enintään)		240 000	240 000,00		240 000,00	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	VertailuTalousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.52. Rahapeli toiminnan tuotot taiteen edistämiseen (A)	2 197 988,12	2 200 000	2 177 254,49		2 177 254,49	22 745,51				
29.80.52.06. Kirjastot ja tiedon saatavuus (KPY)	2 197 988,12	2 200 000	2 177 254,49		2 177 254,49	22 745,51				
29.90.30. Avustukset Liikkuva -ohjelmiin sekä eräät avustukset (S3)							876 437,49	876 437,49	769 865,22	0,00
29.90.30.1. Liikkuva aikuinen -ohjelmaan (KPY)							415 369,00	415 369,00	388 247,12	0,00
29.90.30.2. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (KPY)							18 336,49	18 336,49	-20 162,40	0,00
29.90.30.3. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan (KPY)							13 520,00	13 520,00	-22 938,71	0,00
29.90.30.4. Ikiliikkuja-ohjelmaan (KPY)							429 212,00	429 212,00	424 719,21	0,00
29.90.50. Rahapeli toiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (A)	10 430 569,44	10 585 180	10 501 652,02		10 501 652,02	83 527,98				
29.90.50.06. Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen (KPY)	9 637 000,00	9 110 389	9 083 878,00		9 083 878,00	26 511,00				
29.90.50.06.1. Liikuntapaikkojen perustamishankkeisiin (KPY)	9 637 000,00	8 119 320	8 119 320,00		8 119 320,00	0,00				
29.90.50.06.3. Päiväkotien pihojen liikuntaedellytysten parantamiseen ja luonnonmu- kaistamiseen (KPY)		991 069	964 558,00		964 558,00	26 511,00				
29.90.50.07. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen (KPY)	570 894,00	1 186 791	1 177 291,00		1 177 291,00	9 500,00				
29.90.50.07.2. Liikkuvat -hanketukiin (KPY)	570 894,00	1 186 791	1 177 291,00		1 177 291,00	9 500,00				
29.90.50.10. Liikunnan aluehallinnon toiminta (KPY)	222 675,44	288 000	240 483,02		240 483,02	47 516,98				
29.90.52. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille sekä eräisiin avustuksiin (A)	1 982 521,00									
29.90.52.5. Avustukset Liikkuva koulu ja Liikkuva aikuinen -ohjelmien toimenpiteisiin (covid-19, LTA 2) (KPY)	1 982 521,00									

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	VertailuTalousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.56. Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (S3)		671 145	654 145,00	17 000,00	671 145,00		354 383,00	1 025 528,00	1 008 528,00	17 000,00
29.90.56.1. Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointiin (KPY)							354 383,00	354 383,00	354 383,00	0,00
29.90.56.5. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelman jatkaminen (KPY)		671 145	654 145,00	17 000,00	671 145,00			671 145,00	654 145,00	17 000,00
29.91.50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (A)	6 028 959,54	9 060 000	8 981 343,89		8 981 343,89	78 656,11				
29.91.50.03. Etsivä nuorisotyö ja muu nuorten sosiaalinen vahvistaminen (KPY)		2 688 000	2 688 000,00		2 688 000,00	0,00				
29.91.50.03.1. Etsivä nuorisotyö (KPY)		2 688 000	2 688 000,00		2 688 000,00	0,00				
29.91.50.04. Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti (KPY)	3 092 409,54	3 172 000	3 094 427,99		3 094 427,99	77 572,01				
29.91.50.04.1. Alueellinen nuorisotoimi (KPY)	351 459,54	420 000	344 127,99		344 127,99	75 872,01				
29.91.50.04.2. Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta (KPY)	2 740 950,00	2 752 000	2 750 300,00		2 750 300,00	1 700,00				
29.91.50.05. Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	2 936 550,00	3 200 000	3 198 915,90		3 198 915,90	1 084,10				
29.91.50.05.2. Nuorisotyön tiedontuotanto (KPY)		200 000	198 915,90		198 915,90	1 084,10				
29.91.50.05.4. Alueelliset ja paikalliset kehittämishankkeet (KPY)	2 936 550,00	3 000 000	3 000 000,00		3 000 000,00	0,00				
29.91.51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (S2)	28 370 000,00	22 272 000	21 808 045,67	463 954,33	22 272 000,00		3 244 573,31	25 516 573,31	24 792 244,24	463 954,33
29.91.51.1. Työpajatoiminnan tukeminen (KPY)	16 300 000,00	16 000 000	15 988 200,00	11 800,00	16 000 000,00		255 254,36	16 255 254,36	16 113 329,69	11 800,00
29.91.51.2. Etsivän nuorisotyön tukeminen (KPY)	12 070 000,00	5 272 000	5 099 005,90	172 994,10	5 272 000,00		2 989 318,95	8 261 318,95	7 958 074,78	172 994,10
29.91.51.3. Nuorisotoiminnan tukeminen (itäisen Suomen elinvoima) (KPY)		1 000 000	720 839,77	279 160,23	1 000 000,00			1 000 000,00	720 839,77	279 160,23
29.91.52. Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen ja eräät avustukset (S2)	8 000 000,00	4 140 000	4 140 000,00		4 140 000,00			4 140 000,00	4 140 000,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	VertailuTalousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.91.52.3. Nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin (KPY)	1 000 000,00									
29.91.52.3.3. Etsivä nuorisotyö	1 000 000,00									
29.91.52.4. Etsivä nuorisotyö ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy (KPY)	7 000 000,00	4 140 000	4 140 000,00		4 140 000,00			4 140 000,00	4 140 000,00	0,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	7 060 420,36	8 387 366	8 384 661,12		8 384 661,12	2 705,35				
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnon-alan arvonlisäveromenot (A)	12 623,41	44 766	44 766,47		44 766,47	0,00				
30.20.20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (A)	7 047 796,95	8 342 600	8 339 894,65		8 339 894,65	2 705,35				
30.20.20.1. Kunnille maksettavat korvaukset ja aluehallinnon eräät eläinlääkintähuollon menot	7 047 796,95	8 342 600	8 339 894,65		8 339 894,65	2 705,35				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	207 562,62	205 814	205 814,34		205 814,34			205 814,34	205 814,34	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	207 562,62	205 814	205 814,34		205 814,34			205 814,34	205 814,34	0,00
32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto (KPY)	207 562,62	205 814	205 814,34		205 814,34			205 814,34	205 814,34	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	201 187 539,87	162 809 241	161 501 229,75	1 308 011,56	162 809 241,31	0,00	37 242 900,01	66 874 900,01	51 938 517,91	11 418 197,04
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	407 527,06	547 314	547 313,69		547 313,69	0,00				
33.02.07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (S2)	25 710 600,00	29 132 000	28 136 988,44	995 011,56	29 132 000,00		4 123 092,50	33 255 092,50	32 260 080,94	995 011,56
33.03.31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (S3)	2 458 488,00									
33.03.31.02. Tulevaisuuden sote-keskus (lape)	2 458 488,00									
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	38 527,03	43 877	43 876,60		43 876,60	0,00				
33.20.50.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	38 527,03	43 877	43 876,60		43 876,60	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)	26 844,19	29 218	29 217,52		29 217,52	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	VertailuTalousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.20.52.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	26 844,19	29 218	29 217,52		29 217,52	0,00				
33.60.32. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen sekä sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimukseen (K)	25 000 000,00	30 000 000	30 000 000,00		30 000 000,00	0,00				
33.60.33. Valtion korvaus sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön erikoistumiskoulutukseen (A)	91 896 558,24	92 441 516	92 441 515,97		92 441 515,97	0,00				
33.60.33.01. Koulutuskorvaus yliopistollisille sairaaloille (KPY)	62 339 200,00	62 199 500	62 199 500,00		62 199 500,00	0,00				
33.60.33.02. Lääkärin erikoistumiskoulutuksen korvaus muille terveydenhuollon toimintayksiköille (KPY)	14 629 110,15	13 261 387	13 261 386,90		13 261 386,90	0,00				
33.60.33.03. Hammaslääkärin erikoistumiskoulutuksen korvaus muille terveydenhuollon toimintayksiköille (KPY)	568 694,54	604 763	604 762,91		604 762,91	0,00				
33.60.33.04. Yleislääketieteen erityiskoulutuksen ja siihen rinnastettavan lisäkoulutuksen korvaus (KPY)	9 197 504,70	8 506 443	8 506 442,51		8 506 442,51	0,00				
33.60.33.05. Hammaslääkärin käytännön ja siihen rinnastettavan palvelun korvaus (KPY)	833 990,78	663 871	663 871,16		663 871,16	0,00				
33.60.33.06. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 14 §:ssä tarkoitettujen koulutuksen korvaus (KPY)	202 868,07	177 490	177 490,49		177 490,49	0,00				
33.60.33.07. Korvaus sosiaali- ja terveysalan AMK-tutkintoihin kuuluvasta harjoittelusta (KPY)		3 465 522	3 465 522,00		3 465 522,00	0,00				
33.60.33.08. Lääkärin erikoistumiskoulutuksen korvaus yliopistoille (KPY)	3 153 190,00	3 161 340	3 161 340,00		3 161 340,00	0,00				
33.60.33.09. Erikoissosiaalityöntekijöiden koulutus (KPY)	795 600,00	249 300	249 300,00		249 300,00	0,00				
33.60.33.10. Oireenmukaisen hoidon ja rajatun lääkkeenmääräämisen koulutus (KPY)	176 400,00	151 900	151 900,00		151 900,00	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2023 määrä- rahojen		Tilinpäätös 2023	VertailuTalousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruut- ukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.34. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintay- siköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista, potilassiirroista ja lääketieteellisistä asian- tuntijalausunnoista aiheutuviin kustannuksiin (A)	9 557 735,35	9 553 318	9 553 317,53		9 553 317,53	0,00				
33.60.34.02. Potilassiirrot (KPY)	30 495,08									
33.60.34.03. Lasten ja nuorten oikeuspsyki- atrisista tutkimuksista maksettavat korvauk- set (KPY)	9 404 641,58	9 465 921	9 465 921,00		9 465 921,00	0,00				
33.60.34.04. Lääketieteellisten asiantuntija- lausuntojen ja pitkäaikaishoidon riskiarvioi- den antamisen menot (KPY)	122 598,69	87 397	87 396,53		87 396,53	0,00				
33.60.36. Valtionavustus sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi (K)	562 000,00	562 000	562 000,00		562 000,00	0,00				
33.60.36.01. Valtionavustus saamelaisten terveyspalvelujen turvaamiseksi (EK) (enin- tään)		562 000	562 000,00		562 000,00	0,00				
33.60.39. Palvelurakenteen kehittäminen (S3)	29 138 684,00							-3 518 185,06		0,00
33.60.39.02. Kansallinen mielenterveysstra- tegia	4 142 154,00									
33.60.39.04. Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	24 996 530,00									
33.60.39.05. Osatyökykyisten työkykyoh- jelma								-3 518 185,06		0,00
33.60.61. Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon (S3)	16 390 576,00	500 000	187 000,00	313 000,00	500 000,00		33 119 807,51	33 619 807,51	23 196 622,03	10 423 185,48
33.60.61.01. Edistetään hoitotakuun toteut- tamista ja puretaan hoitovelkaa (RRF Pilari 4)) (EK) (enintään)	2 562 470,00						15 200 097,92	15 200 097,92	13 449 956,45	1 750 141,47
33.60.61.02. Edistetään hoitotakuun toteut- tamista (palvelut ja ennaltaehkäisy) (RRF Pi- lari 4) (EK) (enintään)	2 878 106,00						3 012 860,18	3 012 860,18	2 431 269,36	581 590,82

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	VertailuTalousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.60.61.03. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietopohjan vahvistaminen (RRF P4C1I3) (EK) (enintään)	800 000,00	500 000	187 000,00	313 000,00	500 000,00		1 140 000,00	1 640 000,00	1 062 654,18	577 345,82
	33.60.61.04. Hoitotakuuta edistävät digitaaliset palvelut (RRF Pilari 4) (EK) (enintään)	10 150 000,00						9 865 591,41	9 865 591,41	5 895 570,92	3 970 020,49
	33.60.61.05. Työkykyohjelman ja IPS Sijoita ja valmenna- mallin toimenpiteiden laajentamiseen (RRF Pilari 3) (EK) (enintään)							3 901 258,00	3 901 258,00	357 171,12	3 544 086,88
35.	Ympäristöministeriön hallinnonala	100 866,87	299 067	36 518,04	262 549,07	299 067,11		5 131 055,99	5 417 055,99	2 549 688,91	2 776 262,03
35.01.01.	Ympäristöministeriön toimintamenot (S2)		86 000	23 450,93	62 549,07	86 000,00			86 000,00	23 450,93	62 549,07
	35.01.01.01. Yhteiset menot (KPY)		86 000	23 450,93	62 549,07	86 000,00			86 000,00	23 450,93	62 549,07
35.01.29.	Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	4 866,87	13 067	13 067,11		13 067,11					
35.10.22.	Eräät ympäristömenot (S3)	96 000,00	200 000		200 000,00	200 000,00		624 844,37	824 844,37	467 644,40	266 094,92
	35.10.22.1. Eräät ympäristömenot	96 000,00	200 000		200 000,00	200 000,00		624 844,37	824 844,37	467 644,40	266 094,92
35.20.32.	Avustukset asunnottomuuden poistamiseksi ja asunnottomuuden tilastoinnin kehittämisen (S3)							4 506 211,62	4 506 211,62	2 058 593,58	2 447 618,04
Määrärahatilit yhteensä		522 793 888,22	312 276 367	294 957 379,40	16 533 735,02	311 491 114,42	785 252,73	65 534 569,14	204 820 953,48	170 103 802,37	29 157 633,46

Etelä-Suomen aluehallintoviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

[illegible]

29.10.34 Valtionosuus- ja avustus oppilaitosten perustamiskustan-	1 034	510	523				523
nuksiin							
364 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto							
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 034	510	523				523
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet							
29.80.34 Valtionosuus- ja avustus yleisten kirjastojen perustamiskus-	6 461	1 798	1 596	1 302	1 079	686	4 663
tannuksiin							
361 Etelä-Suomen aluehallintovirasto							
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 584	301	336	326	315	305	1 282
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet							
362 Lounais-Suomen aluehallintovirasto							
Aikaisempien vuosien valtuudet	476	215	220	41			262
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet							
363 Itä-Suomen aluehallintovirasto							
Aikaisempien vuosien valtuudet	157	84	37	37			73
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet							
364 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto							
Aikaisempien vuosien valtuudet	4 244	1 198	1 003	898	764	381	3 046
Yhteensä	7 495	2 308	2 120	1 302	1 079	686	5 186
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta							
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾							
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta							
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾							

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösoosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

3 Tuotto- ja kululaskelma

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2023 - 31.12.2023		1.1.2022 - 31.12.2022	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	15 710 270,85		13 367 858,30	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	135 865,16		126 746,47	
Muut toiminnan tuotot	<u>1 755 826,07</u>	17 601 962,08	<u>1 662 650,31</u>	15 157 255,08
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	876 644,01		634 302,85	
Henkilöstökulut	92 712 066,61		85 893 954,24	
Vuokrat	6 377 191,69		6 126 711,50	
Palvelujen ostot	16 515 003,11		15 541 675,00	
Muut kulut	2 293 464,30		1 556 662,82	
Poistot	<u>2 018,24</u>	<u>-118 776 387,96</u>	<u>9 870,56</u>	<u>-109 763 176,97</u>
JÄÄMÄ I		-101 174 425,88		-94 605 921,89
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	124 242,59		96 779,41	
Rahoituskulut	<u>-97,20</u>	124 145,39	<u>-1 436,34</u>	95 343,07
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	68,31		0,00	
Satunnaiset kulut	<u>-43 900,00</u>	<u>-43 831,69</u>	<u>-8 470,16</u>	<u>-8 470,16</u>
JÄÄMÄ II		-101 094 112,18		-94 519 048,98
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	70 729 082,75		244 073 318,84	
Siirtotalouden kulut hyvinvointialuehallinnolle	131 034 559,80		307 101 374,50	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	1 298 011,11		1 420 988,16	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	13 553 337,92		16 316 455,84	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	0,00		409,17	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	8 410 640,00		7 179 380,00	
Muut siirtotalouden kulut	<u>0,00</u>	<u>-225 025 631,58</u>	<u>6 984 229,08</u>	<u>-583 076 155,59</u>
JÄÄMÄ III		-326 119 743,76		-677 595 204,57
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	3 552 327,52		3 456 242,36	
Perityt arvonlisäverot	20 430,84		28 283,30	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-3 549 284,58</u>	<u>23 473,78</u>	<u>-3 258 723,00</u>	<u>225 802,66</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-326 096 269,98		-677 369 401,91

4 Tase

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tase

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Muut aineelliset hyödykkeet	21 022,95	21 022,95	29 319,64	29 319,64
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOI- TUKSET YHTEENSÄ		21 022,95		29 319,64
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	3 312 579,20		3 293 075,34	
Siirtosaamiset	123 542,60		178 954,55	
Muut lyhytaikaiset saamiset	55 655,72	3 491 777,52	42 507,26	3 514 537,15
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit			200,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-385,41		-1 261,41	
Muut rahat ja pankkisaamiset	21 252 062,06	21 251 676,65	22 833 710,65	22 832 649,24
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		24 743 454,17		26 347 186,39
VASTAAVAA YHTEENSÄ		24 764 477,12		26 376 506,03

31.12.2023

31.12.2022

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

VALTION PÄÄOMA

Valtion pääoma 1.1.1998	-55 873 690,82	-55 873 690,82	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-329 257 138,56	-146 445 116,16	
Pääoman siirrot	461 496 601,47	494 557 379,51	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-326 096 269,98</u>	<u>-677 369 401,91</u>	-385 130 829,38

VIERAS PÄÄOMA

LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	21 728 418,27	22 970 860,80	
Ostovelat	2 118 720,14	2 014 091,49	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	2 008 367,62	1 771 470,90	
Edelleen tilitettävät erät	1 883 763,28	1 790 057,64	
Siirtovelat	17 252 982,46	16 421 993,86	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>229 502 723,24</u>	<u>274 494 975,01</u>	<u>366 538 860,72</u>

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

274 494 975,01 411 507 335,41

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

24 764 477,12 26 376 506,03

5 Liitetiedot

5.1 Tilinpäätöksen viralliset liitteet

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a-g §:n mukaisia.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkityksellään vähäisiä.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

6) Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2023 määräraho- jen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousar- vio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	81 510 347,61		70 226 046,90		84 503 300,55				82 335 894,43	
	Bruttotulot	12 396 347,61		14 416 300,55		14 416 300,55				14 416 300,55	
	Nettomenot	69 114 000,00	70 087 000	55 809 746,35	14 277 253,65	70 087 000,00		13 326 189,95	83 413 189,95	67 919 593,88	14 277 253,65
33.02.07. Työsuojelun aluehallintoviranomais- ten toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	25 960 395,26		28 452 867,54		29 447 879,10				32 575 960,04	
	Bruttotulot	249 795,26		315 879,10		315 879,10				315 879,10	
	Nettomenot	25 710 600,00	29 132 000	28 136 988,44	995 011,56	29 132 000,00		4 123 092,50	33 255 092,50	32 260 080,94	995 011,56
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	26 844,19		29 217,52		29 217,52	0,00				
	Bruttotulot										
	Nettomenot	26 844,19	29 218	29 217,52		29 217,52	0,00				
35.01.01. Ympäristöministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot			23 450,93		86 000,00				23 450,93	
	Bruttotulot										
	Nettomenot		86 000	23 450,93	62 549,07	86 000,00			86 000,00	23 450,93	62 549,07

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		1 216 342,42
Vuosi 2022		1 216 342,42
4.22.28.40.01.02. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon varmistaminen (RRF Pilari2) (EK) (varattu)	1 216 342,42	
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		733 885,12
Vuosi 2021		106 572,27
4.21.29.01.30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta	27 121,88	
4.21.29.90.30.2. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (KPY)	38 498,89	
4.21.29.90.30.3. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan (KPY)	36 458,71	
4.21.29.90.30.4. Ikiliikkuja-ohjelmaan (KPY)	4 492,79	
Vuosi 2022		627 312,85
4.22.29.01.30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta	366 938,11	
4.22.29.91.51.1. Työpajatoiminnan tukeminen (KPY)	130 124,67	
4.22.29.91.51.2. Etsivän nuorisotyön tukeminen (KPY)	130 250,07	
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		3 518 185,06
Vuosi 2021		3 518 185,06
4.21.33.60.39.05. Osatyökykyisten työkykyohjelma	3 518 185,06	
35. Ympäristöministeriön hallinnonala		91 105,05
Vuosi 2021		91 105,05
4.21.35.10.22. Eräät ympäristömenot	91 105,05	
Pääluokat yhteensä		5 559 517,65
Vuosi 2021		3 715 862,38
Vuosi 2022		1 843 655,27

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2023	2022
Henkilöstökulut	78 055 455,20	71 990 096,44
Palkat ja palkkiot	76 304 437,58	71 066 045,00
Tulosperusteiset erät	972 765,77	526 869,29
Lomapalkkavelan muutos	778 251,85	397 182,15
Henkilösivukulut	14 656 611,41	13 903 857,80
Eläkekulut	13 131 445,82	12 618 257,51
Muut henkilösivukulut	1 525 165,59	1 285 600,29
Yhteensä	92 712 066,61	85 893 954,24
Johdon palkat ja palkkiot, josta	3 537 140,45	3 393 485,32
- tulosperusteiset erät	18 712,44	11 566,07
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 531,40	1 180,00
Johto	1 244,62	1 160,00
Muu henkilöstö	286,78	20,00

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 6.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 7.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot		Muutos	
	2023	2022	2023–2022
Korot euromääräisistä saamisista	124 282,59	97 170,72	27 111,87
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	0,00	0,00	0,00
Liikelayosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	-40,00	-391,31	351,31
Rahoitustuotot yhteensä	124 242,59	96 779,41	27 463,18

Rahoituskulut		Muutos	
	2023	2022	2023–2022
Korot euromääräisistä veloista	97,20	1 436,34	-1 339,14
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00
Rahoituskulut yhteensä	97,20	1 436,34	-1 339,14

Netto	124 145,39	95 343,07	28 802,32
--------------	-------------------	------------------	------------------

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2023	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1–5	Yli	Alle	1–5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	21 251 676,65	0,00	0,00	21 251 676,65
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	21 251 676,65	0,00	0,00	21 251 676,65

31.12.2023	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1–5	Yli	Alle	1–5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	21 728 418,27	0,00	0,00	21 728 418,27
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	21 728 418,27	0,00	0,00	21 728 418,27

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha-tarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 452 273,75	4 332 449,49	1 400 783,86	1 099 584,82	1 836 757,74	8 669 575,91

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha-tarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	4 452 273,75	4 332 449,49	1 400 783,86	1 099 584,82	1 836 757,74	8 669 575,91

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 17.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

TUOTOT		Etelä-Suomen aluehallintovi- rasto	Lounais-Suomen aluehallintovi- rasto	Länsi- ja Sisä- Suomen alue- hallintovirasto	Itä-Suomen aluehallintovi- rasto	Pohjois-Suomen aluehallintovi- rasto	Lapin aluehallin- tovirasto
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	66 674,84	62 230,00	0,00	4 444,84	0,00	0,00	0,00
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tuotot yhteensä	66 674,84	62 230,00	0,00	4 444,84	0,00	0,00	0,00
KOKONAISKUSTANNUKSET							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	41,82	18,21	0,01	12,41	2,26	2,24	6,69
Henkilöstökustannukset	38 639,54	25 676,58	19,84	6 832,52	1 008,30	1 652,89	3 449,39
Vuokrat	63,64	50,98	0,01	6,60	1,32	2,29	2,44
Palvelujen ostot	415,11	324,81	0,63	61,23	7,69	5,26	15,49
Muut erilliskustannukset	393,59	220,51	0,30	80,63	13,75	18,19	60,22
Erilliskustannukset yhteensä	39 553,71	26 291,10	20,79	6 993,39	1 033,32	1 680,87	3 534,24
Tukitoimintojen kustannukset	4 615,89	2 739,98	3,63	813,66	116,58	189,48	752,56
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut yhteiskustannukset	8 386,42	5 361,29	5,93	1 476,91	221,16	314,14	1 006,99
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	13 002,31	8 101,27	9,56	2 290,57	337,74	503,62	1 759,55
Kokonaiskustannukset yhteensä	52 556,02	34 392,37	30,35	9 283,96	1 371,06	2 184,49	5 293,78
TULOS	14 118,82	27 837,63	-30,35	-4 839,12	-1 371,06	-2 184,49	-5 293,78

		Etelä-Suomen aluehallintovi- rasto	Lounais-Suomen aluehallintovi- rasto	Länsi- ja Sisä- Suomen alue- hallintovirasto	Itä-Suomen aluehallintovi- rasto	Pohjois-Suomen aluehallintovi- rasto	Lapin aluehallin- tovirasto
TUOTOT							
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0,00	0	0	0	0	0	0
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	14 118,82	27 837,63	-30,35	-4 839,12	-1 371,06	-2 184,49	-5 293,78

Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Aluehallintovirastojen kilpailullisen toiminnan myyntituotot ovat syntyneet Asuntokauppalain (843/1994) mukaisten turva-asiakirjojen sekä ryhmärakennuttamislaissa (190/2015) tarkoitettujen ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttämisestä laskutetuista tuloista. Tilinpäätöksen 2023 mukaisiin tuloihin sisältyy 37 321 eur tuloja, jotka ovat syntyneet vuonna 2021 tehtyjen päätösten laskuttamisesta myöhässä vasta vuoden 2023 aikana.

Toiminnan luonteen vuoksi kaikissa aveissa kustannukset ja tuotot eivät ole jaksottuneet samalle tilikaudelle, asiakasta laskutetaan turva-asiakirjojen säilytyksen aiheuttamasta työmäärästä etukäteen ja asiakas voi toimittaa asiakirjoja säilytykseen usean tilikauden aikana, jolloin säilytykseen ottamiseen liittyvä työmäärä kohdentuu usealle tilikaudelle.

Kustannukset on kohdistettu työajanseurannan perusteella ko. toiminnalle ja kustannusten kohdistamisessa kilpailulliselle toiminnalle on noudatettu Valtiokonttorin antamia ohjeita ja määräyksiä

5.2 Muut liitteet

Liite 1. Aluehallintovirastojen toiminnallisen tuloksellisuuden mittarit ja toteumat vuosina 2021–2023

Aluehallintovirastojen tulostavoitteiden toteumat esitetään tuotoksien ja laadunhallinnan näkökulmista määritellyillä mittareilla. Vuosien 2021–2023 tulossopimuksissa määriteltyjen uusien mittareiden osalta toteumatietoja ei voida esittää kaikilta vertailuvuosilta. Toiminnallisen tuloksellisuuden mittareiden osalta sanallisen tavoitteen toteutumisesta on arvioitu kolmiportaisella asteikolla sekä värisymboleilla:

- 3 = tavoite toteutui, ● (vihreä)
- 2 = tavoite toteutui osittain, ● (keltainen)
- 1 = tavoite ei toteutunut, ● (punainen).

Taulukoissa käytettyjen virastojen lyhenteet ovat:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)
- Lounais-Suomen aluehallintovirasto (LSAVI)
- Itä-Suomen aluehallintovirasto (ISAVI)
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (LSSAVI)
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI)
- Lapin aluehallintovirasto (LAAVI)
- kaikki aluehallintovirastot (AVIT).

Varmistamme valvontakohteitamme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Varmistamme valvontakohteitamme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä												
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT				
Valtakunnallinen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma vuosille 2022–2026, yhteistyö Valviran kanssa Tavoite 2023: Vuoden 2023 toimenpiteet toteutettu	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0				
	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0				
	2021	● 2	● 2	● 3	● 2	● 2	● 3	● 2,3				
Terveystietojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjaus Tavoite 2023: Arvioinnin ohjausta on jatkettu yhdessä Valviran kanssa	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0				
	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0				
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0				
Alkoholihallinnon valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen Tavoite 2023: Vuoden 2023 toimenpiteet toteutettu	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0				
	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0				
	2021	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2,0				
Tupakkalain valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen Tavoite 2023: Vuoden 2023 toimenpiteet toteutettu	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0				
	2022	● 3	● 2	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2,8				
	2021	● 3	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2	● 2,3				
Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toteutumisaste Tavoite 2023: Vuoden 2023 toimenpiteet toteutettu	2023	● 3	● 1	● 2	● 1	● 1	● 3	● 1,8				
	2022	● 2	● 3	● 1	● 2	● 1	● 3	● 2,0				
	2021	● 2	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2	● 2,7				

Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita

Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita								
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Aluehallintovirastot ovat yhteistyössä Valviran kanssa analysoineet sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatoiminnan nykytilan (1), kartoittaneet tietopohjan tarpeet (2) ja suunnitelleet toimenpiteet kohdentamisen tarkistamiseksi (3) Tavoite 2023: Määritellyt toimenpiteet 1–3 on toteutettu. Yhteisten esiarviointikriteerien myötä yhtenäisten menettelytapojen muutos ja käyttöönotto vuoden 2023 aikana.	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2	● 2	2,7
	2021	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	2,0
Sote-valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen Tavoite 2023: Vuoden 2023 toimenpiteet toteutettu	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	3,0
	2021	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 3	2,2
Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen sekä uuden valvontaohjelmakauden valmistelu yhteistyössä Valviran kanssa Tavoite 2023: Vuoden 2023 toimenpiteet ja valmistelu toteutettu	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	3,0
Valviran antamaa varhaiskasvatuksen omavalvontamääräystä toimeenpannaan yhteistyössä Valviran kanssa Tavoite 2023: Vuoden 2023 toimenpiteet toteutettu	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2	● 3	2,8
	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	3,0
Pelastuslaitosten laatimien pelastustoimen suunnitelmien tilanteen valvonta mukaan lukien toimintavalmiuteen liittyvä valvonta Tavoite 2023: Palvelutason riittävyyttä on valvottu erityisesti toimintavalmiuden osalta avien yhteisen vuoden 2023 valvontasuunnitelman mukaisesti	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2	● 3	2,8
	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 2	● 3	● 3	2,8
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvojakohtainen riskiarvio päivitetään, kehitetään ja tehostetaan riskiperusteista valvontaa ja lisätään tiedonvaihtoa viranomaisten ja valvottavien kanssa sekä valvotaan pakotteiden ja jäädyttämissäätösten noudattamista osana muuta rahanpesuvalvontaa								
Riskiarvion päivittäminen Tavoite 2023: Riskiarvio on päivitetty	2023	● 4	-	-	-	-	-	-
	2022	● 4	-	-	-	-	-	-
	2021	● 2	-	-	-	-	-	-
Riskiperusteista valvontaa tukevan sanktioprosessin kehittäminen ja käyttöönotto Tavoite 2023: Käyttöönotto on toteutunut	2023	● 4	-	-	-	-	-	-
	2022	● 1	-	-	-	-	-	-
	2021	● 3	-	-	-	-	-	-
Valvottavien perusmuotoisten rekisteröintihakemusten käsittelyaika, viikkoa Tavoite 2023: < 2 viikkoa	2023	● 2,8	-	-	-	-	-	-
	2022	● 3,4	-	-	-	-	-	-
	2021	3,2	-	-	-	-	-	-
Valvottavien luotettavuusselvitystä vaativien rekisteröintihakemusten käsittelyaika Tavoite 2023: < 1 kuukausi	2023	● 1	-	-	-	-	-	-
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022						
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021						
Ohjeet ja koulutukset valvottaville, kappale/vuosi Tavoite 2023: 5 kpl/vuosi	2023	● 5	-	-	-	-	-	-
	2022	● 3	-	-	-	-	-	-
	2021	● 8	-	-	-	-	-	-

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyi

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy								
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Kantelujen käsittelyn mediaaniaika, kuukautta Tavoite 2023: < 6 kk	2023	2,6	2,0	2,0	1,1	0,8	1,4	1,6
	2022	3,8	3,1	2,1	1,8	1,1	2,1	2,4
	2021	8,0	3,6	3,6	0,8	1,5	2,3	2,7
Keskitetty soten valvonta- ja kanteluasioiden toiminto, ratkaistut kantelut ja valvonta-asiat, kpl yhteensä Tavoite 2023: Avit yhteensä 400 kpl Tavoite 2022: Avit yhteensä 75 kpl/htv	2023	-	-	-	-	183	-	-
	2022	-	-	-	-	63	-	-
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021						
Yli vuoden vireillä olleiden kantelujen osuus kaikista vireillä olevista kanteluista, prosenttia Tavoite 2023: <15 %	2023	55,1	25,6	33,0	1,5	40,9	9,4	44,9
	2022	47,6	39,6	31,7	7,4	27,3	20,9	39,1
	2021	40,2	39,6	19,8	18,7	32,0	13,3	33,8
Todettujen tai epäiltyjen eläintautitapausten edellyttämistä hallintopäätöksistä ja selvityksistä on tehty yhden viikon kuluessa, prosenttia kaikista tapauksista Tavoite 2023: 100 %	2023	3	3	3	2	3	3	2,8
	2022	1	3	3	3	3	3	2,7
	2021	3	3	3	3	3	3	3,0
Sosiaali- ja terveydenhuollon täysimittaisten kantelujen osuus kaikista sote-kanteluista, kantelujen käsittelytavoissa tapahtuu yhdenmukaistamista virastojen välillä sekä laajemmin lainsäädännön mahdollistaman keinovalikoiman hyödyntämistä Tavoite 2023: < 30 %, avien väliset erot kaventuvat vuoteen 2022 verrattuna	2023	31,7	14,4	12,9	20,6	14,6	13,3	17,9
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022						
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021						

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana								
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevat YSL:n mukaiset lupa-asiat, mediaanikäsittelyaika, kuukautta (hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon) Tavoite 2023: 10 kk	2023	10,2	-	13,4	9,6	9,2	-	10,6
	2022	10,3	-	14,0	17,0	10,4	-	11,5
	2021	10,2	-	12,9	12,0	12,3	-	11,3
YSL:n mukaiset kaikki lupa-asiat, mediaanikäsittelyaika, kuukautta (hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon) Tavoite 2023: 12 kk	2023	7,8	-	13,2	10,8	9,0	-	9,5
	2022	8,3	-	10,8	17,8	7,9	-	9,6
	2021	9,6	-	10,9	12,5	10,5	-	10,5
Vesilain mukaiset asiat, mediaanikäsittelyaika, kuukautta (hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon) Tavoite 2023: 8 kk	2023	7,6	-	7,6	9,9	8,8	-	8,0
	2022	7,2	-	8,1	8,1	12,3	-	8,1
	2021	8,3	-	7,8	8,6	10,8	-	8,4
Ympäristölupien BAT-tarkistukset, enintään 10 kuukaudessa käsiteltyjen osuus kaikista käsitellyistä Tavoite 2023: 100 %	2023	100	-	33,3	60	0	-	72
	2022	95,7	-	16,7	30,8	100	-	65,1
	2021	81,3	-	25,0	33,3	25,0	-	65,0
Aluehallintovirastot ottavat tehokkaasti käyttöön vihreän siirtymän vauhdittamiseen osoitetut resurssit ja käsittelevät ripeästi etusijamenettelyyn otettavat lupa-asiat sekä kehittävät omalta osaltaan resurssien käytön seurantaa Tavoite 2023: 100 %	2023	100	-	Ei päätös-vaihetta vielä	100	100	-	100
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022						
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021						
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat, mediaanikäsittelyaika, kuukautta Tavoite 2023: 2 kk	2023	2,7	0,9	1,0	2,2	1,2	0,8	2,0
	2022	2,5	1,0	1,1	1,6	1,2	1,0	1,8
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021						

Varautumisen, valmiussuunnittelun ja turvallisuussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu

Varautumisen, valmiussuunnittelun ja turvallisuussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu										
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT		
Asetetut valmiustoimikunnat ja yhteensovittamis-rakenteet / hyvinvointialue Tavoite 2023: On edistetty ja yhteen sovitettu hyvinvointialueiden varautumisen yhteensovittamis-rakenteiden muodostamista ja toimintaa	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	3,0
	2022	● 2	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	2,8
	2021	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 3	● 3	2,2
Pelastustoimen varautumisen ja väestönsuojeluun varautumisen valvonta Tavoite 2023: On valvottu, että pelastuslaitokset ovat laatineet varautumista koskevat suunnitelmat, tehneet muut toiminnan etukäteisvalmistelut ja arvioineet varautumista varten tehtyjen riskiarvioiden kattavuuden	2023	● 3	● 2	● 2	● 3	● 2	● 2	● 2	● 2	2,3
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022								
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021								
Valmiusharjoitusten toteuttamisen konseptin käyttöönotto soveltuvien osin Tavoite 2023: Käyttöön on otettu yhteinen valmiusharjoitusten toteuttamisen konsepti ja noudatettu siinä sovittuja periaatteita. Yhteiset valmiusharjoitusten teemat on sovittu vuosille 2024-2026.	2023	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	2,0
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022								
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021								
Aluehallintovirastojen johdolla yhteen sovitetaan valmiutta kohottavien harjoitusten yhteisiä tavoitteita ja aikatauluja Tavoite 2023: Harjoitusten järjestämisen suunnitelmallisuutta on seurattu	2023	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2	● 3	● 3	● 3	2,3
	2022	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2	● 3	● 3	● 3	2,3
	2021	● 3	● 2	● 2	● 2	● 2	● 3	● 3	● 3	2,3
Tilannekuva arjen turvallisuuden kehityksestä kuntien ja muiden toimijoiden käyttöön Tavoite 2023: AVI-kohtainen 1 kpl ja AVIT yhteensä 6 kpl	2023	● 1	● 1	● 1	● 1	● 2	● 2	● 2	● 1	1,3
	2022	● 1	● 1	● 3	● 1	● 2	● 2	● 2	● 1	1,7
	2021	● 1	● 3	-	● 1	● 3	-	-	● 2	2,0
VALHA 2023 -harjoitukseen osallistuminen Tavoite 2023: Osallistuttu harjoitukseen	2023	Tavoitetta ei voida arvioida.								
	2022	● 1	● 0	● 1	● 0	● 0	● 0	● 0	● 1	1,0
	2021	VALHA 2021 -harjoitus peruttu, ei toimenpiteitä								
Alueellisista eläintautien valmiussuunnitelmista on ajan tasalla Tavoite 2023: 100 %	2023	● 3	● 3	● 3	● 1	● 1	● 3	● 3	● 3	2,3
	2022	● 3	● 2	● 1	● 2	● 2	● 3	● 3	● 3	2,2
	2021	● 3	● 3	● 2	● 2	● 2	● 3	● 3	● 3	2,5
Aloittavien hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen ja valmiussuunnittelun valvonta Tavoite 2023: Valmiussuunnitelmat on tehty vuoden 2023 loppuun mennessä	2023	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	2,0
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022								
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021								
Yhteistyö ja tilannekuvan jakaminen sote-valmiuskeskusten kanssa Tavoite 2023: On valvottu, että valmiuskeskuksilla on kyky tuottaa tilannekuvaa ja jakaa tiedot avien kanssa	2023	● 3	● 3	● 2	● 3	● 3	● 0	● 0	● 2	2,8
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022								
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021								

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhteisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhteisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja									
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT	
Uusien valtakunnallisten toimintamallien, työtapojen ja prosessien käyttöönotto osaksi perustoimintaa Tavoite 2023: Vastuualueittain vähintään yksi aluehallintovirastojen tulosohejausryhmälle raportoitu uusi valtakunnallinen toimintamalli, työtapaa tai prosessi	2023	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
	2022	2,8	2,7	2,8	2,5	2,8	2,7	2,7	
	2021	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Avoimuuden edistäminen ja valvontatoiminnassa kertyvän tiedon hyödyntäminen Tavoite 2023: Olemassa olevaa tietoa on jaettu monitoimijaisesti ja monikanavaisesti (itsearviointi) ja on tuotettu avi.fi -sivuille AVI-kohtaisesti >5 ja yhteisesti >30 ratkaisulyhennelmää tai vakioraporttia	2023	2,8	1,7	2,8	2,5	2,3	2,3	2,4	
	2022	2,5	1,3	2,5	2,0	2,3	2,0	2,1	
	2021	2,8	2,3	2,5	2,3	2,3	2,3	2,4	
Palveluiden ja prosessien digitalisointi kattavasti ja saavutettavasti Tavoite 2023: >10 % kasvu sähköisen asiointikanavan kautta vireille tulleiden asioiden määrässä vuoteen 2022 nähden	2023	3,0	1,5	3,0	2,0	2,0	1,5	2,2	
	2022	1,7	2,0	1,7	1,7	1,3	2,0	1,7	
	2021	2,7	1,5	2,0	2,7	2,0	2,0	2,1	
Vastuullisuusraportointi vuoden 2023 toiminnasta Tavoite 2023: Avien yhteinen vastuullisuusraportti valmistuu Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisessa aikataulussa keväällä 2024	2023	-	-	-	-	-	-	3	
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022							
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021							

Tuemme hyvinvointialueiden käynnistymistä ja vahvistamme valvonnan painopisteen järjestämistehtävän valvontaan ja siihen liittyvään ohjaukseen

Tuetemme hyvinvointialueiden käynnistymistä ja vahvistamme valvonnan painopisteen järjestämistehtävän valvontaan ja siihen liittyvään ohjaukseen									
Mittari ja tavoite 2023	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT	
Hyvinvointialueiden valvonta, ohjaus- ja arviointikäynnit (sote-valvontaohjelman avien vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen) Tavoite 2023: Ohjaus- ja arviointikäynnit on tehty kaikille alueen hyvinvointialueille	2023	3	3	3	3	3	3	3,0	
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022							
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021							
HVA-projektin tulosten hyödyntäminen ja toimeenpano sekä jatkokehittäminen Tavoite 2023: AVI-kohtainen "HVA-projektin tuotokset on toimeenpantu ja otettu käyttöön virastossa" ja AVIT yhteensä "HVA-projektin jatkokehitys-ehdotukset on toteutettu"	2023	3	3	3	3	3	3	3,0	
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022							
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021							
Hyvinvointialueiden omavalvontaohjelmat ja hyvinvointialueen ja sen järjestämisvastuuseen kuuluvan yksityisen palveluntuottajan omavalvontasuunnitelmat Tavoite 2023: Hyvinvointialueella on laadittu omavalvontaohjelmat ja -suunnitelmat	2023	3	3	3	3	3	3	3,0	
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022							
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021							
Osallistuminen hyvinvointialueiden arviointi-prosessiin sekä raportointiin ja prosessin kehittäminen yhteistyössä THL:n ja Valviran kanssa Tavoite 2023: Avien vastuulla olevat toimenpiteet on tehty ja on osallistuttu kehittämissyhteistyöhön	2023	3	3	3	3	3	3	3,0	
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022							
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021							
Hyvinvointialueiden seuranta- ja arviointitehtävän toteuttamisen koordinointi ja asiantuntija-arvioiden laatiminen pelastustoimen palveluiden tilan ja rahoituksen riittävyyden arvioimiseksi Tavoite 2023: Seuranta- ja arviointitehtävän toteuttamista on koordinoitu ja asiantuntija-arviot on laadittu	2023	3	3	3	3	3	3	3,0	
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022							
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021							

Liite 2. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarit ja toteumat vuosina 2021–2023

Taulukoissa esitetään aluehallintovirastojen tulossopimuksessa määritellyt yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vaikuttavuustavoitteiden mittarit ja toteumat vuosilta 2021–2023. Tavoitellun kehityksen toteutuminen mittareilla tarkastellen on arvioitu viisiportaisella asteikolla sekä värisymboleilla:

- 5 = erinomainen (asetettu tavoite ylitettiin selvästi), ● (vihreä)
- 4 = hyvä (asetettu tavoite saavutettiin), ● (vihreä)
- 3 = kohtalainen (asetetusta tavoitteesta jäätii), ● (keltainen)
- 2 = välttävä (asetetusta tavoitteesta jäätii selvästi), ● (punainen)
- 1 = heikko (asetetusta tavoitteesta jäätii erittäin paljon), ● (punainen)
- 0 = ei voida arvioida (asetetusta tavoitteesta luovuttiin tai tietoa toteumasta ei ole saatavilla).

Taulukoissa käytettyjen virastojen lyhenteet ovat:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)
- Lounais-Suomen aluehallintovirasto (LSAVI)
- Itä-Suomen aluehallintovirasto (ISAVI)
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (LSSAVI)
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI)
- Lapin aluehallintovirasto (LAAVI)
- kaikki aluehallintovirastot (AVIT).

Peruspalvelut ovat turvallisesti ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Peruspalvelut ovat turvallisesti ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2023-2026	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika kehittyä valtion talousarviossa sosiaali- ja terveysministeriön (STM) pääluokassa tavoitteeksi asetetun mukaisesti	2023	● 1	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 1,8
	2022	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2,0
	2021	● 2	● 3	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2,3
Odotusaika lääkärille yli 7 päivää, prosenttiosuus	2023	55,3	42,2	46,3	40,6	49,2	42,3	46,0
	2022	40,1	45,3	51,7	44,1	58,0	38,4	46,3
	2021	39,0	48,0	37,0	45,0	39,0	49,0	42,8
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus kehittyä valtion talousarviossa sosiaali- ja terveysministeriön (STM) pääluokassa tavoitteeksi asetetun mukaisesti	2023	Ei voida arvioida						
	2022	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
Lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus, prosenttia tarvinneista	2023	Tietoa toteumasta ei saatavilla (Sotkanet)						
	2022	25,8	24,4	24,7	23,6	27,6	24,0	25,0
	2021	20,5	19,9	18,2	17,2	21,0	18,9	19,3
Varhaiskasvatuksen saatavuus ja laatu paranevat	2023	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2022	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2021	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
Oppilaan oikeusturva paranee	2023	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2022	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2021	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2023-2026	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Alueilla toimivilla viranomaisilla ja muilla julkishallinnon toimijoilla, järjestöillä ja elinkeinoelämällä on yhteinen ymmärrys alueen riskeistä ja jaettu käsitys eri toimijoiden rooleista ja tehtävistä sekä kyvystä toimia häiriötilanteissa. (Alueellinen riskiarvio on ajantasainen ja sitä hyödynnetään valmiussuunnittelussa ja valmiusharjoituksissa.)	2023	● 4,0	● 3,7	● 3,8	● 3,8	● 3,8	● 4,0	● 3,8
	2022	● 3,8	● 3,7	● 3,5	● 4,0	● 4,0	● 4,0	● 3,8
	2021	● 3,8	● 3,7	● 3,5	● 3,3	● 3,8	● 3,7	● 3,6

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2023-2026	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Alueen kunnilla ja viranomaisilla sekä muilla toimijoilla on ajantasaiset ja yhteensovitettut valmiussuunnitelmat. Alueen kunnilla on voimassa olevat, ajantasaiset ja kansallisia linjauksia noudattelevat turvallisuussuunnitelmat, joita toimeenpannaan laajassa yhteistyössä. Kuntia koskevat turvallisuussuunnitelmat voivat olla kunta-kohtaisia, seutukunnallisia tai maakunnallisia.	2023	0	4	3	3	4	3	3,4
	2022	3	3	3	3	3	3	3,0
	2021	0	4	3	3	3	3	3,2

Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee

Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2023-2026	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisistä vähenee	2023	Ei voida arvioida, tietoa toteumasta ei ole saatavilla						
	2022	Ei voida arvioida, tietoa toteumasta ei ole saatavilla						
	2021	1	1	1	1	1	1	1,0
Kuntien kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoiminnan valtionavustusten alueellinen kattavuus ja kohdentuminen paranevat	2023	4	4	4	4	4	4	4,0
	2022	4	4	4	4	4	3	3,8
	2021	4	5	5	5	4	4	4,5
Yhä useampi nuori ohjautuu koulutukseen tai työhön suoraan palvelusta (mm. työpajat)	2023	4	4	3	4	3	3	3,5
	2022	4	3	3	4	3	3	3,3
	2021	4	3	3	3	3	3	3,2

Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2023-2026	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Täydennyskoulutuksen saatavuus, monimuotoisuus ja vaikuttavuus lisääntyvät	2023	4	4	4	4	4	4	4,0
	2022	4	4	4	4	4	4	4,0
	2021	4	4	4	5	4	4	4,2

Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2023-2026	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Monimuotoinen viranomaisyhteistyö on systemaattista ja tuottaa lisäarvoa yhdennetyissä lupamenettelyissä, ja asiakkaiden ja sidosryhmien palaute yhteistyöstä paranee	2023	4,3	4,0	4,0	4,0	3,7	4,0	4,0
	2022	2,7	4,0	2,3	2,7	2,7	4,0	3,1
	2021	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

Ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat

Ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat									
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2023-2026	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT	
Toimintansa parantaneiden elintarvikealan toimijoiden osuus (Oivassa arvosanat C, D => A, B) kasvaa	2023	● 3	● 4	● 5	● 3	● 4	● 5	● 4,0	
	2022	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0	
	2021	● 4	● 4	● 5	● 4	● 4	● 3	● 4,0	
Todetut vastustettavat eläintautitapaukset eivät muutu pysyviksi	2023	● 5	● 5	● 5	● 3	● 5	● 5	● 4,7	
	2022	● 5	● 4	● 4	● 3	● 5	● 5	● 4,3	
	2021	● 5	● 5	● 5	● 5	● 5	● 5	● 5,0	
Vakavien eläinsuojelutapausten (EsL 44§) osuus vähenee	2023	● 3	● 3	● 3	● 3	● 4	● 4	● 3,3	
	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0	
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0	

Vihreän siirtymä vauhdittuu

Vihreän siirtymä vauhdittuu									
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2023-2026	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT	
Vihreän siirtymän investoinnit kasvavat	2023	● 5	-	● 4	● 5	● 3	-	● 4,3	
	2022	Ei raportoitu vuonna 2022							
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021							

Liite 3: Hallinnonalakohtaiset siirtomenot aluehallintovirastoittain miljoonaa euroa vuosina 2021–2023

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2023	2022	2021
Maa- ja metsätalousministeriö		2		
Opetus- ja kulttuuriministeriö		24	27	22
Sosiaali- ja terveysministeriö		2	39	39
Valtiovarainministeriö		0	1	1
Yhteensä		28	67	63

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2023	2022	2021
Maa- ja metsätalousministeriö		1		
Opetus- ja kulttuuriministeriö		8	9	8
Sosiaali- ja terveysministeriö		138	196	55
Valtiovarainministeriö		0	200	0
Yhteensä		148	405	64

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2023	2022	2021
Maa- ja metsätalousministeriö		1		
Opetus- ja kulttuuriministeriö		7	8	7
Sosiaali- ja terveysministeriö		2	19	20
Valtiovarainministeriö		0	0	0
Yhteensä		10	27	27

Länsi - ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2023	2022	2021
Maa- ja metsätalousministeriö		2		
Opetus- ja kulttuuriministeriö		18	21	20
Sosiaali- ja terveysministeriö		2	22	23
Valtiovarainministeriö		2	2	2
Yhteensä		24	45	45

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2023	2022	2021
Maa- ja metsätalousministeriö		1		
Opetus- ja kulttuuriministeriö		7	8	7
Sosiaali- ja terveysministeriö		1	18	18
Valtiovarainministeriö		0	0	0
Yhteensä		9	26	25

Lapin aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2023	2022	2021
Maa- ja metsätalousministeriö		0		
Opetus- ja kulttuuriministeriö		6	7	6
Sosiaali- ja terveysministeriö		1	1	1
Valtiovarainministeriö		0	0	0
Yhteensä		7	9	8

Liite 4. Aluehallintovirastojen seurantamittarit vuosina 2021–2023

Aluehallintovirastot seuraavat myös seuraavien tulossopimuksen tavoitteisiin kytkeytyvien seurantakohteiden ja indikaattorien kehitystä.

Taulukoissa käytetyt lyhenteet ovat:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)
- Lounais-Suomen aluehallintovirasto (LSAVI)
- Itä-Suomen aluehallintovirasto (ISAVI)
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (LSSAVI)
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI)
- Lapin aluehallintovirasto (LAAVI)
- kaikki aluehallintovirastot (AVIT)

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Opetustoimen ennaltaehkäisevien toimenpiteiden ja ennakkollisen ohjauksen suunnitelman mukainen toteutuminen, toteutumisaste %	ESAVI 74 LSAVI 92 ISAVI 82 LSSAVI fi 71 LSSAVI sv 87 PSAVI 75 LAAVI 70 AVIT 86	Ei raportoitu vuonna 2022	Ei raportoitu vuonna 2021
Varhaiskasvatuksen ennaltaehkäisevien toimenpiteiden ja ennakkollisen ohjauksen suunnitelman mukainen toteutuminen, toteutumisaste %	ESAVI 100 LSAVI 100 ISAVI 100 LSSAVI fi 100 LSSAVI sv 100 PSAVI 80 LAAVI 100 AVIT 96,7	Ei raportoitu vuonna 2022	Ei raportoitu vuonna 2021

Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Lastensuojelun valvonta-, ohjaus- ja arviointikäyntien sekä lupakäyntien lukumäärä	ESAVI 58 LSAVI 11 ISAVI 40 LSSAVI 56 PSAVI 19 LAAVI 4 AVIT 188	ESAVI 36 LSAVI 31 ISAVI 43 LSSAVI 110 PSAVI 17 LAAVI 9 AVIT 246	ESAVI 54 LSAVI 18 ISAVI 24 LSSAVI 87 PSAVI 12 LAAVI 8 AVIT 203

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Lasten määrä, joiden kanssa on keskusteltu lasten-suojelun valvonta-, ohjaus- ja arviointikäynneillä	ESAVI 188 LSAVI 13 ISAVI 10 LSSAVI 104 PSAVI 30 LAAVI 10 AVIT 355	ESAVI 38 LSAVI 19 ISAVI 22 LSSAVI 76 PSAVI 37 LAAVI 10 AVIT 202	ESAVI 30 LSAVI 4 ISAVI 0 LSSAVI 24 PSAVI 36 LAAVI 3 AVIT 97
Yksityisten ja julkisten varhaiskasvatuksen yksiköiden ennakollisen ohjauksen ja neuvontakertojen sekä ennalta ilmoitettujen että ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien lukumäärä: Ohjaus- ja neuvontakerrat	ESAVI 509 LSAVI 151 ISAVI 128 LSSAVI fi 319 LSSAVI sv 45 PSAVI 58 LAAVI 105 AVIT 1 315	ESAVI 264 LSAVI 154 ISAVI 117 LSSAVI fi 273 LSSAVI sv 182 PSAVI 163 LAAVI 130 AVIT 1 283	ESAVI 318 LSAVI 193 ISAVI 143 LSSAVI 437 PSAVI 177 LAAVI 116 AVIT 1 384
Yksityisten ja julkisten varhaiskasvatuksen yksiköiden ennakollisen ohjauksen ja neuvontakertojen sekä ennalta ilmoitettujen että ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien lukumäärä: Ohjauskäynnit ja -tilaisuudet	ESAVI 15 LSAVI 13 ISAVI 25 LSSAVI fi 31 LSSAVI sv 10 PSAVI 1 LAAVI 14 AVIT 109	ESAVI 13 LSAVI 8 ISAVI 6 LSSAVI 17 PSAVI 0 LAAVI 0 AVIT 44	Ei raportoitu vuonna 2021
Yksityisten ja julkisten varhaiskasvatuksen yksiköiden ennakollisen ohjauksen ja neuvontakertojen sekä ennalta ilmoitettujen että ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien lukumäärä: Ennalta ilmoitetut tarkastuskäynnit	ESAVI 2 LSAVI 12 ISAVI 0 LSSAVI fi 6 LSSAVI sv 1 PSAVI 1 LAAVI 0 AVIT 22	ESAVI 2 LSAVI 13 ISAVI 1 LSSAVI 3 PSAVI 0 LAAVI 0 AVIT 19	Ei raportoitu vuonna 2021
Yksityisten ja julkisten varhaiskasvatuksen yksiköiden ennakollisen ohjauksen ja neuvontakertojen sekä ennalta ilmoitettujen että ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien lukumäärä: Ennalta ilmoittamattomat tarkastuskäynnit	ESAVI 2 LSAVI 2 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 LAAVI 4 AVIT 8	ESAVI 0 LSAVI 3 ISAVI 4 LSSAVI 2 PSAVI 0 LAAVI 0 AVIT 9	Ei raportoitu vuonna 2021
Sote-valvontaohjelman painopisteiden/kohteiden mukaiset ohjaus- ja arviointikäynnit, käyntien määrä	ESAVI 10 LSAVI 2 ISAVI 3 LSSAVI 5 PSAVI 4 LAAVI 2 AVIT 26	ESAVI 19 LSAVI 0 ISAVI 4 LSSAVI 5 PSAVI 1 LAAVI 4 AVIT 33	ESAVI 10 LSAVI 2 ISAVI 1 LSSAVI 5 PSAVI 1 LAAVI 3 AVIT 22
Kunnallisen ympäristöterveydenhuollon arviointi- ja ohjauskäyntien käynnistäminen ja vakiinnuttaminen, toteutuneet arviointikäynnit, käyntimäärät/ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet, prosenttia	ESAVI 100 LSAVI 100 ISAVI 80 LSSAVI 100 PSAVI 100 LAAVI 100 AVIT 96,7	ESAVI 92 LSAVI 100 ISAVI 100 LSSAVI 100 PSAVI 100 LAAVI 100 AVIT 98,7	ESAVI 83 LSAVI 75 ISAVI 100 LSSAVI 100 PSAVI 100 LAAVI 100 AVIT 93,0

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Kilpailu- ja kuluttaja- sekä elinkeino-oikeudellisten tehtävien toimintasuunnitelman toteutumisaste, prosenttia	ESAVI 100 LSAVI 90 ISAVI 100 LSSAVI 100 PSAVI 100 LAAVI 100 AVIT 98,3	ESAVI 100 LSAVI 90 ISAVI 100 LSSAVI 100 PSAVI 100 LAAVI 94 AVIT 97,3	ESAVI 100 LSAVI 100 ISAVI 100 LSSAVI 100 PSAVI 100 LAAVI 100 AVIT 100
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontatoimien lukumäärä: Tarkastukset (koko toimintaa koskevat), kappaletta	ESAVI 25	ESAVI 14	ESAVI 16
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontatoimien lukumäärä: Muut valvontatoimenpiteet , kappaletta	ESAVI 88	ESAVI 352	ESAVI 40
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonnan hallinnollisten seuraamusten lukumäärä, kappaletta	ESAVI 4	ESAVI 0	ESAVI 0

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Alkoholiluvat, keskimääräinen käsittelyaika, kuukautta <i>Vuoden 2023 käsittelyajat ajalta 18.4.–31.12.2023 (uusi alkoholielinkeinorekisterin käyttöönotto 18.4.2023)</i>	ESAVI 0,5 LSAVI 0,4 ISAVI 0,4 LSSAVI 0,7 PSAVI 0,7 LAAVI 0,7 AVIT 0,4	ESAVI 0,4 LSAVI 0,6 ISAVI 0,5 LSSAVI 0,4 PSAVI 0,2 LAAVI 0,3 AVIT 0,5	ESAVI 0,5 LSAVI 0,6 ISAVI 0,5 LSSAVI 0,7 PSAVI 0,5 LAAVI 0,3 AVIT 0,6
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	ESAVI 3,1 LSAVI 1,8 ISAVI 2,8 LSSAVI 2,3 PSAVI 1,3 LAAVI 1,0 AVIT 2,6	ESAVI 2,9 LSAVI 1,9 ISAVI 2,2 LSSAVI 2,0 PSAVI 1,5 LAAVI 1,2 AVIT 2,4	ESAVI 2,7 LSAVI 1,8 ISAVI 2,0 LSSAVI 1,7 PSAVI 1,6 LAAVI 1,4 AVIT 2,2
Yksityisen varhaiskasvatuksen lupakäsittelyt ja ilmoitukset, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta <i>Vuosina 2021–2022 yksityisen varhaiskasvatuksen rekisteröinnit ja ilmoitukset</i>	ESAVI 1,0 LSAVI 0,8 ISAVI 0,8 LSSAVI 0,9 PSAVI 1,0 LAAVI 0,9 AVIT 1,0	ESAVI 0,2 LSAVI 0,5 ISAVI 0,8 LSSAVI 0,6 PSAVI 0,6 LAAVI 1,9 AVIT 0,5	ESAVI 0,4 LSAVI 0,9 ISAVI 1,5 LSSAVI 1,1 PSAVI 3,4 LAAVI 1,2 AVIT 1,2
Alkoholilupien aluehallintovirastoittain yhteenlaskettujen mediaanikäsittelyaikojen keskihajonta <i>Vuoden 2023 mediaanikäsittelyajat ajalta 18.4.–31.12.2023 (uusi alkoholielinkeinorekisterin käyttöönotto 18.4.2023)</i>	AVIT 0,2	AVIT 0,2	AVIT 0,1
Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien aluehallintovirastoittain yhteenlaskettujen mediaanikäsittelyaikojen keskihajonta	AVIT 0,8	AVIT 0,6	AVIT 0,5

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Ympäristö- ja vesilupien aluehallintovirastoittain yhteenlaskettujen mediaanikäsitellyäaikojen keskiarvoa	AVIT 1,1	AVIT 1,7	AVIT 1,2
Ympäristö- ja vesilupahakemukset, keskimääräinen käsitellyäaika (keskiarvo), kuukautta, hakemuksen vireille tulosta päätöksen antoon	ESAVI 9,3 ISAVI 10,9 LSSAVI 14,2 PSAVI 13,7 AVIT 11,6	ESAVI 8,9 ISAVI 10,0 LSSAVI 14,7 PSAVI 12,9 AVIT 11,3	ESAVI 9,9 ISAVI 11,0 LSSAVI 14,2 PSAVI 13,1 AVIT 11,9
Ympäristönsuojelulain mukaiset kaikki lupa-asiat (mediaanikäsitellyäaika, kuukautta, hakemuksen kuuluttamisesta/lausuntopyynnöstä päätöksenantoon)	ESAVI 5,4 ISAVI 7,0 LSSAVI 6,1 PSAVI 6,1 AVIT 5,9	ESAVI 5,5 ISAVI 6,2 LSSAVI 7,2 PSAVI 6,7 AVIT 6,4	ESAVI 6,1 ISAVI 6,7 LSSAVI 6,4 PSAVI 4,0 AVIT 6,8
Vesilain mukaiset kaikki lupa-asiat (mediaanikäsitellyäaika, kuukautta, hakemuksen kuuluttamisesta/lausuntopyynnöstä päätöksenantoon)	ESAVI 5,1 ISAVI 4,8 LSSAVI 4,7 PSAVI 4,9 AVIT 5,0	ESAVI 5,0 ISAVI 4,6 LSSAVI 4,2 PSAVI 6,4 AVIT 5,0	ESAVI 5,3 ISAVI 4,1 LSSAVI 5,1 PSAVI 6,7 AVIT 5,3
YVA-hankkeille tehtyjen lupapäätösten määrä, kappaletta	ESAVI 13 ISAVI 1 LSSAVI 3 PSAVI 4 AVIT 21	ESAVI 14 ISAVI 5 LSSAVI 12 PSAVI 8 AVIT 39	ESAVI 9 ISAVI 2 LSSAVI 3 PSAVI 4 AVIT 18
Luvitetut hankkeet, joiden taustalla on YVA-lain (252/2017, 13 §) YVA-päätös siitä, että hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä, kappaletta	ESAVI 11 ISAVI 1 LSSAVI 7 PSAVI 1 AVIT 20	ESAVI 7 ISAVI 0 LSSAVI 4 PSAVI 2 AVIT 13	ESAVI 10 ISAVI 1 LSSAVI 1 PSAVI 0 AVIT 12
Espoon sopimuksen mukaiset (kansainvälinen kuuleminen) luvitetut hankkeet, kappaletta	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 1 AVIT 1	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0
Ympäristölupien BAT-tarkistukset, 10 kuukauden käsitellyäaikatavoitteen ylittäneet, kappaletta	ESAVI 0 ISAVI 4 LSSAVI 2 PSAVI 1 AVIT 7	ESAVI 1 ISAVI 5 LSSAVI 9 PSAVI 0 AVIT 15	ESAVI 6 ISAVI 3 LSSAVI 4 PSAVI 3 AVIT 16
eLuvan kautta vireille tulleiden asioiden osuus kaikista vireille tulleista asioista, prosenttia	ESAVI 28,4 ISAVI 43,4 LSSAVI 19,7 PSAVI 22,6 AVIT 27,4	ESAVI 19,0 ISAVI 28,0 LSSAVI 17,3 PSAVI 14,9 AVIT 21,9	ESAVI 20,7 ISAVI 38,4 LSSAVI 25,1 PSAVI 18,1 AVIT 23,3
Yli 12 kk vireillä olleiden ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisten asioiden kappalemäärä	ESAVI 42 ISAVI 34 LSSAVI 58 PSAVI 66 AVIT 200	ESAVI 56 ISAVI 29 LSSAVI 71 PSAVI 81 AVIT 237	Ei raportoitu vuonna 2021

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleiden ympäristön-suojelulain ja vesilain mukaisten asioiden kappalemäärä	ESAVI 9 ISAVI 14 LSSAVI 15 PSAVI 29 AVIT 67	ESAVI 12 ISAVI 13 LSSAVI 32 PSAVI 45 AVIT 102	ESAVI 6 ISAVI 2 LSSAVI 25 PSAVI 47 AVIT 80
Ympäristölupien yhden luukun periaatteen soveltaminen (1.9.2020 alkaen), kappalemäärä kuinka moneen asiaan sovellettu	ESAVI 1 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 1	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta (sisältää kaikki kanteluryhmät)	ESAVI 9,7 LSAVI 7,1 ISAVI 6,5 LSSAVI 3,7 PSAVI 4,7 LAAVI 3,7 AVIT 7,0	ESAVI 9,4 LSAVI 9,4 ISAVI 5,1 LSSAVI 6,0 PSAVI 5,7 LAAVI 5,0 AVIT 7,5	ESAVI 9,8 LSAVI 9,0 ISAVI 6,3 LSSAVI 4,1 PSAVI 6,1 LAAVI 5,1 AVIT 7,4
Opetustoimen kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	ESAVI 3,3 LSAVI 7,9 ISAVI 7,3 LSSAVI 8,5 PSAVI 8,5 LAAVI 7,0 AVIT 6,4	ESAVI 5,2 LSAVI 8,9 ISAVI 6,7 LSSAVI 9,0 PSAVI 9,3 LAAVI 7,2 AVIT 7,1	ESAVI 6,4 LSAVI 6,6 ISAVI 8,0 LSSAVI 7,6 PSAVI 9,3 LAAVI 10,0 AVIT 7,4
Varhaiskasvatuksen kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	ESAVI 2,4 LSAVI 2,5 ISAVI 2,0 LSSAVI 3,0 PSAVI 7,3 LAAVI 1,0 AVIT 3,0	ESAVI 3,0 LSAVI 2,2 ISAVI 4,0 LSSAVI 3,4 PSAVI 5,6 LAAVI 0,7 AVIT 3,2	ESAVI 4,5 LSAVI 8,1 ISAVI 2,0 LSSAVI 1,8 PSAVI 5,6 LAAVI 10,5 AVIT 5,1
Opetustoimen oikaisuvaatimukset, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	ESAVI 3,7 LSAVI 2,4 ISAVI 1,9 LSSAVI 1,9 PSAVI 1,8 LAAVI 2,3 AVIT 3,1	ESAVI 3,6 LSAVI 1,4 ISAVI 1,4 LSSAVI 1,9 PSAVI 1,2 LAAVI 1,7 AVIT 2,8	ESAVI 3,1 LSAVI 1,9 ISAVI 1,6 LSSAVI 2,3 PSAVI 1,3 LAAVI 2,6 AVIT 2,7
Vireille tulleiden kantelujen määrä, kolmen vuoden liukuva keskiarvo	ESAVI 1 768 LSAVI 467 ISAVI 493 LSSAVI 944 PSAVI 492 LAAVI 196 AVIT 4 359	ESAVI 1 645 LSAVI 436 ISAVI 474 LSSAVI 879 PSAVI 459 LAAVI 186 AVIT 4 080	ESAVI 1 624 LSAVI 458 ISAVI 468 LSSAVI 852 PSAVI 440 LAAVI 190 AVIT 3 997

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen osuus kaikista vireille tulleista kanteluista, prosenttia (sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut, varhaiskasvatuksen kantelut)	ESAVI 42,6 LSAVI 42,5 ISAVI 56,5 LSSAVI 42,6 PSAVI 59,4 LAAVI 54,0 AVIT 46,5	ESAVI 25,5 LSAVI 40,6 ISAVI 43,0 LSSAVI 42,8 PSAVI 48,2 LAAVI 34,1 AVIT 35,8	ESAVI 23,1 LSAVI 23,0 ISAVI 27,2 LSSAVI 27,2 PSAVI 31,3 LAAVI 21,5 AVIT 25,5
(Soten suunnitelmallinen valvonta, työaika) / (soten reaktiivinen valvonta + kantelut, työaika), prosenttia	ESAVI 7,9 LSAVI 8,8 ISAVI 9,3 LSSAVI 16,4 PSAVI 20,0 LAAVI 23,0 AVIT 11,6	ESAVI 6,2 LSAVI 3,8 ISAVI 8,7 LSSAVI 9,5 PSAVI 14,5 LAAVI 12,0 AVIT 8,1	ESAVI 2,6 LSAVI 3,2 ISAVI 6,1 LSSAVI 6,2 PSAVI 5,1 LAAVI 9,8 AVIT 4,4

Varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Maanpuolustuskurssien laatu, kurssipalautteen keskiarvo (asteikolla 1–5)	ESAVI 4,4 LSAVI 4,6 ISAVI 4,5 LSSAVI 4,3 PSAVI 4,8 LAAVI 4,7 AVIT 4,6	ESAVI 4,3 LSAVI 4,5 ISAVI 4,6 LSSAVI 4,0 PSAVI 4,8 LAAVI 4,5 AVIT 4,5	ESAVI 4,3 LSAVI 4,2 ISAVI 4,5 LSSAVI 4,2 PSAVI 4,8 LAAVI 4,2 AVIT 4,4

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Seurantamittari	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Aluehallintovirastot on ollut mukana valvontatyössä hyödynnettävien Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedonkeruiden kehittämisessä ja suunnittelemisessa (itsearviointi: kattavasti, hyvin, kohtalaisesti, heikosti, ei lainkaan)	ESAVI Hyvin LSAVI Hyvin ISAVI Hyvin LSSAVI Hyvin PSAVI Hyvin LAAVI Hyvin AVIT Hyvin	ESAVI Hyvin LSAVI Hyvin ISAVI Hyvin LSSAVI Hyvin PSAVI Hyvin LAAVI Hyvin AVIT Hyvin	ESAVI Hyvin LSAVI Hyvin ISAVI Hyvin LSSAVI Hyvin PSAVI Hyvin LAAVI Hyvin AVIT Hyvin

Liite 5. Aluehallintovirastojen henkilötyövuodet 2021–2023

Aluehallintovirastojen henkilötyövuodet vuosina 2021–2023

Aluehallintovirastot	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Vastuualue									
Ylijohtajat ja johdon tuet	26,3	26,1	27,8	0,0	0,0	0,5	26,3	26,1	28,4
Opetus- ja kulttuuritoimi	98,9	98,8	101,5	1,0	2,6	2,2	99,9	101,4	103,7
Pelastustoimi ja varautuminen	46,7	38,6	37,6	1,9	2,9	2,7	48,7	41,5	40,3
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	404,8	387,1	402,2	8,0	7,0	5,3	412,8	394,1	407,5
Ympäristöluvut	142,3	144,5	138,7	6,4	2,9	4,7	148,7	147,3	143,4
Erikoistumisyksiköt	13,9	14,3	14,1	0,0	0,0	0,0	13,9	14,3	14,1
Hallinto- ja kehittämispalvelut	114,6	118,5	128,0	4,2	2,8	2,5	118,8	121,3	130,5
avi-momentti yhteensä	847,6	827,8	849,9	-	-	-	847,6	827,8	849,9
Työsuojelu	439,3	432,0	414,8	0,0	0,0	0,0	439,3	432,0	414,8
Yhteensä	1286,9	1259,9	1264,7	21,6	18,2	17,8	1308,5	1278,1	1282,6
Sisältää erikoistumistehtäviä	28,4	18,9	21,7	4,0	3,1	2,3	32,4	22,0	24,0

Etelä-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2021–2023

Etelä-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,5	4,9	4,1	0,0	0,0	0,5	4,5	4,9	4,6
Opetus- ja kulttuuritoimi	24,6	24,1	24,9	0,0	1,1	0,2	24,6	25,2	25,1
Pelastustoimi ja varautuminen	14,0	11,0	11,5	0,2	1,0	1,0	14,2	12,0	12,4
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	160,9	151,3	155,0	0,6	1,5	0,6	161,5	152,8	155,6
Ympäristöluvut	52,0	53,4	51,9	2,2	1,2	1,3	54,2	54,5	53,2
Hallinto- ja kehittämispalvelut	114,6	118,5	128,0	4,2	2,8	2,5	118,8	121,3	130,5
avi-momentti yhteensä	370,6	363,1	375,3	-	-	-	370,6	363,1	375,3
Työsuojelu	183,6	185,7	171,6	0,0	0,0	0,0	183,6	185,7	171,6
Yhteensä	554,1	548,8	546,9	7,2	7,6	6,2	561,4	556,4	553,1
Sisältää erikoistumistehtäviä	20,7	14,9	17,4	0,0	0,1	0,0	20,7	15,0	17,4

Lounais-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2021–2023

Lounais-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,0	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0	4,0	4,0	4,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	12,3	11,4	12,9	0,0	0,5	1,0	12,3	11,9	13,8
Pelastustoimi ja varautuminen	5,6	5,6	4,9	0,0	0,0	0,0	5,6	5,6	4,9
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	48,4	47,6	48,0	5,3	4,5	4,1	53,7	52,1	52,1
Sisäinen tarkastus	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0
avi-momentti yhteensä	71,3	69,6	70,7	-	-	-	71,3	69,6	70,7
Työsuojelu	61,9	59,5	58,4	0,0	0,0	0,0	61,9	59,5	58,4
Yhteensä	133,2	129,1	129,1	5,3	5,0	5,1	138,5	134,1	134,2
Sisältää erikoistumistehtäviä	0,2	0,0	0,0	4,0	2,9	2,3	4,3	2,9	2,3

Itä-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2021–2023

Itä-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,0	4,2	5,0	0,0	0,0	0,0	4,0	4,2	5,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	17,0	17,2	17,7	0,0	0,0	0,0	17,0	17,2	17,7
Pelastustoimi ja varautuminen	6,5	5,7	5,3	0,0	0,0	0,0	6,5	5,7	5,3
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	48,7	46,1	50,0	0,7	0,0	0,0	49,3	46,1	50,0
Ympäristöluvut	19,5	17,6	18,7	2,3	1,4	1,7	21,8	19,0	20,4
avi-momentti yhteensä	95,7	90,8	96,7	-	-	-	95,7	90,8	96,7
Työsuojelu	48,9	46,6	45,6	0,0	0,0	0,0	48,9	46,6	45,6
Yhteensä	144,5	137,4	142,3	2,9	1,4	1,7	147,5	138,8	144,0
Sisältää erikoistumistehtäviä	0,9	0,6	0,8	0,0	0,0	0,0	0,9	0,6	0,8

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2021–2023

Länsi- ja Sisä-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,2	4,4	6,0	0,0	0,0	0,0	4,2	4,4	6,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	24,2	24,8	24,2	0,0	0,0	0,0	24,2	24,8	24,2
Pelastustoimi ja varautuminen	9,3	7,8	7,8	0,8	1,0	1,0	10,1	8,8	8,8
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	83,6	80,3	81,9	0,8	1,0	0,5	84,4	81,3	82,4
Ympäristöluvut	37,6	41,2	38,6	1,3	0,3	1,6	39,0	41,6	40,2
Ruotsinkielinen opetustoimi	12,9	13,3	13,1	0,0	0,0	0,0	12,9	13,3	13,1
avi-momentti yhteensä	171,9	171,8	171,5	-	-	-	171,9	171,8	171,5
Työsuojelu	93,2	88,2	87,6	0,0	0,0	0,0	93,2	88,2	87,6
Yhteensä	265,2	260,0	259,1	2,9	2,3	3,2	268,1	262,3	262,3
Sisältää erikoistumistehtäviä	3,3	0,7	0,5	0,0	0,0	0,0	3,3	0,7	0,5

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2021–2023

Pohjois-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	5,6	5,2	5,0	0,0	0,0	0,0	5,6	5,2	5,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	10,1	10,2	10,9	1,0	1,0	1,0	11,1	11,2	11,9
Pelastustoimi ja varautuminen	7,7	5,0	4,4	0,9	0,9	0,7	8,7	5,9	5,0
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	39,8	37,8	40,8	0,7	0,0	0,0	40,5	37,8	40,8
Ympäristöluvut	33,2	32,3	29,6	0,7	0,0	0,0	33,9	32,3	29,6
avi-momentti yhteensä	96,5	90,5	90,7	-	-	-	96,5	90,5	90,7
Työsuojelu	51,8	52,1	51,7	0,0	0,0	0,0	51,8	52,1	51,7
Yhteensä	148,3	142,6	142,4	3,3	1,9	1,7	151,5	144,5	144,1
Sisältää erikoistumistehtäviä	2,8	2,2	2,1	0,0	0,0	0,0	2,8	2,2	2,1

Lapin aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2021–2023

Lappi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	3,9	3,4	3,7	0,0	0,0	0,0	3,9	3,4	3,7
Opetus- ja kulttuuritoimi	10,7	11,1	10,9	0,0	0,0	0,0	10,7	11,1	10,9
Pelastustoimi ja varautuminen	3,6	3,5	3,8	0,0	0,0	0,0	3,6	3,5	3,8
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	23,4	24,0	26,5	0,0	0,0	0,0	23,4	24,0	26,5
avi-momentti yhteensä	41,7	42,0	44,9	-	-	-	41,7	42,0	44,9
Yhteensä	41,7	42,0	44,9	0,0	0,0	0,0	41,7	42,0	44,9
Sisältää erikoistumistehtäviä	0,5	0,5	0,9	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,9

Liite 6: Aluehallintovirastojen nettobudjetoidut tulot euroa (pl. työsuojelu) vuosina 2021–2023

Alkoholilainsäädännön nojalla perittävät maksut

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	1 165 573	859 045	648 131
Lounais-Suomi	413 557	278 248	179 091
Itä-Suomi	231 831	175 332	131 485
Länsi- ja Sisä-Suomi	553 155	365 436	256 160
Pohjois-Suomi	167 020	131 894	104 401
Lappi	122 106	69 511	51 836
Yhteensä	2 653 242	1 879 466	1 371 104

Yksityisen sosiaalipalvelujen valvonnasta perittävät maksut

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	487 875	376 965	399 430
Lounais-Suomi	160 625	138 500	152 115
Itä-Suomi	301 684	138 360	143 065
Länsi- ja Sisä-Suomi	250 645	263 820	232 220
Pohjois-Suomi	109 620	145 475	93 540
Lappi	42 550	38 625	40 045
Yhteensä	1 352 999	1 101 745	1 060 415

Yksityisen terveydenhuollon palvelujen valvonnasta perittävät maksut

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	1 666 656	1 178 962	1 177 522
Lounais-Suomi	367 853	310 374	346 266
Itä-Suomi	295 248	225 968	234 684
Länsi- ja Sisä-Suomi	725 398	490 552	553 430
Pohjois-Suomi	276 244	214 152	189 806
Lappi	105 138	71 680	81 070
Yhteensä	3 436 537	2 491 688	2 582 778

Ympäristöluvut

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	2 262 135	2 208 006	2 211 946
Lounais-Suomi	-	-	0
Itä-Suomi	569 851	472 680	452 755
Länsi- ja Sisä-Suomi	948 917	1 219 466	1 278 254
Pohjois-Suomi	1 065 152	983 888	779 949
Lappi	-	-	0
Yhteensä	4 846 054	4 884 040	4 722 904

Eläinlupat

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	226 826	165 434	149 025
Lounais-Suomi	-	-	0
Itä-Suomi	-	-	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	-	-	0
Pohjois-Suomi	-	-	0
Lappi	-	-	0
Yhteensä	226 826	165 434	149 025

Poronlihatarkastusmaksut

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	-	-	-
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	-	-	-
Länsi- ja Sisä-Suomi	-	-	-
Pohjois-Suomi	-	-	-
Lappi	215 561	154 247	145 512
Yhteensä	215 561	154 247	145 512

Muut julkisoikeudelliset tuotot

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	388 255	335 202	567 814
Lounais-Suomi	71 396	88 611	72 534
Itä-Suomi	51 548	65 354	52 858
Länsi- ja Sisä-Suomi	141 469	179 042	177 765
Pohjois-Suomi	65 613	70 737	73 822
Lappi	30 877	42 419	37 236
Yhteensä	749 158	781 363	982 029

Vuokrat, käyttökorvaukset, korkotuotot ja muut toiminnan tuotot

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	499 113	438 976	380 477
Lounais-Suomi	15 370	15 076	67 636
Itä-Suomi	34 850	35 372	14 459
Länsi- ja Sisä-Suomi	197 526	206 269	212 947
Pohjois-Suomi	136 921	145 132	111 507
Lappi	3 180	5 334	4 886
Yhteensä	886 960	846 159	791 912

Tileistä poistot

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	-6 036	-12 231	-81 995
Lounais-Suomi	-745	-3 671	-3 420
Itä-Suomi	-5 255	-2 606	-4 891
Länsi- ja Sisä-Suomi	-4 663	-7 752	-10 803
Pohjois-Suomi	-2 190	-1 587	-4 294
Lappi	-1 300	-860	-3 277
Yhteensä	-20 188	-28 707	-108 680

Liiketaloudelliset tuotot

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	62 410	86 570	0
Lounais-Suomi	0	2 752	0
Itä-Suomi	0	5 478	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	5 047	11 524	0
Pohjois-Suomi	0	1 763	66
Lappi	34	12 826	0
Yhteensä	67 491	120 912	66

Liite 7: Aluehallintovirastojen työsuojelun nettobudjetoidut tulot euroa vuosina 2021–2023

Panostajan pätevyyskirja, euroa

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	-	-	-
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	-	-	-
Länsi- ja Sisä-Suomi	164 981	118 913	320 355
Pohjois-Suomi	-	-	-
Lappi	-	-	-
Yhteensä	164 981	118 913	320 355

Muut julkisoikeudelliset tuotot, euroa

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	41 130	48 945	18 100
Lounais-Suomi	0	0	0
Itä-Suomi	0	0	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	84 110	68 750	50 640
Pohjois-Suomi	0	0	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	125 240	117 695	68 740

Liiketaloudelliset tuotot, euroa

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	0	0	0
Lounais-Suomi	0	0	0
Itä-Suomi	0	0	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	4 500	0	6 068
Pohjois-Suomi	0	0	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	4 500	0	6 068

Muut toiminnan tuotot, euroa

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	6 398	635	414
Lounais-Suomi	12 217	1 793	6 723
Itä-Suomi	0	0	16 935
Länsi- ja Sisä-Suomi	565	531	20 700
Pohjois-Suomi	2 759	12 099	5 640
Lappi	-	-	-
Yhteensä	21 938	15 058	50 412

Tileistä poistot, euroa

Aluehallintovirasto	2023	2022	2021
Etelä-Suomi	-480	0	0
Lounais-Suomi	0	0	0
Itä-Suomi	0	0	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	-300	-1 871	-615
Pohjois-Suomi	0	0	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	-780	-1 871	-615

Liite 8: Aluehallintovirastojen ympäristötilinpäätös

Kestävä kehitys kirjanpitoyksikön toiminnassa

Aluehallintovirastojen tulossopimuksessa 2023 oli edelleen mukana aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteisen strategian mukainen hiilineutraaliuden tavoittelu ja sen osana muun muassa vihreän siirtymän vauhdittaminen.

Talvikaudella 2022–2023 käynnistettiin valtion toimitiloissa laaja, Senaatti-kiinteistöjen toteuttama energiansäästöohjelma kansainvälisen tilanteen, Ukrainan sodan turvallisuuskysymysten ja Euroopan laajuisen energiakriisin uhan alla. Valtion toimitilojen energiankulutuksesta on noin 60 prosenttia lämpöenergiaa, käytännössä kaukolämpöä. Sähköenergian osuus on vastaavasti noin 40 prosenttia. Tyypillisessä toimistotalossa lämpöenergiasta noin puolet kuluu tilojen lämmittämiseen ja noin puolet ilmanvaihdon lämmitykseen. Sähkönkulutuksesta valtaosa kuluu ilmanvaihtojärjestelmiin sekä muihin talotekniikan laitteistoihin, kuten pumppuihin ja puhaltimiin. Noin kolmannes sähkömäärästä on tilan käyttäjien käyttämää sähköä, joka kuluu muun muassa tietokoneisiin ja valaistukseen.

Toukokuussa 2023 voitiin todeta, että energiansäästöohjelma tuotti alkuvuodesta selviä tuloksia, eikä esimerkiksi talvelle 2023 suunniteltuihin kiertäviin sähkökatkoihin tarvinnut turvautua. Välitön sähköpulan uhka olisikin myöhemmin ohi muun muassa ydin-, tuuli- ja aurinkovoiman lisärakentamisen myötä, mutta energiansäästö on edelleen tärkeää. Energian hinta on edelleen huomattavasti aiempia vuosia korkeammalla tasolla, kun sydäntalvesta 2023 myös Hanselin hintasuojatun sähköenergian hinta moninkertaistui. Venäjän tuonnin päättymisen vaikuttaa kotimaisen lämmöntuotannon polttoaineiden saatavuuteen. Jokaisella säästetyllä watilla on edelleen vaikutus sekä ympäristöön että talouteen. Senaatin energiansäästöohjelma jatkuu edelleen. Energiansäästö ja eri energiamuotojen käyttövaihtoehdot ovat aluehallintovirastoille myös osa keskeistä varautumis- ja valmiustoimintaa.

Toimitilojen kehittäminen

Kevättalvella 2020 alkaneen koronapandemian hellitettyä ja etätyösuositusten lievennettyä tehtiin valtion tiloissa valtiovarainministeriön toimeksiantamana käyttöastemittaukset syksyllä 2022 ja keväällä 2023. Yleisesti haluttiin näkemystä ”toimistolle palaamisesta”. Näiden mittausten perusteella voitiin todeta, että valtion virastoissa toimistotilojen käyttöaste oli enää keskimäärin 28 prosenttia. Aluehallintovirastoissa käyttöaste oli jopa tätä alhaisempi: yleisesti vain 10–30 prosenttia päivittäin tai viikoittain. Käyttöasteita mitattiin havaitsemalla, sensoreilla ja muilla seurantatiedoilla. Etä- ja hybridityö jäivät koronapandemian jälkeen hyvin arkisiksi ja yleisiksi työnteon muodoiksi jopa enemmistölle henkilöstöstä. Mittaustulosten perusteella vuoden 2023 aikana virastot veloitettiin myös mittaustuloksiin liittyen toimeenpanosuunnitteluun tilankäytön tehostamiseksi. Edelleen pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa esiteltiin kesäkuussa 2023 valtionhallinnon tuottavuusohjelma, joka tulee koskemaan myös toimitilahallinnossa tehtäviä toimintamenosäästöjä. Voitaisiinkin arvioida, että loppuvuodesta 2023 oli saavutettu hyvin laaja yhteisymmärrys siitä, että fyysisissä työympäristöissä täytyy tapahtua muutoksia.

Valtionhallinnon tilahallintajärjestelmän (HTH) raportoinnin mukaan vuoden 2022 päättyessä voitiin todeta, että Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjanpitoyksikössä toimitilamenoihin oli käytetty 7 043 710 euroa (7 044 227 euroa vuonna 2021) eli 5 421 euroa per henkilötyövuosi (5 433 euroa vuonna 2021). Toimistotilatehokkuus 31.12.2022 oli 17,2 m² toimistohenkilötyövuotta kohti. Tässä kohden voidaan todeta, että valtion aikaisemman toimitilastrategian (VNp 18.12.2014) tavoite oli peruskorjatuissa toimistotiloissa juuri alle 18 m² – tämä siis saavutettiin, vaikka aluehallintovirastojen toimistotilatehokkuus vuoden 2015 lopussa oli vielä ollut väljät 29,2m² toimistohenkilötyövuotta kohti. Vuoden 2023 päättyessä aluehallintovirastojen toimitilamenot olivat edelleen kasvaneet 7,4 miljoonaan euroon, mikä johtui ennen kaikkea vuoden 2023 alun vuokrien indeksikorotuksista (elinkustannusindeksi nousi 8,3 prosenttia). Toimistotilatehokkuus oli kuitenkin edelleen parantunut.

Tuoreimman valtion toimitilastrategian (VNp 16.12.2021) tavoite tiivistyy lukuna alle 10 neliöön toimistohenkilötyövuotta kohti *yhteiskäyttöisissä* toimistotiloissa. Tavoitteissa huomioidaan lisäksi muun muassa työnteon uudet tarpeet, turvallisuus, terveellisyys, käyttöasteet, kulttuurihistoria, ekologisuus ja muut olennaiset näkökohdat. Yhteiskäyttöisyys merkitsee valtakunnallisesti valtion yhteisten työympäristöjen sijoittamista ensisijaisesti valtion virastotaloihin. Aluehallintovirastot osallistuvat toimipaikoissaan kaikkiin yhteisten työympäristöjen hankkeisiin, joita tehdään myös osana Valtiovarainministeriön vetämää julkisen hallinnon palvelu- ja toimitilaverkkouudistusta. Kullakin paikkakunnalla virastot ja myös muut julkiset toimijat voivat osallistua yhteiseen työympäristöön, jossa tarvittavat eri tilatyypit ja palvelut toteutetaan kokonaisuutena. Neliöala suunnitelluissa yhteisissä työympäristöissä on jopa reilusti alle 10 toimistoneliötä per henkilötyövuosi, mutta silti tilat ovat riittäneet hyvin käynnistyneissä ja jo valmistuneissa toteutuksissa (esimerkiksi Joensuu, Lahti, Lappeenranta, Pori ja Kouvola). Aluehallintovirastojen 15 vuoden toimintahistorian aikana jopa kahdesta kolmasosasta tiloja energiakustannuksineen on voitu luopua. Tiloihin liittyvät palvelut ovat kuitenkin koko ajan lisääntyneet ja kehittyneet.

Kirjanpitoyksikön hankintatoimi

Koronapandemian syvimmän vaiheen jälkeen myös hankintatoimi elpyi 2023 muun toiminnan ohella, niin ostojen euromäärässä kuin laskujen lukumäärässä. Kirjanpitoyksikön hankintaprofiili on kuitenkin säilynyt ennallaan, ja sen kolme suurinta toimittajaa ovat edelleen Senaatti, Valtori ja Palkeet. Neljänneksi suurin on työterveyshuollon toimittaja Mehiläinen Oy. Nämä neljä muodostavat jo yli kaksi kolmasosaa ostolaskujen euroista. Saman tietolähteen eli Hansel Hankintapulssin kertomaa on, että Senaatti ja Valtori yhdessä muodostavat yli puolet aluehallintovirastojen toimittajien hiilijalanjäljestä. Esimerkiksi matkustuspalvelut eivät aluehallintovirastojen toiminnassa edusta kovin suurta hiilijalanjälkikuormaa. Hankintapulssin tietojen mukaan 2023 vajaa kolmannes yhteishankinnoista oli tehty Hanselin ympäristötunnusten mukaan.

Matkustus

Aluehallintovirastojen tehtävissä matkustaminen on edelleen hyvin kotimaapainotteista. Julkisen liikenteen vaihtoehtoista käytetään eniten päästöjen kannalta vihreintä vaihtoehtoa eli junia. Valtion matkustusstrategian mukaan alle 500

kilometrin matkoilla suositellaan välttämään lentämistä. Lentojen määrä on kuitenkin merkittävästi lisääntynyt toiminnan elpyessä vuosien 2020–2021 koronakäytännöistä. Kaikkineen kotimaan matkapäivien lukumäärä on liki kolminkertaistunut vuodesta 2021 vuoteen 2023, ja hotelliyöpymisten määrä samalla vertailujaksolla on jopa nelinkertaistunut. Videoneuvottelut ovat toki jääneet kalentereita täyttäväksi tapaamismuodoksi.

Puhtaiden ajoneuvojen direktiivi (CVD) edellyttää julkisten hankintojen kohdistuvan aluksi vähäpäästöisiin ladattaviin ja myöhemmässä vaiheessa nollapäästöisiin täyssähköisiin ajoneuvoihin. Vuoden 2023 aikana tehtiin aluehallintovirastojen ensimmäiset virka-autojen latauspaikat virastotaloihin. Latauspaikkojen tekeminen aiheuttaa virastotaloissa teknisiä ja taloudellisiakin kysymyksiä, joten samalla on myös arvioitu muutoin virka-autoilun hankintamalleja ja toteutuksia. Ajoneuvojen pitkä- ja lyhytaikaisvuokraukset todellisen käyttötarpeen mukaan ovat yhä yleisempiä.

Edellä mainituissa yhteisten työympäristöjen hankkeissa pyritään myös kehittämään kevyen työmatkaliikenteen edellytyksiä järjestämällä esimerkiksi pyörien säilytystiloja, sähköpyörien latausmahdollisuuksia ja työmatkapyöräilijöiden puukeutumistiloja. Kaikkinensa liikenne ja liikkuminen ovat hyvällä matkalla kohti kestävämpiä vaihtoehtoja.

6 Allekirjoitus

Tilinpäätösasiakirjan hyväksyminen

Olemme tänään hyväksyneet Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen vuodelta 2023.

28.2.2024

Merja Ekqvist
Ylijohtaja
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Ilkka Horelli
Ylijohtaja
Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Markku Tervahauta
Ylijohtaja
Itä-Suomen aluehallintovirasto

Hanna Makkula
Ylijohtajan sijaisena
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Kaisa Ainasoja
Ylijohtaja
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Kaisa Post
Vt. ylijohtaja
Lapin aluehallintovirasto

Tilintarkastajan merkintä

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV), joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Tämä asiakirja ESAVI/42126/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/42126/2023 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Ekqvist Merja 28.02.2024 11:55

Hyväksyjä Horelli Ilkka 26.02.2024 15:39

Hyväksyjä Tervahauta Markku 27.02.2024 08:52

Hyväksyjä Makkula Hanna 26.02.2024 15:46

Hyväksyjä Ainasoja Kaisa 26.02.2024 16:04

Hyväksyjä Post Kaisa 26.02.2024 15:40

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Hämeenlinna

2024